

POVJERENSTVO ZA PRAĆENJE PROVEDBE
NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

IZVJEŠĆE O PROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA
ZA ROME ZA 2010. I 2011. GODINU

NACRT

SADRŽAJ

UVOD	3
OCJENA STANJA I PREPORUKE ZA NAREDNO RAZDOBLJE.....	4
I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA.....	14
II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT	21
III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA.....	31
IV. STATUSNA PITANJA.....	46
V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ	56
VI. ODGOJ I OBRAZOVANJE	65
VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA.....	85
VIII. ZAPOSŁJAVANJE.....	98
IX. SOCIJALNA SKRB.....	112
X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLAĐEŽI	124
XI. PROSTORNO UREĐENJE	139
XII. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME	153

UVOD

Vlada Republike Hrvatske donijela je Nacionalni program za Rome u listopadu 2003. godine, s ciljem da se na sustavan i sveobuhvatan način pomogne Romima u poboljšanju uvjeta življenja, uključivanju u društveni život i proces odlučivanja, uz očuvanje vlastitog identiteta, kulture i tradicije.

Dosad su podnesena dva objedinjena izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004. 2005. i 2006. godinu, te za 2007., 2008. i 2009. godinu.

U Državnom proračunu RH ukupno je za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2010. i 2011. godinu osiguran iznos od 21.359.800 kuna (budući da su određene mjere iz oba dokumenta kompatibilne i ne mogu se odvajati).

U navedenom razdoblju za *Projekt podrške Romima-faza II* (Program Phare 2006) utrošena su sredstva u iznosu od 8.732.055,88 kuna, od čega je iz Državnog proračuna 2.282.040,46 kuna, a 6.449.944,42 kuna su sredstva iz proračuna Europske unije, dok je za *Projekt podrške Romima-faza III* (Program IPA 2008 komponenta I.) u navedenom razdoblju utrošeno ukupno 1.528.899,90 kuna, od toga su sredstva Državnog proračuna iznosila 382.212,95 kuna, a sredstva iz proračuna Europske unije 1.146.686,95 kuna. Ukupno je u 2010. i 2011. godini za oba projekta utrošeno 10.260.884,78 kuna (sredstva Državnog proračuna: 2.664.253,41; sredstva Europske unije: 7.596.631,37 kuna).

Za legalizaciju šest romskih naselja u Međimurskoj županiji koja su obuhvaćena projektima iz Programa Phare 2005, Phare 2006 i IPA 2008 Vlada Republike Hrvatske je osigurala iznos od 9.200.000 kuna.

U izradi Izvješća sudjelovali su Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo kulture, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo uprave, Agencija za upravljanje državnom imovinom, Ured pravobraniteljice za djecu, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Savjet za nacionalne manjine i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Pored navedenih tijela u izradi Izvješća sudjelovali su Grad Zagreb i Međimurska županija, a koordinator izrade navedenog dokumenta bio je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske.

OCJENA STANJA I PREPORUKE ZA NAREDNO RAZDOBLJE

Od donošenja Nacionalnog programa Vlada Republike Hrvatske se, putem nadležnih tijela i institucija, aktivno uključila u njegovo provođenje, bilo izravno, bilo stvarajući uvjete za sustavno provođenje Nacionalnog programa.

Prema općoj procjeni od donošenja ovog dokumenta postignut je znatan napredak u provođenju mjera na svim područjima.

I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

I u ovom izvještajnom razdoblju, u skladu s vanjskopolitičkim djelovanjem na području zaštite i promocije ljudskih prava, nastavljeno je s aktivnim praćenjem razvoja i implementacije međunarodnih standarda i s aktivnim praćenjem rada regionalnih organizacija u čijem fokusu su teme vezane uz zaštitu prava Roma. Također se, kroz redovite aktivnosti, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pridruživalo stajalištima i govorima Europske unije, koji su između ostalog odražavali i stanje ljudskih prava romske nacionalne manjine. Nastavljena je dobra suradnja s odgovarajućim tijelima UN-a, Vijeća Europe, Europske unije, OESS-a, Svjetske banke i drugih međunarodnih organizacija koje su podupirale realizaciju Nacionalnog programa za Rome i pojedinih mjera. Pitanje Roma je u posljednje dvije godine postalo prioritetom VE te su osnaženi kapaciteti za njegovo rješavanje: imenovan posebni predstavnik glavnog tajnika VE za pitanja Roma s timom za podršku, osnovani projektni timovi u Tajništvu te dodatno ojačana koordinacija s vanjskim partnerima - s Platformom EU za Rome, Agencijom EU za temeljna prava i dr. U veljači 2011. osnovan je i novi Ad hoc odbor stručnjaka za pitanja Roma (CAHROM), u kojem RH ima predstavnika iz Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Pokrenut je i novi portal VE o Romima. Strasburška deklaracija predviđa obuku za više od tisuću romskih medijatora sa svrhom pružanja pravnih i upravnih savjeta na svim područjima od životnog interesa Roma. U 2011. je pokrenut Europski program obuke medijatora za Rome (ROMED), te je na temelju tematskih prioriteta, nacionalnog konteksta i broja romske populacije, izrađen inicijalni popis 15 zemalja¹ (9 milijuna Roma) koje sudjeluju u programu. EU će osigurati 1 mil. eura u 2011./12. za obuku te je VE izradilo *on-line* bazu podataka o medijatorima. RH nije obuhvaćena u prvoj fazi, jer unutar postavljenih kriterija nije konkurenta odabranim zemljama koje imaju više problema s ljudskim pravima Roma.

Izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske u lipnju 2010. godine poboljšana je ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina. U izvorišnim osnovama umjesto 10 autohtonih nacionalnih manjina izrijeком se navode sve 22 nacionalne manjine, među kojima i Romi.

Vlada RH posvećuje veliku pozornost provedbi međunarodnih instrumenata, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na sjednici održanoj 19. studenoga 2010. godine Vlada je donijela Zaključak o prihvaćanju očitovanja na Treće mišljenje Savjetodavnog odbora Vijeća Europe o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih

---

¹ Bugarska, Češka, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Moldova, Rumunjska, Srbija (uključujući Kosovo, u kojemu se program posebno provodi), Slovačka, Španjolska, Makedonija, Turska i Ukrajina.

manjina od strane Republike Hrvatske, koje je upućeno Odboru ministara Vijeća Europe na razmatranje. Treće mišljenje i Očitovanje Vlade Republike Hrvatske na navedeni dokument objavljeni su na web stranici Vijeća Europe

Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina posebno je važna provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koju je Republika Hrvatska među prvima potvrdila. U cilju provedbe navedenog međunarodnog dokumenata, Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao šesti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 9. prosinca 2010. godine u Zagrebu.

U cilju unaprjeđivanja prava romske nacionalne manjine nastavit će se suradnja s odgovarajućim tijelima UN-a, Vijeća Europe, Europske unije, OESS-a, Svjetske banke, Tajništvom Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., i drugim međunarodnim organizacijama.

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

Rome se vrlo često percipira kao marginalnu društvenu skupinu, stoga je od velikog značaja njihovo uključivanje u društveni, politički i javni život. Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina izabrano je 17 vijeća i 11 predstavnika romske nacionalne manjine. U predstavničkim tijelima jedinicama lokalne samouprave izabrana su četiri pripadnika romske nacionalne manjine. Po drugi put je izabran pripadnik romske nacionalne manjine za zastupnika u Hrvatski sabor. U proteklom razdoblju Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) nastavio je provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Organizirani su seminari o osposobljavanju i integraciji, razvijanju tolerancije i razumijevanja.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao u Zagrebu 2. prosinca 2010. godine sastanak s članovima udruga i vijeća te predstavnicima romske nacionalne manjine u svezi s rješavanjem aktualnih problema romske nacionalne manjine.

Predstavnici mladih Roma i Romkinja aktivno su sudjelovali i u raspravi na okruglom stolu na temu "Besplatna pravna pomoć Romima u reguliranju pravnog statusa u Hrvatskoj" koji je održan u Zagrebu 17. prosinca 2010. godine u organizaciji Ureda, te u suradnji s Uredom Pučkog pravobranitelja i Uredom Visokog povjerenika za izbjeglice u Hrvatskoj.

Ured je u cilju razvijanja tolerancije te prihvaćanja i uvažavanja različitosti poticao suradnju i provodio aktivnosti među pripadnicima romske nacionalne manjine. Organiziran je okrugli stol o integraciji Roma u Republici Hrvatskoj 17. veljače 2011. godine u Zagrebu. Na okruglom stolu je istaknuto da je Izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske poboljšana je ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina. U izvorišnim osnovama umjesto 10 autohtonih nacionalnih manjina izriječom se navode sve 22 nacionalne manjine, među kojima i Romi. Također je navedeno da se stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja svih nacionalnih manjine.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao i seminar „Mediji i nacionalne manjine“ koji je održan 4. svibnja 2011. godine u Opatiji. Ovo je treći po redu skup na kojem je bilo riječi o ostvarivanju prava nacionalnih manjina na pristup medijima, te o ulozi medija u demokratizaciji hrvatskog društva.

Također je organiziran Okrugli stol o izradi nove Nacionalne strategije za Rome u Zagrebu 15. studenoga 2011. godine. Prijedlog nove Nacionalne strategije za Rome, koji je predviđen za donošenje u 2012. godini, izrađen je sukladno preporukama Europske unije za nacionalne strategije Roma do 2020. Na skupu je sudjelovalo oko 70 sudionika, među kojima su bili članovi Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, predstavnici nadležnih ministarstva i jedinica lokalne i područne samouprave, predstavnici romskih udruga te eksperti za navedeno područje iz Hrvatske, Europske komisije, MTM fonda,

UNDP-a, te Agencije Europske unije za ljudska prava. Među ostalim, na okruglom stolu je bilo riječi i o mogućnostima korištenja strukturnih fondova.

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti s edukacijom vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, posebice žena i mladih, o pravima koja su osigurana Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

U izvještajnom razdoblju posebna pozornost posvećena je očuvanju tradicijske kulture Roma, za što su iz državnog proračuna osigurana znatna financijska sredstva putem Savjeta za nacionalne manjine u iznosu od 2.953.000 kuna, Ureda za nacionalne manjine u iznosu od 295.000 kuna, Ministarstva kulture u iznosu od 125.150 kuna, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u iznosu od 878.700 kuna. U skladu s Nacionalnim programom za Rome s ciljem stvaranja pretpostavki za organiziranje rada romskih kulturno-umjetničkih društava putem nadležnih institucija podržavaju se programi romskih udruga, u vidu preporuka tijelima regionalne i lokalne samouprave u područjima gdje žive Romi, kako bi lokalna samouprava putem natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi u što većoj mjeri podržala programe tradicijske romske glazbe i običaja.

U narednom razdoblju nastavit će se s pružanjem financijske potpore za programe očuvanja tradicijske kulture Roma.

IV. STATUSNA PITANJA

Radi provedbe Nacionalnog programa za Rome, odnosno rješavanja statusnih pitanja, na praktičnoj razini, u svibnju 2004. godine, osnovani su i započeli s radom, operativni mobilni timovi za područje Grada Zagreba i Zagrebačke županije kao i na području Međimurske, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske, Istarske, Brodsko-posavske, Varaždinske i Vukovarsko-srijemske županije. Nakon višegodišnjeg rada, prema izvješćima mobilnih timova, preostali se problemi odnose isključivo na pojedinačne slučajeve.

Mobilni timovi ističu da su preostali slučajevi Roma bez riješenog statusa u velikom broju posljedica njihove neinformiranosti i nedovoljne zainteresiranosti.

Policija kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice te u suradnji s romskom zajednicom poduzima odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica te suzbijanja diskriminacije Roma. Posebice se prate i analiziraju kaznena djela počinjena iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, odnosno kaznena djela zločina iz mržnje, te samim tim i kaznena djela koja su motivirana mržnjom prema Romima. Mjere koje Ministarstvo unutarnjih poslova poduzima iz svoje nadležnosti osiguravaju sigurnost romskoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj.

Policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama i u suradnji sa romskom zajednicom provode proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja, te se Romi i drugi građani putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

Kroz implementaciju Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ na području sedam policijskih uprava kontakt-policajci aktivno su uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija na području romskih naselja.

U okviru provedbe Nacionalnog programa za Rome i dalje će se kontinuirano pratiti događaji i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice u Republici Hrvatskoj, te poduzimati odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica, suzbijanja diskriminacije Roma, a samim time i zaštite te promicanja njihovih ljudskih prava.

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za ljudska prava) je vrlo aktivno sudjelovao u izradi *Zakona o suzbijanju diskriminacije* u smislu pružanja administrativne i stručne podrške Radnoj skupini za izradu predmetnog Zakona. Zakon je usvojen 15. srpnja 2008. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2009. godine. U cilju podizanja javne svijesti o predmetnom Zakonu i općenito o potrebi suzbijanja diskriminacije u Republici Hrvatskoj Ured je tijekom 2010. i 2011. godine provodio tri projekta u okviru Program zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS). Ovaj Program uspostavljen je za razdoblje od 2007. do 2013. godine u svrhu pružanja potpore ostvarivanju ciljeva Europske unije na području socijalne uključenosti te socijalne zaštite, uvjeta rada, ravnopravnosti spolova i borbe protiv diskriminacije. Projektom "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije", nositelj kojeg je bio Ured, predstavljen je novi Zakon o suzbijanju diskriminacije. Ciljevi projekta bili su promoviranje vrijednosti i principa nediskriminacije (projekt je pokrивao sljedeće osnove: invaliditet, rasu ili etničku pripadnost, dob, vjeru i spolnu orijentaciju) te upoznavanje svih relevantnih grupa s europskim zakonodavstvom na području suzbijanja diskriminacije te s odredbama hrvatskog zakona. Kroz projekt je promoviran i rad Ureda pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije po Zakonu o suzbijanju diskriminacije. Naglašena je i značajna uloga medija kada je riječ o suzbijanju diskriminacije. Uz navedene aktivnosti u smislu edukacije i javne kampanje, Ured je u okviru ovog projekta zajedno s već spomenutim partnerima proveo istraživanje stavova građana Republike Hrvatske o diskriminaciji, a rezultati istraživanja objavljeni su u publikaciji pod nazivom "Istraživanje o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije".

Sustav besplatne pravne pomoći uspostavljen Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/08 i 81/11) na jedinstven način osigurava pristup pravosuđu svima pod jednakim uvjetima uvažavajući njihov materijalni status i činjenicu da to pravo ne bi mogli ostvariti bez ugrožavanja vlastite egzistencije ili egzistencije članova kućanstva. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći otvorio je mogućnost uključivanja udruga građana u pružanje besplatne pravne pomoći u određenim postupcima (primarna pravna pomoć). Pri Ministarstvu pravosuđa, do listopada 2011. godine, registrirane su dvije pravne klinike i 32 udruge među kojima su i dvije udruge koje se isključivo bave romskom nacionalnom manjinom; Udruga za pružanje pravne pomoći Romima i ostalim građanima Grada Bjelovara, županije Bjelovarsko-bilogorske i RH te Udruga žena Romkinja Hrvatske „Bolja budućnost“. Ministarstvo pravosuđa, uvažavajući odluku Ustavnog suda od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, br. 44/11.), izradilo je prijedlog Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Navedeni propis je usvojen u hitnoj proceduri u Hrvatskom saboru i na snazi je od 15. srpnja 2011. godine.

U svijetlu novele Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći Ministarstvo pravosuđa će organizirati informativne okrugle stolove u cilju daljnjeg informiranja javnosti o mogućnostima koje sustav nudi građanima, pa tako i pripadnicima romske nacionalne manjine. Pripadnici romske

nacionalne manjine ravnopravno sudjeluju u sustavu s ostalim građanima i strancima, pod uvjetima propisanim Zakonom.

VI. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Na području obrazovanja došlo je povećanja broja romske djece uključene u redovan školski sustav kako slijedi: povećan je broj romske djece u predškolskom obrazovanju od 350 u 2005./2006. školskoj godini do 623 djece na početku 2011./2012. pedagoške godine. U osnovnoškolskom obrazovanju učeterostručen je broj djece i to sa 1013 na 4915 učenika/ca romske nacionalne manjine. U srednjoj školi na kraju 2009./2010. bilo je 290 učenika (154 m, 136 ž), na kraju 2010./2011. bilo je 327 učenika (158 m, 169 ž), a na početku 2011./2012. uključeno je u srednjim školama 425 učenika (214 m, 211 ž). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta stipendira sve redovne učenike srednjih škola koji su pripadnici romske nacionalne manjine u iznosu od 5.000,00 kn godišnje po učeniku, odnosno 500,00 kn mjesečno tijekom nastavne godine. Za dobivanje stipendije pretpostavka je izjašnjavanje pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini što inače nije obvezno.

U 2010. je iz Državnog proračuna za stipendije utrošeno 1.343.000,00 kn, a 2011. proračunske godine utrošeno je 1.598.820,00 kn.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osigurava stipendije svim studentima pripadnicima romske nacionalne manjine koji je zatraže uz pretpostavku da se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine. U 2006./2007. akademskoj godini stipendije je dobivalo 10 studenata (7 ž, 3 m), u 2007./2008. godini 12 studenata (8 ž, 4 m), u 2008./2009. godini 20 studenata (11 m, 8 ž), u 2009./2010. akademskoj godini 25 studenata (12 m, 13 ž), u 2010./2011. je 28 studenata te u 2011./2012. je 27 studenata (10 m, 17 ž). Iznos stipendije je 1.000,00 kn mjesečno tijekom deset mjeseci, odnosno 10.000,00 kn godišnje.

U vezi s predškolskim odgojem, za djecu pripadnike romske nacionalne manjine osigurava se uključivanje u programe predškolskog odgoja kako bi se premostio jaz između socioekonomske situacije u kojoj djeca pripadnici romske nacionalne manjine žive i mogućnosti za njihovu uspješnu integraciju tijekom obveznog osnovnog obrazovanja. Ako u pojedinoj sredini ne postoji mogućnost uključivanja u integrirane uvjete predškolskog odgoja u redovnoj predškolskoj ustanovi, osigurava se program predškole, tj. program pripreme za polazak u osnovnu školu.

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca upisuju se kao sva djeca u RH u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prije polaska u osnovnu školu. Međutim, u svrhu provođenja presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*, u 2011. godini je obavljeno testiranje romske djece u Međimurju zbog nepoznavanja hrvatskog jezika. Naime, zbog neznanja ili nedovoljnog poznavanja hrvatskog jezika u nekim školama u Međimurskoj županiji osnivaju se romski odjeli, odnosno odjeli u kojima su isključivo pripadnici romske nacionalne manjine.

U izvještajnom razdoblju, nastavilo se poticati uključivanje romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti (npr. sportske aktivnosti, amaterska školska i vanškolska društva i sl.) te praćenje i razvijanje darovitosti kod djece, te osposobljavanje romskih učenika u izvannastavnim programima za korištenje novih informacijskih tehnologija.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, potiče se upis romskih učenika u srednje škole organiziranjem pripreme za upis, te pomoći u učenju i svladavanju gradiva.

U sustav srednjoškolskog obrazovanja uključuje se sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Prilikom upisa u Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, koju donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, posebnom točkom određen je upis učenika romske populacije na osnovi Nacionalnog programa za

Rome, na način da se omogućava manji broj bodova s kojim se pripadnici romske nacionalne manjine mogu upisati u željeni srednjoškolski program.

Kontinuirano se potiču romski učenici na stjecanje višeg i visokog obrazovanja te organiziranje i financiranje pripreme za polaganje prijamnih ispita. S obzirom na znatno manji broj učenika Roma koji upisuju četverogodišnje srednje obrazovanje, što je u pravilu preduvjet nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama, za 2009./2010. Grad Zagreb je organizirao besplatne pripreme za polaganje razredbenih ispita za sve kandidate koji su se prijavili. Za 2010./2011. i 2011./2012. akademsku godinu polaže se državna matura kao preduvjet nastavka školovanja na visokim učilištima.

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Kontinuirano se provodi informiranje Roma o mogućnostima korištenja prava na zdravstvenu zaštitu. U području zdravstva dostupnost zdravstvene zaštite ostvaruje se za sve osigurane osobe putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pa tako i pripadnike romske populacije, na jednak način.

Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, sukladno kojem se prijavljuju hrvatski državljani i stranci sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, predviđeno je više osnova za prijavu na zdravstveno osiguranje: prijava temeljem radnog odnosa, zatim preko člana obitelji koji je nositelj osiguranja, prijava u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, u roku od 90 dana od završetka redovnog školovanja i drugo. Uočeno je da se pripadnici romske nacionalne manjine često ne mogu prijaviti na zdravstveno osiguranje prema jednoj od navedenih osnova jer nisu upisani u knjigu državljana, a prema Zakonu o strancima rijetko ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave putem svojih zavoda za javno zdravstvo, uz suradnju sanitarne inspekcije i jedinica lokalne samouprave poduzimale su mnogobrojne mjere za poboljšanje kvalitete života i zdravstvene zaštite romske populacije. Županijski zavodi za javno zdravstvo su na području županija obavljale javno-zdravstvenu djelatnost, epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, epidemiologiju masovnih nezaraznih bolesti, osiguranje zdravstveno ispravne vode, namirnica i zraka, imunizaciju, sanitaciju i zdravstveno prosvjeđivanje.

VIII. ZAPOSŁJAVANJE

Prema popisu stanovništva, provedenom 2001. godine, u Republici Hrvatskoj živi ukupno 9.463 osobe romske nacionalne manjine ili 0,21% ukupnog stanovništva. Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi nezaposlene osobe po nacionalnosti, ali se procjenjuje da je krajem prosinca 2011. godine evidentirano ukupno 4.499 osoba romske nacionalne manjine što čini 1,42% u ukupnoj nezaposlenosti u Hrvatskoj. Obzirom da Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanje romskog jezika. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine deklariraju različito. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i nadopunjuju baze. U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine od 4.499, njih 2.265 su žene što čini njihov udio od 50,3%.

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu, te za 2011. i 2012. godinu, tijekom 2010. i 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je mjere za zapošljavanje i obrazovanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.

U razdoblju 2010. i 2011. godine ukupno je u mjere zapošljavanja i obrazovanja kroz mjere aktivne politike zapošljavanja Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010., te 2011. i 2012. godinu ukupno bilo uključeno 847 nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. U mjeru Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca ukupno je za dvogodišnje izvještajno razdoblje uključeno 16 osoba, u mjeru javnih radova 762 osobe, u obrazovanje nezaposlenih osoba 67 osoba. U mjeru Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa u 2010. godini nije bila uključena niti jedna osoba romske nacionalne manjine s obzirom da niti jedna nije iskazala interes za uključivanje u navedenu mjeru, dok su dvije osobe romske nacionalne manjine uključene u navedenu mjeru u 2011. godini.

IX. SOCIJALNA SKRB

Sukladno Nacionalnom programu za Rome u području socijalne skrbi predviđeno je ostvarivanje slijedećih ciljeva: smanjenje siromaštva Roma, smanjenje broja radno sposobnih korisnika novčanih pomoći, prevencija poremećaja u ponašanju kod romske djece, poboljšanje kvalitete življenja osoba s invalidnošću, primjena mjera obiteljsko - pravne zaštite romske djece, poticanje udomiteljstva u romskim obiteljima i poticanje pružanja humanitarne pomoći.

U zavodima, odnosno područnim centrima za socijalnu skrb koji djeluju na područjima naseljenom romskom populacijom dodatno je zaposleno ukupno 16 stručnih radnika, a sredstva za njihovo zapošljavanje su osigurana preraspodjelom redovitih financijskih sredstava bivšeg Ministarstva, u okviru programa socijalne skrbi. Stručni radnici zaposleni su u zavodima za socijalnu skrb: Zadarske županije, Vukovarsko-srijemske županije, Požeško-slavonske županije, Krapinsko-zagorske županije, Brodsko-posavske županije, Međimurske županije (2 stručna radnika), Istarske županije, Karlovačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Virovitičko-podravske županije, Ličke županije, Splitsko-dalmatinske županije, Šibensko-kninske županije, te u Centru za socijalnu skrb Osijek i Centru za socijalnu skrb Čazma.

Također, zavodima, odnosno područnim centrima za socijalnu skrb na područjima naseljenima romskom populacijom omogućen je prijam vježbenika-volontera.

U okviru osnovne djelatnosti centara za socijalnu skrb, izvršena je provedba mjere: Organiziranja (savjetovanja) radionice za male skupine Roma, sa sljedećim sadržajima: upoznavanje s temeljnim pravima iz sustava socijalne skrbi (materijalna prava, prava osoba s invalidnošću, mjere obiteljske i kazneno-pravne zaštite, obiteljskih odnosa, posebice s naglaskom nužnosti sprječavanja maloljetničkih brakova, uz primjerice, novčanu naknadu, intervencija i mogućnosti pomoći u rješavanju obiteljskih i/ili bračnih odnosa, te rješavanju kriznih situacija u obitelji), s mogućnostima rješavanja poremećaja u ponašanju djece i mladeži, te problema ovisnosti, posebice alkoholizma, upoznavanje s načinom zaštite od trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja i dr.

Oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća zakonski je definiran kao sustavna stručna pomoć čija je svrha prevladavanja nedaća i teškoća, stvaranje uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti, te odgovornog odnosa pojedinca prema samom sebi, obitelji i društvu.

S obzirom na složenost poslova u redovnoj djelatnosti te na sve veće zahtjeve u zadovoljavanju potreba različitih socijalno osjetljivih skupina, pa tako i Roma, stručni radnici centara za socijalnu skrb mjeru provode u suradnji s organizacijama civilnog društva i obrazovnim ustanovama kroz sudjelovanje u programima i projektima udruga koji se odnose na sadržaje ove mjere, odnosno kroz roditeljske sastanke u školama.

Primjerice, tijekom izvještajnog razdoblja stručni radnici centra, u suradnji sa članovima nevladinih udruga, održavali su male kreativne socijalizacijske skupine s djecom i roditeljima u školama i u romskim naseljima na području nadležnosti centra za socijalnu skrb: Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Dubrovnik, Đurđevac, Karlovac, Ludbreg, Rijeka, Slavonski Brod, Vinkovci, Vukovar, Zagreb i Županja.

U okviru programa socijalnog i humanitarnog značenja u gradu Zagrebu je osigurana potpora programima udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnog i humanitarnog značenja za Grad Zagreb u cilju poticanja kvalitete aktivnog življenja, provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju te podizanje kvalitete skrbi ciljanih skupina, izvaninstitucionalne zaštite osoba starije životne dobi, te podizanja kvalitete skrbi o navedenim korisnicima; organizacije i provođenje pomoći za žrtve nasilja, socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, psiho-socijalnu pomoć i sl., organizaciju i provođenje pomoći i samopomoći za osobe starije životne dobi te poticanja kvalitetnog i aktivnog življenja osoba starije životne dobi.

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

Sukladno Nacionalnom programu za Rome u području zaštite obitelji, materinstva i mladeži predviđeno je ostvarivanje slijedećih ciljeva: upoznavanje s pravima iz sustava zaštite obitelji i materinstva, uklanjanje stereotipa o muškim i ženskim ulogama u obitelji, priprema i distribucija edukacijskih materijala o pravima iz sustava zaštite obitelji na romskim jezicima, kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva i poticanje provedbe programa osvješćivanja romskih žena o ravnopravnosti spolova i uklanjanju svih oblika diskriminacije. U okviru istraživanja obuhvata romskih obitelji pravom na doplatak za djecu, prema izvješću nadležnog Ministarstva sukladno Zakonu o doplatku za djecu i Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama propisuju uvjete koje podnositelji zahtjeva trebaju ispunjavati kako bi ostvarili prava iz ovih Zakona, svi pripadnici romske populacije ostvaruju prava na naknade ukoliko ispunjavaju zakonima propisane uvjete.

Pored 17 obiteljskih centara osnovanih u proteklom izvještajnom razdoblju (za područja Istarske, Koprivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske i Šibensko-kninske županije te Grada Zagreb), tijekom 2011. godine osnovan je Obiteljski centar Osječko-baranjske županije, koji je započeo s radom i Obiteljski centar Međimurske županije koji je do konca 2011. godine bio u postupku stvaranja uvjeta za početak rada.

Obiteljski centri pružaju usluge savjetovanja i pomaganja obitelji te obavljaju i preventivni rad provedbom programskih aktivnosti usmjerenih djeci i mladima, partnerima, roditeljima i budućim roditeljima te djeci s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji, osjetljivim skupinama i drugim skupinama (npr. stručnjacima raznih profila). Nadalje, sukladno mjerama iz Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine, bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinanciralo je projekte udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti i projekte koji se odnose na rad klubova za mlade koji svojim aktivnostima obuhvaćaju sve skupine mladih te je dodijeljena financijska potpora i za projekte udruga osnovanih od strane Roma čiji su

korisnici mladi Romi. Za projekte koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti, tijekom 2010. godine, pružena je financijska potpora slijedećim romskim udrugama: „Udruga Romi za Rome Hrvatske“ za projekt „Zdrava zajednica“ u iznosu od 25.000,00 kuna i „Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije“ za projekt "Droga? Ne hvala!" u iznosu od 25.000,00 kuna, a tijekom 2011. godine „Klub mladeži Roma Hrvatske“ za projekt „Osposobljavanje voditelja za rad s mladima u uhodanoj aktivnosti besplatnog pristupa računalnoj mreži i programima za učenje te pristupu Internetu“ u iznosu od 40.000,00 kuna. Tijekom 2011. godine, za projekte koji se odnose na rad klubova za mlade pružena je financijska potpora slijedećim romskim udrugama: „Klub mladeži Roma Hrvatske“ za projekt „Klub mladeži Roma Hrvatske“ u iznosu od 10.000,00 kuna i „Udruga Romi za Rome Hrvatske“ za projekt „Interkulturalni klub 'Mladi za mlade'“ u iznosu od 20.000,00 kuna. Navedeni projekti prijavljeni su na prioritetna područja natječaja koja su sukladna s područjima i mjerama *Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine.*

XI. PROSTORNO UREĐENJE

Provedbi mjere *Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima* pristupilo je 14 županija koje je bilo potrebno razmatrati u okviru provedbe Nacionalnog programa, i to: Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska i Međimurska županija, te Grad Zagreb. Nakon provedbe mjere u razdoblju od 2010. do 2011. godine stanje je slijedeće: broj izrađenih i usvojenih županijskih programa-13; broj županijskih programa u izradi - 1 (Primorsko-goranska županija).

U svrhu uspostave baze podataka o stanju prostorno planske dokumentacije jedinica lokalne samouprave koje su nadležne za izradu i donošenje prostornih planova za lokacije naseljene Romima i detaljnih planova uređenja tih lokacija, odluke ministrice zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (sada ministra graditeljstva i prostornoga uređenja) odnosno Odluke o osiguranju sredstava JLS za izradu navedenih prostornih planova, donose se dogovorno na svim razinama i dostavljaju kontinuirano zavodima za prostorno uređenje županija, kao koordinatorima provedbe Županijskih programa i nositeljima uspostave baze podataka na regionalnoj razini.

Poduzimaju se kontinuirane mjere za legalizaciju bespravnih romskih naselja gdje god je to moguće.

Uz pomoć donacije Europske unije projektom u sklopu Phare 2005 programa izgrađena je kompletna cestovna, električna i vodovodna infrastruktura u najvećem romskom naselju Parag u Međimurskoj županiji, a upravo se završava legalizacija pojedinačnih objekata te priključci na vodu i struju. Završena je i provedba Projekta podrške Romima-faza II, financiranog u sklopu PHARE 2006 programa. Projektom je izgrađena infrastruktura (ceste, električna i vodovodna mreža, te kanalizacija u Pribislavcu) u 3 romska naselja u Međimurskoj županiji: Pribislavec, Piškorovec i Lončarevo. Svečano javno predstavljanje rezultata projekta održano je 11. rujna 2011. godine u naselju Lončarevo, a ukupna vrijednost projekta iznosila je 3.449.736,00 EUR. U studenom 2011. godine započeli su radovi na Projektu podrške Romima-faza III, koji se financira u okviru programa IPA komponenta I. za 2008. godinu. Projektom je predviđena izgradnja komunalne infrastrukture u 2 romska naselja u Međimurskoj županiji, Orehovici i Murskom Središću (Sitnice). Završetak radova na projektu očekuje se u studenom 2012. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.957.233,76 EUR, od čega nacionalno sufinanciranje iznosi 25% (489.308,43 EUR), dok Europska unija sufinancira projekt u iznosu 1.467.925,33 EUR (75%).

XII. PRAĆENJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

Vlada Republike Hrvatske donijela 27. ožujka 2008. godine Rješenje o imenovanju predsjednice i članova Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Povjerenstvo čine predsjednica Povjerenstva i 27 članova: predstavnici nadležnih ministarstava, nadležnih ureda Vlade Republike Hrvatske, predstavnik Međimurske županije i Grada Zagreba, te devet predstavnika romske nacionalne manjine.

Povjerenstvo je redovito održavalo sjednice u različitim županijama u kojima Romi žive u značajnijem broju, kako bi se neposredno utvrdilo stanje u tim područjima te, u suradnji s lokalnom i područnom upravom i samoupravom, potaknulo i ubrzalo rješavanje problema. U izvještajnom razdoblju održano je 8 sjednica Povjerenstva. Za rješavanje teškoća romske nacionalne manjine na sjednicama Povjerenstva dodijeljeno je ukupno 1.561.927,31 kuna.

***

Većina mjera propisanih Nacionalnim programom za Rome uspješno se provodi. Ove godine Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o osnivanju Povjerenstva te o imenovanju Predsjednika, zamjenika i članova Povjerenstva čija je zadaća daljnje praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

Međutim, unatoč postignutom napretku, treba napomenuti da je veći dio mjera predviđenih Nacionalnim programom za Rome pretežito dugoročnog karaktera, te zato i njihovo potpuno ostvarenje zahtjeva kontinuirane i dodatne aktivnosti. Stoga će se nastaviti sustavno rješavanje teškoća romske nacionalne manjine na svim područjima sukladno novoj Nacionalnoj strategiji za uključivanje Roma do 2020. godine, te pripadajućem Akcijskom planu.

**I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM
UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH
PRAVA**

CILJEVI:

- *Ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava Roma*
- *Praćenje međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Praćenje politike prema Romima u drugim zemljama*
- *Sudjelovanje u izgradnji međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Usklađivanje zakonodavstva s propisima Europske unije i dokumentima Vijeća Europe*

I. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU Ljudskih I MANJINSKIH PRAVA

MJERE:

- 1. Stalno praćenje ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava Roma i aktivno sudjelovanje u kreiranju međunarodnog sustava zaštite Roma u multilateralnim organizacijama (Organizacija Ujedinjenih naroda, Vijeće Europe, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju, Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu itd.), te izvještavanje o provedbi Nacionalnog programa za Rome u Republici Hrvatskoj**

Izješće Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u skladu s vanjskopolitičkim djelovanjem na području zaštite i promocije ljudskih prava nastavlja s aktivnim praćenjem razvoja i implementacije međunarodnih standarda na ovom području, uključujući i ljudska prava romske nacionalne manjine. Nastavljeno je i s aktivnim praćenjem rada regionalnih organizacija u čijem fokusu su teme vezane uz zaštitu prava Roma. Također se, kroz redovite aktivnosti, Ministarstvo pridruživalo stajalištima i govorima Europske unije, koji su između ostalog odražavali i stanje ljudskih prava romske nacionalne manjine.

Pregled djelovanja prema organizacijama:

- Vijeće Europe (dalje u tekstu: VE) intenzivira svoje aktivnosti na praćenju prava romske nacionalne manjine. Stalna misija Republike Hrvatske pri Vijeću Europe (dalje: SMRH) je nastavila s praćenjem rada svih institucija koje u okviru VE prate i kreiraju politike na području zaštite i promicanja prava romske nacionalne manjine. Stalna misija je pri tome kontinuirano izvješćivala nadležne resore u Hrvatskoj o dokumentima koji se donose u VE kao i o tematskim događajima koji se tiču zaštite i promicanja prava romske nacionalne manjine. Također je u okviru VE proaktivno djelovala pružanjem informacijama o mjerama koje Hrvatska poduzima u implementaciji dostignutih standarda na području zaštite prava Roma. Nastavila je i s redovitim sudjelovanjem u godišnjim raspravama vezanim za Europski forum za Rome (ERTF) - međunarodna vladina organizacija koja ima sporazum s Vijećem Europe.

Nakon događaja u Francuskoj i nekolicini europskih zemalja (deportacije Roma i sl.), u Strasbourgu je 20. listopada 2010. održan sastanak na visokoj razini posvećen položaju Roma u Europi, koji je okupio predstavnike država članica regionalnih organizacija (VE, EU, OESS) te romske zajednice. Usvajanjem "Strasburške deklaracije" poslana je jasna politička poruka protiv diskriminacije i stigmatizacije Roma te je postignut dogovor o smjernicama za djelovanje na području nediskriminacije, državljanstva, prava žena i djece, te inkluzije (obrazovanje, stanovanje i zdravstvo) i pristupa pravosuđu. U svibnju 2011. objavljeno je izvješće o napretku u implementaciji Deklaracije.

Pitanje Roma je u posljednje dvije godine postalo prioritetom VE te su osnaženi kapaciteti za njegovo rješavanje: imenovan posebni predstavnik glavnog tajnika VE za pitanja Roma s timom za podršku, osnovani projektni timovi u Tajništvu te dodatno ojačana koordinacija s vanjskim partnerima - s Platformom EU za Rome, Agencijom EU za temeljna prava i dr. U

veljači 2011. osnovan je i novi Ad hoc odbor stručnjaka za pitanja Roma (CAHROM), u kojem Republika Hrvatska ima predstavnika iz Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Pokrenut je i novi portal Vijeća Europe o Romima.

Strasburška deklaracija predviđa obuku za više od tisuću romskih medijatora sa svrhom pružanja pravnih i upravnih savjeta na svim područjima od životnog interesa Roma. U 2011. je pokrenut Europski program obuke medijatora za Rome (ROMED), te je na temelju tematskih prioriteta, nacionalnog konteksta i broja romske populacije, izrađen inicijalni popis 15 zemalja² (9 milijuna Roma) koje sudjeluju u programu. EU će osigurati 1 mil. Eura u 2011./12. za obuku te je Vijeće Europe izradilo *on-line* bazu podataka o medijatorima. Republika Hrvatska nije obuhvaćena u prvoj fazi, jer unutar postavljenih kriterija nije konkurenta odabranim zemljama koje imaju više problema s ljudskim pravima Roma.

Jedino pitanje s kojim se suočila Hrvatska na području zaštite prava Roma u protekle dvije godine u VE je presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš protiv RH* (ožujak 2010.), kojom je utvrđeno diskriminatorno postupanje zbog izdvajanja romskih učenika u zasebne razrede u dvije osnovne škole u Međimurskoj županiji. Hrvatski akcijski plan za izvršenje presude je pohvaljen kao model izvršenja i za druge zemlje.

Hrvatska nastavlja s aktivnim djelovanjem u provedbi kampanje „Dosta“ kojom se promovira borba protiv diskriminacije Roma u Europi.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pruža aktivnu političku podršku aktivnostima VE na planu promicanja i zaštite prava Roma u Europi, a krajem 2011. ista je konkretizirana i donacijom od 3.000 eura (višak kreditnog balansa iz proračuna VE) za aktivnosti na provedbi zaključaka Sastanka na visokoj razini o Romima.

- U posljednje dvije godine, Ministarstvo je nastavilo s redovitim praćenjem komponente ljudske dimenzije unutar Organizacije za europsku suradnju i sigurnost (dalje u tekstu: ODIHR - OESS), preko aktivnog sudjelovanja hrvatskih predstavnika na godišnjim sastancima ljudske dimenzije u Varšavi na kojima se, između ostalog, zastupaju hrvatska stajališta na području ljudskih prava, uključujući i zaštitu ljudskih prava Roma te izvješćuje o implementaciji njihovih ljudskih prava na nacionalnoj razini.

- Hrvatska daje punu potporu dokumentu “Okvir EU za nacionalne integracije Roma, do 2020” kojim se traži snaženje mjera na području obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva i stanovanja u kontekstu smanjivanja postojećeg jaza u odnosu na integraciju Roma. Stoga, Hrvatska podupire inicijativu kao prigodu za rješavanje jednog od najtežih socijalnih problema Roma u Europi, njihovog isključenja iz društva. Tijekom 2010. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova završilo je složenu proceduru oko pripreme odluka potrebnih za pristup Republike Hrvatske Agenciji EU za temeljna prava, a koja značajnu pažnju posvećuje romskim pitanjima.

U Hrvatskoj su već u tijeku pripreme za preuzimanje predsjedavanja Desetljećem za Rome (srpanj 2012. - prosinac 2013.), a kako bi se Hrvatska pripremila za aktivni doprinos unaprjeđenju romskog pitanja na četiri glavna područja: obrazovanju, zapošljavanju,

---

² Bugarska, Češka, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Moldova, Rumunjska, Srbija (uključujući Kosovo, u kojemu se program posebno provodi), Slovačka, Španjolska, Makedonija, Turska i Ukrajina.

zdravstvu i stanovanju te potakla ostale vlade za veći angažman u provedbi nacionalnih akcijskih planova Desetljeća.

Izvešće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske u lipnju 2010. godine poboljšana je ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina. U Izvorišnim osnovama umjesto 10 autohtonih nacionalnih manjina izrijekom se navode sve 22 nacionalne manjine među kojima i Romi.

Vlada RH posvećuje veliku pozornost provedbi međunarodnih instrumenata, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na sjednici održanoj 19. studenoga 2010. godine Vlada je donijela Zaključak o prihvaćanju očitovanja na Treće mišljenje Savjetodavnog odbora Vijeća Europe o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske, koje je upućeno Odboru ministara Vijeća Europe na razmatranje.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) nacionalne manjine sudjeluje u radu Odbora stručnjaka Vijeća Europe za pitanja Roma (CAHROM) te u izradi nacrtu preporuka Vijeća Europe za unaprjeđenje položaja Roma, kao i u ocjeni ostvarivanja prava Roma u pojedinim državama članicama Vijeća Europe te mjera za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina.

Ured je također aktivan u Radnoj skupini za manjine Srednjoeuropske inicijative koja posebnu pozornost posvećuje pravima romske nacionalne manjine praćenjem ostvarivanja Instrumenta SEI-a za zaštitu prava nacionalnih manjina. Ured, kao stručna služba Vlade, također redovito sudjeluje na međunarodnim konferencijama posvećenim nacionalnim manjinama, a posebice Romima te na drugim skupovima na međunarodnoj razini, na kojima se razmatra unaprjeđenje uvjeta življenja romske populacije (ODIHR, UNDP, UNHCR).

2. Praćenje politike prema Romima u drugim, osobito susjednim državama i prikupljanje podataka s ciljem poboljšanja međunarodne suradnje u zaštiti ljudskih i manjinskih prava Roma

Izvešće Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova kroz sudjelovanje u međunarodnim multilateralnim forumima kao i kroz bilateralne kontakte s drugim zemljama, posebnu pozornost posvećuje pitanjima zaštite prava nacionalnih manjina, uključujući i romsku nacionalnu manjinu.

Ministarstvo redovito priprema, posreduje te koordinira aktivnostima vezanim za prikupljanje podataka i informiranje međunarodne javnosti o zaštiti prava nacionalnih manjina, uključujući i romsku nacionalnu manjinu. U tom kontekstu, koordiniralo je i posjet povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe koji u okviru svog mandata, između ostalog, nadzire stanje i zaštitu ljudskih prava romske nacionalne manjine u državama članica Vijeća Europe, te je slijedom pripremljenog izvješća povjerenika također koordiniralo i izradu odgovora hrvatske strane na predmetno izvješće.

Posjet povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe, Hrvatskoj realiziran je u travnju 2010. te su u izvješću ljudska prava Roma uvrštena među prioritetna područja za djelovanje, posebice kroz adresiranje preporuka Vladi RH. Povjerenik je ukazao na određene pojave

diskriminacije te pozvao vlasti na ulaganje dodatnih napora za osiguranjem bolje zastupljenosti Roma u političkom životu, javnoj upravi i pravosuđu kao i za jamstvo boljeg pristupa obrazovanju, zapošljavanju i stanovanju te uklanjanje prepreka za reguliranje dokumenta vezano uz ostvarenje njihovog civilnog statusa u Hrvatskoj.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina posebno je važna provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koju je Republika Hrvatska među prvima potvrdila. U cilju provedbe navedenog međunarodnog dokumenata, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao šesti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 9. prosinca 2010. godine u Zagrebu. Sudionici seminara su analizirali ostvarivanje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i nacionalnog zakonodavstva kojim se reguliraju prava nacionalnih manjina.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao u Zagrebu 2. prosinca 2010. godine sastanak sa članovima udruga i vijeća te predstavnicima romske nacionalne manjine u vezi s rješavanjem aktualnih problema romske nacionalne manjine. Sudjelovali su predstavnici nadležnih ministarstava i ureda, te zastupnik romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru. Na navedenom skupu se govorilo o načinu rješavanja poteškoća u ostvarivanju prava pripadnika romske nacionalne manjine u svim područjima društvenog života, te provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Na skupu su aktivno sudjelovali i predstavnici mladih Roma i Romkinja.

Predstavnici mladih Roma i Romkinja aktivno su sudjelovali u raspravi na okruglom stolu na temu "Besplatna pravna pomoć Romima u reguliranju pravnog statusa u Hrvatskoj" koji je održan u Zagrebu 17. prosinca 2010. godine u organizaciji Ureda u suradnji s Uredom Pučkog pravobranitelja i Uredom Visokog povjerenika za izbjeglice u Hrvatskoj.

U cilju razvijanja tolerancije i prihvaćanja različitosti Ured je kontinuirano provodio aktivnosti i poticao suradnju između pripadnika različitih nacionalnih manjina, osobito među pripadnicima romske nacionalne manjine. Na Okruglom stolu o integraciji Roma u Republici Hrvatskoj koji je organizirao Ured u suradnji s Vijećem Europe 17. veljače 2011. godine u Zagrebu aktivno su sudjelovali i predstavnici udruga romske nacionalne manjine.

Ured je organizirao Okrugli stol o izradi nove Nacionalne strategije za Rome koji je održan u Zagrebu 15. studenoga 2011. godine. Prijedlog nove Nacionalne strategije za Rome izrađen je sukladno preporukama Europske unije za nacionalne strategije Roma do 2020. Na skupu je sudjelovalo oko 70 sudionika, među kojima su bili članovi Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, predstavnici nadležnih ministarstva i jedinica lokalne i područne samouprave, predstavnici romskih udruga te eksperti za navedeno područje iz Hrvatske, Europske komisije, MTM fonda, UNDP-a, te Agencije Europske unije za ljudska prava. Među ostalim, na okruglom stolu je bilo riječi i o mogućnostima korištenja strukturnih fondova.

U okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. predstavnici romske nacionalne manjine redovito sudjeluju na seminarima i radionicama na temu obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva i stanovanja. Za vrijeme makedonskog predsjedanja Dekadom za Rome u Skopju je 1. i 2. prosinca 2011. godine održana radionica o zapošljavanju pod nazivom „Dostojan posao za Rome“ na kojoj su sudjelovali i mladi predstavnici Roma iz Hrvatske. Ured je, u okviru projekta „Jačanje struktura za programe koji promiču integraciju Roma“ koji je financiran od strane MtM fonda, Otvoreno društvo iz Budimpešte, organizirao više radionica s cilju priprema za izradu nove Nacionalne strategije za Rome. U radnim skupinama Uključivanje u kulturni i društveni život, Statusna pitanja, nediskriminacija i besplatna pravna pomoć, Zdravstvo, Socijalna zaštita, Obrazovanje, Zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život, te Prostorno uređenje, stanovanje i zaštita okoliša sudjelovali su mladi predstavnici romske nacionalne manjine.

3. Koordinacija pripreme nacionalnih izvješća prema međunarodnim konvencijama i paktovima na području ljudskih prava, uključujući izvještavanje o ljudskim pravima Roma

Izvješće Ministarstva vanjskih i europskih poslova

U posljednje dvije godine, Hrvatska je pripremila i uputila nadležnim odborima na razmatranje dva izvješća Treće i četvrto izvješće po Konvenciji o pravima djeteta te Inicijalno izvješće o pravima osoba s invaliditetom, a koja sadrže i informacije o napretku u zaštiti pripadnika romske nacionalne manjine prema specifičnim područjima (za razdoblje koje se djelomično odnosi i na razdoblje obuhvaćeno ovim izvješćem).

Hrvatska je također u periodu 2010.-2011. zaokružila svoje aktivnosti prema prvom ciklusu Univerzalnog periodičkog pregleda (UPR) – jedinstvenom procesu izvještavanja pred Vijećem za ljudska prava, a koji uključuje pregled stanja ljudskih prava u svim članicama Ujedinjenih naroda svake 4 godine (48 zemalja godišnje), pri čemu se svakoj zemlji pruža mogućnost da izvijesti o mjerama koje se poduzimaju u cilju unapređenja i zaštite ljudskih prava te ispunjavanja međunarodnih obveza. Izvješće RH je uključivalo sva područja ljudskih prava, između kojeg i promociju i zaštitu ljudskih prava pripadnika romske nacionalne manjine, te su sukladno postojećoj proceduri, Hrvatskoj upućene preporuke (ukupno 116). U tom kontekstu, preporučuje se nastavak provedbe mjera za suzbijanje diskriminacije romske manjine, promicanje veće snošljivosti i razumijevanja među većinskim stanovništvom o pravima romske zajednice, jačanje napora u borbi protiv rasne diskriminacije, posebice romske i srpske manjine i to posebice na područjima obrazovanja, zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, državljanstva i političke participacije kao i osnaživanje učinkovitosti pravnih i upravnih mjera namijenjenih suzbijanju svih oblika nasilja i diskriminacije protiv romske djece. Također su preporučeni dodatni napor za osiguranje romskih pomagača u školi te promicanje međuetničkog sklada i snošljivosti u obrazovanju. Traži se i provedba mjera za jednaki pristup državljanstvu bez diskriminacije utemeljene na etnicitetu kao i puna provedba odredbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnim manjina.

4. Praćenje procesa usklađivanja zakonodavstva s propisima Europske unije i Vijeća Europe

Izvješće Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova sudjelovalo je u pripremama izvješća o provedbi mjerila za ispunjavanje obveza iz Poglavlja 23 - Pravosuđe i temeljna ljudska prava, a u okviru kojeg je istaknuto i pitanje romske nacionalne manjine. Posebice je usmjeren naglasak na mjere iz Akcijskog plana za realizaciju obveza prema presudi Suda za ljudska prava u predmetu Oršuš protiv Hrvatske.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova preko svog predstavnika redovito sudjeluje u radu Povjerenstva za praćenje provede Nacionalnog programa za Rome kao i u izradi novog programa za Rome.

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

CILJEVI:

- *Jačanje svijesti o potrebi sudjelovanja u procesima odlučivanja*
- *Veća zastupljenost žena u predstavničkim tijelima i uključenost u procese odlučivanja*
- *Stvaranje formalnih pretpostavki za uključivanje romskih predstavnika u nadležna tijela državne, područne (regionalne) i lokalne samouprave*

II. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

MJERE:

1. Poticanje osnivanja manjinskih romskih vijeća na lokalnoj i regionalnoj razini te osiguranje zastupljenosti Roma u predstavničkim tijelima na tim razinama, kao i ostvarivanje mogućnosti izbora romskog predstavnika u Hrvatskom saboru

Izvjешće Ministarstva uprave

Pravo pripadnika romske nacionalne manjine na zastupljenost u Hrvatskom Saboru

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru propisana je Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10, - pročišćeni tekst, – dalje: Ustav Republike Hrvatske), Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/02, 47/10 - Odluka USRH broj 1029/07, 80/10 i 93/11 - Odluke USRH broj 3597/10 i 3786/10 – dalje: Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina) i Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 116/99, 109/00, 53/03, 69/03 – pročišćeni tekst, 167/03, 19/07, 145/10, 93/11 - Odluka USRH br.120/11 i dr. i 120/11-pročišćeni tekst – dalje: Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor).

Ustavom Republike Hrvatske, u odredbi članka 15., jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina. Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređuje se ustavnim zakonom koji se donosi po postupku za donošenje organskog zakona.

Nadalje, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, u odredbi članka 19., Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina ostvarenje prava na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

Republika Hrvatska, sukladno članku 16. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Odredbom članka 17. stavak 5. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Na izborima za zastupnike u Hrvatskom saboru, koji su održani 4. prosinca 2011. godine, kao zastupnik pripadnika, između ostalih, i romske nacionalne manjine izabran je pripadnik romske nacionalne manjine, gospodin Veljko Kajtazi.

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Odredbom članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da pripadnici nacionalnih manjina u općinama i gradovima u kojima sudjeluju u stanovništvu s

između 5% i 15% imaju pravo na jednog vijećnika – manjinskog predstavnika u predstavničkom tijelu jedinice. Ukoliko u stanovništvu općina i gradova sudjeluju s više od 15%, odnosno ukoliko u stanovništvu županije sudjeluju s više od 5%, pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima tih jedinica samouprave.

Vlada Republike Hrvatske je, Odlukom Klasa: 013-03/09-01/01, Urbroj: 5030106-09-1 („Narodne novine“ broj 46/09), raspisala izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji su se održali 17. svibnja 2009. godine.

Temeljem podataka iz odgovarajućeg popisa birača koji su korišteni za potrebe održavanja lokalnih izbora 2009. godine, pripadnici romske nacionalne manjine imali su udio veći od 5 %, a manji od 15 % u ukupnom biračkom tijelu četiri lokalne jedinice, konkretno u Općini Darda (Osječko-baranjska županija) i Općinama Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec (Međimurska županija).

Općine Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec su svojim statutima propisale, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u općinskom vijeću sa jednim članom, dok Općina Darda navedeno nije propisala. Navedene općine nisu u obvezi osigurati srazmjernu zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u predstavničkom tijelu, stoga nisu u obvezi pripadnicima romske nacionalne manjine osigurati zastupljenost u izvršnom tijelu.

Prema podacima iz ureda državne uprave u županijama na provedenim izborima izabran je po jedan pripadnik romske nacionalne manjine u općinsko vijeće Općina Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec, dok u Općini Darda jedan pripadnik romske nacionalne manjine nije izabran, ali postoji mogućnost popunjavanja Općinskog vijeća sa jednim pripadnikom romske nacionalne manjine, povlačenjem s kandidacijske liste.

Vijeća i predstavnici romske nacionalne manjine

Pripadnici svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, pa tako i pripadnici romske nacionalne manjine, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave sudjeluju u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika.

Sukladno članku 24. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u jedinicama samouprave u kojima pripadnici manjina sudjeluju u ukupnom stanovništvu s najmanje 1,5%, u općinama i gradovima na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine te u županijama na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine biraju se vijeća, a u jedinicama samouprave na čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova predstavnika nacionalnih manjina. U onim jedinicama u kojima nisu ispunjeni uvjeti za izbor vijeća, a na čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Članovi vijeća i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasovanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

a) Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u 2011. godini

Članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina, koji su izabrani na izborima 2007. godine istekao je redoviti četverogodišnji mandat, stoga je Vlada Republike Hrvatske raspisala redovne izbore za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina koji su održani 10. srpnja 2011. godine.

Odlukom o raspisivanju izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 56/11 i 58/11) raspisani su izbori za ukupno 311 vijeća nacionalnih manjina, a Odlukom o raspisivanju izbora za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 56/11 i 58/11) raspisani su izbori za ukupno 227 predstavnika nacionalnih manjina.

U odnosu na pripadnike romske nacionalne manjine izbori su raspisani za 18 vijeća (7 na razini županije, 5 na razini grada i 6 na razini općine) i 15 predstavnika (5 na razini županije, 8 na razini grada i 2 na razini općine).

Na navedenim izborima izabrano je ukupno 17 vijeća romske nacionalne manjine: 7 na razini županije (Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska te Međimurska županija i Grad Zagreb), 5 na razini grada (Sisak, Rijeka, Slavonski Brod, Pula – Pola i Čakovec) i 5 na razini općine (Darda, Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica i Pribislavec).

Istovremeno, izabrano je i ukupno 11 predstavnika romske nacionalne manjine: 4 na razini županije (Zagrebačka, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska i Vukovarsko-srijemska županija), 5 na razini grada (Beli Manastir, Belišće, Vinkovci, Vodnjan – Dignano i Murško Središće) i 2 na razini općine (Kotoriba i Podturen).

Izbori za članove vijeća romske nacionalne manjine održani su i u Općini Petrijanec, ali je broj izabranih članova nedovoljan za konstituiranje vijeća. Također, izbori su održani i za predstavnika romske nacionalne manjine Varaždinske županije, ali isti nije izabran jer nijedan glasački listić nije bio važeći. Izbori za tri predstavnika romske nacionalne manjine, u gradovima Velika Gorica, Novska i Osijek nisu održani, jer nije bilo kandidatura ili odaziva birača.

Nakon održanih izbora, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 93/11) kojom je ovlastila župane, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnike i općinske načelnike da, sukladno odredbi članka 60. stavak 1. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/01, 10/02, 155/02, 45/03, 43/04, 40/05, 44/05-pročišćeni tekst i 109/07), u roku od 30 dana od dana donošenja Odluke, sazovu konstituirajuće sjednice i to za 236 vijeća nacionalnih manjina koja su izabrana u punom broju te za 37 vijeća nacionalnih manjina u kojima je izabrana natpolovična većina članova.

Svih 17 vijeća romske nacionalne manjine izabrano je u punom broju.

Vijeće nacionalne manjine svojstvo pravne osobe stječe upisom u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kojeg vodi Ministarstvo uprave. U tijeku je upis u Registar te izdavanje rješenja o upisu predstavnicima i vijećima nacionalnih manjina.

Predstavnicima nacionalnih manjina rješenja o upisu se izdaju u svrhu otvaranja računa u banci i sudjelovanju u platnom prometu pravnih i fizičkih osoba te radi ostvarivanja svih prava i obveza predstavnika nacionalnih manjina sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Do kraja 2011. godine, u Registar su upisana četiri predstavnika romske nacionalne manjine koji su podnijeli uredan zahtjev za upis u Registar. Napominjemo da nisu svi izabrani predstavnici i vijeća podnijeli prijavu za upis u Registar.

Predstavnici romske nacionalne manjine upisani u Registar do kraja 2011. godine su:

1. Seljman Gušani – Predstavnik romske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije;
2. Franjo Horvat – Predstavnik romske nacionalne manjine Koprivničko-križevačke županije;
3. Stevo Gjurđević – Predstavnik romske nacionalne manjine Bjelovarsko-bilogorske županije;
4. Mirela Beko - Predstavnica romske nacionalne manjine Zagrebačke županije.

b) Financiranje vijeća i predstavnika romske nacionalne manje u lokalnim jedinicama

Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, u odredbi članka 28., propisana je obveza jedinice samouprave da osigura sredstva za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, dakle i vijećima i pripadnicima romske nacionalne manjine, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, kao i za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine.

Sukladno navedenoj odredbi obveza je lokalnih jedinica da participiraju u financiranju rada vijeća i predstavnika kako romske tako i ostalih nacionalnih manjina, odnosno da u okviru svojih financijskih mogućnosti predvide i osiguraju potrebna financijska sredstva kako bi se poboljšali uvjeti za rad vijeća i predstavnika svih nacionalnih manjina, kao i osigurala potrebna sredstva i prostor za njihov rad.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Pripadnici romske nacionalne manjine sudjeluju u procesu odlučivanja od Hrvatskog sabora do lokalne zajednice Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina održanim 10. srpnja 2011. godine sudjelovali su i pripadnici romske nacionalne manjine. Na navedenim izborima izabrano je ukupno 17 vijeća romske nacionalne manjine: 7 na razini županije (Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska te Međimurska županija i Grad Zagreb), 5 na razini grada (Sisak, Rijeka, Slavonski Brod, Pula i Čakovec) i 5 na razini općine (Darda, Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica i Pribislavec).

Također je izabrano 11 predstavnika romske nacionalne manjine za Zagrebačku, Koprivničko-križevačku, Bjelovarsko-bilogorsku i Vukovarsko-srijemsku županiju te za gradove Beli Manastir, Belišće, Vinkovci, Murško Središće i Vodnjan, te za općine Kotoriba i Podturen

Sukladno Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, pripadnicima nacionalnih manjina jamči se ostvarivanje prava na zastupljenost. U Hrvatskom saboru interese romske nacionalne manjine predstavlja zastupnik Veljko Kajtazi.

Interese romske nacionalne manjine u Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske predstavlja zastupnik romske nacionalne manjine koji sudjeluje u donošenju odluke o financiranju programa za udruge i ustanove nacionalnih manjina.

U predstavničkim tijelima jedinicama lokalne samouprave izabrana su četiri pripadnika romske nacionalne manjine i to tri u Općini Mala Subotica, Orehovica i Pribislavec, te jedna predstavnica u Gradu Zagrebu.

S ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu pripadnici nacionalnih manjina izabrali su svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave. U proteklom razdoblju djelomično su uspostavljeni preduvjeti za učinkovitije funkcioniranje vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. U organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) i Savjeta za nacionalne manjine u Umagu je 19. i 20. ožujka 2010. godine održan sastanak u svezi s praćenjem rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina nacionalnih manjine na kojem su sudjelovali zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici vijeća nacionalnih manjina te predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U cilju praćenja ostvarivanja prava nacionalnih manjina izrađen je upitnik namijenjen prikupljanju cjelovitih podataka o provođenju Ustavnog zakona te je izvršena analiza funkcioniranja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj od strane Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu.

U cilju provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina tijekom 2011. godine organizirana su tri savjetovanja o ulozi i unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koja su održana 21. ožujka 2011. g. u Rijeci, 20. travnja u Osijeku i 16. prosinca 2011 u Sisku. Savjetovanje su zajednički organizirali Ured i Savjet za nacionalne manjine. Teme skupa bile su: dosadašnji rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, problemi s kojima se susreću pojedina vijeća, izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, registracija vijeća i primjeri dobre prakse u radu vijeća. Na skupu su sudjelovali zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, članovi Savjeta za nacionalne manjine, predstavnici vijeća nacionalnih manjina među kojima i vijeća romske nacionalne manjine, predstavnici tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnici nadležnih ministarstava i ureda.

Izvješće Grada Zagreba

U 2010. godini Vijeću romske nacionalne manjine Grada Zagreba, kao i prethodnih godina, Grad Zagreb je doznačavao sredstva za materijalne rashode, plaću zaposlenika, mjesečne nagrade članovima vijeća i programske aktivnosti vijeća.

Izbori za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, za područje Grada Zagreba provedeni su 10. srpnja 2011.

Na navedenim izborima izabrani su i članovi Vijeća romske nacionalne manjine. Gradonačelnik Grada Zagreba sazvao je konstituirajuću sjednicu Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba, koja je održana 07. rujna 2011. godine na kojoj su izabrani predsjednik i zamjenik predsjednika Vijeća i time je Vijeće romske nacionalne manjine moglo započeti s radom u 3. mandatu 2011. - 2015.

Izvješće Međimurske županije

Sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, omogućeno je osnivanje vijeća nacionalnih manjina i zastupljenost Roma u predstavničkim tijelima na lokalnoj i regionalnoj razini, te mogućnost izbora u Hrvatski sabor posebnih zastupnika nacionalnih manjina.

Na području Međimurske županije 8 općina i 1 grad imaju izabrana općinska vijeća, odnosno predstavnika romske nacionalne manjine (Pribislavec, Orehovica, Kotoriba, Mala Subotica, Nedelišće, Podturen, grad Mursko Središće, Trnovec, Kuršanec). Također, na razini regionalne samouprave, izabrano je Vijeće romske nacionalne manjine Međimurske županije. Za funkcioniranje i rad vijeća romske nacionalne manjine Međimurske županije utrošeno je u 2011. godini 19.750,00 kuna.

Nakon održanih izbora za vijeće romske nacionalne manjine u Međimurskoj županiji u 2011. godini i konstituiranja novog saziva vijeća za 2012. godinu, u proračunu je predviđeno 65.000 kuna za redovnu djelatnost, dok je za Financijski plan za rad vijeća ukupno predviđeno 202.000,00 kuna.

U skladu sa člankom 10. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u općinskom Vijeću općine Orehovica, Male Subotice te u općinskom Vijeću općine Pribislavec, romska nacionalna manjina zastupljena je s jednim općinskim vijećnikom.

Također, u spomenutim Općinama djeluju i Vijeća romske nacionalne manjine u skladu sa Ustavnim zakonom o nacionalnim manjinama koje se financiraju iz općinskih proračuna. U romskom naselju Sitnice kraj grada M. Središća djeluje i Mjesni odbor naselja čiji predstavnik Milorad Mihanović, legitimno izabran na izborima za predstavnike romske nacionalne manjine pri Gradskom vijeću. Imenovani aktivno sudjeluje u radu Gradskog vijeća, ali bez prava glasa. Naime, romska nacionalna manjina na području grada čini 2,55% od ukupnog broja stanovništva, te shodno tome još uvijek nema pravo na obveznog člana Gradskog vijeća.

2. Predlaganje izmjena i dopuna vrijedeći propisa, kako bi se omogućilo sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika, u postupcima ostvarivanja prava Roma u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave

Izješće Ministarstva uprave

Sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika, kao mjeru nije bilo moguće provesti, s obzirom na to da je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi izričito propisano da upravne, stručne i ostale poslove u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave obavljaju službenici i namještenici. Izmjene i dopune propisa u smislu omogućavanja sudjelovanja predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika zahtjeva izmjenu cjelokupnog sustava ustroja upravnih tijela u jedinicama samouprave te obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga i poslova državne uprave povjerene tim jedinicama, koje u upravnim tijelima obavljaju službenici kao svoje redovito zanimanje u skladu s Ustavom i Zakonom.

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Obvezu donošenja planova prijama u službu, odnosno obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave lokalnih jedinica, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09 i 150/11) imaju općine i gradovi u kojima pripadnici manjina u stanovništvu sudjeluju s više od 15 % te županije u kojima manjine sudjeluju s više od 5 %, odnosno jedinice koje imaju obvezu osigurati razmjernu zastupljenost pripadnika manjina u predstavničkom tijelu.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno navedenim odredbama, ne postoji zakonska obveza osiguranja zastupljenosti pripadnika romske nacionalne manjine u upravnim tijelima, kao ni obveza da se planom prijama predvidi zapošljavanje potrebnog broja pripadnika romske nacionalne manjine u upravnim tijelima, obzirom da pripadnici romske nacionalne manjine ni u jednoj lokalnoj jedinici na području Republike Hrvatske ne sudjeluju s više od 15 %.

Na dan 1. listopada 2010. godine, u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je zaposleno 12.865 službenika i namještenika, od čega 584 ili 4,54% pripadnika jedne od 22 nacionalnih manjina, 43 ili 0,334% nepoznate narodnosne pripadnosti i 9 ili 0,070% službenika i namještenika koji su se izjasnili kao muslimani. Od ukupnog broja zaposlenih službenika i namještenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dvoje je Roma: 1 službenik i 1 namještenik, oba zaposlena na području Grada Vodnjana.

3. Osposobljavanje predstavnika Roma, posebice žena i mladih, za sudjelovanje u procesu odlučivanja, ostvarivanju prava i većoj uključenosti u društveni život

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) je u proteklom razdoblju nastavio provoditi mjeru o osposobljavanju mladih Romkinja i Roma. To se provodilo: organiziranjem seminara za predstavnike Roma kojima bi stekli potrebna znanja o rukovođenju, o osnivanju i upravljanju udrugama, o sustavnom povezivanju udruga

Roma i predstavnika područja naseljenih Romima, te osposobile žene i mladi za unaprjeđenje položaja žena, upoznavanjem s pravima prema Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i Konvenciji o pravima djeteta te drugim međunarodnim standardima, izdavanjem prigodnih informativnih i promotivnih materijala i drugih pogodnih oblika komunikacije s Romima i između Roma, putem kojih bi se razmatrao tijek i način provedbe mjera iz ovog programa na lokalnoj i regionalnoj razini, te način sustavnog i učinkovitog uključivanja Roma u njihovu provedbu.

U proteklom razdoblju Ured je nastavio provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Organizirani su seminari o osposobljavanju i integraciji, razvijanju tolerancije i razumijevanja.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao u Zagrebu 2. prosinca 2010. godine sastanak s članovima udruga i vijeća te predstavnicima romske nacionalne manjine u svezi s rješavanjem aktualnih problema romske nacionalne manjine. Sudjelovali su predstavnici nadležnih ministarstava i ureda, te zastupnik romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru. Na navedenom skupu se govorilo o načinu rješavanja poteškoća u ostvarivanju prava pripadnika romske nacionalne manjine u svim područjima društvenog života, te provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Na skupu su aktivno sudjelovali i predstavnici mladih Roma i Romkinja.

Predstavnici mladih Roma i Romkinja aktivno su sudjelovali u raspravi na okruglom stolu na temu "Besplatna pravna pomoć Romima u reguliranju pravnog statusa u Hrvatskoj" koji je održan u Zagrebu 17. prosinca 2010. godine u organizaciji Ureda u suradnji s Uredom Pučkog pravobranitelja i Uredom Visokog povjerenika za izbjeglice u Hrvatskoj.

Ured je u cilju razvijanja tolerancije te prihvaćanja i uvažavanja različitosti poticao suradnju i provodio aktivnosti među pripadnicima romske nacionalne manjine. Ured je organizirao okrugli stol o integraciji Roma u Republici Hrvatskoj koji je održan 17. veljače 2011. godine u Zagrebu. Na okruglom stolu je istaknuto da je Izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske poboljšana je ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina. U izvorišnim osnovama umjesto 10 autohtonih nacionalnih manjina izrijekom se navode sve 22 nacionalne manjine, među kojima i Romi. Također je navedeno da se stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja svih nacionalnih manjine.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao je seminar „Mediji i nacionalne manjine“ koji je održan 4. svibnja 2011. godine u Opatiji. Ovo je treći po redu skup na kojem je bilo riječi o ostvarivanju prava nacionalnih manjina na pristup medijima, te o ulozi medija u demokratizaciji hrvatskog društva. Pored navedenog na skupu se govorilo o analizi izvještavanja o nacionalnim manjinama u medijima te je prikazan spot kampanje Vijeća Europe „Dosta“ kojoj je pristupila i Republika Hrvatska. Cilj Kampanje je prevladavanje predrasuda prema etničkim manjinama, posebice Romima te suzbijanju svih oblika diskriminacije. Na navedenom skupu sudjelovali su zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru, članovi Savjeta za nacionalne manjine, predstavnici udruga nacionalnih manjina među kojima i predstavnici romske nacionalne manjine te novinari i glavni urednici lokalnih i elektroničkih i pisanih medija. Ovim se događajem željelo ponovno potaknuti javnost na suzbijanje svih oblika diskriminacije prema romskoj nacionalnoj manjini.

Ured je organizirao Okrugli stol o izradi nove Nacionalne strategije za Rome koji je održan u Zagrebu 15. studenoga 2011. godine. Prijedlog nove Nacionalne strategije za Rome izrađen je sukladno preporukama Europske unije za nacionalne strategije Roma do 2020. Na skupu je sudjelovalo oko 70 sudionika, među kojima su bili članovi Povjerenstva za praćenje

provedbe Nacionalnog programa za Rome, predstavnici nadležnih ministarstva i jedinica lokalne i područne samouprave, predstavnici romskih udruga te eksperti za navedeno područje iz Hrvatske, Europske komisije, MTM fonda, UNDP-a, te Agencije Europske unije za ljudska prava. Među ostalim, na okruglom stolu je bilo riječi i o mogućnostima korištenja strukturnih fondova.

4. Provedba istraživanja "Romi u Hrvatskoj: asimilacija ili integracija"

Izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Navedeno istraživanje nije provedeno zbog nedostatka financijskih sredstava.

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

CILJEVI:

- *Izgradnja dvaju romskih centara*
- *Poticanje i pružanje financijske pomoći romskim udrugama za programe iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja*
- *Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja*
- *Organiziranje športskih aktivnosti*
- *Promocija romske kulture i stvaralaštva putem medija*

III. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

MJERE :

1. Izgradnja dvaju romskih višenamjenskih centara

Navedena mjera nije provedena.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) doznačio je sredstva u iznosu od 1.000.000,00 kuna za izgradnju kulturnog centra za Rome u Zagrebu.

Izješće Grada Zagreba

Društvo arhitekata Zagreba (DAZ) provelo je 27. 03. 2007. natječaj, te je ustanovljeno prvonagrađeno idejno rješenje za predmetnu lokaciju tima: Marija Burmas, Jakša Kalajžić, Bruno Lovrenčić i Ivo Petrić, čime je tvrtka „SUBMAP“ d.o.o. iz Zagreba, Aleja pomoraca 15/XVII izradila idejno rješenje.

Ugovor za izradu projektne dokumentacije sklopljen je sa tvrtkom „SUBMAP“ d.o.o. 26. 06. 2008. godine. Zona obuhvata prema programu urbanističko-arhitektonskog natječaja je površine 20.240 m². Brutto površina višenamjenske javne građevine - društvenog doma je 3.943 m², a brutto površina policijske postaje iznosi 1.425 m², odnosno ukupno 5.368 m² prema idejnom rješenju prvonagrađenog tima.

Izrada projektne dokumentacije prema Ugovoru o izradi projekta iznosi ukupno 2.500.279,08 kn. Ukupna procjena troškova gradnje iznosi 50 milijuna kuna (bez PDV-a).

Grad Zagreb je preuzeo obvezu financiranja izvođenja geomehaničkih radova i izrade geodetske snimke, što je naručeno i izvršeno tijekom rujna 2008. godine, za iznos od 133.900,00 kn (bez PDV-a).

Uvjet za ishođenje lokacijske dozvole je izgradnja pristupne prometnice na čijoj trasi se nalaze bespravno izgrađeni stambeni objekti, a za realizaciju cjelokupnog projekta nužno je riješiti imovinsko pravne poslove u zoni obuhvata.

Do sada je ukupno utrošeno na geomehaničke istražne radove, geodetski elaborat i idejni projekt 289.211,30 kuna.

Krajem 2009. na inicijativu romskih udruga, članova Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i saborskog zastupnika Nazifa Memedija održan je sastanak sa zamjenicom gradonačelnika Grada Zagreba tema kojeg je, između ostalog, bilo i pitanje gradnje Kulturnog centra za Rome. Predstavnici Roma upoznati su da je u tijeku postupak ishođenja potrebnih dozvola za realizaciju izgradnje višenamjenskog objekta na Peščenici, a time i Kulturnog centra za Rome, međutim isti je znatno usporen, obzirom na okolnost da na lokaciji predviđenoj za gradnju postoji više bespravno sagrađenih stambenih objekata i da

nije moguće očekivati pomake u gradnji dok se pitanje bespravne gradnje ne riješi a što je nadležnost državnih tijela.

S obzirom na tu okolnost predstavnici Roma najavili su da će organizirati sastanak predstavnika svih romskih udruga i Vijeća romske nacionalne manjine na kojem bi se utvrdio usuglašeni prijedlog romske zajednice o pitanju lokacije za gradnju Kulturnog centra za Rome, odnosno promjeni lokacije za njegovu gradnju.

Na sastanku koji je na inicijativu romskih udruga, članova Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i zastupnika romske nacionalne manjine održan sa zamjenicom gradonačelnika Grada Zagreba u veljači 2010., dogovoreno je da Vijeće romske nacionalne manjine u suradnji s romskim udrugama utvrdi usuglašen prijedlog za novu lokaciju Kulturnog centra za Rome te da pripremi sastanak na kojem bi uz predstavnike Roma i Grada Zagreba bili i predstavnici Vlade RH, budući je izgradnja Kulturnog centra za Rome mjera iz Nacionalnog programa za Rome u čijem provođenju sudjeluje uz Grad Zagreb i Vlada RH.

Tijekom 2011. Vijeće romske nacionalne manjine i romske udruge nisu dale prijedlog vezan za lokaciju gradnje Kulturnog centra za Rome odnosno promjenu lokacije za njegovu gradnju. Nadležni gradski ured nastavio je s aktivnostima vezanim za ishodište potrebnih dozvola za realizaciju izgradnje višenamjenskog objekta na Peščenici, a time i Kulturnog centra za Rome a naročito u vezi rješavanje imovinsko- pravnih poslova za lokaciju Kulturnog centra.

2. Stvaranje prostornih uvjeta za djelovanje Roma do izgradnje romskih centara te u drugim sredinama na čijem području žive Romi

Izješće Savjeta za nacionalne manjine

Za program "Stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine" u navedenom razdoblju odobren je i doznačen ukupan iznos od 550.000,00 kuna i to kako slijedi:

Za 2010. godinu iznos od 220.000 ,00 kuna

- Međimurskoj županiji, Općini Orehovica financijska pomoć u ukupnom iznosu od 100.000,00 kuna za unapređenje kulturne autonomije Roma, program uspostave prekogranične kulturno-turističke transferzale "Drom", te razvoj integralnog romskog kulturno – turističkog proizvoda.

- Gradu Slavonskom Brodu financijska pomoć u ukupnom iznosu od 120.000,00 kuna za stvaranje pretpostavki ostvarivanja kulturne autonomije Roma, ostvarivanje priključaka na javnu infrastrukturu (struja, plin, voda i kanalizacija) Novog naselja u MO "Josip Rimac"

Za 2011. godinu iznos od 300.000,00 kuna

- Gradu Ludbregu financijska pomoć u ukupnom iznosu od 100.000,00 kuna za stvaranje pretpostavki ostvarivanja kulturne autonomije Roma, asfaltiranje i uređenje pristupne ceste do romskog naselja.

- Gradu Mursko Središće financijska pomoć u ukupnom iznosu od 100.000,00 kuna za unapređenje kulturne autonomije Roma, provođenje postupka legalizacije i uređenja romskog naselja Sitnice .

- Gradu Sisku financijska pomoć u ukupnom iznosu od 100.000,00 kuna za stvaranje pretpostavki ostvarivanja kulturne autonomije Roma, asfaltiranja puteva u Capraškim poljanama.

Izješće Grada Zagreba

U tijeku 2010. i 2011. romske udruge "Romi za Rome", "Rasplesani Romi", "Romsko srce" i „ Romi Hrvatske“ kontinuirano održavaju svoje aktivnosti u prostorima Grada Zagreba namijenjenima za potrebe mjesne samouprave, u mjesnim odborima Kozari Bok, Petruševac, Savica Šanci i Botinec. Udruge su spomenute prostore koristile besplatno.

Vijeće romske nacionalne manjine Grad Zagreba i veći broj romskih udruga, tijekom izvještajnog razdoblja, redovito su koristile prostor Tribine Grada Zagreba Kaptol 27, za realizaciju svojih programskih aktivnosti.

3. Financiranje programa romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja

Izješće Savjeta za nacionalne manjine

Sukladno članku 35. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine raspoređuje sredstva koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za ostvarivanje programa kulturne autonomije udrugama i ustanovama nacionalnih manjina. Odlukama o rasporedu sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske za ostvarivanje programa kulturne autonomije nevladinim udrugama romske nacionalne manjine je za ostvarivanje programa kulturne autonomije u razdoblju od 2010. i 2011. godine odobreno i doznačeno kako slijedi:

Tijekom 2010. godine odobren je i doznačen iznos od 1.333.000,00 kuna, od toga za :

programe informiranja	iznos od 502.000,00 kuna
programe izdavaštva	iznos od 142.000,00 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od 301.000,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od 388.000,00 kuna

Tijekom 2011. godine odobren je i doznačen iznos od 1.070.000,00 kuna, od toga za :

programe informiranja	iznos od 335.000,00 kuna
programe izdavaštva	iznos od 160.000,00 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od 294.000,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od 281.000,00 kuna

Tijekom 2010. i 2011. godine dodijeljen je ukupan iznos od 2.403.000,00 kuna, od toga za :

programe informiranja	iznos od 837.000,00 kuna
-----------------------	--------------------------

programe izdavaštva	iznos od 302.000,00 kuna
kulturnog amaterizma	iznos od 595.000,00 kuna
kulturnih manifestacija	iznos od 669.000,00 kuna

Tijekom 2010. i 2011. godine romskoj nacionalnoj manjini dodijeljen je ukupan iznos od 2.953.000,00 kuna, od toga

- iznos od 2.403.000,00 kuna za ostvarivanje programa kulturne autonomije
- iznos od 550.000,00 kuna za programe stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije

4. Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja

Izvjешće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) nacionalne manjine temeljem mjere 4. poglavlja 5. – Očuvanje tradicijske kulture Roma iz Nacionalnog programa za Rome jednom godišnje raspisuje natječaj za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma. Prijavnice, odnosno obrazac za financiranje navedenog programa dostavljaju se ili pisanim putem ili javnim pozivom (romskim udrugama i kulturno-umjetničkim društvima na području Republike Hrvatske koje se bave kulturnom djelatnošću). Odabir prijedloga i raspored financijskih sredstava obavlja Radna skupina za raspodjelu sredstava za tradicijsku kulturu Roma, koju imenuje Prva Radna skupina Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

Radna skupina za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma imenuje se svake godine i sastoji se od predsjednika i zamjenika predsjednika Radne skupine koji su predstavnici romske nacionalne manjine, te članova, nezavisnih stručnih osoba - predstavnika Instituta za etnologiju i folkloristiku, Etnografskog muzeja i Ministarstva kulture.

Sukladno navedenom, a nakon Odluke Stručne skupine za raspodjelu sredstava, 2010. godine, Ured je rasporedio sredstva u iznosu od 175.000 kuna kako slijedi: Mreža udruga Sisačko-moslavačke županije - 7.000,00 kuna; Udruženje Roma Bajaša Sisačko-moslavačke županije - 5.000,00 kuna; Teatar Roma Chaplin, Rijeka - 15.000,00 kuna; Udruga hrvatskih katoličkih Roma Lovara za kulturno-umjetničku djelatnost, Bjelovar - 5.000,00 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma, Sisak -10.000,00 kuna; Roma art centar, Zagreb - 10.000,00 kuna; Kulturno-umjetničko društvo „Zlatna korita“, Čakovec - 3.000,00 kuna; Prijatelj Roma - Amal Roma, Zagreb -5.000,00 kuna; KUD „Romsko srce“, Zagreb - 5.000,00 kuna; Udruga romskog prijateljstva „Luna“, Beli Manastir -15.000,00 kuna; KUD „Bajaški crni biseri“, Slavonski Brod -10.000,00 kuna; Udruga baranjskih Roma, Beli Manastir - 5.000,00 kuna; Udruga „Romska prava“, Sisak -5.000,00 kuna; Nacionalna udruga Roma „Evropa“, R.C. Našice – KUD – Romani put, Našice - 15.000,00 kuna; Romski kulturni centar, Sisak - 15.000,00 kuna; Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH „Kali Sara“, Zagreb - 10.000,00 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo „Crni biseri“, Sisak -5.000,00 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo „Darda“- 15.000,00 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u RH, Zagreb -15.000,00 kuna.

2011. godine Stručna radna skupina za raspodjelu sredstava donijela je Odluka o rasporedu sredstava za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma u ukupnom iznosu od 120.000 kuna: Medijski informativni centar, Zagreb - 10.000 kuna; Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH „KALI SARA“, Zagreb - 10.000 kuna; Mreža udruga Sisačko-moslavačke županije -10.000 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma, Sisak - 5.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Romsko srce“, Zagreb - 10.000 kuna; UŽRH „Bolja budućnost“, Zagreb -10.000 kuna; Romski kulturni centar, Sisak - 10.000 kuna; Udruga „Romska prava“, Sisak - 10.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Romska duša“, Zagreb - 15.000 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo „Crni biseri“, Sisak -10.000 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj, Zagreb -10.000 kuna; Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije - 10.000 kuna.

Izvješće Ministarstva kulture

U skladu s Nacionalnim programom za Rome s ciljem stvaranja pretpostavki za organiziranje rada romskih kulturno-umjetničkih društava Ministarstvo kulture podržava programe Roma, u vidu preporuka tijelima regionalne i lokalne samouprave u područjima gdje žive Romi, kako bi lokalna samouprava putem natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi u što većoj mjeri podržala programe tradicijske romske glazbe i običaja. Sve programe kulturno-umjetničkog amaterizma koji nisu od državnog značaja, Ministarstvo kulture prosljeđuje Savjetu za nacionalne manjine Vlade RH na daljnje nadležno postupanje.

Izvješće Grada Zagreba

Aktivnosti u 2010. godini

Knjižnična djelatnost i književni programi

U knjižničnoj djelatnosti najznačajniji doprinos promicanju ljudskih prava daju Knjižnice grada Zagreba (ustanova s jedinstvenom mrežom narodnih knjižnica koje djeluju na 42 lokacije u Gradu Zagrebu) koje organiziraju okrugle stolove i tribine na aktualne teme i time zauzimaju pozitivnu ulogu u promidžbi ljudskih prava, tolerancije i demokracije u procesu stvaranja kulture mira i življenja, te razvoja civilnog društva. Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport u sklopu financiranja narodnih knjižnica posebno financira ove programe (247.000,00 kuna u 2010. godini).

U okviru spomenutih programa, a koji su namijenjeni Romima najaktivnija je Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića na Peščenici. Kontinuirano radi na ostvarivanju programa za Rome - nastavlja graditi zbirku literature na romskim jezicima za djecu i odrasle. U 2010. godini realizirani su programi vezani uz romsku nacionalnu manjinu: Svečano otvorenje Romske zbirke *Ašunen o romano lafi - neka se čuje romska riječ* i Radionica *Pravo na različitost* na kojima su sudjelovali predstavnici romskih udruga, ministarstava te predstavnici Zavoda za lingvistička istraživanja HAZU.

Izdavaštvo

Knjige

Udruzi za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ financirane su dvije slikovnice Sara na selu i Sarin rođendan sa 16.000,00 kuna.

Časopisi i glasila

Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije isplaćeno je 15.000,00 kuna za tiskanje časopisa Romano čaćipe/Romska istina.

Časopis se objavljuje u trojezičnom hrvatsko-romsko-engleskom izdanju, a pridonosi njegovanju romske kulture i jezika te informiranju Roma i šire zajednice o romskoj problematici

Programi urbane kulture i kulture mladih

Centru kulture Roma – Roma Art Centru, isplaćeno je 10.000,00 kuna za manifestaciju Dani kulture Roma (Mjesečna manifestacija predstavljanja kulture Roma nizom radionica.)

Djelatnost kulturno umjetničkog amaterizma

Programom javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2010. godinu, u okviru djelatnosti kulturno umjetničkog amaterizma podržani su programi udruge KUD Romsko srce sa 10.000,00 kuna.

Financiranje programa provodi se u okviru Programa javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za odnosnu godinu – sredstva se planiraju prema broju i kvaliteti prijavljenih programa.

Sredstva nije moguće točno definirati jer su mnoge aktivnosti vezane uz Rome dio većih programa ili su financirane iz sredstava za redovna djelatnost institucija koje imaju i programe za Rome.

Aktivnosti u 2011. godini

Kulturno-umjetničkom društvu "Romsko srce" sufinanciran je redovni program u ukupnom iznosu od 8.500,00 kuna.

U organizaciji Zajednice Roma Hrvatske „Romski san“ u periodu od 6. do 8. travnja 2011. održani su Dani romske kulture. Povod je bio Svjetski dan Roma, a cilj promocija kulture romskog naroda. Program se pod geslom „STOP - Zaustavimo predrasude o Romima“ održavao u Vijeću romske nacionalne manjine grada Zagreba. Programom javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2011. za navedeni program određena su sredstva u iznosu od 7.500,00 kuna.

Za organizaciju proslave Svjetskog dana Roma (održanog dana 10. travnja 2011. godine) udruzi Koalicija Roma Hrvatske – Kruh, Programom javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2011, određena su sredstva u iznosu od 5.000,00 kuna.

Udruzi za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara" sufinancirano je izdavanje knjige: "Povijest romske književnosti" autora Veljka Kajtazija u ukupnom iznosu od 25.000,00.

Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije isplaćeno je 13.000,00 kuna za izdavanje časopisa: Romano čaćipe/Romska istina – časopis romske nacionalne manjine (Nakladnik Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije – XIV. godina izlaženja) Časopis se objavljuje u trojezičnom hrvatsko- romsko- engleskom izdanju, a pridonosi njegovanju romske kulture i jezika te informiranju Roma i šire zajednice o romskoj problematici.

Klubu mladeži Roma Hrvatske za program rada 10.000,00 kuna

Medijskom informativnom centru za projekt Mladi za zajednicu 10.000,00 kuna.

Medijskom informativnom centru za prvi portal o Romima www.romalen.com 10.000,00 kuna.

Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije za informatičko osposobljavanje djece i mladeži romske nacionalne manjine -1. stupanj osnovne vještine i znanja, 10.000,00 kuna.

Udruzi za promicanje obrazovanja Roma u RH „Kali Sara“, za 7. tradicionalni edukacijski seminar za Rome od 10 do 24 godine, 20.000,00 kuna.

Suradnja ustanova u kulturi Grada Zagreba i romskih udruga na ostvarivanju programa za Rome:

Knjižnice Grada Zagreba (ustanova s jedinstvenom mrežom narodnih knjižnica koje djeluju na 42 lokacije) su na lokaciji u Peščenici, u knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića ustanovile *Knjižnicu za Rome*. Knjižnica posjeduje i kontinuirano obnavlja zbirku literature na romskim jezicima za djecu i odrasle i realizira programe vezane uz romsku nacionalnu manjinu

Centar za kulturu Trešnjevka, već četvrtu godinu organizira Romsku čitaonicu za djecu i mlade. U povodu Svjetskog dana romskog jezika (5. studenoga 2011.) napravljen je program za dvije grupe djece pripadnika romske nacionalne manjine (ukupno 46 djece). Program je započeo pripovijedanjem „Legende o tri brata“ na romskom jeziku. Nakon što su djeca odslušala priču, istu su ilustrirala, a zatim su provedene četiri didaktičko-leksičke igre na romskom jeziku:

1. Pantomima na ključne riječi iz priče,
2. „Igra vješala“ – pogađanje slova u ključnim riječima iz priče,
3. „Na slovo, na slovo“ – igra nabiranja riječi koje počinju zadanim slovom i
4. Rješavanje križaljke koja je sadržavala ključne riječi iz priče na romskom jeziku.

Za male polaznike upriličen je domjenak na kraju programa.

Program je proveden u suradnji s Unijom Roma Hrvatske, a djeca su na poklon dobila dvije slikovnice: „Alica u zemlji čudesa“ i „Snjeguljica i sedam patuljaka“ na romskom jeziku – izdanja Unije Roma Hrvatske.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nije primarni nositelj za realizaciju ove mjere i sukladno raspoloživim sredstvima sufinanciralo je različite projekte romskim udrugama što uključuje očuvanje tradicijske kulture.

Slijedi popis udruga koje su dobile potporu od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u razdoblju 2009./2010., 2010./2011. i 2011./2012. školske godine za kulturne, odgojno-obrazovne, promotivne i druge aktivnosti.

Školska godina 2009./2010.

1. Udruga za promicanje kreativnosti „Merlin“ za projekt „Jutarnji cvijet“- odgojno obrazovni programa za djecu i mlade pripadnike romske nacionalne manjine: 40.000,00 kuna
2. Udruga Romi za Rome Hrvatske za Interkulturalni program „Mladi za mlade“: 30.000,00 kuna
3. Udruga Romi za Rome Hrvatske za ljetnu školu: 80.000,00 kuna
4. Udruga za pomoć djeci i mladeži „prijatelj“, Koprivnica za projekt integracije romske djece u školsku sredinu na području grada Koprivnice: 20.000,00 kuna
5. Udruga mladeži Roma Hrvatske za projekt Računalom posredovana komunikacija: 20.000,00 kuna
6. Udruga Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije za program ljetne škole 2009. – Očuvanje tradicijskih kultura Roma: 20.000,00 kuna

7. Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara za ljetnu školu romskog jezika i kulture: 50.000,00 kuna
8. Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara za obilježavanje Svjetskog dana romskog jezika: 20.000,00 kuna

Ukupno: 280.000,00 kn

Školska godina 2010./2011.

1. Udruga za promicanje kreativnosti „Merlin“ za projekt „Jutarnji cvijet“- odgojno obrazovni programa za djecu i mlade pripadnike romske nacionalne manjine: 35.000,00 kuna
2. Udruga žena Romkinja – Romsko srce za projekt Različiti/e, ravnopravni/e, jednaki/e: 30.000,00 kuna
3. Udruga Roma Međimurja za projekt integracije romske djece u obrazovni sustav RH: 40.000,00 kuna
4. Romi za Rome Hrvatske za ljetnu školu romskog jezika i kulture: 100.000,00 kuna
5. Romi za Rome Hrvatske za odgojno-obrazovni program za mlade: 19.700,00 kuna
6. Romski kulturni centar za zimsku školu za romsku nacionalnu manjinu: 50.000,00 kuna
7. Romski kulturni centar za ljetnu školu hrvatskog jezika za romsku nacionalnu manjinu: 70.000,00 kuna
8. Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara za ljetnu školu romskog jezika i kulture: 49.000,00 kuna
9. Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara za obilježavanje Svjetskog dan romskog jezika: 20.000,00 kuna
10. Udruga Bolja budućnost za ljetnu školu: 45.000,00 kuna
11. Udruga Bolja budućnost za dotisak rječnika: 5.000,00 kuna
12. Udruga Roma Međimurja za program predškole: 60.000,00 kuna
13. Svjetska organizacija Roma za obilježavanje Svjetskog dana Roma: 15.000,00 kuna

Ukupno: 538.700,00 kuna

Školska godina 2011./2012.

1. Udruga za promicanje kreativnosti „Merlin“ za projekt „Jutarnji cvijet“- odgojno obrazovni programa za djecu i mlade pripadnike romske nacionalne manjine: 30.000,00 kuna
2. Romi za Rome Hrvatske za „Interkulturalni klub – Mladi za mlade“: 30.000,00 kuna

Ukupno: 60.000,00 kn

5. Organiziranje športskih aktivnosti

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Iz sredstava Nacionalnog programa za Rome sufinanciran je program Mali plivač Udruzi za šport djece i mladeži u Čakovcu u iznosu od 22.687,00 kn te Svjetskoj organizaciji Roma za sufinanciranje manifestacije „Loptom protiv diskriminacije“ u iznosu od 30.000,00 kn.

U Državnom proračunu za program Razvoj sporta osigurana su sredstva za sufinanciranje sportskih programa tijekom ljetnih i zimskih praznika „Otvorena škola“. Na temelju

provedenog natječaja za razdoblje od 2009. do 2011. godine sufinancirani su i programi Romskog nogometnog kluba "Roma" iz Siska u sveukupnom iznosu od 71.000,00 kuna (20.000,00 kuna za 2009., 20.000,00 za 2010. i 31.000,00 kuna za 2011. godinu). Romski nogometni klub "Roma" provodio je sportske programe za djecu osnovnoškolskog uzrasta tijekom ljetnih praznika.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

U cilju prevladavanja predrasuda prema etničkim manjinama, posebice Romima, u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te u suradnji sa Svjetskom organizacijom Roma u borbi protiv rasizma, diskriminacije i siromaštva održana je u Zagrebu 18. i 19. listopada 2010. godine humanitarna nogometna utakmica između predstavnika Vlade Republike Hrvatske i predstavnika romske nogometne selekcije.

Izješće Grada Zagreba

Pripadnici nacionalnih manjina prvenstveno se trebaju uključiti u redovite sportske programe udruga i klubova. Uz to postoji nekoliko romskih klubova koji najčešće svojom sportskom kvalitetom ne udovoljavaju programskim kriterijima te se za njih uglavnom nalaze mogućnosti za izvankriterijsko sufinanciranje nekih njihovih programa.

Premda je stav da se pripadnici nacionalnih manjina trebaju prvenstveno uključiti u redovne sportske aktivnosti udruga i saveza, osnovano je više manjinskih sportskih klubova, mahom romskih. Kako oni svojom kvalitetom ne udovoljavaju kriterijima za financiranje putem Programa javnih potreba, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport, posebno iznalazi mogućnost za potporu i poticanje rada takvih sportskih klubova.

Prigodne sportske priredbe koje organiziraju romske udruge sufinancirane u 2010:

1.) Koalicija Roma Hrvatske - Kruh – manifestacija sportskih aktivnosti poput stolnog tenisa, nogometa, pikada i košarke – 5.000,00 kuna
- 2.) Svjetska organizacija Roma – potpora za 1. europski kongres roma “Loptom protiv diskriminacije, rasizma i siromaštva” – 5.000,00 kuna.

U 2011. godini Koaliciji Roma Hrvatske osigurano je besplatno korištenje dvorane OŠ Špansko Oranice za provedbu programa pod nazivom „Loptom protiv droge“ i financijska potpora za organizacijske troškove priredbe pod nazivom „Zajedno“ u iznosu od 10.000,00 kuna.

Izješće Međimurske županije

Članovi Vijeća romske nacionalne manjine redovito sudjeluju na Romijadi – sportskim igrama za članove vijeća romskih nacionalnih manjina i predstavnika romske nacionalne manjine u Međimurskoj županiji koji se održavaju u organizaciji Udruge Sport za sve.

Samoinicijativno od strane Roma registrirano je nekoliko nogometnih klubova koji se natječu u nižim ligama u Međimurskoj županiji, a koji se financiraju dotacijama iz općinskih proračuna.

6. Afirmiranje romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

U sklopu svih seminara koje je organizirao Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) manjine posebna je pozornost posvećena afirmaciji romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem.

Vidjeti opširnije u poglavlju II. mjera 3. i poglavlju III. mjera 7.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Tijekom 2010. i 2011. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sufinanciralo je promicanje romske kulture, prava i običaja kroz aktivnosti, projekte i programe romskih udruga o čemu je detaljno navedeno u dijelu izvješća za mjeru 4., odnosno detaljnije je razvidno u popisu udruga koje su dobile potporu.

U odnosu na promicanje romskog jezika, kulture i tradicije, kao i jezika i kulture drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, u *Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*, koji je donesen u srpnju 2010. godine, unijete su odrednice koje se odnose na razvijanje poštivanja prema jezicima, povijesti i kulturi nacionalnih manjina kao sastavnog dijela hrvatske kulturne baštine, odnosno poštivanje svih naroda koji žive u Republici Hrvatskoj. Unutar sadržaja povijesti promiče se prepoznavanje i vrednovanje utjecaja nacionalnih manjina i drugih europskih naroda na oblikovanje hrvatskog društva i kulture, dok se koncept manjinskih prava predviđa unutar šireg koncepta učenja o političkom sustavu, demokraciji i ljudskim pravima u kontekstu multikulturalnosti. Također se tradicijska i zavičajna kultura predviđa kao poseban modul u kojem svoj prostor ima kultura nacionalnih manjina unutar umjetničkog područja.

Budući da sve nacionalne manjine imaju mogućnost učenja jezika i kulture po tzv. modelu C, predstoji izrada programa učenja romskog jezika i kulture osnova kojeg će biti kurikulum koji je razvilo Vijeće Europe.

Izješće Ministarstva kulture

Sukladno mjerama Nacionalnog programa za Rome, Ministarstvo kulture posvećuje pozornost izvornoj romskoj kulturi, jeziku, tradicijskim običajima te umjetničkom stvaralaštvu. Posebnu pozornost posvećuje razvijanju izdavačke djelatnosti s dugoročnim ciljem pripomoći standardiziranju romskog jezika i pisma.

Programi se ostvaruju putem *Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske* i, uz već navedena, obuhvaćaju područje književnog i kulturno-umjetničkog stvaralaštva, knjižničnu djelatnost, međunarodnu kulturnu suradnju kao i druga područja koja se odnose na promicanje odnosno afirmiranje romske kulture i običaja u Republici Hrvatskoj s ciljem očuvanja romskog nacionalnog identiteta i tradicijske kulture.

Ministarstvo kulture sufinanciralo je sljedeće programe:

1) Potpora izdavanju knjige: 15.000,00 kuna

<u>2011.</u>	<u>15.000,00 kuna</u>
- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara Veljko Kajtazi, Rajko Đurić, Ljatif Demir : POVIJEST ROMSKE KNJIŽEVNOSTI	15.000,00 kuna
<u>2) Otkup knjiga</u>	<u>29.700,00 kuna</u>
<u>2010.</u>	<u>12.250,00 kuna</u>
- Veljko Kajtazi: Sara i sportovi	1.600,00 kuna
Sara i rođendan	1.600,00 kuna
Sara na selu	1.600,00 kuna
- Grupa autora: SVJETSKI DAN ROMSKOG JEZIKA	7.450,00 kuna
<u>2011.</u>	<u>17.450,00 kuna</u>
- Grupa autora: SVJETSKI DAN ROMSKOG JEZIKA	7.450,00 kuna
- Rajko Đurić i Veljko Kajtazi: POVIJEST ROMSKE KNJIŽEVNOSTI	10.000,00 kuna
<u>3) Književne manifestacije</u>	<u>10.000,00 kuna</u>
<u>2010.</u>	<u>10.000,00 kuna</u>
- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH <i>Kali Sara</i> , Zagreb: 2. svjetski dan romskog jezika	10.000,00 kuna
<u>4) Međunarodna kulturna suradnja</u>	<u>25.000,00 kuna</u>
U okvirima Uprave za međunarodnu kulturnu suradnju financirani su sljedeći projekti:	
<u>2010.</u>	<u>25.000,00 kuna</u>
- Udruga Teatar Čaplin, Rijeka – Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije: izvedba predstave Bezehny Romny	15.000,00 kuna
- Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH Kali Sara Dan romskog jezika (UNESCO)	10.000,00 kuna
<u>5) Neizravno sufinanciranje:</u>	<u>18.000,00 kuna</u>
Programi kulturno-umjetničkog stvaralaštva sufinancirani su s 18.000,00 kuna za sljedeće projekte:	
<u>2010.</u>	<u>10.000,00 kuna</u>
-Udruga Teatar Čaplin – Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije, Rijeka III. međunarodni festival romskog teatra	10.000,00 kuna

6) Knjižnice:

Kad je riječ o knjižničnoj djelatnosti, Ministarstvo kulture nema eksplicitnih pokazatelja o sufinanciranju središnje knjižnice Roma prema modelu kojim se potiče rad središnjih knjižnica devet nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo kulture u svojoj opredijeljenosti za očuvanje kulturne raznolikosti, njegovanje etničkog, jezičnog, vjerskog i kulturnog identiteta, s ciljem osiguravanja dostupnosti knjiga i drugih izvora informacija na jezicima pripadnika nacionalne manjine u RH, potpore očuvanju i promicanju kulturnih i nacionalnih vrijednosti, promicanje globalizacijskih trendova, u više je navrata poticalo osnivanje takve središnje knjižnice pri narodnim knjižnicama kojima gravitira romsko stanovništvo, no rezultati su izostali, uglavnom zbog nepostojanja standardnog romskog jezika.

Knjižnice su ustanove koje knjižnične usluge pružaju svim kategorijama korisnika. Ministarstvo kulture financiranjem nabave knjižne građe, otkupom knjiga i potporom kvalitetnim programima uvažava i podržava pravo Roma na njegovanje romske tradicije i kulture.

Standardi za narodne i pokretne knjižnice (1999.) propisuju osiguravanje knjižničnih usluge za sve vrste, kategorije i dobi stanovništva svoje lokalne zajednice, pa tako i za nacionalne manjine u njihovim specifičnim potrebama, što podrazumijeva i obvezu svake narodne knjižnice kojoj gravitira više od 1.500 pripadnika nacionalne manjine da u svom fondu posjeduje odgovarajući broj knjiga na jeziku te manjine.

U brojnim knjižnicama diljem Hrvatske postoje primjeri izdvojenih zbirki na romskom jeziku (primjerice: dvije knjižnice u sastavu Knjižnica grada Zagreba, knjižnica u Čakovcu, programi bibliobusa gradske knjižnice Karlovac, radionice promicanja kulturnih vrijednosti romske populacije te romske police u Gradskoj knjižnici Koprivnica).

Brojne knjižnice u Republici Hrvatskoj provode aktivnosti kojima uključuju Rome u rad knjižnica, posjeduju izdvojene zbirke na romskom jeziku, obilježavaju Svjetski dan Roma i održavaju stručne skupove na kojima raspravljaju tematiku vezanu uz međukulturalno upoznavanje romske kulture i tradicije (Zagreb, Čakovec, Karlovac, Koprivnica).

7. Organiziranje seminara za novinare o afirmaciji Roma putem medija

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao seminar „Mediji i nacionalne manjine“ koji je održan 4. svibnja 2011. godine u Opatiji. Ovo je treći po redu skup na kojem je bilo riječi o ostvarivanju prava nacionalnih manjina na pristup medijima, te o ulozi medija u demokratizaciji hrvatskog društva. Pored navedenog na skupu se govorilo o analizi izvještavanja o nacionalnim manjinama u medijima te je prikazan spot kampanje Vijeća Europe „Dosta“ kojoj je pristupila i Republika Hrvatska. Cilj Kampanje je prevladavanje predrasuda prema etničkim manjinama, posebice Romima te suzbijanju svih oblika diskriminacije. Ovim se događajem željelo ponovno potaknuti javnost na suzbijanje svih oblika diskriminacije prema romskoj nacionalnoj manjini.

8. Osposobljavanje i školovanje Roma za njihovo sudjelovanje i zapošljavanje u medijima

Mjera je izvršena u prethodnom razdoblju.

9. Organiziranje okruglih stolova o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima, s predstavnicima medija i predstavnicima Roma

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Navedeno u mjeri 7.

Izješće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine početkom svake kalendarske godine, prije donošenja Odluke o rasporedu sredstava za ostvarivanje programa kulturne autonomije nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, održava konzultativne sastanke s predstavnicima svih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Početkom 2010. i 2011. godine održao je konzultativne sastanke s predstavnicima svih romskih udruga čiji se programi ostvarivanja kulturne autonomije sufinanciraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine.

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine) tijekom razdoblja od 2010. i 2011. godine organizirao je seminare u svezi provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, te je kontinuirano ukazivao da su javni mediji ključni subjekti u promoviranju i razumijevanju manjina u društvu i značajan čimbenik u kreiranju javnog mijenja o nacionalnim manjinama. Savjet za nacionalne manjine razmatrao je prijedlog Zakona o hrvatskoj radioteleviziji, te učestvovao na Okruglom stolu o organizaciji Zbora novinara medija nacionalnih manjina pri Hrvatskom novinarskom društvu u Zagrebu 30. lipnja 2010. godine na temu "Manjine u ustavnim promjenama i mediji". Savjet je financijski podržao i učestvovao u radu skupa "Nacionalne manjine u demokratskim društvima" koji je održan u Begovom Razdolju od 20. do 23. svibnja 2010. godine na kojem je raspravljano o Analizi predstavljenosti programa za nacionalne manjine u hrvatskom televizijskom i radijskom programu.

Savjet za nacionalne manjine, raspravljajući o Zakonu o popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine predložio je Državnom zavodu za statistiku da među popisivačima stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj osigura razmjernu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina sukladno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i njihovo educiranje .

Savjet za nacionalne manjine učestvovao je na dvodnevnom skupu pod nazivom "Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj na pragu ulaska u Europsku uniju" koji je održan na Plitvicama 18. i 19. studenog 2011. godine u organizaciji Centra za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti i Zaklade „Friedrich Eber Stiftung“ na kojem su iznesena dosadašnja iskustva novinara i pripadnika nacionalnih manjina te definirane smjernice za aktivno i angažirano sudjelovanje manjina u medijima.

10. Provedba istraživanja nezavisnih stručnjaka o Romima u medijima

Izvešće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Navedena mjera nije provedena zbog nedostatka financijskih sredstava.

11. Financiranje posebnih emisija na Hrvatskom radiju i televiziji, te na drugim lokalnim medijima, o Romima na romskom jeziku

Mjera je izvršena.

12. Financiranje romskih listova i časopisa

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine je, u navedenom razdoblju, kroz program ostvarivanja kulturne autonomije u području informiranja sufinancirao slijedeće romske listove i časopise :

u 2010 godini

- Romano Čaćipe koji tiska Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije,
- Budućnost koji tiska Udruga žena Romkinja "Bolja budućnost",
- Mladi za mlade koji tiska Udruga Romi za Rome.

u 2011 godini

- Romano Čaćipe koji tiska Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije,
- Budućnost koji tiska Udruga žena Romkinja "Bolja budućnost".

Ostvarivanje programa kulturne autonomije, područje kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija odvija se u 29 udruge i 3 kulturno-umjetnička društva, a područje izdavaštva ostvareno je tiskanjem preko 5 različitih naslova.

IV. STATUSNA PITANJA

CILJEVI:

- *Uklanjanje zakonskih, administrativnih i drugih prepreka u postupcima ostvarivanja statusnih prava Roma*
- *Zapošljavanje osoba koje govore romski jezik u službama koje rješavaju statusna pitanja Roma*
- *Sprječavanje nasilja prema Romima edukacijom i djelovanjem policije*
- *Uspostava sustava besplatne pravne pomoći za Rome*
- *Educiranje službenika za bolje razumijevanje Roma*
- *Poticanje preventivnog djelovanja policije*
- *Sprječavanje svih oblika diskriminacije*

IV. STATUSNA PITANJA

MJERE:

1. Osnivanje i edukacija mobilnih timova sastavljenih od predstavnika nadležnih ministarstava, ureda državne uprave, centara za socijalnu skrb, romskih nevladinih udruga i predstavnika Roma koji će u području naseljenom Romima utvrditi stanje u pojedinačnim slučajevima i uputiti stanovnike tog područja o načinu rješavanja statusnih pitanja, posebice prijave boravka i stjecanja hrvatskog državljanstva

Izvješće Ministarstva unutarnjih poslova

Radi provedbe Nacionalnog programa za Rome, odnosno rješavanja statusnih pitanja, na praktičnoj razini, u svibnju 2004. godine, osnovani su i započeli s radom, operativni mobilni timovi za područje Grada Zagreba i Zagrebačke županije kao i na području Međimurske, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske, Istarske, Brodsko-posavske, Varaždinske i Vukovarsko-srijemske županije.

U sastav mobilnih timova su uključeni i službenici iz policijskih uprava i postaja koji rade na statusnim pitanjima te su posebno educirani i senzibilizirani za rad s Romima i imaju zadaću pojašnjavanja istima na koji će način regulirati status stranca, koja dokumentacija im je potrebna i na koji će način pribaviti tu dokumentaciju.

Većina pripadnika romske nacionalne manjine koji u Republici Hrvatskoj tradicionalno žive (sjeverno - zapadna Hrvatska) stekli su hrvatsko državljanstvo, podrijetlom ili prirođenjem, odmah nakon osamostaljenja Republike Hrvatske. Značajan broj romske djece čiji je jedan roditelj u trenutku rođenja bio hrvatski državljanin stekao je hrvatsko državljanstvo po sili zakona podrijetlom, pri čemu se djeca odmah upisuju u maticu rođenih i knjigu državljana matičnih ureda. Evidenciju o tome vode matični uredi odnosno uredi državne uprave. Pripadnici romske nacionalne manjine koji su stigli iz susjednih država većinom su stekli/ili će steći hrvatsko državljanstvo nakon što navršše potrebno trajanje prijavljenog boravka u Republici Hrvatskoj. Nacionalnim Programom za Rome i provedbom ove mjere, nastoji se uključiti što veći broj Roma u aktivnosti vezane uz njihovu legalizaciju boravka. Romska populacija upozorava se na obvezu kontinuiranog reguliranja boravka u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona o strancima.

Postignut je veliki napredak u informiranju Roma o potrebi upisa u državne matice (najčešće inozemne) te educiranju o načinu ostvarivanja statusnih prava, urednim prijavama boravka i drugim važnim okolnostima koje su u praksi uočene kao najčešći problemi pri stjecanju hrvatskog državljanstva. Nakon višegodišnjeg rada, prema izvješćima mobilnih timova, preostali se problemi odnose isključivo na pojedinačne slučajeve. Romi često nisu prijavljivali svoju novorođenu djecu radi upisa u državne matice, pa na taj način nisu u mogućnosti pribaviti rodni list djeteta, koji predstavlja polazište za reguliranje bilo kakvog statusa. Za vrijeme NR/SR Hrvatske, čak i ona novorođena djeca pripadnika romske manjine, koja su bila uredno upisana u hrvatsku maticu rođenih, u velikom broju slučajeva nisu bila nigdje upisana u knjigu državljana drugih republika bivše SFRJ, prema mjestu rođenja njihovih roditelja, jer ni roditelji djeteta nisu pouzdano znali svoje osobne podatke.

Značajan problem u navedenim aktivnostima u pravilu i dalje predstavlja neposjedovanje identifikacijskih isprava Roma koji nisu rođeni u Republici Hrvatskoj ili dugi niz godina ne žive na teritoriju Republike Hrvatske.

Veliki broj pripadnika romske populacije, s područja država nastalih raspadom bivše SFRJ, nezakonito je boravio dugi niz godina u državama Europske unije. U tim državama, niti nakon boravka od 10-15 godina nisu uspjeli regulirati svoj status, te kod prisilnog povratka iz država EU kao državu podrijetla ne navode državu svojeg rođenja, odnosno određenu državu s područja Jugoistočne Europe iz koje su odselili u EU, već navode da su doselili iz Republike Hrvatske, iako nisu rođeni u Hrvatskoj niti su u njoj zakonito boravili. Jednako tako, u praksi je uočeno da se predstavnici romskih udruga često zalažu za rješavanje statusa osoba koje u Republiku Hrvatsku dolaze iz susjednih zemalja i nemaju reguliran boravak u Republici Hrvatskoj ili osoba koje traže rješavanje statusa u Republici Hrvatskoj, a u stvari borave u inozemstvu.

Ministarstvo unutarnjih poslova nastoji poduzeti sve potrebne mjere kako bi se u u što kraćem roku i na što jednostavniji način u Republici Hrvatskoj regulirao boravak svih onih Roma koji su rođeni ili su u Republici Hrvatskoj boravili dugi niz godina, dakle onih Roma koji imaju čvrstu poveznicu s Republikom Hrvatskom. Stjecanje statusa stranca i hrvatskog državljanstva, omogućava se bez diskriminacije, odnosno neovisno o nacionalnoj pripadnosti, osobama koje ispunjavaju propisane zakonske pretpostavke. Pri tome je za reguliranje statusa stranca neophodan zakonit i stvaran boravak na teritoriju Republike Hrvatske. Zakon o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, br. 53/91, 28/92, 113/93 i 130/11) propisao je različite pravne osnove po kojima se može steći hrvatsko državljanstvo. Osnova za primitak neke osobe u hrvatsko državljanstvo isključivo je ispunjenje pretpostavki propisanih Zakonom o hrvatskom državljanstvu, što ovisi o okolnostima vezanim jedino uz pojedinačnu osobu, podnositelja zahtjeva. Mobilni timovi ističu da su preostali slučajevi Roma bez riješenog statusa u velikom broju posljedica njihove neinformiranosti i nedovoljne zainteresiranosti.

U nekim slučajevima javlja se problem neposjedovanja valjanih identifikacijskih isprava, dostatnih sredstava za uzdržavanje te poreznih dugovanja na ime zdravstvenog osiguranja. Najčešći problemi su socijalne prirode, nelegalno sagrađeni objekti i nezaposlenost Roma.

I u ovom izvještajnom razdoblju predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su u mnogobrojnim aktivnostima u cilju pronalaženja načina za rješavanje statusa Roma koji pri tome imaju određene poteškoće, od kojih se navodi sljedeće:

- U okviru redovnih djelatnosti Ministarstvo unutarnjih poslova, radi rješavanja statusnih pitanja Roma, održava sastanke s predstavnicima Roma i romskih udruga te provodi mjere iz Nacionalnog programa za Rome.
- U vezi sa zaštitom prava pripadnika romske nacionalne manjine tijekom 2010. i 2011. godine, redovito se sudjelovalo na mjesečnim sastancima s predstavnicima drugih tijela javne vlasti, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, na temu prezentacije najnovijih informacija iz područja zaštite nacionalnih manjina.
- Predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova u prosincu 2010. godine sudjelovali su u raspravi na Okruglom stolu o pravnom statusu Roma u Republici Hrvatskoj, u organizaciji UNHCR-a.

- U prosincu 2010. također se sudjelovalo na seminaru o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Savjeta za nacionalne manjine.

- U veljači 2011. godine sudjelovalo se na Okruglom stolu „Integracija Roma u hrvatsko društvo“ u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, a u suradnji sa predstavnicima Vijeća Europe.

- Predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su u listopadu 2011. godine na javnoj raspravi „Suradnja u rješavanju statusnih pitanja-Romi/kinje i policija“, održanoj u organizaciji Centra za ljudska prava i Udruge Romi za Rome.

- Ministarstvo unutarnjih poslova prihvatilo je prijedlog predstavnika Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), g. Terence Pikea da Republika Hrvatska uz UNHCR, OESS i EK bude domaćin Konferencije o pribavljanju civilnih dokumenata i upisima u državne matice (sprečavanje bezdržavljanstva) u Jugoistočnoj Europi. Konferencija je održana u Zagrebu 26. i 27. listopada 2011. godine.

Na Konferenciji se između ostaloga raspravljalo o pristupanju ključnim međunarodnim i regionalnim ugovorima vezanim za pravni položaj osoba bez državljanstva. Republika Hrvatska izabrana je za domaćina s obzirom na dosadašnji ostvareni napredak i aktivni angažman na planu borbe protiv apatridije, uključujući i ratifikaciju Konvencije o statusu osoba bez državljanstva. Na Konferenciji su sudjelovali visoki dužnosnici zemalja regije, a s obzirom na tematiku, Konferencija je sadržajno usko povezana uz rješavanje državljanškog statusa Roma. Sudionici Konferencije usvojili su Zagrebačku deklaraciju, uzimajući u obzir temeljne obveze vezane za poštivanje ljudskih prava i mjerodavne međunarodne instrumente o bez državljanstvu, kao i težnju za europskim integracijama. Prilikom izlaganja pravnog okvira i situacije u Republici Hrvatskoj, njezini su predstavnici istakli da je Republika Hrvatska kao suverena država donošenjem Zakona o hrvatskom državljanstvu 08.10.1991. godine, spriječila apatridnost kao posljedicu sukcesije država, na način što je navedenim Zakonom, normirala načelo pravnog kontinuiteta hrvatskog državljanstva, prema kojem se hrvatskim državljaninom smatra osoba koja je to svojstvo stekla po propisima važećim do dana stupanja na snagu spomenutog Zakona. Time su sve osobe sa dotadašnjim republičkim hrvatskim državljanstvom, zadržale hrvatsko državljanstvo i ishodile potrebne isprave. Naglašeno je da se problem moguće apatridnosti, točnije neutvrđenog državljanstva, kada je u pitanju romska populacija, javlja samo u rijetkim slučajevima stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem te da je većinom riječ o osobama koje su po ranije važećim propisima stekle državljanstvo neke od republika bivše SFRJ, ali ga formalno još nisu registrirale u matičnoj državi, radi vlastitog propuštanja ili administrativnih zapreka stranih tijela.

- Ministarstvo unutarnjih poslova aktivno je uključeno u izradu novog Nacionalnog programa za Rome sukladno svome djelokrugu rada.

Tijekom 2010. godine izdano je 150 odobrenja za privremeni boravak te 2 odobrenja za stalni boravak stranim državljanima romske nacionalnosti.

U 2011. godini privremeni boravak odobren je za 144, a stalni boravak za 6 stranih državljana romske nacionalnosti.

U nastavku dan je prikaz odobrenih privremenih boravaka po svrhama boravka.

SVRHA BORAVKA	2010.g.	2011.g.
Spajanje obitelji	66	66
Brak s državljanom RH	27	19

Izvanbračna zajednica	4	4
Humanitarni razlozi	41	45
Rad	9	9
Korištenje nekretnina	1	1
Ostali razlozi	2	-

* Statistički podaci baziraju se na zahtjevima u kojima su se njihovi podnositelji izjasnili kao Romi. U evidenciji određenih kategorija stranaca podatak o nacionalnoj pripadnosti nije obavezan.

Tijekom 2010. godine (ne istovremeno) na privremenom boravku u Republici Hrvatskoj evidentirano je 202, a na stalnom boravku 255 Roma.

Tijekom 2011. godine, na privremenom boravku u Republici Hrvatskoj evidentirano je 196, a na stalnom boravku 248 Roma.

Na dan 24. 01. 2011. godine, privremeni boravak u Republici Hrvatskoj odobreno je za 126, Roma, a stalni boravak za 229 Roma.

Prema evidencijama ovog Ministarstva u razdoblju od 01.01.2010. do 31.12.2010. godine u hrvatsko državljanstvo primljeno je 30 osoba romske nacionalne manjine, odnosno u razdoblju od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine u hrvatsko državljanstvo primljene su 42 osobe romske nacionalne manjine.

2. Propisivanje postupka stjecanja hrvatskoga državljanstva, imajući u vidu teškoće na koje upozoravaju Romi u ostvarivanju njihovog statusa u Republici Hrvatskoj, te konzultiranje romskih udruga o običajnim pravima Roma

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Mjera je izvršena u prethodnom razdoblju.

3. Upoznavanje službenika koji rade na predmetima rješavanja statusnih pitanja Roma, s običajima i ponašanjem Roma, kako bi se spriječio svaki oblik njihove diskriminacije

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Mjera je izvršena u prethodnom razdoblju.

4. Pripremanje i tiskanje brošure na romskim jezicima s informacijama o pravima stranaca, stjecanju hrvatskog državljanstva, o prijavi, odnosno odjavi prebivališta, o osobnoj iskaznici, ostvarivanju zdravstvene zaštite, pretpostavkama reguliranja osobnog statusa, kao i obvezi da se to riješi, ostvarivanju prava socijalne skrbi, te druge za Rome važne informacije.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Mjera je izvršena u prethodnom razdoblju.

5. Zapošljavanje osoba koje poznaju romski jezik u službama u kojima se primaju zahtjevi Roma za uređenje statusnih pitanja u upravnim postupcima

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Uprava za pravne poslove i ljudske potencijale MUP RH provodila je sljedeće aktivnosti u cilju provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome:

- kontinuirano informiranje mogućih kandidata/pripadnika nacionalnih manjina na postojanje odredbe o prednosti pri zapošljavanju, odnosno njihovo poticanje na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti, prilikom svakog raspisivanja natječaja za zapošljavanje,

- te edukacija članova Komisije za provedbu javnog natječaja ili internog oglasa za odabir kandidata o provedbi članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, prilikom svakog provođenja natječajnog postupka,

Ministarstvo unutarnjih poslova postupa u skladu sa člankom 42. stavkom 2. Zakona o državnim službenicima (Narodne novine, br. 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08 i 49/11) te Planom prijema utvrđuje popunjenost radnih mjesta za pripadnike nacionalnih manjina i planira zapošljavanje potrebnog broja državnih službenika pripadnika nacionalnih manjina.

Planom prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine predviđeno je da se u Ministarstvu unutarnjih poslova zaposli 200 pripadnika nacionalnih manjina (za svaku godinu po 50), što uključuje i zapošljavanje određenog broja pripadnika romske nacionalne pripadnosti. Prilikom svakog pojedinačnog natječaja vodi se računa o pravu na prednost pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, pa time i osoba romske nacionalne pripadnosti, no međutim primjetno je da prilikom podnošenja prijave za natječaj, veliki broj kandidata, iako je u obrascima prijave za natječaj navedena rubrika „nacionalna pripadnost“, ne upisuje podatke o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

U vezi utroška financijskih sredstava, za jednog pripadnika romske nacionalne manjine koji je pohađao Program srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac u 2010. godini utrošeno je 21.537,08 kn.

B. Sprječavanje nasilničkog ponašanja prema Romima djelovanjem policije

MJERE:

1. Postizavanje veće učinkovitosti policije u otkrivanju i sprječavanju nasilja nad Romima i nasilja u romskim zajednicama.

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova sukladno odredbama iz navedenog poglavlja Nacionalnog programa za Rome, kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice te u suradnji s romskom zajednicom poduzima odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica te suzbijanja diskriminacije Roma. Posebice se prate i analiziraju kaznena djela počinjena iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina, odnosno kaznena djela zločina iz mržnje, te samim tim i kaznena djela koja su motivirana mržnjom prema Romima.

Vežano za zločine iz mržnje, tijekom 2010. evidentirano je 5 kaznenih djela motiviranih mržnjom prema Romima, dok je u 2011. evidentirano 1 kazneno djelo. Sva kaznena djela su razriješena te su protiv počinitelja podnesene kaznene prijave.

U Republici Hrvatskoj nisu zabilježena sustavna, nacionalno i rasno motivirana nasilja nad Romima (nije uočena povećano ugrožavanje romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj niti su evidentirani pojedinci ili skupine koji bi planirali/činili organizirano nasilje prema Romima), već se uglavnom radilo o verbalnom nasilničkom ponašanju mlađih osoba, često pod utjecajem alkohola. Uz navedeno zapažena su nasilnička ponašanja i među samim Romima.

2. Poticanje Roma na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, te evidentiranje i statističko praćenje broja takvih incidenata

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Romi i drugi građani se putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na prijavljivanje nacionalnog, rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se poznati slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

Sa ciljem dosljedne provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome, kroz izvanškolsko stručno obrazovanje s istima je upoznat cjelokupni operativni sastav po policijskim upravama, a policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama u suradnji sa romskom zajednicom imaju zadaću posebice provoditi proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja.

Kroz implementaciju Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ i projekta „Reforma operativno preventivnog rada policije u odori“, na području 7 policijskih uprava kontakt policajci su aktivno uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija na području romskih naselja. Tako su na području Policijske uprave međimurske, gdje je lociran najveći broj romskih naselja, ustrojeni i kontaktni rajoni koji obuhvaćaju i navedena naselja.

Težište postupanja stavlja se na rješavanje odnosa stanovnika okolnih mjesta i romskih naselja. Radeći na rješavanju problema žitelja kontakt policajci surađuju s pripadnicima romske zajednice i nailaze na njihovo odobravanje.

Uz navedeno provode se i ostale brojne aktivnosti, kao što su neposredni kontakti s građanima te postupanje po prigovorima i pritužbama, kontakti i predavanja u školama, kontakti s predstavnicima medija, savjetovanja o prevenciji i samozaštitnom ponašanju, edukacija djece i mladeži, komunalne akcije, sudjelovanje u radu na razini jedinica lokalne samouprave te drugo. Također, što je posebice bitno, u suradnji s Romima radi se i na otkrivanju počinitelja kaznenih djela i prekršaja iz redova romske populacije.

Uz provedbu projekta „Reforma operativno preventivnog rada policije u odori“ u sklopu Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2010. godine započelo i s razvojem sustava prevencije. U svim policijskim upravama, uključujući i Sjedište ravnateljstva policije, formirane su odgovarajuće ustrojstvene jedinice za prevenciju, koje uz aktivnosti vezane uz razvoj sustava prevencije kriminaliteta unutar MUP-a RH i poboljšanja vidljivosti modela djelovanja policije u zajednici u suradnji s predstavnicima drugih relevantnih državnih tijela i institucija, visokoškolskim obrazovnim i znanstvenim ustanovama, međunarodnim organizacijama, inozemnim suradnicima MUP-a te organizacijama civilnog društva, provede mjere usmjerene na poticanje i osnaživanje sustavnog modela rada Vijeća za prevenciju kriminaliteta.

Tijekom 2011. godine Ministarstvo unutarnjih poslova je izradilo i usvojilo „Provedbeni program preventivnih mjera usmjerenih na povećanje sigurnosti na području Policijske uprave međimurske (2012. - 2015.)“, kojim se intenziviraju mjere iz Nacionalnog programa za Rome na području Međimurja te osigurava provedba ciljeva i mjera iz djelokruga rada Ministarstva unutarnjih poslova, sukladno prioritetima iz strateške procjene. Uz navedeno predstavnici MUP-a RH su u suradnji s bivšim Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sudjelovali i u izradi Prijedloga aktivnosti koje se namjeravaju provoditi u cilju izvršenja presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Oršuš i dr. protiv Hrvatske, a orijentirane su na područje sigurnosti, odnosno imaju za cilj uz podizanje opće razine sigurnosti, dodatno poboljšati suživot i uvažavanje različitosti na području Međimurja.

Stanje i kretanje kriminaliteta i javnog reda i mira

U vezi s počinjenjem kaznenih djela i prekršaja na štetu Roma, unutar romskih zajednica te od strane Roma prema osobama drugih nacionalnosti, tijekom 2011. godine evidentirano je:

- kaznenih djela:

- 74 kaznena djela od strane 46 počinitelja drugih nacionalnosti na štetu ukupno 78 osoba romske nacionalnosti,
- 152 kaznena djela unutar romskih zajednica (Romi nad Romima), pri čemu je 192 počinitelja romske nacionalnosti kaznena djela počinilo nad 244 Roma kao oštećenika,
- 659 kaznenih djela od strane ukupno 1.381 počinitelja romske nacionalnosti na štetu 512 osoba drugih nacionalnosti.

Za usporedbu, tijekom 2010. godine evidentirano je 61 kazneno djelo na štetu Roma od strane osoba druge nacionalnosti, 134 kaznena djela počinjenih unutar romske zajednice, te 659 kaznenih djela počinjenih od osoba romske nacionalnosti prema drugim osobama ili općedruštvenim vrijednostima;

- prekršaja:

- 71 prekršaj od strane 68 počinitelja drugih nacionalnosti na štetu ukupno 85 osoba romske nacionalnosti,
- 449 prekršaja unutar romskih zajednica (Romi nad Romima), pri čemu je 705 počinitelja romske nacionalnosti prekršaje počinilo nad 657 Roma kao oštećenika,
- 1.250 prekršaja od strane ukupno 1.448 počinitelja romske nacionalnosti na štetu 333 osobe drugih nacionalnosti.

Tijekom 2010. godine evidentirano je 40 prekršaja na štetu Roma od strane osoba druge nacionalnosti, 373 prekršaja počinjenih unutar romske zajednice, te 909 prekršaja počinjenih od osoba romske nacionalnosti prema drugim osobama ili općedruštvenim vrijednostima.

Zaključno, mjere koje Ministarstvo unutarnjih poslova poduzima iz svoje nadležnosti osiguravaju sigurnost romskoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj.

3. Povećanje broja policijskih službenika u sklopu akcije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske "policija u zajednici", u onim lokalnim sredinama u kojima je veći rizik od pojave rasnog ili drugih oblika kriminala, te dodatno stručno usavršavanje policijskih službenika uključenih u taj projekt

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

U cilju dosljedne provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome, kroz izvanškolsko stručno obrazovanje, s mjerama je upoznat cjelokupni operativni sastav po policijskim upravama. U tom se smislu od 1. siječnja 2004. godine analitički prati nasilje drugih osoba nad Romima, nasilje Roma nad drugim osobama te nasilje unutar samih pripadnika romske zajednice (prekršaji i kaznena djela). Potom se izrađuju kvartalne analize radi praćenja stanja sigurnosti i poduzimanja mjera, o čemu se obavještava Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine).

Policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama i u suradnji sa romskom zajednicom provode proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja, te se Romi i drugi građani putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

Kroz implementaciju Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ na području sedam policijskih uprava kontakt-policijci aktivno su uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija na području romskih naselja.

Tako su na području Policijske uprave Međimurske, gdje je lociran najveći broj romskih naselja, ustrojeni kontakti rajoni koji obuhvaćaju i navedena naselja.

U ovim rajonima se težište postupanja stavlja na rješavanje odnosa stanovnika okolnih mjesta i romskih naselja. Radeći na rješavanju problema građana kontakt-policijci surađuju s pripadnicima romske zajednice i nailaze na njihovo odobravanje.

Provode se i druge brojne aktivnosti, kao što su neposredni kontakti s građanima te postupanje po prigovorima i pritužbama, kontakti i predavanja u školama, kontakti s predstavnicima medija, savjetovanja o prevenciji i samozaštitnom ponašanju, edukacija djece

i mladeži, komunalne akcije, sudjelovanje u radu na razini jedinica lokalne samouprave itd. Posebno valja istaći da se zajedno s Romima radi na otkrivanju počinitelja kaznenih djela i prekršaja iz redova romske populacije.

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

CILJEVI:

- *Praćenje pojava diskriminacije i predlaganje mjera za njihovo suzbijanje*
- *Pružanje pravne pomoći Romima u ostvarivanju različitih prava*

V. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

MJERE:

1. Praćenje pojave diskriminacije Roma i poduzimanje mjera za njihovo uklanjanje te sankcioniranje počinitelja takvih pojava. Praćenje primjene zakonskih rješenja usmjerenih na suzbijanje diskriminacije i po potrebi predlaganje odgovarajuće izmjene zakona s ciljem njihove veće učinkovitosti.

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Policija prati pojavu diskriminacije prema Romima te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja.

Izješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga ljudskih prava)

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske (tada Ured za ljudska prava) aktivno je uključen u rad tijela i stručnih skupina na nacionalnoj razini u cilju rješavanja ključnih pitanja vezanih za romsku nacionalnu manjinu, što uključuje i pitanje suzbijanje diskriminacije Roma u Republici Hrvatskoj. Sukladno navedenom, Ured je vrlo aktivno sudjelovao u izradi *Zakona o suzbijanju diskriminacije* (Narodne novine, br. 85/2008; u daljnjem tekstu: Zakon) u smislu pružanja administrativne i stručne podrške Radnoj skupini za izradu predmetnog Zakona. Zakon je usvojen 15. srpnja 2008. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2009. godine.

U cilju podizanja javne svijesti o predmetnom Zakonu i općenito o potrebi suzbijanja diskriminacije u Republici Hrvatskoj Ured je tijekom 2010. i 2011. godine provodio tri projekta u okviru Program zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS). Ovaj Program uspostavljen je za razdoblje od 2007. do 2013. godine u svrhu pružanja potpore ostvarivanju ciljeva Europske unije na području socijalne uključenosti te socijalne zaštite, uvjeta rada, ravnopravnosti spolova i borbe protiv diskriminacije. Vrijednost programa je 743,25 milijuna eura. PROGRESS-projekti u kojima je Ured sudjelovao kao nositelj odnosno kao partnerska institucija, a koji su od značaja za rješavanje pitanja diskriminacije pripadnike romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, su: “Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“, “Poticanje ravnopravnosti na hrvatskom tržištu rada“ i “Promicanje raznolikosti na hrvatskom tržištu rada“.

Projektom “Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“, nositelj kojeg je bio Ured, predstavljen je novi Zakon o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, br. 85/2008; u daljnjem tekstu: Zakon) specifičnim ciljnim skupinama (zaposlenicima središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije, sucima, odvjetnicima, državnom odvjetništvu, policiji, državnim službenicima, predstavnicima nevladinih organizacija i sindikata, predstavnicima medija i poslovnog sektora, predstavnicima lokalne i regionalne vlasti i javnosti općenito). Ured je projekt provodio tijekom 2010. godine u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i nevladinom organizacijom Centrom za mirovne studije (CMS). U okviru predmetnog projekta provedene su brojne edukacije za prethodno navedene ciljne skupine, kao i kampanja informiranja javnosti o anti-diskriminacijskim odredbama Kaznenog zakona i Zakona o suzbijanju diskriminacije. Ciljevi projekta bili su promoviranje vrijednosti i principa nediskriminacije (projekt je pokrivaio sljedeće osnove: invaliditet, rasu ili etničku pripadnost, dob, vjeru i spolnu orijentaciju) te upoznavanje svih relevantnih grupa s

europskim zakonodavstvom na području suzbijanja diskriminacije te s odredbama hrvatskog zakona. Kroz projekt je promoviran i rad Ureda pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije po Zakonu o suzbijanju diskriminacije. Naglašena je i značajna uloga medija kada je riječ o suzbijanju diskriminacije. Uz navedene aktivnosti u smislu edukacije i javne kampanje, Ured je u okviru ovog projekta zajedno s već spomenutim partnerima proveo istraživanje stavova građana Republike Hrvatske o diskriminaciji, a rezultati istraživanja objavljeni su u publikaciji pod nazivom "Istraživanje o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije". Otvorena je i posebna web stranica www.suzbijanjediskriminacije.hr. Istraživanje je između ostalog pokazalo da veliku ulogu u provedbi Zakona imaju državne institucije, ali i nevladine organizacije (poglavito zbog instituta udružne tužbe i umješača, koji su propisani Zakonom). Kao najveći izazovi u primjeni Zakona o suzbijanju diskriminacije identificirani su žurno rješavanje diskriminacijskih predmeta na hrvatskim sudovima te osiguravanje tolerantnog okruženja u hrvatskom društvu.

U provedbi PROGRESS-projekta pod nazivom "Poticanje ravnopravnosti na hrvatskom tržištu rada", koji se provodio u 2010. godini, Ured je bio jedan od partnerskih institucija uz L&R Social Research, Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje te Selectio, dok je nositelj istoga bio Hrvatski zavod za zapošljavanje. Provedba projekta trajala je 12 mjeseci, a njegova ukupna vrijednost iznosila je 149.835,00 eura. Opći cilj projekta sastojao se u doprinosu razvoju i provedbi nacionalne politike za suzbijanje diskriminacije na tržištu rada. Svim dionicima na tržištu rada pružena je potpora u učinkovitom uključivanju u suzbijanje diskriminacije temeljene na spolu, dobi, invaliditetu, religijskoj i etničkoj pripadnosti te se među poslodavcima u Republici Hrvatskoj promovirala različitost kao jedan od načina u borbi protiv diskriminacije. U okviru predmetnog projekta provedene su brojne aktivnosti u smislu istraživanja i prikupljanja kvantitativnih podataka u svrhu identifikacije najvažnijih obilježja diskriminacije na hrvatskom tržištu rada. Posebna Radna skupina izradila je "Zbirku dobre prakse" za borbu protiv diskriminacije i promicanje raznolikosti na tržištu rada u kojoj su izdvojeni primjeri najprikladniji za primjenu u Republici Hrvatskoj. Također su razrađene "Smjernice za promicanje raznolikosti i borbu protiv diskriminacije na tržištu rada" koje daju konkretne preporuke za unapređenje i učinkovitije uključivanje načela antidiskriminacijske politike u programiranje i provedbu politika, strategija i aktivnosti tržišta rada. Razvijeni su i alati za primjenu antidiskriminacijskih mjera i politike raznolikosti za poslodavce, s kojima su poslodavci bili upoznati tijekom nekoliko organiziranih radionica.

Ured je u 2011. godini bio nositelj PROGRESS-projekta pod nazivom "Poticanje raznolikosti na hrvatskom tržištu rada", u provedbi kojeg su mu partnerske institucije bile Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga i Institut za razvoj tržišta rada. Projekt je bio usmjeren na jačanje provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije u području rada i zapošljavanja. U okviru projekta Institut Ivo Pilar proveo je istraživanje, koje je pokazalo da je na hrvatskom tržištu rada prisutna visoka razina diskriminacije s kojom se suočavaju oni koje žele ući na tržište rada, ali i oni koji su već zaposleni, a u jednu od najugroženijih skupina ubrajaju se pripadnici nacionalnih manjina, posebno Roma. Projekt je sadržavao tri temeljna cilja: jačanje kapaciteta dionika na tržištu rada u borbi protiv diskriminacije (poslodavci, djelatnici/e Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, predstavnici/e sindikata i koordinacija za ljudska prava i povjerenstva za ravnopravnost spolova); mapiranje i promicanje primjera dobre prakse u pogledu upravljanja raznolikošću (diversity management) na hrvatskom tržištu rada kroz nagradu; promicanje pozitivnog okruženja među širom javnosti, posebice među poslodavcima, u pogledu prepoznavanja i priznavanja ravnopravnosti, odnosno

razvijanja svijesti o različitim oblicima diskriminacije na temelju dobi, invaliditeta, etničke pripadnosti, vjere i promicanje prednosti različitosti. U okviru predmetnog projekta održani su seminari i radionice za zaposlenike/ce Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, poslodavce iz privatnog i javnog sektora te predstavnike županijskih koordinacija za ljudska prava, povjerenstava za ravnopravnost spolova te javnih ustanova. Sudionici na seminaru educirani su o hrvatskom zakonodavstvu na području diskriminacije, osnovama po kojima je zabranjena diskriminacija u Republici Hrvatskoj te o iskustvima u suzbijanju diskriminacije u području rada i zapošljavanja među državama članicama Europske unije. Osim hrvatskog Zakona o suzbijanju diskriminacije na seminarima su predstavljene i direktive Europske unije na ovom području te sudska praksa.

U okviru ovog projekta dana 13. prosinca 2011. godine, a povodom obilježavanja 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava, Ured je u suradnji s partnerskim institucijama dodijelio nagradu 'Ključna razlika'. Nagrada se odnosi na poticanje ravnopravnosti spolova, dobne ravnopravnosti, ravnopravnost osoba s invaliditetom i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina. Evaluacijski odbor koji je ocjenjivao pristiglih 29 prijava činili su predstavnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Fonda za rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Ureda za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, Ureda pučkog pravobranitelja, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske obrtničke komore, Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI, Centra za mirovne studije, Mreže mladih Hrvatske, Udruge Inkluzija, Nezavisnih sindikata Hrvatske, međunarodnih organizacija (UNDP) i portala Moj posao. Cilj nagrade je prepoznati, istaknuti i nagraditi poslodavce s pozitivnim praksama u uključivanju raznolikosti u ljudskim potencijalima. Između ostalog, nagrada je dodijeljena i u kategoriji poticanja ravnopravnosti ljudskih potencijala i uključivanja pripadnika/ca nacionalnih manjina na tržište rada, koju je osvojila tvrtka Vodotoranj d.o.o., dok je Coca Cola HBC Hrvatska d.o.o. dobila posebnu nagradu za sustavnost u suzbijanju diskriminacije i poticanje ravnopravnosti.

Svi navedeni PROGRESS-projekti zbog opsega provedenih aktivnosti i ciljnih skupina izravno pridonose suzbijanju diskriminacije u Republici Hrvatskoj općenito, a posebno suzbijanju diskriminacije pripadnika romske nacionalne manjine na području zapošljavanja, koja je sukladno navedenim istraživanjima prepoznata kao jedna od najugroženijih skupina.

Nadalje, na području suzbijanja diskriminacije u Republici Hrvatskoj Ured je temeljem Odluke Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava sa sjednice održane dana 04. prosinca 2009. godine nadležan za koordiniranje radom i administrativno tehničke poslove *Stručne skupine za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008.-2013. godine*, koji plan također sadrži mjere namijenjene suzbijanju diskriminacije romske nacionalne manjine. Sukladno navedenom, Ured je dana 14. siječnja 2010. godine donio Odluku o zadaćama i osnivanju predmetne Stručne skupine. Jedna od zadaća Stručne skupine je izrada godišnjih izvješća o provedbi predmetnog Nacionalnog plana. Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za 2010. godinu, izradom kojeg je također koordinirao Ured, usvojeno je na 122. sjednici Vlade Republike Hrvatske dana 14. travnja 2011. godine. Iz predmetnog izvješća, a vezano za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, s posebnim naglaskom na pripadnike romske nacionalne manjine, proizlaze izazovi vezani za dosljednu primjenu članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina odnosno ostvarivanja plana zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vlada Republike Hrvatske je na 141. sjednici održanoj 21. srpnja 2011. godine prihvatila novi Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje 2011. - 2013. godine, koji je u suradnji s nadležnim tijelima državne uprave izradio Ured. Isti obuhvaća devet područja u kojima su definirane mjere i nositelji kao što su obitelj i socijalna skrb, obrazovanje, rad i zapošljavanje, zdravstvo, nacionalne manjine, pružanje zaštite strancima, suzbijanje diskriminacije i diskriminatorna postupanja, vođenje statističkih podataka te promoviranje tolerancije u medijima. Posebna pažnja u ovom akcijskom planu pridana je pripadnicima romske nacionalne manjine, s posebnim naglaskom na sustav obrazovanja i zapošljavanja.

Ured također koordinira radom *Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje*. Predmetnu Radnu skupinu čine tijela državne uprave, odnosno predstavnici nadležnih ministarstava i Vladinih ureda, Visokog prekršajnog suda, Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Ureda pučkog pravobranitelja, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagreb te Centra za mirovne studije (CMS). Predmetna Radna skupina osnovana je u cilju uspješne provedbe ciljeva i mjera Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava 2008.-2011. godine i Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. godine te učinkovite primjene antidiskriminacijskog zakonodavstva kada je riječ o kaznenim djelima diskriminacije i kaznenim djelima u vezi zločina iz mržnje u Republici Hrvatskoj te njihovog sustavnog praćenja i dokumentiranja. Obveze ovog Ureda proizlaze iz *Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje*, koji je donesen temeljem obveze Republike Hrvatske iz Pregovaračkog stajališta za Poglavlje 23. "Pravosuđe i temeljna prava", koja obuhvaća osiguravanje sustava praćenja i vođenja statističkih pokazatelja. Navedeni Protokol usvojen je od strane Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj dana 02. travnja 2011. godine. Predmetni Protokol također pridonosi suzbijanju diskriminacije i kaznenih djela motiviranih mržnjom nad pripadnicima romske nacionalne manjine.

Radi podizanja svijesti šire javnosti o svim pojavnim oblicima diskriminacije te o mehanizmima suzbijanja istih u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na suzbijanju diskriminacije Roma u Republici Hrvatskoj, Ured je tijekom 2010. i 2011. godine organizirao i sudjelovao na brojnim okruglim stolovima, konferencijama i radionicama i to kronološki kako slijedi:

U lipnju 2010. godine u prostorijama Hrvatske obrtničke komore u organizaciji Ureda održan je okrugli stol pod nazivom "Nasilje nad manjinama", kojem su prisustvovali predstavnici državne uprave, organizacija civilnog društva i medija.

U prosincu 2010. godine Ured je sudjelovao na predavanju u organizaciji Koordinacije za ljudska prava Varaždinske županije na temu "Borba protiv diskriminacije". Tijekom predavanja predstavljene su osnovne postavke i inovacije Zakona o suzbijanju diskriminacije, rezultati već prethodno navedenog "Istraživanja o stavovima i razini svijesti građana o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije" te istraživanja o "Poticanju ravnopravnosti na hrvatskom tržištu rada" koje je provedeno tijekom 2010. godine od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u okviru PROGRESS-projekta, čiji partner je bio Ured.

Tijekom 2011. godine u nekoliko županija diljem Republike Hrvatske (Zagrebačka županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Istarska županija, Koprivničko-križevačka županija, Varaždinska županija, Međimurska županija, Ličko-senjska županija, Primorsko-goranska

županija, Sisačko-moslavačka županija, Splitsko-dalmatinska županija, Šibensko-kninska županija, Virovitičko-podravska županija, Zadarska županija) u organizaciji Ureda, a u suradnji s Županijskim koordinacijama za ljudska prava, održane su javne rasprave na temu "Ljudska prava i hrvatska europska perspektiva". Poseban naglasak na javnim raspravama stavljen je na osiguranje boljih uvjeta i zaštite prava najosjetljivijih građana Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na pripadnike romske nacionalne manjine kao jedne od najugroženijih skupina.

U veljači 2011. godine u prostorijama Gradske vijećnice u Sisku u organizaciji Ureda i Županijske koordinacije za ljudska prava Sisačko-moslavačke županije organizirana je javna rasprava na temu provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije, na kojoj je sudjelovalo 40 predstavnika tijela regionalne (područne) i lokalne samouprave, javnih ustanova i nevladinih organizacija te predstavnici medija.

U lipnju 2011. godine u Hypo centru u Zagrebu u organizaciji Ureda, UNHCR-a i udruge Centra za nove inicijative održano je predstavljanje knjige "Djeca bez pratnje, strani državljani u Republici Hrvatskoj". Najvažnija preporuka koja proizlazi iz predmetne knjige jest nužnost uspostavljanja jedinstvenog modela prikupljanja statističkih podataka svih kategorija djece bez pratnje te osiguravanje i praćenje problema djece bez pratnje od strane krovne nacionalne institucije koja bi kreirala odgovarajuće preporuke za buduće djelovanje.

U prosincu 2011. godine povodom Međunarodnog dana ukidanja ropstva Ured je sudjelovao na okruglom stolu u organizaciji Udruge žena Romkinja Hrvatske "Bolja budućnost" i mreže nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ljudima "Petra" pod nazivom "Tradicija, običaji i pritisak okoline". Temeljni cilj ovog okruglog stola bio je ukazivanje na fenomen trgovanja ljudima u romskoj populaciji.

U lipnju 2011. godine u organizaciji Ureda, Centra za mirovne studije i udruge BaBe u Kući ljudskih prava održan je okrugli stol na temu: "Manjinska prava u Hrvatskoj u svjetlu procesa pristupanja Europskoj uniji".

U lipnju 2011. godine u Zagrebu u organizaciji ovog Ureda, Ureda pučkog pravobranitelja i udruge Centar za nove inicijative, a uz financijsku podršku Veleposlanstva Velike Britanije u Republici Hrvatskoj, održan je okrugli stol na temu "Važnost Direktive 2000/43/EZ o primjeni načela ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo i Direktive Vijeća 2000/72/EZ o uspostavi okvira za jednak tretman u području zapošljavanja i odabira zvanja". Na okruglom stolu predstavljena je i posebna publikacija koja sadrži sažetke izabranih presuda Europskog suda koje se odnose na područje suzbijanja diskriminacije. Na okruglom stolu sudjelovalo je 60 sudionika, uglavnom sudaca i sudskih savjetnika. Predavači su objasnili dosadašnju praksu Europskog suda u Luksemburgu na području nediskriminacije te su izdvojili i neke presude Europskog suda u kojima je predmetni sud dao tumačenje pojma izravne diskriminacije odnosno njegov opseg i granice.

Izješće Ministarstva pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa je sukladno Zakonu o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, br. 85/08) izradilo i objavilo u Narodnim novinama obrasce za statističko praćenje sudskih predmeta vezanih uz diskriminaciju i osnove diskriminacije temeljem kojih se ti postupci vode (za prekršajne sudove – prekršajni predmeti, općinske i županijske sudove – građanski predmeti i općinske i županijske sudove – kazneni predmeti) (Narodne novine, br. 36/10).

Ministarstvo pravosuđa je dužno prikupljati navedene statističke podatke o prekršajnim, kaznenim i parničnim postupcima u bazu podataka te iste dostavljati jednom godišnje Pučkom pravobranitelju sukladno Zakonu o suzbijanju diskriminacije.

Vođenjem baze podataka osigurava se kontinuirani pregled stanja evidentiranih slučajeva diskriminacije u cilju osiguravanja veće zaštite ranjivih skupina i stvaranja pretpostavki za ostvarivanje jednakih mogućnosti za iste.

2. Organiziranje pružanja pravne pomoći za Rome u postupcima ostvarivanja Ustavom i zakonima zajamčenih prava, putem odvjetnika u županijama u kojima Romi žive, navedeno je potrebno organizirati do zakonske uspostave službe pravne pomoći

3. Zakonsko uređenje organiziranja rada i financiranja sustava pravne pomoći

Izješće Ministarstva pravosuđa za mjere 2. i 3.

Navedene mjere su se primjenjivale do stupanja Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na snagu 7. lipnja 2008. godine, a u odnosu na građane počeo se primjenjivati od 1. veljače 2009. godine.

Sustav besplatne pravne pomoći uspostavljen Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/08 i 81/11) na jedinstven način osigurava pristup pravosuđu svima pod jednakim uvjetima uvažavajući njihov materijalni status i činjenicu da to pravo ne bi mogli ostvariti bez ugrožavanja vlastite egzistencije ili egzistencije članova kućanstva.

Javnost je bila informirana o sustavu besplatne pravne pomoći putem konferencija za novinare, posebnih emisija na radiju i televiziji, letaka i postera. Također, sve potrebne informacije mogu se pronaći na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa, gdje se može preuzeti i zahtjev za besplatnu pravnu pomoć, te Zakon i provedbeni propisi.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći otvorio je mogućnost uključivanja udruga građana u pružanje besplatne pravne pomoći u određenim postupcima (primarna pravna pomoć). Pri Ministarstvu pravosuđa, do listopada 2011. godine, registrirane su dvije pravne klinike i 32 udruge među kojima su i dvije udruge koje se isključivo bave romskom nacionalnom manjinom; Udruga za pružanje pravne pomoći Romima i ostalim građanima Grada Bjelovara, županije Bjelovarsko-bilogorske i RH te Udruga žena Romkinja Hrvatske „Bolja budućnost“.

Ministarstvo pravosuđa, uvažavajući odluku Ustavnog suda od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, br. 44/11.), izradilo je prijedlog Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Navedeni propis je usvojen u hitnoj proceduri u Hrvatskom saboru i na snazi je od 15. srpnja 2011. godine.

U svijetlu novele Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći Ministarstvo pravosuđa će organizirati informativne okrugle stolove u cilju daljnjeg informiranja javnosti o mogućnostima koje sustav nudi građanima, pa tako i pripadnicima romske nacionalne manjine. Pripadnici romske nacionalne manjine ravnopravno sudjeluju u sustavu s ostalim građanima i strancima, pod uvjetima propisanim Zakonom.

Također valja napomenuti da uredi državne uprave kao prvostupanjska tijela koja odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje korištenja pravne pomoći ne vode evidencije o podnositeljima zahtjeva po njihovoj nacionalnoj pripadnosti, odnosno nisu ovlašteni zatražiti takav podatak od podnositelja zahtjeva, osim ako tu činjenicu stranka sama ne istakne.

U nastavku je tablica s dostupnim podacima o podnositeljima zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći za razdoblje 1. veljače 2009. do 1. srpnja 2010. godine, a koji su se izjasnili kao pripadnici romske nacionalne manjine.

URED DRŽAVNE UPRAVE U ŽUPANIJI / GRADU ZAGREBU	BROJ ZAHTJEVA U KOJIMA JE NAVEDENO DA SE RADI O ROMSKOJ NACIONALNOJ MANJINI	PRAVNA STVAR ZA KOJU SE PRAVNA POMOĆ TRAŽILA
Zagrebačka županija	1	Razvod braka
Krapinsko – zagorska	0	0
Sisačko- moslavačka	0	0
Karlovačka	3	Razvod braka, osporavanje očinstva za djecu rođenu u braku, uzdržavanje djeteta od strane izvanbračnog oca (svi korisnici socijalne skrbi)
Varaždinska	0	0
Koprivničko- križevačka	7	Povjeravanje djeteta na čuvanje i odgoj, žalba na rješenje, osporavanje očinstva, razvod braka
Bjelovarsko- bilogorska	10	državljanstvo, uzdržavanje djece i prava roditelja na susrete i druženja s djetetom s kojim ne živi
Primorsko- goranska	26	Zastupanje u kaznenim postupcima, povjera djeteta na čuvanje i odgoj, razvod braka, uzdržavanje, utvrđivanje i osporavanje očinstva, iseljenje, isplata
Ličko- senjska	1	Ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrb
Virovitičko- podravska	0	0
Požeško- slavonska	0	0
Brodsko- posavska	3	određivanje roditeljske skrbi, ostvarivanje prava po osnovi zdravstvenog osiguranja, reguliranje državljanstva
Zadarska	0	0
Osječko- baranjska	0	0
Šibensko- kninska	0	0

Vukovarsko- srijemska	0	0
Splitsko – dalmatinska	0	0
Istarska županija	3	postupci koji se odnose na boravak i rad stranaca u RH, rješavanje nužnog stambenog prostora.
Dubrovačko- neretvanska	0	0
Međimurska	18	izvanparnični postupci povjeravanja djeteta na čuvanje i odgoj jednom od roditelja, razvod braka, pravni savjet za diobu bračne stečevine.
Grad Zagreb	-	-
UKUPNO:	72	

Za pružanje besplatne pravne pomoći iz Državnog proračuna u 2010. godini utrošeno je 242.056,12 kuna, a u 2011. godini – 75.004,00 kuna.

Sustav besplatne pravne pomoći i nadalje će omogućavati pružanje pravne pomoći građanima Republike Hrvatske te će se kontinuirano razvijati i unaprjeđivati kako bi bio što učinkovitiji.

4. Suzbijanje eventualne diskriminacije policije prema Romima

Izvješće Ministarstva unutarnjih poslova

Policija prati pojavu eventualne diskriminacije prema Romima te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja.

VI. ODGOJ I OBRAZOVANJE

CILJEVI:

- *Uključivanje romske djece u programe predškolskog odgoja, odnosno u programe pripreme za polazak u školu*
- *Uključivanje djece školskih obveznika u redovno obrazovanje i poticanje za završetak obrazovanja do granica vlastitih mogućnosti*
- *Uključivanje mladeži i odraslih u nastavak obrazovnog procesa u skladu s principom cjeloživotnog učenja*
- *Uključivanje odraslih Roma u projekt «Hrvatska pismenost: put do željene budućnosti»*
- *Stipendiranje polaznika srednje škole i fakulteta*
- *Tiskanje romskog rječnika i drugih publikacija na romskom jeziku*
- *Edukacija učitelja i suradnika- pomagača*

VI. ODGOJ I OBRAZOVANJE

MJERE:

A. Predškolski odgoj

1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece u redovne programe dječjeg vrtića s ostalom djecom; romsku djecu koja do pete godine života nisu bila uključena u dječji vrtić, uključiti u program predškole, kojem je svrha razvoj svih potencijala i sposobnosti primjereno dobi, te time povećanje njihove mogućnosti za uspjeh i napredovanje u redovnom sustavu obrazovanja

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Za djecu pripadnike romske nacionalne manjine osigurava se uključivanje u programe predškolskog odgoja kako bi se premostio jaz između socioekonomske situacije u kojoj djeca pripadnici romske nacionalne manjine žive i mogućnosti za njihovu uspješnu integraciju tijekom obveznog osnovnog obrazovanja.

Ako u pojedinoj sredini ne postoji mogućnost uključivanja u integrirane uvjete predškolskog odgoja u redovnoj predškolskoj ustanovi, osigurava se program predškole, tj. program pripreme za polazak u osnovnu školu koji se najčešće ostvaruje u osnovnim školama, a dijelom u predškolskim ustanovama.

U 2010. godini, odnosno na početku 2009./2010. pedagoške godine ukupno je 550 djece u jednom od programa predškolskog odgoja i to 370 djece u redovnom predškolskom odgoju (210 m, 169 ž) i 180 (96 m, 84 ž), u programu predškole, a na kraju 2009./2010. pedagoške godine bilo je 824 djece uključeno u program predškolskog odgoja, od kojih 419 (212 m i 207 ž) u redovnom predškolskom odgoju te 405 djece (210 m i 195 ž) u programu predškole. Na početku 2010./2011. pedagoške godine bilo je 799 djece, od kojih 399 (198 m i 201 ž) u predškolskom odgoju, a 400 djece (196 m i 204 ž) u programu predškole.

U 2011. godini, odnosno na kraju 2010./2011. bilo je 623 djece u predškolskom odgoju, od kojih 276 (136 m i 140 ž) u redovnom predškolskom odgoju i 310 (156 m i 154 ž) u programu predškole. Na početku 2011./2012. pedagoške godine uključeno je ukupno 623 djece, od kojih je 289 (137 m i 152 ž) u predškolskom odgoju, a 334 (185 m i 149 ž) u programu predškole.

U 2010. proračunskoj godini utrošeno je za predškolski odgoj/predškolu 776.223,42 kn iz sredstava Državnog proračuna, a iz sredstava Roma Education Funda 160.346,82 kn, što je sveukupno 936.570,24 kn.

U 2011. godini utrošeno je za predškolski odgoj/predškolu iz Državnog proračuna ukupno 1.786.673,62 kn, a iz sredstava Roma Education Funda nije bilo isplata u 2011. godini. Do značajnog povećanja utroška sredstava za predškolski odgoj/predškolu u odnosu na 2010. godinu došlo je zbog potrebe provođenja mjera za izvršenje presude *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u dogovoru s Međimurskom županijom osiguralo program predškole za svu romsku djecu u godini prije polaska u osnovnu školu, tj. za djecu koja su upisala prvi razred osnovne škole 2011./2012. školske godine. Djeca su bila u programu predškole od 15. rujna 2010. do 15. lipnja 2011., pet sati dnevno, uz osigurana dva obroka i prijevoz.

Izvješće Grada Zagreba

Integracijski programi za pripadnike romske nacionalnosti provode se u zagrebačkim vrtićima. U suradnji s romskim udrugama i Centrom za socijalnu skrb u dječjem vrtiću «Zrno», Kozari bok, IX. odvojak 13, u čijim odgojnim programima sudjeluje velik broj djece romske nacionalnosti, provodi se sustavna integracija pripadnika dječje romske populacije u programe predškolskog odgoja.

Iz gradskog proračuna financiraju se svi troškovi programa predškole koji je besplatan za romsku kao i svu drugu djecu. Predškolski centar i vrtić «Cefferino Jimanez Malla» provodi također poludnevni program predškolskog odgoja za 25 do 30 djece predškolske dobi s područja Kozari puteva i iz Dubrave te program predškole za 20 do 25 djece školskih obveznika. Program je besplatan za roditelje a iz Proračuna Grada Zagreba osiguravaju se godišnja sredstva u iznosu od 420.000,00 kuna.

U svim vrtićima Grada Zagreba u čije su predškolske programe uključena djeca romske nacionalnosti posebna se pažnja posvećuje njihovoj pripremi za školu.

Izvješće Međimurske županije

Vezano uz Nacionalni program za Rome, u 2011. godini Međimurska županija provodila je program predškole za djecu romske nacionalnosti. Program je provodila zajedno s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i Fondom za obrazovanje Roma (REF). Ukupno je predškolu polazilo 205 romske djece i 13 djece koji nisu romske nacionalnosti. Predškolu su organizirali Dječji vrtić Čakovec (2 grupe) u romskom naselju Kuršanec, OŠ Orehovica (2 grupe), OŠ V. Nazora Pribislavec (1 grupa), OŠ T. Goričanca Mala Subotica (2 grupe), OŠ Dr. I. Novaka Macinec (2 grupe) i OŠ Kotoriba (1 grupa).

Cijena programa je 2.210.000,00 kuna. Međimurska županija financirala je prijevoz u M. Subotici, Macincu i Orehovici materijalne troškove. REF je financirao prijevoz u Pribislavcu, nabavu didaktičkih sredstava i pomagala, edukaciju roditelja i odgajatelja, druženja djece s ostalim vrtićima i školama, izlete. Ministarstvo je financiralo plaće i putne troškove odgajatelja i romskih pomagača.

Grad Mursko Središće u suradnji s Dječjim vrtićom „Maslačak“ kojeg je osnivač i s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta provodi Program predškolskog odgoja djece pripadnika romske nacionalne manjine u sklopu kojeg 36 djece pripadnika romske nacionalne manjine pohađa dječji vrtić. Prijevoz učenika financira Međimurska županija i REF.

Grad Mursko Središće u suradnji s Dječjim vrtićom „Maslačak“ kojeg je osnivač i sa Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa provodi Program predškolskog odgoja djece pripadnika romske nacionalne manjine u sklopu kojeg 360 djece pripadnika romske nacionalne manjine pohađa dječji vrtić što je za petero djece više nego prošle godine. Napominjemo da se isti program u Dječjem vrtiću provodi već petu godinu zaredom što zasigurno doprinosi uključivanju romske nacionalne manjine u društveni život grada.

Općina Podturen je u 2010. i 2011. godini sufinancirala materijalne troškove Dječjeg vrtića u romskom naselju Lončarevo (potrošnja struje i vode) u iznosima: u 2010.god. ukupan iznos 7.871,92 kune, u 2011.god. ukupan iznos 7.282,92 kune.

Općina Nedelišće izdvaja godišnje iznos od 20.000,00 kuna za rad predškole što ovisi o broju polaznika.

Općina Orehovica osigurava prostor za održavanje Male škole koju pretežito pohađaju djeca romske nacionalne manjine. Osim prostora Općina financira troškove održavanja i opskrbu energentima navedenog prostora. Godišnji troškovi iznose 11.000,00 kn.

2. Ispitivanje govorno-jezičnog i psihofizičkog statusa romske djece prije uključivanja u program predškole

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Posebno ispitivanje govorno-jezičnog i psihofizičkog statusa romske djece pri uključivanju u program predškole se ne provodi. Provodi se postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prilikom upisa u osnovnu školu jednako za svu djecu u RH i nije propisan poseban postupak za romsku djecu. Pojedine škole u Međimurskoj županiji ispitivale su znanje hrvatskog jezika na obrascima koje su same osmislile. Međutim, s donošenjem presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*, od 16. ožujka 2010. kojom je utvrđena indirektna diskriminacija pripadnika romske nacionalne manjine u nekim školama u Međimurju, za romsku djecu je prije upisa u osnovnu školu za školsku godinu 2011./2012. provedeno testiranje 174 djece o znanju hrvatskog jezika.

Također je u 2011. Agencija za odgoj i obrazovanje održala seminare stručnog usavršavanja za učitelje razredne nastave i učitelje hrvatskog jezika u Međimurskoj županiji o podučavanju hrvatskog kao drugog jezika. Za učitelje razredne nastave koji u svojim razrednim odjelima imaju pripadnike romske nacionalne manjine iz 10 škola Međimurske županije i 2 škole iz Varaždinske županije održana su 4 seminara (3 u trajanju od 6 sati i jedan u trajanju od 3 sata). Na prvom seminaru bilo je 95 učitelja razredne nastave, drugom 77, trećem 64, a na četvrtom 70 učitelja. Ciljevi su se odnosili na metodiku razvoja čitanja, pisanja i usvajanja matematičkih sadržaja te prepoznavanje diskriminacije i odučavanja od predrasuda. Za učitelje hrvatskog jezika u Međimurskoj i Varaždinskoj županiji također je organizirano stručno usavršavanje, tj. održana su 4 seminara na temu poučavanja hrvatskog kao drugog jezika ukupno za 135 sudionika. Pojedine teme su se odnosile na prepoznavanje diskriminacije, postavljanje ciljeva u nastavi hrvatskog jezika te druge metodičke sastavnice u poučavanju hrvatskog kao drugog jezika.

Izvješće Grada Zagreba

Kompletiranjem stručno razvojnih službi, bez obzira na veličinu dječjeg vrtića, stvorili su se uvjeti za cjelovitim, interdisciplinarnim pristupom u podršci razvoja svakog djeteta, bez obzira na nacionalnu pripadnost, kroz neposredan rad stručnjaka kao što su, pedagog, psiholog, defektolog, logoped, s djetetom u skupini ili u kabinetima.

Za djecu s prolaznim ili trajnim posebnim potrebama redovito se izrađuju individualizirani programi (gotovo 20% djece).

Cjelovitim sagledavanjem potreba djeteta primjereno i brzo prepoznaju se potrebe intervencija i tretmana potrebnih djetetu izvan predškolske ustanove, te se roditeljima preporuča i upućuje ih se u adekvatne ustanove ili kod pojedinih stručnjaka. Često je to uvjet daljnjeg kvalitetnog ostanka u programu dječjeg vrtića zbog zaštite djeteta i podrške u aktualizaciji njegovih mogućnosti. Stručni suradnici vrtića posreduju u rehabilitacijskim programima sa specijaliziranim ustanovama. Unapređuje se i razvija mreža savjetovaništva za

roditelje koji osim savjetodavne imaju i edukacijsku ulogu. Trećina dječjih vrtića (oko dvadesetak) već ima verificirane programe podrške boljem roditeljstvu.

U smislu bolje stručne potpore u izvanrednim situacijama, jedan broj djelatnika (psihologa) educirao se u Društvu za psihološku pomoć.

Djeca iz programa romske nacionalne manjine uključivana su u projekte prevencije i zaštite zdravlja djece i u socijalizacijske programe najbližeg vrtića, programe podrške stručnjaka stručno razvojne službe vrtića za djecu i roditelje.

3. Osiguranje jednog besplatnog obroka djeci uključenoj u program predškole, a u slučaju potrebe i prijevoza

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Sva djeca uključena u predškolski odgoj imala su osiguran obrok.

Izješće Grada Zagreba

Već pri inicijalnom razgovoru s roditeljima osobita se pažnja posvećuje prepoznavanju socioekonomskog statusa i potreba roditelja i potiče se roditelje na mogućnost ostvarivanja prava različitih olakšica do potpunog oslobođenja od plaćanja vrtića. Takve olakšice mogla su ostvariti i djeca pripadnici nacionalnih manjina. Roditeljima se uz redovni program nude i dodatni programi u kojima participiraju roditelji ili su oslobođeni od plaćanja takvih programa. U programu predškole djeci koja su uključena u njega, osiguran je i obrok.

Na području Novog Zagreba i Brezovice je osiguran prijevoz djece u program predškole pri DV „Hrvatski Leskovac“.

4. Organiziranje dodatne izobrazbe odgojitelja za rad s djecom iz socijalno i ekonomski depriviranih sredina i Roma pomoćnika odgojitelja sa završenom srednjom školom, radi pomoći odgojitelju u razumijevanju romskog jezika

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, odnosno ranije Ministarstvo prosvjete i sporta zapošljava romske pomagače u osnovnim školama, ali ne i u predškolskom odgoju. Dodatna izobrazba romskih pomagača nije organizirana od strane Ministarstva tijekom 2010. i 2011.

Izješće Grada Zagreba

Svi vrtići u Gradu Zagrebu redovito provode programe stručnog usavršavanja kao integralni dio primjene kurikuluma dječjeg vrtića, što bi bilo nemoguće bez kompletnog stručno razvojnog tima koji ima svaki dječji vrtić; pedagog, psiholog, defektolog i/ili logoped, zdravstveni voditelj. Bitni je pomak napravljen u omogućavanju uvjeta za provođenje stručnog usavršavanja: nabavka digitalnih fotoaparata, kamera za snimanje procesa, LCD projektora

I nadalje se realiziraju programi edukacije stručnih djelatnika i roditelja sa temeljnim ciljem razvijanja znanja i razvoja kompetencija i vještina odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja. Ponuđene edukacije po načinu i oblicima rada usmjerene su na razvoj praktičnih vještina i

primjenu najsvremenijih teorijskih dostignuća u području predškolskog odgoja i obrazovanja.

Posebno je naglašen razvoj vještina akcijskih istraživanja koja su u funkciji unapređivanja odgojno obrazovne struke. Posebno je važno naglasiti veliko uključivanje znanstvenih djelatnika koji zajedno s praktičarima neposredno rade na unapređivanju odgojno obrazovnog procesa. Rezultat toga je niz izdanja literature kao prikazi i priručnici za primjenu znanstvene teorije u praksi.

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport će i dalje podržavati takav pristup te će nastaviti financirati takve programe stručnog usavršavanja. Vrlo uspješno svoju ulogu u programima edukacije ostvaruju imenovani razvojni centri.

Grad Zagreb postigao je najvišu razinu razvijenosti u tom smislu što dokazuje da se svih 6 imenovanih stručno razvojnih centara u Hrvatskoj nalaze u Gradu Zagrebu.

Programi stručnog usavršavanja realiziraju se na nekoliko razina: interno u dječjim vrtićima kao godišnji program stručnog usavršavanja, na razini stručnih sekcija ili formiranih skupina i timova, na razini stručno razvojnih centara, na razini vježbaonica fakulteta, programima edukacija koje organiziraju licencirane udruge, institucije, fakulteti, putem seminara, kongresa, simpozija koje organiziraju institucije i resorna Ministarstva, Agencije, fakulteti.

5. Održavanje mjesečnih tematskih predavanja za roditelje u naseljima nastanjenim Romima, s naglaskom na psihosocijalnu pomoć

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Tematska predavanja nisu organizirana od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. U prijedlogu izmjena i dopuna NPR-a Ministarstvo je dopisom od 18. svibnja 2009. te ponovno dopisom od 16. studenoga 2009. Predložilo da se o ulozi roditeljstva i mehanizmima za rad s roditeljima donesu mjere kojih će biti nositelji nadležna ministarstva za obitelj i za socijalnu skrb, o čemu je u svrhu izvršenja presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*, načelno usuglašeno 2011. s tadašnjim Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti da će se putem obiteljskog centra u Varaždinu održavati seminari za roditelje romske djece u Međimurskoj županiji. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta spremno je na suradnju u ostvarivanju mjera koje se odnose na odgovorno roditeljstvo.

Izvješće Grada Zagreba

Sukladno programu javnih potreba u dječjim vrtićima grada Zagreba sve je šira ponuda raznovrsnih programa sukladno dječjim potrebama i interesima. Programima predškolskog odgoja obuhvaćeno je 70% ukupnog broja djece od navršene jedne godine do polaska u školu, a u godini prije polaska u osnovnu školu obuhvat je 100%. Zagreb je već samim formiranjem učešća roditelja u cijeni koštanja od samo 12% (200 kuna za jaslice i 400 kuna za vrtić) već ostvario socijalnu komponentu u skrbi za djecu, roditelje i obitelj. Navedene iznose smanjuju i propisane olakšice za samohrane roditelje, roditelje sa dvoje i više djece koja su smještena u jaslice ili vrtić, invalide Domovinskog rata i obitelji koje su u tretmanu sustava socijalne skrbi.

Stupanj uključenosti roditelja izrazito se povećava, od informiranja do aktivnog sudjelovanja. Roditelji imaju ponudu različitih programa edukacije za bolje roditeljstvo. Takvi su programi besplatni za potrebite obitelji.

Grad Zagreb osigurava također financijsku potporu na godišnjoj razini u iznosu 78.000,00 kn provedbi multinacionalnih programa igraonica za djecu i njihove majke iz socijalno-depriviranih sredina pod vodstvom Udruge Djeca prva.

U okviru programa IPA IV komponenta, razvoj ljudskih resursa, objavljen je natječaj pod nazivom „Integracija skupina u nepovoljnome položaju u redoviti obrazovni sustav”.

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport aplicirao je na natječaj kao nositelj projekta zajedno s partnerima koje predstavljaju jedan dječji vrtić i tri udruge.

U okviru projekta provodit će se aktivnosti koje će poboljšati integraciju djece pripadnika romske nacionalne manjine u sustav obrazovanje, počevši već od predškolske dobi.

Projekt je trenutno u samim počecima, a rezultati natječaja biti će poznati tijekom 2012. godine, a sama provedba bi započela u rujnu 2012. Iznos financijskih sredstava koje dodjeljuje Europska unija za spomenuti projekt je od 50.000,00€ do 150.000,00€.

6. Vrednovanje rada i provedbe programa predškole te ovisno o postignutim rezultatima predlaganje i poduzimanje primjerenih mjera

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta prati provedbu programa u suradnji s uredima državne uprave u županijama i to s obzirom na trajanje programa predškole tako da je mehanizam za ovaj vid praćenja uspostavljen u 2008. godini.

Podaci za 2009./2010. pedagošku godinu su sljedeći: program predškole je u Sisačko-moslavačkoj županiji u 3 dječja vrtića realiziran i to u trajanju od 250 sati u Kutini tijekom 8,5 mjeseci, u Popovači 150 sati tijekom 9 mjeseci, u Novskoj 250 sati tijekom 8 mjeseci; Koprivničko-križevačkoj županiji u vrtiću u Đurđevcu u trajanju od 160 sati tijekom 10 mjeseci; Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u vrtiću u Bjelovaru u trajanju od 250 sati tijekom 7 mjeseci; Primorsko-goranskoj županiji u 3 vrtića i jednoj školi i to u Delnicama u trajanju 150 sati tijekom 3 mjeseca, u Crikvenici 250 sati tijekom 4 mjeseca, u Rijeci 250 sati tijekom 3 mjeseca te u osnovnoj školi u Brodu Moravice u trajanju od 50 sati tijekom 8 mjeseci; Brodsko-posavskoj županiji u jednom vrtiću u Slavonskom Brodu u trajanju od 250 sati tijekom 4 mjeseca; Istarskoj županiji u jednom vrtiću u Vodnjanu u trajanju od 250 sati tijekom 3 mjeseca i pri udruzi Merlin 350 sati tijekom 8 mjeseci; Međimurskoj županiji u 3 vrtića, 5 osnovnih škola i pri jednoj udruzi i to u DV Dječja mašta Čakovec 270 sati tijekom 10 mjeseci, u DV Žibeki Čakovec – PO Pribislavec 10 mjeseci, DV Čakovec - Pirgo 1386 sati tijekom 10 mjeseci, pri OŠ Kotoriba 115 sati tijekom jednog mjeseca; pri OŠ V. Nazora Pribislavec 186 sati tijekom 3 mjeseca; pri OŠ Orehovica 300 sati tijekom 5 mjeseci; pri OŠ Dr. I. N. Macinec 404 sati tijekom 3 mjeseca; pri OŠ T. Goričanca Mala Subotica 250 sati tijekom 4 mjeseca, pri Udruzi Roma Međimurja 280 sati tijekom 9 mjeseci; Gradu Zagrebu u 6 dječjih vrtića i pri 3 udruge i to u DV Krijesnice 250 sati tijekom 9 mjeseci, DV Potočnica 250 sati tijekom 9 mjeseci, DV Sveti Franjo 180 sati tijekom 9 mjeseci, DV Zrno 250 sati tijekom 9 mjeseci, DV Šegrt Hlapić 250 sati tijekom 9 mjeseci, DV Cvrčak 250 sati tijekom 9 mjeseci, pri udruzi Ozana 1200 sati tijekom 12 mjeseci, udruženju Djeca prva 108 sati tijekom 9 mjeseci i udruzi Unija Roma Hrvatske – DV Ceferino Jimenz Malla 700 sati tijekom 12 mjeseci.

Podaci za 2010./2011. su sljedeći: program predškole u Sisačko-moslavačkoj županiji u 3 dječja vrtića realiziran je i to u Kutini u trajanju od 250 sati tijekom 8,5 mjeseci, u Popovači 75 sati tijekom 3 mjeseca te u Novskoj 160 sati tijekom 8 mjeseci; Karlovačkoj županiji u 2 vrtića i to u Vojniću u trajanju od 300 sati tijekom 7 mjeseci i Josipdolu 250 sati tijekom 8

mjeseci; Koprivničko-križevačkoj županiji u 2 vrtića i to u Đurđevcu u trajanju od 180 sati tijekom 9 mjeseci i Novigradu Podravskom u trajanju 150 sati tijekom 6 mjeseci; Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u vrtiću u Bjelovaru u trajanju 250 sati tijekom 6 mjeseci; Primorsko-goranskoj županiji u 2 vrtića i jednoj školi i to u Delnicama u trajanju 150 sati tijekom 3 mjeseca, u Crikvenici 250 sati tijekom 4 mjeseca; Istarskoj županiji u jednom vrtiću u Vodnjanu u trajanju od 350 sati tijekom 10 mjeseci i pri udruzi Merlin 250 sati tijekom 3 mjeseca; Međimurskoj županiji u DV Pirgo u Kuršancu u trajanju od 1105,5 sati tijekom 10 mjeseci te u 5 osnovnih škola i to OŠ Kotoriba 924 sata tijekom 10 mjeseci; pri OŠ V. Nazora Pribislavec 990 sati tijekom 10 mjeseci; pri OŠ Orehovica 924 sata tijekom 10 mjeseci; pri OŠ Dr. I. N. Macinec 962,5 sati tijekom 10 mjeseci; pri OŠ T. Goričanca Mala Subotica 940 sati tijekom 10 mjeseci.

Ovaj oblik rada neophodan je za romsku populaciju predškolske dobi, daje dobre rezultate i upućuje na obvezu organiziranja predškolskih odgojnih skupina za svu romsku djecu kao priprema za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav osobito u sredinama gdje nema kapaciteta za integrirani predškolski odgoj. Program predškole ovisi o financiranju osobito iz sredstava Državnog proračuna na poziciji Nacionalnog programa za Rome. Održivost ovog programa je otežana zbog preusmjerenja prioriteta jer je u slučaju izvršenja presude Europskog suda za ljudska prava, s uvođenjem predškole za svu djecu u Međimurju, preostao mali iznos sredstava za programe predškole u drugim dijelovima Hrvatske, a iz sredstava na lokalnoj ili regionalnoj razini ovo često nije prioritet ili nedostaje sredstava. Problem se nastoji riješiti kroz projekt „Integracija skupina u nepovoljnom položaju u redovan sustav obrazovanja“ kroz sredstva EU iz IPA program predprisutne pomoći. Natječaj je bio objavljen u 2011.

Utrošak sredstava za predškolu iskazan je u sveukupnim troškovima za predškolski odgoj uz gore navedenu mjeru 1.

MJERE

B. Osnovnoškolsko obrazovanje

1. Ustrojavanje razrednih odjela i/ili skupina primjerenih predznanju romske djece

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca upisuju se kao sva djeca u RH u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta prije polaska u osnovnu školu. Međutim, u svrhu provođenja presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Oršuš i dr. protiv Hrvatske*, u 2011. godini je obavljeno testiranje romske djece u Međimurju zbog nepoznavanja hrvatskog jezika (vidi obrazloženje za izvršenje mjere 2. poglavlje A. Predškolski odgoj). Naime, zbog neznanja hrvatskog jezika u nekim školama u Međimurskoj županiji osnivaju se romski odjeli, odnosno odjeli u kojima su isključivo pripadnici romske nacionalne manjine.

Sustavno praćenje broja romskih odjela putem ureda državne uprave u županijama provodi se od 2008./2009. školske godine, tako da su u toj godini bila 52 romska odjela, dok ih je u 2009./2010. školskoj godini 37, u 2010./2011. ih je 38 te u 2011./2012. su 53 romska odjela i to u: Sisačko-moslavačkoj županiji je 1 romski odjel 2. razreda u OŠ Vladimira Vidrića; Varaždinskoj županiji je 6 romskih odjela u OŠ Petrijanec (2 u 1. razredu, 2 u 2. razredu, 1 u

3. razredu, 1 u 4 razredu); Koprivničko-križevačkoj županiji su 4 romska odjela i to u OŠ Blaž Mađer, Kloštar Podravski i to po 1 odjel od 1. do 4. razreda; Primorsko-goranskoj županiji u OŠ Bakar – 1 romski odjel u 5. razredu; Međimurskoj županiji 41 romski odjel, što je porast broja romskih odjela u odnosu na 2010./2011. kada ih je bilo 34, tj. porast od donošenja presude Europskog suda za ljudska prava. Dakle, romski odjeli su u 2011./2012. u OŠ Kuršanec – 15 romskih odjela (3 u 1. razredu, 2 u 2. razredu, 2 u 3. razredu, 3 u 4. razredu, 2 u 5. razredu, 2 u 6. razredu i 1 u 8. razredu); OŠ Vladimira Nazora Pribislavec – 5 romskih odjela (2 u 1. razredu, 1 u 2. razredu, 1 u 3. razredu, 1 u 4. razredu), Centru za odgoj i obrazovanje Čakovec (posebna ustanova) – 1 romski odjel u 3. razredu; OŠ T. Goričanca Mala Subotica – 11 romskih odjela (3 u 1. razredu, 2 u 2. razredu, 3 u 3. razredu, 1 u 4. razredu, 1 u 5. razredu i 1 u 8. razredu); OŠ Dr. I. N. Macinec – 9 romskih odjela (2 u 1. razredu, 3 u 4. razredu, 3 u 5. razredu, 1 u 6. razredu).

Manji broj romskih odjela u višim razredima osnovne škole rezultat je činjenice da romski učenici napuštaju osnovno obrazovanje tako da je završnost obvezne osnovne škole vrlo niska što ima za posljedicu nemogućnost povećanja broja učenika u srednjoj školi.

U proteklih šest godina povećan je obuhvat djece pripadnika romske nacionalne manjine osnovnim obrazovanjem. U 2006./2007. šk. god. bilo je 3010 djece Roma u osnovnim školama, u 2007./2008. šk. god. ukupno 3786 učenika (1934 m, 1852 ž), u 2008./2009. šk. god. 3936 (2041 m, 1895 ž), u 2009./2010. šk. god. 4186 učenika (2176 m, 2010 ž), u 2010./2011. šk. god. 4723 (2409 m, 2314 ž), a na početku 2011./2012. šk. god. je 4915 učenika (2509 m, 2406 ž).

Istodobno podaci o broju učenika koji napuštaju osnovno obrazovanje nakon višekratnih ponavljanja pokazuju da je završnost osnovnog obrazovanja na niskoj razini. Tako je npr. u 2008./2009. prekinulo osnovno obrazovanje 136 učenika (68 m, 68 ž), u 2009./2010. su 144 učenika (69 m, 75 ž) napustila školovanje u što su uključeni i učenici koji su navršili 15 godina života, a u 2010./2011. osnovno školovanje napustila su 173 učenika (101 m, 72 ž).

Kada je u pitanju ponavljanje razreda, podaci pokazuju da je 2008./2009. bilo 565 učenika ponavljača (331 m, 234 ž), u 2009./2010. bilo je 638 ponavljača (372 m, 266 ž), a u 2010./2011. ih je bilo 643 (347 m, 296 ž), a na početku 2011./2012. šk. godine škole su iskazale da ih je 604 (331 m, 273 ž). Podaci na kraju školske godine pokazuju povećani broj u odnosu na početak školske godine.

Od 2010./2011. šk. godine prikupljaju se podaci o broju romskih učenika kojima je ponuđena posebna pomoć u učenju hrvatskog jezika temeljem čl. 43. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. U toj godini pomoć je ponuđena u 9 županija i to za 555 učenika (289 m, 266 ž) od njih 4723 (2409 m, 2314 ž) koliko je romskih učenika bilo u osnovnoj školi u toj godini. Dakle, u Zagrebačkoj županiji za 2 učenika (1 m, 1 ž), Sisačko-moslavačkoj županiji za 42 učenika (21 m, 21 ž), Varaždinskoj županiji za 156 učenika (70 m, 86 ž), Koprivničko-križevačkoj županiji za 67 učenika (38 m, 29 ž), Primorsko-goranskoj županiji za 61 učenika (30 m, 31 ž), Osječko-baranjskoj županiji za 139 učenika (62 m, 72 ž), Istarskoj županiji za 50 učenika (27 m, 23 ž), Međimurskoj županiji za 342 učenika (180 m, 162 ž) i Gradu Zagrebu za 5 učenika (3 m, 2 ž).

Na početku 2011./2012. u posebnu pomoć u učenju hrvatskog jezika uključeno je ukupno 568 učenika (282 m, 286 ž) od 4915 (2509 m, 2406 ž) koliko je romskih učenika uključeno u 2011./2012. u osnovnoj školi. Po županijama podaci su sljedeći: u Zagrebačkoj županiji za 18

učenika (8 m, 10 ž), Koprivničko-križevačkoj županiji za 2 učenika (1 m, 1 ž), Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za 33 učenika (12 m, 22 ž), Primorsko-goranskoj županiji za 76 učenika (39 m, 37 ž), Vukovarsko-srijemskoj županiji za 24 učenika (10 m, 14 ž), Istarskoj županiji za 31 učenika (13 m, 18 ž), Međimurskoj županiji za 352 učenika (178 m, 174 ž) i Gradu Zagrebu za 31 učenika (21 m, 10 ž).

Kao što je vidljivo iz navedenih podataka neke su škole uvele pomoć u učenju hrvatskog jezika u pojedinim županijama, ali su sljedeće godine napustile takav vid potpore ili je broj učenika smanjen. U nekim županijama je upravo suprotno. Budući da ovaj oblik pomoći, koji je zakonska obveza i od izuzetne je važnosti za napredovanje u uspješnosti romskih učenika te doprinosi povećanju završnosti osnovnog obrazovanja, ovisi isključivo o resursima unutar škola, tj. slobodnoj satnici u koju se može ova obveza uklopiti kod pojedinih učitelja.

Izvjешće Grada Zagreba

Osnovno i srednje obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina ostvaruje se prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i drugim propisima. Nastavne planove i programe jezika nacionalnih manjina za osnovne i srednje škole, s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, izrađuje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport sustavno potiče i financira programe i projekte iz područja nacionalnih manjina s ciljem očuvanja nacionalnog identiteta i uspješne društvene integracije članova nacionalnih manjina svih uzrasta na području Grada Zagreba s posebnim naglaskom na njihovo obrazovanje.

Odgojno-obrazovne ustanove na području Grada Zagreba provodile su, sukladno svojim planovima, različite edukacije pedagoškog sadržaja. U edukaciju su uz roditelje neromske djece, bili uključeni i roditelji romske djece. Kroz takve pedagoške radionice skretala se pozornost na važnost kontinuiranog obrazovanja i završetka školovanja te stjecanje određenog zanimanja kako bi se romska djeca i mladi uspješno uključili u redovan proces društvenog života i unaprijedili kvalitetu vlastitog života.

Na kraju školske godine 2009./2010. bila su upisana 592 učenika, pripadnika romske nacionalne manjine u 55 osnovnih škola, ili 0,94 % od ukupnog broja učenika svih osnovnih škola (bez osnovnih plesnih i glazbenih škola), a na početku 2010./2011. upisano ih je 563 ili 0,91%.

Na kraju školske godine 2009./2010. bila su upisana 44 učenika, pripadnika romske nacionalne manjine u 24 srednje škole, ili 0,12% od ukupnog broja učenika srednjih škola Grada Zagreba, a na početku 2010./2011. ukupno 62 ili 0,16%. Srednje škole primjenjivale su kriterije za upis pripadnika romske nacionalne manjine iz Odluke o elementima i kriterijima za upis učenika u SŠ što ih donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Na kraju školske godine 2010./2011. bilo je upisano, u osnovne škole, 611 ili 0,93 % pripadnika romske nacionalne manjine a na početku 2011./2012. školske godine (podaci škola iz mjeseca studenoga 2011.) 609 ili 0,94% pripadnika romske nacionalne manjine u odnosu na ukupan broj učenika uključenih u sustav odgoja i osnovnog obrazovanja Grada Zagreba

Na kraju školske godine 2010./2011. bila su upisana u srednje škole 54 ili 0,14% pripadnika romske nacionalne manjine, a na početku 2011./2012. školske godine (podaci škola iz mjeseca listopada 2011.) ukupno 70 ili 0,18% pripadnika romske nacionalne manjine u odnosu na ukupan broj učenika uključenih u sustav odgoja i srednjeg obrazovanja (podaci bez ustanova socijalne skrbi). Srednje škole primjenjivale su kriterije za upis pripadnika

romske nacionalne manjine iz Odluke o elementima i kriterijima za upis učenika u srednje škole što ih donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

2. Organiziranje produženog boravka i drugih oblika dopunske nastave za romsku djecu kojoj je to potrebno. Svrha produženog boravka i dopunske nastave je osiguranje prostornih i drugih uvjeta za pisanje domaćih zadaća i učenje, romskoj djeci koja nemaju primjerene uvjete u vlastitom domu, te pružanje pomoći radi njihovog boljeg napredovanja, usvajanja hrvatskog jezika i svladavanja nastavnog gradiva.

Izvjешće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sufinanciralo je programe za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine, što uključuje i programe produženog boravka.

U 2009./2010. školskoj godini ukupno je 563 učenika (287 m, 276 ž) bilo uključeno u produženi boravak i to u 9 županija:

Zagrebačkoj županiji 6 učenika (svi m); Sisačko-moslavačkoj županiji 29 učenika (15 m, 14 ž); Varaždinskoj županiji 76 učenika (37 m, 39 ž); Primorsko-goranskoj županiji 93 učenika (50 m, 43 ž); Brodsko-posavskoj županiji 11 učenika (6 m, 5 ž); Osječko-baranjskoj županiji 2 učenika (1 m, 1 ž); Istarskoj županiji 47 učenika (27 m, 20 ž); Međimurskoj županiji 228 učenika (106 m, 122 ž); u Gradu Zagrebu 71 učenik (39 m, 32 ž). U 2010./2011. i to na početku 2010./2011. šk. godine u produženom boravku bilo je 340 učenika (183 m, 157 ž), da bi na kraju te iste školske godine u produženom boravku bilo 246 učenika (142 m, 104 ž) i to u Sisačko-moslavačkoj županiji 2 učenika (m); Karlovačkoj županiji 1 (ž); Varaždinskoj županiji 25 učenika (15 m, 10 ž); Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 7 učenika (6 m, 1 ž); Primorsko-goranskoj županiji 52 učenika (33 m, 19 ž); Brodsko-posavskoj županiji 19 učenika (12 m, 7 ž); Osječko-baranjskoj županiji 3 učenika (2 m, 1 ž); Vukovarsko-srijemskoj županiji 1 učenik (m); Istarskoj županiji 46 učenika (23 m, 23 ž); Međimurskoj županiji 30 učenika (19 m, 11 ž); Gradu Zagrebu 60 učenika (29 m, 31 ž).

Na početku 2011./2012. šk. godine škole su u iskazale da je u produženi boravak uključeno 256 učenika (141 m, 115 ž) i to u Varaždinskoj županiji 27 učenika (17 m, 10 ž); Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 3 učenika (svi m); Primorsko-goranskoj županiji 59 učenika (38 m, 21 ž); Brodsko-posavskoj županiji 24 učenika (10 m, 14 ž); Osječko-baranjskoj županiji 3 učenika (2 m, 1 ž); Vukovarsko-srijemskoj županiji 2 učenika (m); Istarskoj županiji 42 učenika (21 m, 21 ž); Međimurskoj županiji 27 učenika (15 m, 12 ž); Gradu Zagrebu 69 učenika (33 m, 36 ž).

Do smanjenja broja romskih učenika u produžnom boravku u odnosu na 2009./2010. došlo je zbog završetka projekta koji je sufinancirao Roma Education Fund. Iako je produženi boravak jedan od preduvjeta da romski učenici povećaju uspješnost i završnost osnovnog obrazovanja, mnoge sredine ne organiziraju produženi boravak zbog nedostatka sredstava. Naime, rad učitelja u produženom boravku financira se iz proračuna županije te se takav rad ne može iskazati kao trošak iz Državnog proračuna iako je to mjera Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Problem se nastoji riješiti kroz projekt „Integracija skupina u nepovoljnom položaju u redovan sustav obrazovanja“ kroz sredstva EU iz IPA program predprisutne pomoći. Natječaj je bio objavljen u 2011.

U većini škola zaposleni su romski pomagači kojih je 23 (12 m, 11 ž) i njihov rad se financira iz Državnog proračuna i to u iznosu od 3.500,00 kn neto mjesečno svih 12 mjeseci uz ostale dodatke koji se osiguravaju za zaposlenike u školama. Romski pomagači između ostalog trebaju zajedno s učiteljem pomagati u pisanju domaćih zadaća tijekom produženog boravka te svladavanju školskog gradiva. Dopunska nastava (jedan sat tjedno) u pojedinim školama se organizira, iako o tome nije uspostavljen mehanizam praćenja. Budući da jedan sat nije dovoljno Ministarstvo je predložilo u izmjenama Nacionalnog programa za Rome tri sata tjedno dopuskog učenja hrvatskog jezika za pripadnike romske nacionalne manjine. U 2010. godini za romske pomagače utrošeno je 1.509.221,52 kn iz sredstva u Državnom proračunu, a u 2011. taj iznos je 1.490.184,00 kn.

Iz sredstva Roma Education Funda za produženi boravak, odnosno aktivnosti izvan nastave isplaćeno je 890.247,85 kn, a iz Državnog proračuna 26.715,70 kn. Za školu u prirodi, sportske manifestacije i maturalna putovanja i sl., isplaćeno je u 2010. godini 119.730 kn.

Budući da 2011. Ministarstvo nije apliciralo projektom prema Roma Education Fundu ocjenjujući da se na županijskoj, odnosno lokalnoj razini projekti trebaju realizirati, odnosno za njih aplicirati, u 2011. godini je za produženi boravak utrošeno iz Državnog proračuna 117.226,04 kn, a iz međunarodnih izvora nije bilo sredstava. Za školu u prirodi utrošeno je 90.760,00 kn, za maturalna putovanja, smještaj u dom, programe za mlade obilježavanje Svjetskog dana Roma i dr. utrošeno je 239.098,98 kn te ljetne škole 135.000,00 kn.

Izvješće Grada Zagreba

Produženi boravak organizira se za učenike I., II. i III. razreda, a iznimno i za učenike IV. razreda o čemu odlučuje Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport na osnovi obrazloženog prijedloga škole.

Sukladno dobivenim podacima osnovnih škola Grada Zagreba u program produženog boravka na kraju 2009./2010. školske godine bio uključen 71 učenik/ca, početkom školske godine 2010./2011. ukupno 73 učenika/ca a u prvom polugodištu 2011./2012. školske godine 69 učenika. pripadnika romske nacionalne manjine.

Izvješće Međimurske županije

U OŠ T. Goričanca Mala Subotica organiziran je za učenike Rome produljeni boravak u PŠ Držimurec-Strelec. Financiranje provodi 50% Međimurska županija i 50% MZOS (ukupno 125.000,00 kn).

OŠ Kuršanec, čiji je osnivač Grad Čakovec, od veljače 2010. provodi (MZOŠ, REF) 3 projekta kojima je učenicima ponuđena dopunska nastava: 1. *Bogaćenje hrvatskog jezika* (projekt je namijenjen učenicima 1. i 2. razreda); 2. *Povijest i tradicija Roma* (projekt je namijenjen učenicima od 5. do 8. razreda) i 3. *Razvijanje socijalne tolerancije i socijalnih vještina* (projekt je namijenjen učenicima petih razreda)

3. Poticanje uključivanja romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti (npr. športske aktivnosti, amaterska školska i vanškolska društva i sl.) te poticanje, praćenje i razvijanje darovitosti kod djece za koju se to ocijeni korisnim; osposobljavanje romskih učenika u izvannastavnim programima za korištenje novih informacijskih tehnologija

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Posebna pozornost posvećuje se uključivanju romske djece u sportske i druge aktivnosti škole. Romski učenici uključeni su u integrirane odjele glazbene škole i to u 2008./2009. školske godine: OŠ glazbena škola I. pl. Zajca – Slavonski Brod (odjel u Jelasu – 12 učenika); Umjetnička škola Miroslav Magdalenić – Čakovec (odjel Orehovica – 13 učenika); u 2009./2010. također 12 učenika u Jelasu, a 8 u Orehovici. Glazbena škola J. Vlašimsky ima područni odjel u Pitomači, ali zbog neizjašnjavanja o pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini nije bilo moguće iskazati podatke. U 2010./2011. je 6 učenika u Jelasu, a 9 u Orehovici.

Izvješće Grada Zagreba

Putem Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport sufinanciraju se programi vezani za sport. Programe realiziraju sportske udruge učlanjene u gradske sportske saveze i Zagrebački sportski savez.

Uz redovnu nastavu tjelesne kulture uveden je program "Vikendom u športske dvorane" koji je omogućio velikom broju djece bez obzira na talent i bez selekcije da se organizirano tijekom tjedna, ali i vikendom bavi raznim sportovima. Na taj način i svi učenici pripadnici romske nacionalne manjine mogu se uključiti u navedene programe.

Također, vezano za uključivanje romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti unutar školskih sportskih klubova potiču se učenici romske nacionalnosti na aktivno uključivanje u školska sportska društva koja, zavisno od škole, imaju veći ili manji broj sportskih aktivnosti. Osnovnoj školi Žitnjak u 2011. godini refundirana su sredstva u iznosu od 8.355,00 kuna za učenike pripadnike romske nacionalne manjine koji su sudjelovali na jednodnevnim izletima i u Programu „Škola u prirodi“ predviđenim Godišnjim planom i programom Škole.

Izvješće Međimurske županije

U sklopu redovnog financiranja osnovnih i srednjih škola Međimurska županija omogućuje uključivanje svih učenika u izvannastavne i izvanškolske aktivnosti pod jednakim uvjetima.

Učenike OŠ Kuršanec se potiče na sudjelovanje na informatičkim radionicama koje se održavaju za vrijeme proljetnih i ljetnih praznika, na sudjelovanje u radu bajaške kazališne skupine "Paduri" te na druge slične izvannastavne aktivnosti. Učenike razredne nastave potiče se na sudjelovanje u Dječjem forumu OŠ Kuršanec te na sudjelovanje u radu Dječjega gradskog vijeća Grada Čakovca u sklopu akcije Grad Čakovec prijatelj djece.

4. Osiguranje prehrane u školi tijekom nastave i produženog boravka za romsku djecu slabijeg imovnog stanja

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Sva romska djeca tijekom produženog boravka imaju osiguranu prehranu.

Izvješće Grada Zagreba

Sukladno dobivenim podacima osnovnih škola Grada Zagreba u program produženog boravka na kraju 2009./2010. školske godine bio je uključen/a 71 učenik/ca, a početkom školske

godine 2010./2011. ukupno 73 učenik/ca, a u prvom polugodištu 2011./2012. školske godine 69 učenik/ca pripadnika romske nacionalne manjine.

Razlika sredstava do utvrđene pune cijene besplatnih i sufinanciranih obroka školama se doznaju iz proračunskih sredstava

Učenicima romske nacionalnosti slabijeg imovinskog stanja osigurana je tijekom nastave i produženog boravka besplatna prehrana.

Izvješće Međimurske županije

Grad Čakovec od 2004. svake školske godine, ovisno o mogućnostima, financira prehranu u školi za učenike romske nacionalne manjine nižeg socioekonomskog statusa koji pohađaju OŠ Kuršanec. U dosadašnjoj praksi sufinanciranje je obuhvaćalo otprilike 100 učenika godišnje, a iznos po učeniku u jednoj školskoj godini bio je oko 450 kuna.

5. Organiziranje slobodnih aktivnosti u osnovnim školama za romsku djecu koja žele njegovati romsku kulturu, običaje i tradiciju.

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Učenici se ravnopravno uključuju u slobodne aktivnosti u osnovnim školama. Organiziranog programa njegovanja romskog jezika i kulture nema u školama, ali pojedine romske udruge realiziraju projekte učenja romskog jezika i kulture kao što je Kali Sara – udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH.

Planira se uvođenje učenja romskog jezika i kulture po modelu C, kao što imaju i druge nacionalne manjine prema Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. U okviru Vijeća Europe izrađen je kurikulum romskog jezika na romani chibu, a za potrebe RH takav bi kurikulum trebao uvažavati i jezične osobitosti Roma koji govore bajaškim jezičnim izričajem.

Izvješće Grada Zagreba

Svaka škola koja ima organizirane slobodne aktivnosti sukladno svojim mogućnostima uključuje u svoje aktivnosti i što veći broj učenika romske nacionalne manjine te omogućuju pripadnicima romske nacionalne manjine njegovanje kulture plesa i drugih običaja (područje Dubrave, Seseveta i Pešćenice).

U 2011. godini organizirane su 2 izložbe nacionalnih manjina pod naslovom "I moja kaplja pomaže ga tkati" i to 28. veljače 2011. u OŠ dr. Vinka Žganca i 24. ožujka 2011. u OŠ Žitnjak u kojima je pored ostalih manjina prikazan rad Roma u području odgoja, obrazovanja i kulture.

Izvješće Međimurske županije

Učenike pripadnike romske nacionalne manjine potiče se na uključivanje u bajašku kazališnu skupinu "Paduri" (djeluje od 2002.), u djelovanju koje sudjeluju mladi iz međimurskih romskih naselja, a čiji su ciljevi afirmacija jezika, kulture i tradicije Roma Bajaša, razbijanje predrasuda o Romima te poticanje i razvijanje kreativnosti mladih Roma te posredan utjecaj na nastavak školovanja. Isto su tako uključeni u organizaciju i provedbu Svjetskog dana Roma (8. travnja) pa sudjeluju u planiranju i provedbi kulturno-umjetničkog programa.

6. Motiviranje i ponovno uključivanje u osnovno obrazovanje romske djece koja su iz nekog razloga napustila osnovno školovanje, te uključivanje Roma koji su stariji od 15 godina, a nisu završili osnovnu školu ili su nepismeni, u program Vlade Republike Hrvatske "Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti", namijenjen opismenjivanju odraslih osoba i stjecanju zanimanja

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

U projekt Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj – za hrvatsku pismenost 2003.-2012. uključeni su pripadnici romske nacionalne manjine. U 2010. je bilo uključeno 243 polaznika (162 m, 81 ž) u program opismenjavanja, a za osposobljavanje, odnosno prvo zanimanje 7 polaznika (5 m, 2 ž). U 2010. Za opismenjavanje je u 2010. utrošeno 457.200,00 kn, a za osposobljavanje 59.000,00 kn, što je ukupno 516.000,00 kn.

U 2011. u programe opismenjavanja bio je uključen 181 polaznik (118 m, 63 ž), a u osposobljavanje 16 polaznika (11 m, 5 ž). Sveukupno je bilo utrošeno 429.600,00 kn, od čega za osposobljavanje 40.000,00 kn.

Izješće Grada Zagreba

U programe CDO „Birotehnika“ - obrazovanje odraslih, Osnovna škola za mladež i odrasle bilo je na kraju školske godine 2009./2010. uključeno 18 pripadnika romske nacionalne manjine.

Od 528 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u osnovne škole (podaci na kraju školske godine 2009/2010.), školovanje tijekom godine prekinulo je 12 učenika.

Od 44 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u sustav srednjoškolskog obrazovanja (podaci na kraju školske godine 2009./2010), školovanje je tijekom godine prekinulo 9 učenika.

U programe CDO „Birotehnika“ - obrazovanje odraslih, Osnovna škola za mladež i odrasle bilo je u 2010./2011. školskoj godini uključeno 16 pripadnika romske nacionalne manjine a kroz program Vlade Republike Hrvatske „Za Hrvatsku pismenost: Put do poželjne budućnosti“, uključeno je 5 pripadnika romske nacionalne manjine

Od 611 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u sustav odgoja i osnovnog obrazovanja Grada Zagreba (podaci na kraju školske godine 2010./2011.), školovanje tijekom godine prekinulo je 18 učenika.

Od 54 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u sustav odgoja i srednjeg obrazovanja (podaci na kraju školske godine 2010./2011.), školovanje je tijekom godine prekinulo 17 učenika.

6. Tiskanje slikovnog romsko-hrvatskog rječnika za djecu. Izrada slikovnica ili prijevoda slikovnica na romskom jeziku. Izrada udžbenika i rječnika, didaktičkih sredstava i radnih materijala koji bi olakšali ovladavanje hrvatskim standardnim jezikom i olakšali usvajanje jezične građe.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta daje se potpora tiskanju slikovnica na romskom jeziku. Također je završen projekt izrade i tiskanja Romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog

rječnika autora Veljka Kajtazija, u izdanju Odjela za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i Kali Sara – Udruge za promicanje obrazovanja Roma u RH, izdanje Bibliotheca orientalia, Zagreb, 2008. Na rječniku su surađivali eminentni stručnjaci, ujedno i pripadnici romske nacionalne manjine s područja jugoistočne Europe. U 2008. godini 5. studenoga je povodom tiskanja navedenog rječnika na inicijativu *Kali Sara* udruge proglašen Dan romskog jezika. Međutim ova je inicijativa naišla na otpore i neslaganje u dijelu romske zajednice u RH što dodatno otežava svaku konstruktivnu potporu od strane državnih tijela za osmišljavanje učenja romskog jezika i kulture u hrvatskim školama.

Izvjешće Grada Zagreba

U 2010. temeljem „Natječaja za predlaganje programa ili projekata udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba“ za 2010., data je financijska potpora za provedbu 5 projekata/programa koje su prijavile udruge predstavnika Romske nacionalne manjine i to:

- Kali Sara - Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj - Tradicionalni edukacijski seminar za Rome-poznavanje i uporaba romskog jezika - 10.000,00 kuna
- Medijski informativni centar - Mladi za zajednicu - 3.000,00 kuna
- Medijski informativni centar- Prvi portal o Romima www.romalen.com - 5.000,00 kuna
- Romski putevi - „Romane droma - Edukacijom do zdravlja - 10.000,00 kuna
- Pravo na različitosti - 8.000,00 kuna
- Udruga mladeži Roma Hrvatske - Računalom posredovana komunikacija - 3.000,00 kuna

U 2011. temeljem „Natječaja za predlaganje programa ili projekata udruga mladih ili udruga za mlade Grada Zagreba“ za 2011., data je financijska potpora za provedbu 5 projekata/programa koje su prijavile udruge predstavnika Romske nacionalne manjine i to:

- Klub mladeži Roma hrvatske, program rada kluba mladeži Roma Hrvatske - 10.000,00 kuna
- Medijski informativni centar, mladi za zajednicu - 10.000,00 kuna
- Medijski informativni centar, www.romalen.com prvi portal o Romima - 10.000,00 kuna
- Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, informatičko osposobljavanje djece i mladeži romske nacionalne manjine - 1. stupanj osnovne vještine i znanja - 10.000,00 kuna
- Kali Sara - Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj - Tradicionalni edukacijski seminar za Rome-poznavanje i uporaba romskog jezika - 60.000,00 kuna

Grad Zagreb među svoje prioritetne zadaće uvrštava i zadovoljavanje potreba svih pripadnika nacionalnih manjina, a time i pripadnika romske nacionalne manjine, kroz obogaćivanje njihovih kulturnih interesa, očuvanje i razvoj njihovog nacionalnog identiteta kroz školovanje i financiranje različitih programa.

MJERE

C. Srednjoškolsko obrazovanje

1. Poticanje upisa romskih učenika u srednje škole organiziranjem pripreme za upis, te pomoći u učenju i svladavanju gradiva

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

U sustav srednjoškolskog obrazovanja uključuje se sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Prilikom upisa u Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, koju donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, posebnom točkom određen je upis učenika romske populacije na osnovi Nacionalnog programa za Rome, na način da se omogućava manji broj bodova s kojim se pripadnici romske nacionalne manjine mogu upisati u željeni srednjoškolski program.

Iako je veći broj učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima, vidljiv je porast i broja učenika upisanih u prve razrede četverogodišnjih škola. Također je vidljivo da se učenici ispisuju iz škole, tj. napuštaju srednjoškolsko obrazovanje.

U srednjoj školi na kraju 2009./2010. bilo je 290 učenika (154 m, 136 ž), na kraju 2010./2011. bilo je 327 učenika (158 m, 169 ž), a na početku 2011./2012. uključeno je u srednjim školama 425 učenika (214 m, 211 ž).

U 2009./2010. prekinulo je obrazovanje 37 učenika (21 m, 16 ž) od njih 290 (154 m, 136 ž), a ponavljača je 14 (10 m, 4 ž), u 2010./2011. obrazovanje je prekinulo 57 učenika (27 m, 30 ž) od njih 327 (158 m, 169 ž), a ponavljača je 20 (9 m, 11 ž).

Kada se uzme u obzir koliko učenika Roma završava osnovnu školu, odnosno koliko ih je u 8. razredu na kraju školske godine u odnosu na broj učenika koji te iste godine upisuju srednju školu, moguće je zaključiti da bez povećanja uspješnosti i završnosti osnovnog obrazovanja nije moguće značajno povećati broj romskih učenika u srednjoj školi.

2. Stipendiranje romskih učenika kojima je to potrebno

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta stipendira sve redovne učenike srednjih škola koji su pripadnici romske nacionalne manjine u iznosu od 5.000,00 kuna godišnje po učeniku, odnosno 500,00 kuna mjesečno tijekom nastavne godine. Za dobivanje stipendije pretpostavka je izjašnjavanje pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini što inače nije obvezno. U 2010. je iz Državnog proračuna za stipendije utrošeno 1.343.000,00 kuna, a 2011. proračunske godine utrošeno je 1.598.820,00 kuna.

3. Financiranje smještaja romskih učenika kojima je to potrebno u učeničke domove.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

U 2010. Ministarstvo je sufinanciralo smještaj u učenički dom romskih učenika u srednjoj školi u iznosu od 10.710,00 kuna za 9 učenika (7 m, 2 ž), a u 2011. u iznosu od 39.325,01 kuna.

MJERE

D. Visokoškolsko obrazovanje

1. Poticanje romskih učenika na stjecanje višeg i visokog obrazovanja te organiziranje i financiranje pripreme za polaganje prijamnih ispita

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

S obzirom na znatno manji broj učenika Roma koji upisuju četverogodišnje srednje obrazovanje, što je u pravilu preduvjet nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama, Za 2009./2010. Grad Zagreb je organizirao besplatne pripreme za polaganje razredbenih ispita za sve kandidate koji su se prijavili. Za 2010./2011. i 2011./2012. akademsku godinu polaže se državna matura kao preduvjet nastavka školovanja na visokim učilištima.

2. Priznavanje dodatnih bodova Romima studentima za socijalno-ekonomske uvjete u kojima žive, za smještaj u studentski dom.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

S obzirom da se pravo na studentski dom stječe pod jednakim uvjetima za sve studente koji žive u težim socijalno-ekonomskim uvjetima, nije bilo moguće osigurati drukčije pravo za pripadnike romske nacionalne manjine, već se na preporuku Ministarstva u pojedinim slučajevima ako je bilo potrebno, iznalazilo rješenje.

4. Stipendiranje romskih studenata kojima je to potrebno.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osigurava stipendije svim studentima pripadnicima romske nacionalne manjine koji je zatraže uz pretpostavku da se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine. U 2006./2007. akademskoj godini stipendije je dobivalo 10 studenata (7 ž, 3 m), u 2007./2008. godini 12 studenata (8 ž, 4 m), u 2008./2009. godini 20 studenata (11 m, 8 ž), u 2009./2010. akademskoj godini 25 studenata (12 m, 13 ž), u 2010./2011. je 28 studenata te u 2011./2012. je 27 studenata (10 m, 17 ž). Iznos stipendije je 1.000,00 kuna mjesečno tijekom deset mjeseci, odnosno 10.000,00 kuna godišnje.

5. Uvođenje predmeta romskog jezika i kulture kao izbornog predmeta na učiteljskoj akademiji i drugim visokoškolskim institucijama

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Ovu mjeru nije realizirana i predmet romski jezik i kultura se ne podučava na visokim učilištima ne samo zbog neusuglašenosti oko uporabe dvaju najvećih govorno-uporabnih dijalekata kojima se služe Romi u Hrvatskoj, već i zbog predavačkog kadra.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta daje se potpora tiskanju slikovnica na romskom jeziku. Također je završen projekt izrade i tiskanja Romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika autora Veljka Kajtazija, u izdanju Odjela za orijentalistiku Hrvatskog filološkog društva i Kali Sara – Udruge za promicanje obrazovanja Roma u RH, izdanje Bibliotheca

orientalica, Zagreb, 2008. Na rječniku su surađivali eminentni stručnjaci, ujedno i pripadnici romske nacionalne manjine s područja jugoistočne Europe. U 2008. godini 5. studenoga je povodom tiskanja navedenog rječnika na inicijativu *Kali Sara* udruge proglašen Dan romskog jezika.

Planira se uvođenje učenja romskog jezika i kulture po modelu C u škole, kao što imaju i druge nacionalne manjine prema Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. U okviru Vijeća Europe izrađen je kurikulum romskog jezika na romani chibu, a za potrebe RH takav bi kurikulum trebao uvažavati i jezične osobitosti Roma koji govore bajaškim jezičnim izričajem. Postavlja se problem osiguravanja odgovarajućeg kadra za ostvarivanje takvog programa.

MJERE

E. Odgoj i obrazovanje za ljudska prava

1. Organiziranje učenja o ljudskim pravima u svim odgojno obrazovnim ustanovama

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Odgoja i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo uveden je u hrvatski odgojno-obrazovni sustav 1999. godine odlukom Vlade Republike Hrvatske od kada se primjenjuje Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. U 2011. program izrađen je novi nacrt građanskog odgoja i obrazovanja. Program obuhvaća: odgoj za ljudska prava, odgoj za demokratsko građanstvo, interkulturalni odgoj i obrazovanje, odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za održivi razvoj, odgoj za sprječavanje predrasuda i diskriminacije, istraživanje humanitarnoga prava i dr. Program se ostvaruje: interdisciplinarno, kroz sve predmete koji sadrže programske teme koje su bliske temama ljudskih prava; kao izborni predmet; kroz izvannastavne aktivnosti u vidu projekata, kroz izvanškolske aktivnosti; kroz cjelokupni školski plan i program. Za stručno usavršavanje učitelja nadležna je Agencija za odgoj i obrazovanje, a uspostavljena je i suradnja s organizacijama civilnog društva. U 2010. godini Agencija je organizirala seminare u kojima je sudjelovalo 760 učitelja/nastavnika, a u 2011. godini 1.102, odnosno u dvije godine 1.862 sudionika. Neke od tema odnosile su se na prepoznavanje diskriminacije i odučavanje od predrasuda.

Hrvatski centar za dramski odgoj u 2011. je organizirao usavršavanje učitelja i stručnih suradnika koji rade s pripadnicima romske nacionalne manjine u okviru projekta „Odgojna drama i kazalište kao sredstvo poticanja inkluzije Roma“ uz potporu Otvorenog društva Budimpešta. U okviru navedenog projekta održano je 6 radionica za učitelje i stručne suradnike u Međimurskoj, Brodsko-posavskoj, Sisačko-moslavačkoj, Istarskoj županiji i Gradu Zagrebu.

Izvešće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga ljudskih prava)

U smislu promicanja i zaštite ljudskih prava u odgojno-obrazovnom sustavu Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za ljudska prava) koordinira radom Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo (u daljnjem tekstu: Nacionalni odbor). Jedna od ključnih tema Nacionalnog odbora su aktivnosti donošenja “Kurikuluma za odgoj i građansko obrazovanje” i “Programa za stjecanje

kompetencija nastavnika za obrazovanje učenika“. Donošenje predmetnog Kurikuluma i Programa još je u tijeku.

Nadalje, Ured u okviru svojih redovnih aktivnosti organizira edukacije, radionice i okrugle stolove u cilju podizanja javne svijesti o značaju zaštite i promicanja ljudskih prava, s posebnim naglaskom na ugrožene skupine građana u koje se ubrajaju i pripadnici romske nacionalne manjine. Sukladno navedenom, Ured je tijekom 2010. i 2011. godine organizirao niz predavanja u odgojno-obrazovnim institucijama, kao i okrugle stolove na predmetnu temu namijenjenu široj hrvatskoj javnosti i to kako slijedi:

U ožujku 2010. godine na Hrvatskim studijima, u organizaciji Ureda i Hrvatskih studija održano je predavanje pod nazivom “Zaštita ljudskih prava“. Na predavanju je sudjelovalo 90 studenata s različitih smjerova.

U okviru predmeta Osnove poduzetništva na Visokoj poslovnoj školi Zagreb u svibnju 2010. godine predstavnik Ureda održao je predavanje studentima o povijesti i sadašnjosti ljudskih prava.

U Zadru je u srpnju 2010. godine predstavnik Ureda održao predavanje o sustavu zaštite ljudskih prava Republike Hrvatske polaznicima Međunarodne ljetne škole koja se održala u organizaciji studentske udruge ELSA (European law students association) na temu "Ljudska prava i globalizacija".

U veljači 2010. godine, u prostorijama Velike Vijećnice u Vukovaru, održan je okrugli stol o upotrebi jezika i pisma nacionalnih manjina. Okrugli stol je organiziran u suradnji Ureda i Županijske koordinacije za ljudska prava Vukovarsko-srijemske županije. Na okruglom stolu sudjelovalo je 50 predstavnika iz tijela lokalne/područne samouprave, predstavnika vijeća nacionalnih manjina kao i predstavnika obrazovnih institucija.

U prosincu 2010. godine u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, a u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, Savjetom za nacionalne manjine i Uredom za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske održan je okrugli stol na temu “Uključivanje kulture identiteta nacionalnih manjina u redovite nastavne programe“.

U ožujku 2011. godine Ured je u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Čakovec i Obiteljskim centrom Varaždinske županije organizirao okrugli stol “Trgovanje ljudima“, na kojem je uz relevantna državna tijela sudjelovao i veći broj pripadnika/ica romske nacionalne manjine koji žive na području Međimurske županije.

Također, Ured tradicionalno svake godine organizira obilježavanje 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava. Program obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava u cijelosti je posvećen podizanju javne svijesti o zaštiti i promicanju ljudskih prava, a sastoji se od bogatog kulturno-umjetničkog programa, kojem se priključuju i međunarodne organizacije i organizacije civilnog društva, koje na posebno postavljenim štandovima predstavljaju svoj rad iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava. Tijekom programa na pozornici se održava i svečano uručivanje nagrada za učenike osnovnih i srednjih škola za likovne i literarne radove, koji su se javili na natječaj ovog Ureda. Svi nagrađeni učenički radovi bili su izloženi javnosti u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu.

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

CILJEVI:

- *Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma*
- *Provedba anketiranja u vezi sa zdravljem Roma*
- *Obuhvaćanje većeg broja romske djece cijepljenjem*
- *Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije*
- *Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana, i drugih ovisnosti*
- *Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu svih Roma, a posebno djece i žena*

VII. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

MJERE:

1. Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma, a posebno žena

Izješće Ministarstva zdravlja

Kontinuirano se provodi zdravstveno prosvjećivanje roditelja romske djece o osnovnim mjerama zdravstvene zaštite u okviru redovnog rada Djelatnosti za epidemiologiju, Zavoda za javno zdravstvo.

Županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave putem svojih zavoda za javno zdravstvo, uz suradnju sanitarne inspekcije i jedinica lokalne samouprave poduzimale su mnogobrojne mjere za poboljšanje kvalitete života i zdravstvene zaštite romske populacije. Županijski zavodi za javno zdravstvo su na području županija obavljale javno-zdravstvenu djelatnost, epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, epidemiologiju masovnih nezaraznih bolesti, osiguranje zdravstveno ispravne vode, namirnica i zraka, imunizaciju, sanitaciju i zdravstveno prosvjećivanje.

Sukladno stavkama Nacionalnog programa za Rome te odredbama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti provodile su se mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti. Radi ranog otkrivanja izvora zaraze i putova prenošenja kao i nadzora nad kliconošama redovito se obavljaju epidemiološki izvodi u romskim naseljima i školama, te se kao i ranijih godina tom prilikom provodi i zdravstveni odgoj obitelji koja se posjećuje (savjeti o sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti).

Zdravstveni odgoj i promicanje zdravlja odvijaju se u obliku predavanja, radionica, tribina ili rada u malim grupama, a teme su prilagođene potrebama i dobi učenika. Teme koje se obrađuju u okviru zdravstvenog odgoja su: zdrava prehrana i njen utjecaj na rast i razvoj, pubertet – fiziologija (dječaci, djevojčice) i higijena menstruacije, profesionalna orijentacija (utjecaj kroničnih bolesti i poremećaja na odabir zvanja), reproduktivno zdravlje – (humani odnosi među spolovima i planiranje obitelji), spolno prenosive bolesti (uključujući AIDS), učenici sa ADHD- sindromom, teškoće učenja, smanjenje broja neplaniranih i neželjenih trudnoća, mentalno zdravlje – prilagodba na školu, školski neuspjeh, poremećaj u ponašanju i emocionalne teškoće, društveno prihvaćene bolesti ovisnosti-pušenje i alkohol, bolesti ovisnosti, zlouporaba droga.

U školama s većom zastupljenošću romske djece održavana su predavanja i za roditelje na temu razvijanja higijenskih navika, pravilne prehrane i zaštite od zaraznih bolesti. Provodi se i zdravstvena edukacija usmjerena poboljšanju zdravstvenih navika vezano uz higijenu, pripremu i pohranjivanje hrane, higijena okoliša, njega djeteta, postupak s bolesnim djetetom, prehrana dojenčadi.

Od rujna 2010. do listopada 2011. godine u Centru za dijete Osijek jednom mjesečno su održavane radionice za djecu i mlade romske nacionalnosti pod nazivom „I mi smo tu“. Cilj je bio unapređenje tjelesnog i mentalnog zdravlja kao i podizanje kvalitete života korisnika projekta, razvijanje svijesti o važnosti brige za tjelesno i mentalno zdravlje, afirmiranje kulturnog stvaralaštva djece i mladih romske nacionalnosti, te stvaranje pozitivne predodžbe o Romima u lokalnoj zajednici kroz poticanje njihove integriranosti u društvo. Za njihove roditelje osigurano je osobno savjetovanje o pitanjima zdravlja, odgoja, obiteljskih odnosa i razvoja djece.

Redovito se obavljaju mjere DDD prema programu Zavoda za javno zdravstvo za pojedino područje dvaput godišnje. Stanje stambenih objekata i okoliša je takvo da pogoduje razmnožavanju štakora i žohara. Većina objekata nije građena od cigle, a oni koji jesu nisu u

potpunosti završeni, tako da se u takvim objektima stvaraju povoljni uvjeti za zadržavanje i razmnožavanje kako žohara, tako i štakora. Okoliš kuća je zatrpan otpadom kako starim željezom tako i drugim vrstama otpada što predstavlja odličan zaklon za glodavce.

Izješće Grada Zagreba

Nije moguće točno utvrditi podatke o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti Roma iz razloga što se zdravstveno-statistički podaci koje prikuplja Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ne obrađuju prema etičkoj ili nacionalnoj pripadnosti.

Grad Zagreb sufinancira javnozdravstvene i zdravstvene programe udruga nacionalnih manjina - Roma. U 2010. godinu sufinancirani su sljedeći Programi/Projekti:

Nositelj programa	Naziv programa	Ugovorena sredstva
Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije	Droge, ne hvala	10.000,00 kn
Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“	Afirmacija žena i mladih	7.250,00 kn
Udruga romskih dragovoljaca i veterana domovinskog rata	Susreti djece romskih branitelja na krilima spoznaje	15 000, 00 kn
UKUPNO		32.250,00 kn

U 2011. godini, nakon provedenog Natječaja za ostvarivanje financijske potpore za programe promicanja zdravlja i/ili jednokratne potpore u okviru raspoloživih sredstava Proračuna Grada Zagreba u 2011. godini, a sukladno Odluci o kriterijima za ostvarivanje financijske potpore za programe promicanja zdravlja i programe za branitelje iz Domovinskog rata i njihove obitelji, borce II. svjetskog rata i civilne invalide rata (Službeni glasnik Grada Zagreba 18/10), Gradski ured za zdravstvo i branitelje nije sklopio niti jedan Ugovor o sufinanciranju Programa nacionalnih manjina od interesa za Grad Zagreb za 2011. godinu. Programi promicanja zdravlja dostupni su svim građanima Grada. Programi promicanja zdravlja u 2011. obuhvatili su niz jednokratnih javnozdravstvenih aktivnosti (obilježavanje značajnijih zdravstvenih i javnozdravstvenih datuma prema kalendaru zdravlja, organizacija tribina, okruglih stolova i dr.) te programskih aktivnosti koje se realiziraju tijekom cijele godine u suradnji s organizacijama civilnog društva, drugim pravnim i fizičkim osobama, a u cilju poticanja zdravih stilova života, unapređenja i očuvanja zdravlja i sprečavanja nastanka bolesti nizom preventivnih mjera:

- provođenja zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja ciljne populacije,
- usvajanje zdravih životnih navika te utvrđivanje i suzbijanje čimbenika rizika (prekomjerna tjelesna težina, pušenje, povišeni krvni tlak, hiperlipidemija itd., nedovoljna tjelesna aktivnost),
- rano otkrivanje kroničnih bolesti kod osoba koje traže liječničku pomoć i savjet te kod osoba za koje su utvrđeni rizični čimbenici za pojedine kronične bolesti,
- sudjelovanje u organizaciji samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti – samopregled, samokontrola, usmjeren zdravstveni nadzor, kontrola skupina s povećanim rizikom,
- skrb o kroničnim bolesnicima, pregledi, savjetovanja i kontrola učinkovitosti pojedinih poduzetih mjera, kontrola uspješnosti liječenja te rehabilitacije,
- provođenje odabranih socijalno-medicinskih mjera,

- distribucija zdravstveno-edukativnih materijala,
- pozivanje i obavljanje preventivnih pregleda putem programa probira i ranoga skrininga.
Na prijedlog Povjerenstva za odabir programa promicanja zdravlja i prevenciju bolesti od interesa za Grad Zagreb u 2011., sufinanciran je 141 program promicanja zdravlja i/ili jednokratna potpora u ukupnom iznosu od 2.484.026,00 kuna, od čega 85 jednokratnih potpora u iznosu 475.000,00 kuna i 56 programa promicanja zdravlja u ukupnom iznosu od 2.009,026,00 kuna.

Uvažavajući kulturne, jezične i socijalne specifičnosti romske nacionalne manjine, koje utječu na njihovo korištenje zdravstvene službe, kontinuirano se pristupa aktivnoj prevenciji bolesti cjelokupne populacije prema zdravstvenim prioritetima i mogućnostima. Grad Zagreb također putem Zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar poduzima mnogobrojne mjere za poboljšanje kvalitete života i zdravstvene zaštite romske populacije, a posebno djece. Županijski zavodi za javno zdravstvo su zdravstvene ustanove koje na području županije obavljaju javno-zdravstvenu djelatnost, a ona obuhvaća epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, epidemiologiju masovnih nezaznih bolesti, osiguranje zdravstveno ispravne vode, namirnica i zraka, imunizaciju, sanitaciju, zdravstvenu statistiku i zdravstveno prosvjećivanje. Budući da mnoga romska naselja nisu urbanizirana, odnosno nemaju riješenu komunalnu infrastrukturu (vodoopskrbu, uklanjanje otpadnih materijala, higijenu stanovanja, deratizaciju i drugo), često se obavlja obvezatna preventivna dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija, uklanjanje otpada, nadzor nad vodoopskrbom i drugim uvjetima boravka i stanovanja, epidemiološki nadzor te ostale aktivnosti. U 2011. nije provedena niti jedna zasebna aktivnost deratizacije i dezinsekcije vanjskih površina naselja naseljenih Romima.

Izvješće Međimurske županije

1. Djelatnost za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije u okviru svoje djelatnosti provodi:

Poboljšanje zdravlja romske dojenčadi i djece

- Provodi se zdravstveno prosvjećivanje roditelja romske djece o osnovnim mjerama zdravstvene zaštite u okviru redovnog rada Djelatnosti za epidemiologiju.
Sukladno stavkama Nacionalnog programa za Rome te odredbama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti provode se mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti. Radi ranog otkrivanja izvora zaraze i putova prenošenja kao i nadzora nad kliconošama u 2010. godini se obavilo 68 epidemioloških izvida u romskim naseljima i školama, a tijekom 2011. godine 85, te se kao i ranijih godina tom prilikom proveo i zdravstveni odgoj obitelji koja se posjećuje te se ostavio i pisani edukativni materijal (savjeti o sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti).

Uočen je vidljiv napredak u odazivu te suradnji prilikom provedbe nadzora nad oboljelima te kliconošama od zaraznih bolesti kao i smanjenje broja oboljelih od nekih zaraznih bolesti, naročito nekih crijevnih bolesti i parazitarne kao što je pedikuloza među djecom.

- Provodi se nadzor nad provedbom obveznog cijepljenja - izjednačavanje procijepljenosti romske djece s ostalom dječjom populacijom.

Kontinuiranom suradnjom sa patronažnom službom Doma zdravlja Čakovec i izabranim liječnicima primarne zdravstvene zaštite kojima gravitiraju romska naselja u Međimurskoj županiji, procjenjuje se da je cjepni obuhvat predškolske djece koja žive u romskim naseljima bolji svake godine te da je u većini naselja skoro dostigao obvezni obuhvat cijepljenih prema izvješćima izabranih liječnika primarne zdravstvene zaštite.

Temeljem dostavljenih popisa romske djece koja nisu redovito procijepljena od strane izabranih liječnika i patronažne službe, te prema mjesečnoj evidenciji rođene romske djece iz rodilišta, timovi Djelatnosti za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, kontinuirano tijekom cijele godine provode nadzor nad provođenjem imunizacije u okviru svoje nadležnosti tako da obilaze, ali i telefonski kontaktiraju sve ambulante kojima pripadaju romska naselja u kojima žive djeca koja nisu uredno cijepljena. Isto tako se obilaze i roditelji romske djece koja nisu uredno cijepljena, te se upoznaju s potrebama i načinom cijepljenja i pregleda potrebnih za zdravlje djece.

U 2010. godini višekratno su posjećene ambulante u Kotoribi, Podturnu, Maloj Subotici, Murskom Središću, Macincu i Kuršancu.

U 2011. godini učinjeni su epidemiološki izvidi i nadzor nad procijepljenošću djece u ambulantama kojima pripadaju romska djeca:

-ambulanta dr M.M. Mala Subotica: dva puta u lipnju te u listopadu 2011., u toj ambulanti zbog nezadovoljavajućeg obuhvata djece cijepljenjem u lipnju je organizirano kampanjsko cijepljenje - ambulanta dr. A.B.- Mala Subotica: u lipnju te u listopadu 2011.,

- ambulanta u Macincu: listopad 2011.,

- ambulanta u Kotoribi: listopad 2011.,

- ambulanta Podturen: listopad 2011., utvrđena 100%-tna procijepljenost upisane djece,

- ambulanta Orehovica: izvid 20.10.2011. kada je utvrđeno da ima djece koja su propustila pojedino cijepljenje. U suradnji sa patronažnom sestrom, organizirano dodatno cijepljenje te se nakon toga utvrđuje 100% - tna procijepljenost njihove djece predškolske dobi,

- pedijatrijska ordinacija dr G. u Čakovcu: nadzor učinjen 26.10.2011.,

- pedijatrijska ordinacija dr. Z. Š. i dr.G. K.: studeni 2011.,

- sve tri ambulante u Murskom Središću: studeni 2011., za djecu koja zbog privremenih kontraindikacija nisu bila cijepljena u za to predviđenoj dobi, učinjeni su planovi cijepljenja kako bi se nadoknadila propuštena cijepljenja, u izvješćima koja su slijedila vidljivo da su ista djeca započela sa naknadnim cijepljenjem,

- pedijatrijska ordinacija dr. R. I. i dr. S.S.: prosinac 2011.,

- nakon višekratnih neuspješnih pokušaja telefonskog kontaktiranja s liječnikom iz ambulante dr. G. u Strahonincu, dogovoren izvid u ambulantu sa med. tehničarom iste ambulante, izvid učinjen u prosincu 2011. godine te je utvrđen nezadovoljavajući obuhvat djece cijepljenjem.

Zbog višekratno utvrđenog niskog obuhvata djece cijepljenjem i slabije suradnje s ambulantom te nemogućnosti utvrđivanja odgovorne osobe u istoj ambulanti konzultiran je HZZO (pravna služba i kontrolor) vezano za način na koji se može popraviti obuhvat cijepljenja djece. U istoj je ambulanti dogovoreno dodatno cijepljenje djece.

U slučaju opetovanog ne odaziva na cijepljenje u ambulantu, odlazilo se u romsko naselje te se roditelje necijepljene djece upoznaje s potrebama i načinom cijepljenja i pregledima potrebnim za zdravlje djece te se aktivno poziva djecu na cijepljenja, a u tome je Djelatnost surađivala sa patronažnom službom Doma zdravlja Čakovec i izabranim liječnicima PZZ kojima gravitiraju Romska naselja u Međimurskoj županiji.

Poboljšanje higijensko- sanitarnih uvjeta u stanovima i naseljima

- Zdravstvena edukacija usmjerena poboljšanju zdravstvenih navika vezano uz higijenu, pripremu i pohranjivanje hrane, higijena okoliša.

U naselju Kuršanec u Obiteljskom centru za Rome organizirane su prezentacije i proveden zdravstveni odgoj na različite teme, a u svrhu poboljšanja zdravlja i zdravstvenog prosvjećivanja.

Prilikom svakog epidemiološkog izvida u okviru redovnog rada Djelatnosti za epidemiologiju provodi se zdravstveni odgoj obitelji.

2. U Djelatnosti školske medicine tijekom 2010. i 2011. godine provodile su se preventivne i specifične mjere i aktivnosti zaštite školske djece i mladih u okviru redovnog programa rada Djelatnosti školske medicine, a njima su obuhvaćena i djeca romske nacionalnosti koja su polaznici osnovnih i srednjih škola s područja Međimurske županije.

- Od 01. travnja - 30. lipnja 2010. i 2011. provedeni su pregledi za upis u 1. razred osnovne škole, kako sve ostale, tako i romske djece s mjestom prebivališta u Međimurskoj županiji. Sistematski pregled koji obavlja liječnik - specijalista školske medicine uključuje: uzimanje anamneze, tj. prikupljanje podataka o rastu i razvoju, uvjetima života kod kuće, navikama i ponašanju djeteta; antropometrijska mjerenja (tjelesna težina, tjelesna visina, krvni tlak, puls); fizikalni pregled po organskim sustavima; ispitivanje vida, sluha, govora, motoričkih funkcija; procjenu razvoja grafomotorike, percepcije, emocionalne i socijalne zrelosti; laboratorijske nalaze (hemoglobin, urin). Pregledom se uz sva antropometrijska i druga fizikalno-medicinska mjerenja određuje i psihofizička sposobnost djece za pohađanje škole, te se utvrđuje najprimjereniji oblik školovanja.

- Proveden je screening- pregled oštine vida i vida na boje kod polaznika 3. razreda osnovne škole.

- Sistematski pregled polaznika petih razreda osnovne škole zbog praćenja rasta i razvoja i pubertetskih promjena koje u tom periodu najčešće nastupaju.

- Proveden je screening - pregled kralježnice na skoliozu kod učenika 6. razreda osnovne škole.

- Sistematski pregled polaznika 8. razreda uz savjetovanje o profesionalnoj orijentaciji.

- Sistematski pregled redovitih studenata upisanih na prvu godinu Učiteljskog fakulteta u Čakovcu – Sveučilišta u Zagrebu podružnice Čakovec i Međimorskog Veleučilišta

- Na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti,(čl.6., 8. i 42.) i Pravilnika o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti provodi se cijepljenje romske djece školskih obveznika, prema obaveznom Programu cijepljenja: djeca koja pohađaju prvi razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV) i jednom dozom cjepiva protiv zaušnjaka, ospica i rubeole (MO-PA-RU). Cijepljena su pri samom pregledu prije upisu u školu; djeca koja pohađaju 6. razred osnovne škole cijepi se s tri doze cjepiva protiv hepatitisa B; djeca koja u školskoj pohađaju 7. razred osnovne škole testiraju se tuberkulinom, rezultati se evidentiraju, a nereaktori se cijepi protiv tuberkuloze BCG cjepivom; djeca koja u školskoj pohađaju 8. razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV); mladež koja pohađa završne razrede srednjih škola, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuje se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva.

Dio romske djece koja nisu bila redovito cijepljena do školske dobi zbog neodaziva roditelja, docijepila su se prema važećem Programu obveznog cijepljenja.

3. Zdravstveni odgoj i promicanje zdravlja odvijaju se u obliku predavanja, radionica, tribina ili rada u malim grupama, a teme su prilagođene potrebama i dobi učenika, te interesu roditelja.

Teme: Zdrava prehrana i njen utjecaj na rast i razvoj;

Pubertet – fiziologija (dječaci, djevojčice) i higijena menstruacije;

Profesionalna orijentacija- utjecaj kroničnih bolesti i poremećaja na odabir zvanja;

Reproduktivno zdravlje – Humani odnosi među spolovima i planiranje obitelji;

Spolno prenosive bolesti (uključujući AIDS);

Smanjenje broja neplaniranih i neželjenih trudnoća;
Mentalno zdravlje – prilagodba na školu, školski neuspjeh;
Poremećaj u ponašanju i emocionalne teškoće;
Društveno prihvaćene bolesti ovisnosti-pušenje i alkohol;
Bolesti ovisnosti-zlouporeba droga.

U školama s većom zastupljenošću romske djece održavana su predavanja i za roditelje na temu razvijanja higijenskih navika, pravilne prehrane i zaštite od zaraznih bolesti.

Osim u osnovnim i srednjim školama aktivnost zdravstvenog odgoja odvijala se i u Učeničkom domu Graditeljske škole u kojem je smješten znatni broj učenika i učenica romske nacionalnosti s naročitim naglaskom na očuvanje reproduktivnog zdravlja i zaštite od SPB, te prevencije ovisničkog ponašanja.

Savjetovanišni rad za djecu s kroničnim bolestima, teškoćama u razvoju, teškoćama učenja ili emocionalnim teškoćama, kao i savjetovanišni rad za u zaštiti reproduktivnog zdravlja bio je dostupan za svu djecu, a naročito je bio interesantan djeci romske nacionalnosti koja su se u velikom broju javljala tražeći savjet i pomoć. Savjetovanišnim radom obuhvaćen je i znatan broj roditelja.

4 . Skrb o djeci s teškoćama u razvoju i teškoćama učenja

Provodi se pregled pri Povjerenstvu za procjenu psihofizičkog stanja djeteta u čijem su sastavu uz specijalistu školske medicine i pedagog, defektolog i psiholog te se određuje najprimjereniji oblik školovanja za dijete. Također se provodi procjena sposobnosti djeteta za vježbanje na nastavi TZK za djecu s motoričkim i drugim zdravstvenim teškoćama, te se u dogovoru s profesorima TZK određuje program vježbanja.

Sve navedene aktivnosti odvijale su se u okviru redovnog programa aktivnosti djelatnosti ugovorenog s HZZO-om.

Osim ovog dijela iz obaveznog programa roditelji i djeca romske nacionalnosti bili su obuhvaćeni i u projektu primarne prevencije raka vrata maternice: „Edukacijom i cijepljenjem protiv humanog papiloma virusa“ kojeg je Zavod za javno zdravstvo provodio u suradnji s Međimurskom županijom i gradovima i općinama. Održana su predavanja i radionice za djecu i roditelje u svim školama naše županije te je obuhvaćen i znatan broj pripadnika romske populacije. Na predavanjima je istaknuta važnost odgovornog spolnog ponašanja, redovitog odlaska na ginekološke preglede, ali i preporučeno cijepljenje kao jedna od najdjelotvornijih mjera u sprečavanju infekcije.

Protekle školske godine u suradnji s Udrugom za zaštitu djece i mladih „Osmijeh“ u nekoliko osnovnih škola koje obuhvaćaju veći broj učenika romske nacionalnosti proveden je program edukacije edukatora na temu prevencije ovisničkih ponašanja. Održani su i roditeljski sastanci na kojima su provedena predavanja i radionice, a bila su uključena i djeca koja su prošla „školu edukatora“.

U suradnji s Odjelom za prevenciju PUM u Edukacijskom centru za Rome u Kuršancu održan je ciklus predavanja i radionica u cilju zdravstvenog prosvjeđivanja romske populacije.

PLAN PREDAVANJA I RADIONICA U OBITELJSKOM CENTRU ZA ROME U KURŠANCU

Datum	Djelatnost	Tema
6.10.2011.	Djelatnost za epidemiologiju Djelatnost za zdravstvenu ekologiju	Osobna higijena Higijena prehrane - trovanje hranom i kako to spriječiti Higijena okoliša
(27.10.2011.)	Djelatnost za epidemiologiju Djelatnost mikrobiologije	Tuberkuloza- još uvijek značajna bolest
15.11.2011.	Djelatnost za javno zdravstvo	Važnost prevencije i ranog otkrivanja raka dojke
29.11.2011.	Djelatnost školske medicine	Mladi i sredstva ovisnosti
14.12.2011.	Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti	Čari roditeljstva

Da bi Nacionalni program bio što učinkovitiji, važno je pronaći motivirane osobe u romskim naseljima koji bi pomogli u provedbi zdravstvenog odgoja i prosvjećivanju Roma te motivirali romsku populaciju na suradnju. U romskim naseljima gdje postoje takve osobe u koje ostali stanovnici imaju povjerenja, vidi se veliki napredak u provođenju mjera navedenih u Nacionalnom programu.

Sve mjere predviđene Nacionalnim programom za Rome kvalitetnije bi se provodile ukoliko se osiguraju svi nužni preduvjeti, suradnja i angažiranost svih sudionika Programa i financijska sredstva za provedbu istih. Na taj način, uz dosadašnje provođenje mjera zdravstvene zaštite, dobili bi se trajno povoljnije rezultate.

Dom zdravlja

Patronažne sestre Doma zdravlja Čakovec, na području Međimurske županije svaki mjesec po nekoliko puta odlaze u romska naselja. Posjećuju žene, trudnice, babinjače, novorođenčad, dojenčad, malu i predškolsku djecu, školsku djecu i omladinu. Posjećuju kronično oboljele osobe, stare, nemoćne, duševno oboljele, osobe s invaliditetom i alkoholičare. Provođi se zdravstveni odgoj romskog stanovništva u cilju unapređenja zdravstvene kulture grupe i pojedinca, a posebno prevencije bolesti.

Učinjeno je:

1. snimanje procijepljenosti sve djece u romskim naseljima
Opaska: uočena značajno bolja ukupna procijepljenost djece.
2. snimljena je sveukupna higijenska razina romske populacije (snimanjem utvrđeni poboljšani higijenski uvjeti života i stanovanja te okruženja u okolišu, te kontinuirano provođenje edukacije na unapređenju higijenskih navika, prehrane i zaštite od zaraznih bolesti)
3. snimljena je pripadnost timovima obiteljske medicine i pedijatrijskim timovima (za sveukupnu romsku populaciju)

Pozitivno je ocijenjen upis Romkinja u srednje medicinske škole.

Plan predavanja po romskim naseljima: Osobna higijena; Higijena prehrane; Higijena dojenčadi; Njega zdravog djeteta, njega bolesnog djeteta i postupci; Edukacija trudnica; Kontracepcija; Higijena stanovanja i okoliša; Prva pomoć – neodloživa hitna medicinska pomoć; Cijepljenje – nazočnost i uloga majke; Zarazne bolesti – preventiva; Bolesti ovisnosti; Seksualni odgoj – odgovorno roditeljstvo.

Tijekom 2010. godine patronažne sestre izvršile su ukupno 3.131 posjeta u romskim naseljima, dok je tijekom 2011. godine broj posjeta u romskim naseljima bio 3.288.

2. Provođenje anketiranja u vezi sa zdravljem.

Izvješće Ministarstva zdravlja

U drugoj polovici 2011. godini Ministarstvo zdravlja provelo je program besplatnih ginekoloških pregleda za žene pripadnice romske nacionalne manjine s područja Grada Zagreba, uz ispunjavanje anamnestičkog upitnika o općem zdravstvenom i reproduktivskom zdravlju žene. Ova je akcija obavljena uz pomoć i u suradnji s domovima zdravlja (patronažnom službom) i romskim udrugama.

Poteškoće koje se javljaju u provođenju anketiranja je loša zainteresiranost pripadnika romske nacionalne manjine i nedostatak volontera Roma pomagača koji bi bili poveznica između zdravstvenih djelatnika i romske zajednice.

Izvješće Grada Zagreba

Anketa nije provedeno iz razloga što nisu imenovani Romi pomagači.

3. Poboljšanje cijepnog obuhvata. Županijski zavodi za javno zdravstvo uspostaviti će kontakte s predstavnicima lokacija naseljenih Romima i nevladinih udruga, radi provjere cijepnoga statusa romske djece na području županija, te provedbe cijepjenja neadekvatno cijepljenje romske djece

Izvješće Ministarstva zdravlja

Provodi se kontinuirano nadzor nad provedbom obveznog cijepjenja – izjednačavanje procijepljenosti romske djece s ostalom dječjom populacijom

Na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (čl.6., 8. i 42.) i Pravilnika o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti provodi se cijepljenje romske djece školskih obveznika, prema obaveznom Programu cijepjenja:

a) Djeca koja pohađaju prvi razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV), Jednom dozom cjepiva protiv zaušnjaka, ospica i rubeole (MO-PA-RU) cijepljena su pri samom pregledu prije upisu u školu.

b) Djeca koja pohađaju 6. razred osnovne škole cijepuju se s dvije doze cjepiva protiv hepatitisa B, a ona djeca koja pohađaju 7. razred osnovne škole testiraju se tuberkulinom, rezultati se evidentiraju, a nereaktivni se cijepuju protiv tuberkuloze BCG cjepivom.

c) Djeca koja pohađaju 8. razred osnovne škole, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva, i jednom dozom inaktiviranog cjepiva protiv poliomijelitisa (IPV)

d) Mladež koja pohađa završne razrede srednjih škola, a redovito su do tada bila cijepljena, docjepljuju se jednom dozom ANA-DI-TE pro adultis cjepiva.

Budući da se podaci ne prate prema etničkim skupinama, uvidom u izvješća o procijepljenosti epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo utvrđuje se da je procijepljenost stalno visoka, iz čega se može procijeniti da je i procijepljenost romske djece općenito dobra.

Izvješće Grada Zagreba

Na cjepni obuhvat predškolske djece i školske djece koja žive u romskim naseljima, može se samo djelomično odgovoriti iz razloga što se cijepljenje u Republici Hrvatskoj, a tako i u Gradu Zagrebu ne prati prema etničkim skupinama.

U Republici Hrvatskoj, a prema tome i u Gradu Zagrebu, svoj djeci bez obzira jesu li zdravstveno osigurana ili nisu, zajamčeno je cijepljenje prema Kalendaru cijepljena kojeg za svaku godinu, sukladno prijedlogu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo donosi ministar zdravlja

Uvidom u izvješća o procijepljenosti epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba «Dr. Andrija Štampar» utvrđuje se da je procijepljenost stalno visoka, iz čega se može procijeniti da je i procijepljenost romske djece općenito dobra. Nastavno rečenom, potvrđuje činjenica da je pobol od bolesti protiv kojih se sustavno cijepi, sukladno Kalendaru cijepljenja, u Gradu Zagrebu, vrlo nizak i povoljan. Neke bolesti su u potpunosti eliminirane (poliomyelitis, difterija), uz opravdanu pretpostavku da i oboljela romska djeca koriste zdravstvenu zaštitu, a na koju u pogledu zaraznih bolesti, također imaju puno pravo bez obzira dali su zdravstveno osigurana ili nisu. Ujedno napominjemo da bi zarazna bolest protiv koje se sustavno cijepi bila evidentirana u «Prijavi zaraznih bolesti», tj. u sustavu prijavljivanja i praćenja zaraznih bolesti koji se vodi u Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba.

Navedenu povoljnu sliku mogu poremetiti povremene migracije romske populacije, poglavito skupine koje mijenjaju zemlju prebivališta, a tamo nisu bile cijepljenje.

4. Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije. Formirat će se patronažni timovi na razini županije, koji će imati obvezu jednom mjesečno posjetiti lokacije naseljene Romima. Patronažni tim bi, pri domovima zdravlja, činili: liječnik, patronažna sestra i socijalni radnik.

Izvješće Ministarstva zdravlja

Patronažne sestre domova zdravlja redovito odlaze romska naselja. Posjećuju žene, trudnice, babinjače, novorođenčad, dojenčad, malu i predškolsku djecu, školsku djecu i omladinu. Posjećuju kronično oboljele osobe, stare, nemoćne, duševno oboljele, osobe s invaliditetom i alkoholičare. Provodi se zdravstveni odgoj romskog stanovništva u cilju unapređenja zdravstvene kulture grupe i pojedinca, a posebno prevencije bolesti.

U sklopu patronažne zdravstvene skrbi koja se provodi u romskim naseljima patronažne sestre provjeravaju otpusna pisma iz rodilišta, provjeravaju učinjeni skrining na fenilketonuriju i kongenitalnu hipotireozu, kontroliraju pupak, kožu i sluznicu, savjetuju roditelje o higijeni i prehrani.

Na području Grada Zagreb tijekom 2011. godine patronažna služba je napravila popis žena pripadnica romske nacionalne manjine fertile dobi koje su bile obaviještene i pozvane na besplatni ginekološki pregled, papa test i palpatorni pregled dojki. Pregledu se odazvalo 19 žena.

Izvješće Grada Zagreba

Nisu formirani patronažni timovi koji bi imali obvezu jednom mjesečno posjetiti lokacije naseljene Romima.

5. Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana i drugih ovisnosti

Izvješće Ureda za suzbijanje zlouporabe droga

Tijekom 2010. i 2011. godine Ured nije provodio posebne aktivnosti medijske kampanje usmjerene isključivo na romsku populaciju, već se medijska kampanja borbe protiv ovisnosti provodila s ciljem podizanja razine svijesti o štetnosti i utjecaju droga u općoj populaciji djece, mladih i njihovih roditelja te općenito šire javnosti, a imala je i zadaću dodatno upozoriti i potaknuti sve subjekte u društvu na suradnju pri rješavanju problema ovisnosti o drogama.

U okviru Programa aktivnosti medijske kampanja od strane Ureda u navedenom razdoblju provedene su sljedeće aktivnosti:

1. Tiskani su i distribuirani edukativni i promidžbeni materijali namijenjeni roditeljima, djeci i mladima kojima je cilj upozoriti javnost na štetnosti zlouporabe droga i socijalno-zdravstvene posljedice ovisnosti
2. U suradnji sa Hrvatskim radijom izrađeni su radio jinglovi koji su se emitirali kontinuirano, a posebice povodom obilježavanja 26. lipnja kao Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama i od 15. studenog do 15. prosinca povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti)
3. U programu Hrvatskog radija te u programima drugih medijskih kuća tijekom cijele godine a posebice tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti emitirale su se tematske emisije vezane za problematiku ovisnosti i suzbijanje zlouporabe droga.
4. Organizirane su i televizijske emisije čija je tematika u cijelosti ili djelomično bila vezana za problem ovisnosti (HTV, RTL, TV Nova i druge)
5. Ured je izradio TV spot na temu ovisnosti koji je kontinuirano emitiran na Hrvatskoj televiziji povodom Međunarodnog dana, a potom se isti kontinuirano emitirao na Hrvatskoj televiziji posebice tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.
6. Ured je organizirao promotivne programe za obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama, koji su održavani na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu, gdje su uz prigodan glazbeno-scenski program, nadležna ministarstva, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, udruge za suzbijanje zlouporabe droga, zatvorske ustanove i druge mjerodavne institucije predstavljale svoj rad u području problematike ovisnosti o drogama i dijelile edukativno-promotivne materijale s ciljem prevencije ovisnosti.
7. Povodom Međunarodnog dana i tijekom Mjeseca Borbe protiv ovisnosti u suradnji ministarstvima, tijelima državne uprave, županijama, nevladinim organizacijama, obiteljskim centrima, službama za prevenciju ovisnosti i drugim nadležnim

ustanovama i tijelima, organizirana su predavanja, edukacije, tribine i okrugli stolovi namijenjeni svim sudionicima uključenim u borbu protiv ovisnosti

8. Na Internet stranici Ureda kontinuirano su objavljivane su različite publikacije i edukativni materijali s ciljem prevencije ovisnosti.
9. Nastavljeno je s provođenjem projekta Anti droga telefona koji djeluje pri Uredu od 2003. godine, a na kojem građani radnim danom tijekom vremena od 8.30 do 16.30 mogu besplatno i anonimno postavljati upite te dobiti informacije i savjete u vezi s problemom ovisnosti i zlouporabom droga, kao i informacije o ustanovama i nevladinim organizacijama koje im mogu pružiti stručnu pomoć u vezi s problemom ovisnosti.

U 2010. godini za provedbu Medijske kampanje i tiskanje edukativno-promidžbenih materijala iz sredstava Državnog proračuna na poziciji Ureda utrošeno je 415.032,33 kuna, a u 2011. za navedene aktivnosti utrošeno je 98.375,40 kuna.

Tijekom 2010. i 2011. temeljem javnog Natječaja za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog Republike Hrvatske od strane Ureda nisu dodjeljivana financijska sredstva projektima/programima udruga Roma, ali je Ured poticao i organizirao druge oblike suradnje s udrugama Roma, primjerice poticanje sudjelovanja predstavnika Udruga Roma na javnim manifestacijama, tribinama te svim edukacijama i ostalim edukativnim i promotivnim aktivnostima koje je organizirao Ured.

Izvješće Ministarstva zdravlja

Ured za suzbijanje zloporabe droga organizira programe za obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zloporabe droga i nezakonitog prometa drogama, tiska i distribuira edukativni promidžbeni materijal namijenjen roditeljima, djeci i mladima te upozorava na štetnost droga i socijalno-zdravstvene posljedice ovisnosti. Na web stranici Ureda kontinuirano su objavljivane različite publikacije i edukativni materijali s ciljem prevencije ovisnosti.

Prevencija borbe protiv ovisnosti provodi se u okviru javnozdravstvenih programa, a u ovom dijelu najaktivnije se uključuje civilni sektor. Temeljem javnog natječaja za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske dodijeljena su financijska sredstva (2.000,00 kuna) Udruzi romskog prijateljstva Luna za financiranje projekta Zdravlje bez dima i alkohola u Osječko-baranjskoj županiji, udruzi Roma Zagrebačke županije za projekt Droge, ne hvala (10.000 kn) i Udruzi romskih dragovoljaca i veterana domovinskog rata (15.000 kn).

Izvješće Grada Zagreba

Prevencija se provodi u okviru javnozdravstvenih programa koje su predložile same udruge Roma (Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“ i Udruga romskih dragovoljaca i veterana domovinskog rata).

Prevencija ovisnosti se provodi u okviru Programa promicanja zdravlja (obrazloženo pod mjerom 1 Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje te sukladno Akcijskom planu suzbijanja zloporabe opojnih droga 2009.- 2012.).

6. Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu djece i žena.

Izvješće Ministarstva zdravlja

Kontinuirano se provodi informiranje Roma o mogućnostima korištenja prava na zdravstvenu zaštitu. U području zdravstva dostupnost zdravstvene zaštite ostvaruje se za sve osigurane osobe putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pa tako i pripadnike romske populacije, na jednak način.

Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, sukladno kojem se prijavljuju hrvatski državljani i stranci sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, predviđeno je više osnova za prijavu na zdravstveno osiguranje: prijava temeljem radnog odnosa, zatim preko člana obitelji koji je nositelj osiguranja, prijava u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, u roku od 90 dana od završetka redovnog školovanja i drugo. Uočeno je da se pripadnici romske nacionalne manjine često ne mogu prijaviti na zdravstveno osiguranje prema jednoj od navedenih osnova jer nisu upisani u knjigu državljana, a prema Zakonu o strancima rijetko ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Izvješće Grada Zagreba

Člankom 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 150/08, 94/09 i 153/09) te Pravilnikom o mjerilima i postupku za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatak sredstava za uzdržavanje za osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj kojima se zdravstvena zaštita ne osigurava po drugoj osnovi (Narodne novine, br. 39/02) utvrđeni su kriteriji temeljem kojih Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Odjel za socijalnu skrb rješava o pravu na zdravstveno osiguranje za osobe s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za uzdržavanje. Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje prema osnovi osiguranja utvrđenoj kako je navedeno traje za sve vrijeme dok se ne promjene okolnosti na osnovi kojih je pravo priznato.

Sredstva se osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske, dok se sredstva za vođenje postupka vještačenja osiguravaju u proračunu Grada Zagreba.

Prema podacima Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom na dan 31.12.2010. ukupno je 3 264 osoba ostvarilo pravo na zdravstvenu zaštitu, među kojima su i pripadnici romske nacionalne manjine.

VIII. ZAPOŠLJAVANJE

CILJEVI:

- *Postizanje veće zaposlenosti Roma*
- *Zapošljavanje većeg broja Roma u programima javnih radova*
- *Uključivanje Roma u programe osposobljavanja za zanimanje*
- *Zapošljavanje savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma*
- *Sufinanciranje zapošljavanja Roma*

VIII. ZAPOŠLJAVANJE

Cilj: osigurati veću mogućnost zapošljavanja Roma

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Prema posljednjem popisu stanovništva, provedenom 2001. godine, u Republici Hrvatskoj živi ukupno 9.463 osobe romske nacionalne manjine ili 0,21% ukupnog stanovništva. Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi nezaposlene osobe po nacionalnosti, ali se procjenjuje da je krajem prosinca 2011. godine evidentirano ukupno 4.499 osoba romske nacionalne manjine što čini 1,42% u ukupnoj nezaposlenosti u Hrvatskoj.

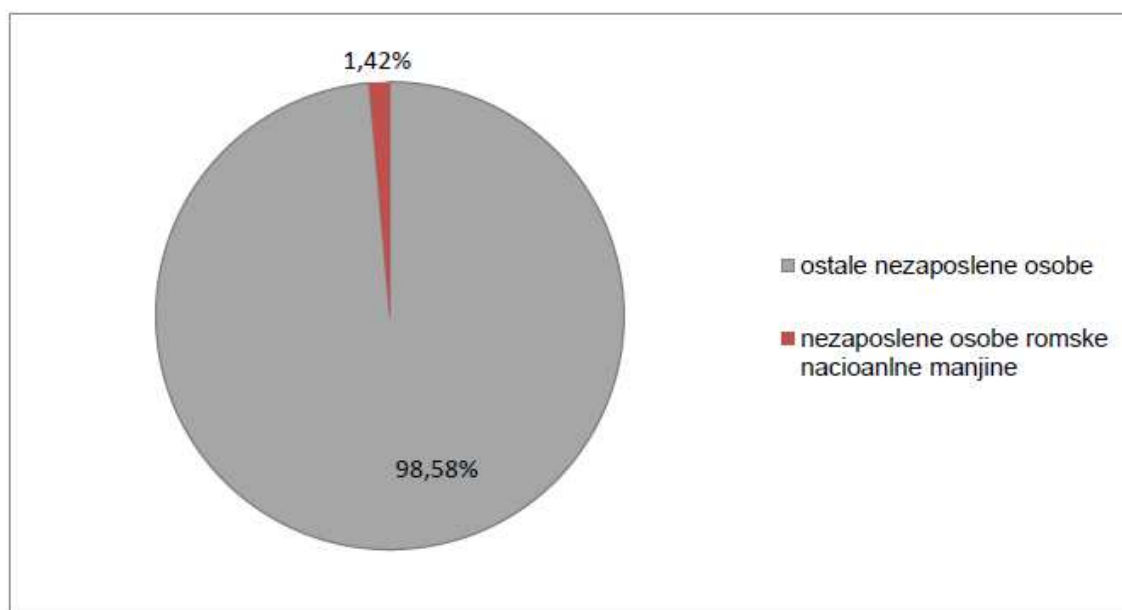
2. Nezaposlenost osoba romske nacionalne manjine

2.1. Struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Obzirom da Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanje romskog jezika. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine deklariraju različito. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i nadopunjuju baze.

U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine od 4.499, njih 2.265 su žene što čini njihov udio od 50,3%.

Grafikon 1. Udio osoba romske nacionalne manjine u ukupnom broju nezaposlenih (31.12.2011.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

2.2. Dobna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

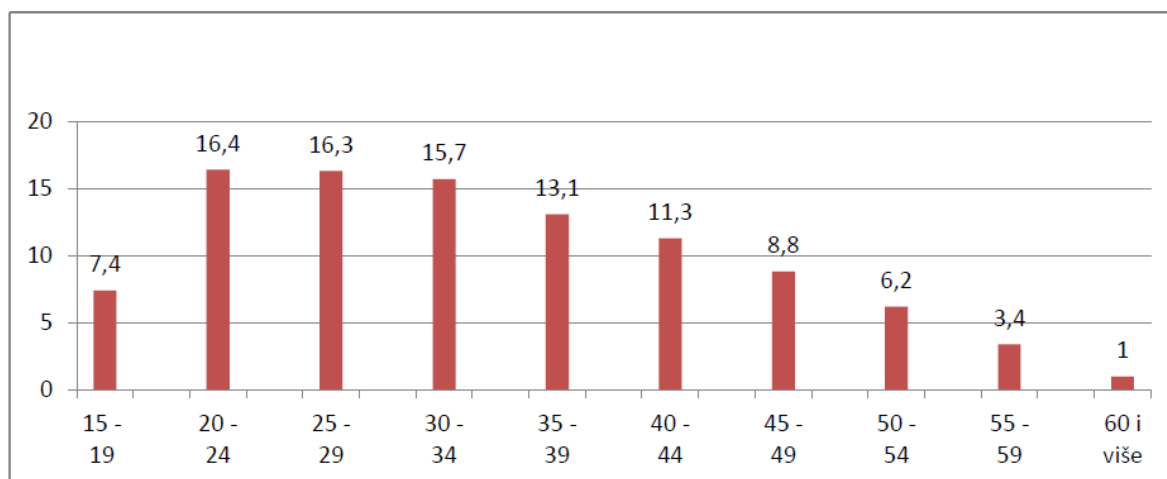
Nezaposlene osobe romske nacionalne manjine karakterizira visoki udio mlađih osoba do 35 godina koji iznosi 55,9%. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine najveći je udio u dobi od 20-24 godina njih 16,4% ili 739 osoba, zatim 16,3% osoba romske nacionalne manjine u dobi od 25-29 godine ili 734 osoba te osoba između 30 i 35 godina njih 15,7% ili 707 osoba.

Udio osoba srednje i starije životne dobi je manji u odnosu na ostale nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, pa je tako udio osoba u dobi od 45-49 godina iznosi 8,8% ili 396 osoba romske nacionalne manjine. Udio osoba u dobi od 50-60 godine iznosi 9,3%, ili 422 osobe, te udio osoba u dobi od 60 i više iznosi 1,08% ili 49 osoba romske nacionalne manjine.

Također, kod osoba romske nacionalne manjine karakteristično je da one vrlo mlade, često s tek navršениh 15 godina života ulaze u evidenciju nezaposlenih (336) ili 7,4%.

Najveći udio žena je u dobi od 30-34 godina 7,9% ili 359 osoba te u dobnoj skupini od 25-29 godine 7,8% ili 357 osoba, a najmanji broj žena je u srednjoj i starijoj životnoj dobi.

Grafikon 2. Dobna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine (31.12.2011.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

2.3. Obrazovna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

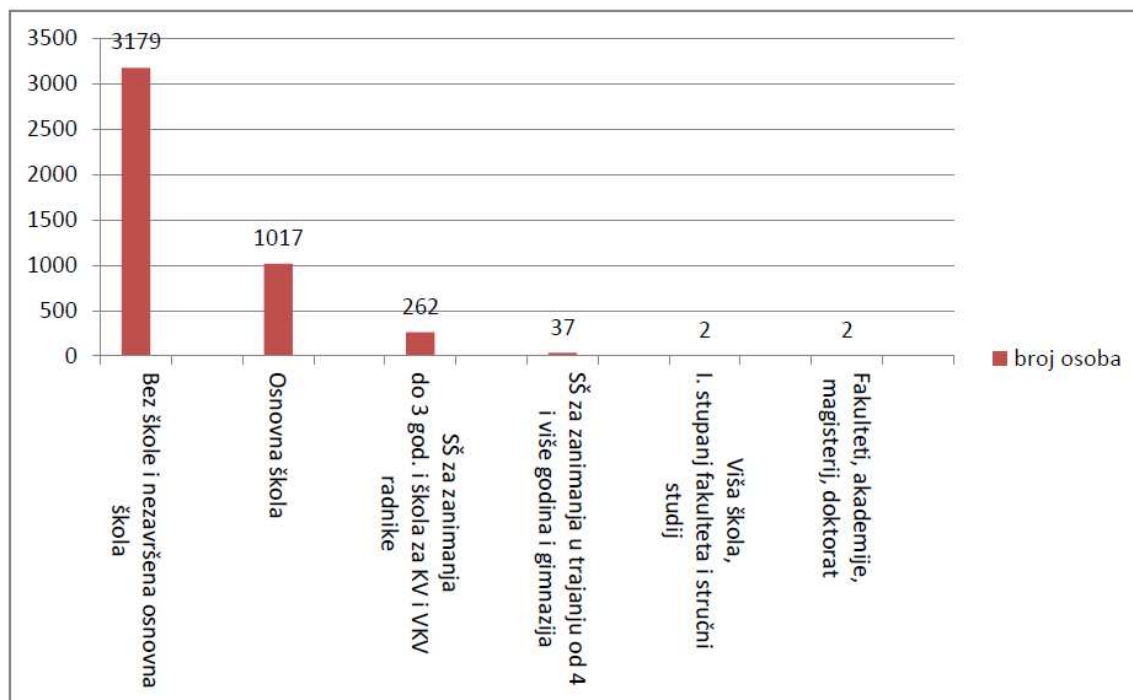
Obrazovna razina glavni je faktor otežanog zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. U evidenciji nezaposlenih evidentirano je 3.179 osoba romske nacionalne manjine bez škole i nezavršene osnovne škole (70,6%) i 1.017 osoba romske nacionalne manjine sa završenom osnovnom školom (22,6%).

Završenu srednju školu u trajanju od 3 godine ima 262 osobe romske nacionalne manjine (5,8%), te 37 osoba romske nacionalne manjine ima završenu četverogodišnju školu (0,8%)

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine 2 osobe imaju završenu višu školu, i 2 osobe imaju završen fakultet/visoku školu.

Upravo takva razina obrazovanja otvara mogućnost za njihovo uključivanje u programe osposobljavanja za različita pomoćna zanimanja.

Grafikon 3. Obrazovna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine (31.12.2011.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

2.4. Trajanje nezaposlenosti nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Većina nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine pripada skupini dugotrajno nezaposlenih osoba (1.057 ili 23,4%), a čak 36,2% su nezaposleni više od 3 godine. Istodobno 1.761 nezaposlena osoba romske nacionalne manjine (39,1%) nezaposlena je manje od godinu dana.

Tablica 1. Trajanje nezaposlenosti nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Trajanje nezaposlenosti	Ukupno nezaposleni Romi			
	Ukupno	%	Žene	Udio žena
0 - 3 mjeseca	693	15,4	338	7,5
3 - 6 mjeseci	499	11	232	5,1
6 - 9 mjeseci	330	7,3	162	3,6
9 - 12 mjeseci	289	6,4	128	2,8
1 - 3 godine	1057	23,4	496	11
3 – 5 godina	515	11,4	268	5,9
5 i više godina	1.116	24,8	641	14,2
Ukupno	4.499	100	2.265	57,6
Kratkotrajno nezaposleni	1.761	36,3	860	19,1
Dugotrajno nezaposleni	2.738	63,7	1.405	31,2

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Prema definiciji nezaposlenosti, osobe koje su u evidenciji nezaposlenih do 12 mjeseci (1.761 osoba ili 39,1%), spadaju u skupinu kratkotrajno nezaposlenih i lakše se integriraju na tržište rada.

Osobe koje su u evidenciji duže od 12 mjeseci (2.738 ili 63,7%) neprekidno, spadaju u skupinu dugotrajno nezaposlenih i potrebno je kroz razne intervencije (obrazovanje, subvencije za zapošljavanje) djelovati na njihovu integraciju na tržište rada.

Uzimajući u obzir razinu obrazovanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine te njihovu dugotrajnu nezaposlenost velika je prijetnja njihove socijalne isključenosti.

2.5. Regionalna struktura nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Najveći broj evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, gledano po apsolutnim podacima je u Osječko-baranjskoj županiji (1.040), Međimurskoj županiji (977), Gradu Zagreb i Zagrebačkoj županiji (520), Sisačko-moslavačkoj županiji (495), Primorsko-goranskoj županiji (286), Koprivničko-križevačkoj županiji (271), Karlovačkoj županiji (254), Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (221), Varaždinskoj županiji (136), Istarskoj županiji (131), Brodsko-posavskoj županiji (83), Virovitičko – podravskoj županiji (70), Vukovarsko-srijemskoj županiji (14), Splitsko-dalmatinskoj (1)

Tablica 2. Nezaposlene osobe romske nacionalne manjine po županijama (31.12.2011.)

Županija	Ukupno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine	Žene
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	520	296
Krapinsko-zagorska	0	0
Sisačko-moslavačka	495	256
Karlovačka	254	155
Varaždinska	136	69
Koprivničko-križevačka	271	133
Bjelovarsko-bilogorska	221	107
Primorsko-goranska	286	202
Ličko-senjska	0	0
Virovitičko-podravska	70	34
Požeško-slavonska	0	0
Brodsko-posavska	83	11
Zadarska	0	0
Osječko-baranjska	1.040	537
Šibensko-kninska	0	0
Vukovarsko-srijemska	14	4
Splitsko-dalmatinska	1	1
Istarska	131	74
Dubrovačko-neretvanska	0	0
Međimurska	977	386
UKUPNO	4.499	2.265

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

3. Zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine

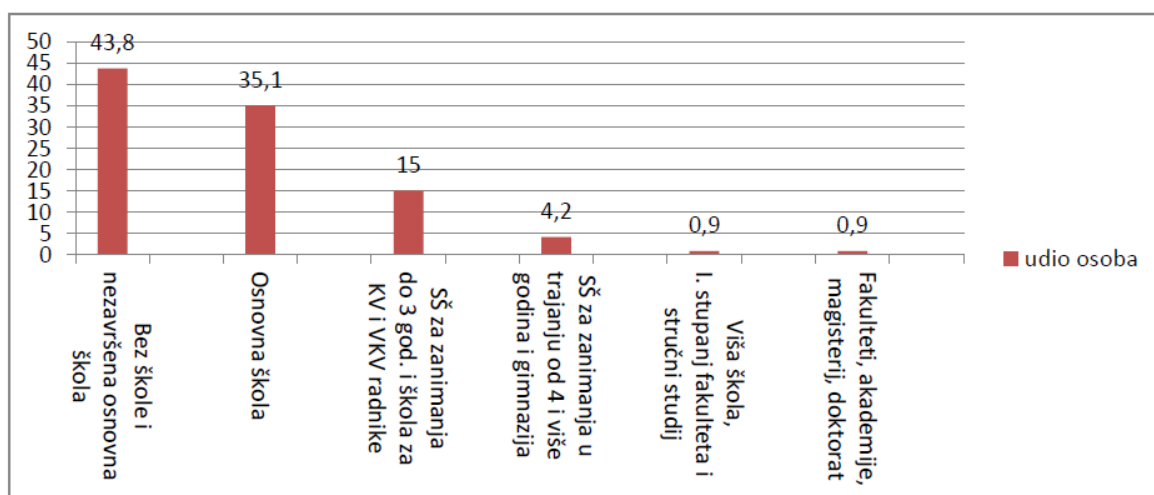
3.1. Kretanje zaposlenosti osoba romske nacionalne manjine

U razdoblju od siječnja do prosinca 2011. godine iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno 333 osoba romske nacionalne manjine, od toga 110 žena ili 33%.

3.2. Zapošljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine prema razini obrazovanja

Iz evidencije nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine najviše se zapošljavaju osobe bez završene škole 146 osoba ili 43,8%, s osnovnom školom 117 ili 35,1%. Sa završenom trogodišnjom srednjom školom zaposleno je 50 osoba ili 15,01%, sa završenom četverogodišnjom školom zaposleno je 14 osoba ili 4,2%, 3 osobe zaposleno je s višom školom te 3 osobe s fakultetom/visokom školom.

Grafikon 4. Obrazovna struktura zaposlenih osoba romske nacionalne manjine (31.12.2011.)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

3.3. Zapošljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine prema dobi

Obzirom na dob zaposlenih osoba romske nacionalne manjine većinu zaposlenih osoba čine osobe od 20 do 25 godina (30,3%), osobe u dobi od 25 do 29 godina (18,9%) te osobe od 30 do 35 godina (17,1%).

Tablica 3. Zaposlene osobe romske nacionalne manjine prema dobi i spolu (31.12.2011.)

Dobne skupine	Broj zaposlenih Roma	Udio zaposlenih Roma	Broj muškaraca	Broj žena	Udio žena
15-19	15	4,5	12	3	0,9
20-24	101	30,3	78	23	6,9
25-29	63	18,9	43	20	6
30-35	57	17,1	40	17	5,1
Ukupno do 35	236	70,8	173	63	18,9
35-39	38	11,4	22	16	4,8
40-44	36	10,8	17	19	5,7
45-49	15	4,5	6	9	2,7
50-54	5	1,5	3	2	0,6
55-59	3	0,9	2	1	0,6
60 i više	0	0	0	0	0,3
Ukupno od 35 od 60 i više	97	29,2	50	47	14,7
Sveukupno	333	100,0	223	110	33,03

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

3.4. Regionalna struktura zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine

Najviše osoba romske nacionalne manjine zaposleno je na području Osječko-baranjske županije (119), Brodsko-posavske županije (42), Bjelovarsko-bilogorske županije (35), Koprivničko-križevačke županiji (34), Grada Zagreba i Zagrebačke županije (23), Sisačko-moslavačke (19), Primorsko-goranske županije (17), Istarske županije (14), Virovitičko-podravske županije (12), u Međimurskoj županiji (10), u Varaždinskoj županiji (5) i u Vukovarsko-srijemskoj županiji (3).

Tablica 4. - Zaposlene osobe romske nacionalne manjine (31.12.2011.)

Županija	Ukupno zaposlene osobe romske nacionalne manjine	Žene
Grad Zagreb i Zagrebačka županija	23	11
Krapinsko-zagorska	0	0
Sisačko-moslavačka	19	4
Karlovačka	0	0
Varaždinska	5	2
Koprivničko-križevačka	34	13
Bjelovarsko-bilogorska	35	11
Primorsko-goranska	17	9
Ličko-senjska	0	0
Virovitičko-podravska	12	1
Požeško-slavonska	0	0
Brodsko-posavska	42	5
Zadarska	0	0
Osječko-baranjska	119	41
Šibensko-kninska	0	0
Vukovarsko-srijemska	3	1
Splitsko-dalmatinska	0	0
Istarska	14	9
Dubrovačko-neretvanska	0	0
Međimurska	10	3
UKUPNO	333	110

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

MJERE:

1. Zapošljavanje u programima javnih radova

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

a) Romi za Rome: program samopomoći Roma putem javnih radova kojima se izgrađuje neophodna infrastruktura za romska naselja – kanalizacija, elektrifikacija, osnovne zdravstvene i druge usluge

b) Romi za lokalnu zajednicu: s obzirom na nisku zapošljivost, odnosno izrazito nepovoljnu obrazovnu i kvalifikacijsku strukturu radno sposobne romske populacije, njihovo zapošljavanje je za sada moguće na programima javnih radova u lokalnoj zajednici i to

uglavnom na programima zaštite okoliša, u komunalnim djelatnostima, šumarstvu i poljoprivredi; radi se o poslovima na razini nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika.

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu, te za 2011. i 2012. godinu, tijekom 2010. i 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je mjere za zapošljavanje i obrazovanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.

Zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova - cilj ove mjere je društveno korisnim radom afirmirati socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uz potporu lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu. Mjera je bila usmjerena na sve nezaposlene osobe romske nacionalne manjine prijavljene u evidenciji nezaposlenih osoba Zavoda koje imaju potpisan profesionalni plan zapošljavanja. U 2010. godini promijenjen je uvjet za uključivanje u javne radove, s obzirom da je sve do kraja 2009. godine uvjet bila dugotrajna nezaposlenost odnosno boravak u evidenciji nezaposlenih osoba najmanje 12 mjeseci, a za mlade nezaposlene osobe 6 mjeseci.

Prikaz broja zaposlenih osoba romske nacionalne manjine u javnim radovima u 2010. i 2011. godini

Godina Mjera	2010.		2011.		Sveukupno	
	Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		
Javni radovi	269	74	493	136	762	210
Isplaćena sredstva	4.395.300,59 kn		6.507.049,15 kn		10.902.349,74 kn	

Zapošljavanje osoba uključenih u programe javnih radova financirano je u iznosu 100% ili 3.300,82 kn iznosa mjesečne bruto plaće prema osnovici od 2.814,00 kn (prema objavi Državnog zavoda za statistiku, Narodne novine 65/09) i uz plaćanje troškova prijevoza vlakom ili autobusom te liječničkog pregleda po potrebi.

2. Osposobljavanje i zapošljavanje u svim gospodarskim granama

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Kako bi se poboljšala zapošljivost osoba romske nacionalne manjine, nužno je uz programe zapošljavanja (osobito mladih osoba i žena) provoditi i programe obrazovanja za potrebe tržišta rada i to od jednostavnije do složenije razine odnosno od opismenjivanja, stjecanja znanja i vještina na radnom mjestu do stjecanja zanimanja kroz kraće programe osposobljavanja u trajanju do 3 mjeseca.

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. te za 2011. i 2012. godinu tijekom 2010. i 2011. godine mjere iz nadležnosti Zavoda bile su usmjerene na obrazovanje za podizanje zapošljivosti i samozapošljavanje, sufinanciranje zapošljavanja u svim granama djelatnosti i sufinanciranje zapošljavanja u javnom radu, kao i osiguranja potrebnog radnog iskustva za prvo zapošljavanje mladih obrazovanih osoba bez radnog staža.

Cilj mjere *Financiranje/sufinanciranje obrazovanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine* bio je poboljšati zapošljivost osoba romske nacionalne manjine kroz uključivanje u programe osposobljavanja za zanimanja i osposobljavanja uz zapošljavanje. U mjeru *Financiranje/sufinanciranje obrazovanja* mogle su biti uključene nezaposlene osobe romske nacionalne manjine koje su bile prijavljene u evidenciji nezaposlenih osoba i koje su imale potpisan Profesionalni plan zapošljavanja.

Prikaz broja osoba romske nacionalne manjine uključenih u financirano/sufinancirano obrazovanje u 2010. i 2011. godini

Mjera \ Godina	2010.		2011.		Sveukupno	
	Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	žene
Sufinanciranje/financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	67	20
	32	9	35	11		
Isplaćena sredstva	180.298,66 kn		226.662,88 kn		406.961,54	

Mjera *Financiranje novčane pomoći za vrijeme stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa nezaposlenih mladih osoba romske nacionalne manjine* koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u četverogodišnjem trajanju i visokoškolsko obrazovanje potiče integraciju mladih osoba romske nacionalne manjine koji imaju stečena zanimanja po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja na tržištu rada kako bi stekle potrebno radno iskustvo za prvo zapošljavanje. Mjera je usmjerena na stjecanje radnog iskustva u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi, no s obzirom da nije moguće sufinanciranje zapošljavanja proračunskim korisnicima predlaže se financiranje novčane pomoći nezaposlenih osoba za vrijeme stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa. Primjenom navedene mjere utječe se na konkurentnost mladih osoba romske nacionalne manjine i isključuje dugotrajna nezaposlenost i socijalna isključenost.

Mjera je namijenjena nezaposlenim mladim osobama romske nacionalne manjine koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u četverogodišnjem trajanju i visokoškolsko obrazovanje, koji su prijavljeni u evidenciji nezaposlenih osoba i imaju potpisan profesionalni plan zapošljavanja.

Za vrijeme dok se mlada osoba nalazi na stručnom osposobljavanju, Zavod joj mjesečno isplaćuje novčanu pomoć u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu.

Prikaz broja osoba romske nacionalne manjine uključenih u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa u 2010. i 2011. godini

Mjera \ Godina	2010.		2011.		Sveukupno	
	Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	žene
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	2	2
	0	0	2	2		
Isplaćena sredstva	0,00 kn		12.863,76 kn		12.863,76 kn	

U mjeri Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa u 2010. godini nije bila uključena niti jedna osoba romske nacionalne manjine s obzirom da niti jedna nije iskazala interes za uključivanje u navedenu mjeru, dok su dvije osobe romske nacionalne manjine uključene u navedenu mjeru u 2011. godini.

3. Osmišljavanje programa samozapošljavanja u nevezanom obrtu

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi niz redovnih aktivnosti kojima su obuhvaćene i nezaposlene osobe romske nacionalne manjine koju su kroz profesionalni plan tražnja posla pokazale interes za samozapošljavanjem, a kojima ih se nastoji informirati o mogućnostima samozapošljavanja.

Prikaz nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uključenih u aktivnost informiranja i savjetovanja o samozapošljavanju u 2010. i 2011.

Godina Aktivnost	2010.		2011.	
	Broj osoba		Broj osoba	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
		46	8	38
Broj informiranje i savjetovanje o samozapošljavanju	24		21	

U okviru mjera Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010., te 2011. i 2012. godinu, od 2009. godine osigurana su sredstva na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za provođenje mjera za osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005-2015. Uz uvođenje nove mjere – *Osposobljavanje za samozapošljavanje* osoba romske nacionalne manjine koja za cilj ima kroz redovite aktivnosti u radu s nezaposlenim osobama romske nacionalne manjine informirati, savjetovati i uključiti ih u programe osposobljavanja za samozapošljavanje. Naglasak je na razvijanju poduzetničkih aktivnosti i legaliziranju poslova koji su im osnovni izvor prihoda.

Osobe romske nacionalne manjine nisu iskazivale interes za uključivanje u mjeru samozapošljavanja tijekom 2010. i 2011. godine čime nije postignut cilj razvijanja poduzetničkih aktivnosti i legaliziranje poslova koji su osobama osnovni izvor prihoda, a osobe romske nacionalne manjine nisu iskazale interes za uključivanje u ovu mjeru.

4. Evidentiranje i uključivanje Roma u programe priprema zapošljavanja

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

S ciljem stvaranja preduvjeta za povećanje zapošljavanja Roma, sve evidentirane nezaposlene osobe romske nacionalne manjine uključene su u redovite aktivnosti Zavoda i aktivnosti usmjerene isključivo na osobe romske nacionalne manjine. Aktivnostima se nastojalo utjecati na njihovo brže uključivanje na tržište rada.

□ *Grupno informiranje* - cilj grupnog informiranja je informirati nezaposlene osobe o stanju na tržištu rada, uslugama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje mogu pomoći nezaposlenim osobama pri traženju posla, pravima i obvezama nezaposlenih osoba evidentiranih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, te potrebi aktivnog traženja posla.

□ *Individualno savjetovanje* – individualnim savjetovanjem savjetodavci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi Profesionalnog plana zapošljavanja, te posreduju pri zapošljavanju.

□ *Radionice - grupna savjetovanja*

Cilj radionica je povećati kompetentnost, motivaciju, vještine aktivnog traženja posla, te značaj stavova i ponašanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine.

1. «Kako tražiti posao»
2. «Kako se predstaviti poslodavcu»
3. «Metode samoprocjene»

□ *Uključivanje u aktivnosti u okviru profesionalnog informiranja i savjetovanja* sa svrhom procjene mogućnosti, interesa i motivacije nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine za obrazovanje, osposobljavanje i zapošljavanje.

□ *Aktivnost procjene preostale radne sposobnosti* – cilj je definiranje poslova koje osoba može raditi i to posebno Roma starijih od 45 godina.

Broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uključenih u aktivnosti pripreme za zapošljavanje u 2010. i 2011. godini

Godina \ Aktivnost	2010.		2011.		2010. – 2011.	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Grupno informiranje	1103	568	1 177	594	2280	1162
Individualno savjetovanje	6440	3150	5 588	2 900	12028	6050
Radionice za stjecanje vještina traženja posla	265	107	393	155	658	262
Profesionalno informiranje i savjetovanje	493	135	341	159	834	294
Procjena preostale radne sposobnosti	74	52	70	41	144	93

U razdoblju 2010. i 2011. većina osoba romske nacionalne manjine bile su uključene u aktivnosti grupnog informiranja, te je navedena aktivnost bila usmjerena na novoprijavljene

nezaposlene osobe romske nacionalne manjine. Tijekom 2010. i 2011. godine u aktivnost pripreme za zapošljavanje kroz profesionalno informiranje i savjetovanje uglavnom su bile uključene dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine koje su u evidenciji nezaposlenih duže od 1 godine. U aktivnosti procjene preostale radne sposobnosti tijekom 2010. i 2011. ukupno je bilo uključeno 144 osoba romske nacionalne manjine, a to su uglavnom bile dugotrajno nezaposlene osobe i osobe starije od 45 godina života niže razine obrazovanja.

5. Zapošljavanje šest savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Cilj je zaposliti u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje šest savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma i provesti njihovu dodatnu edukaciju kako bi se upoznali s kulturom življenja Roma, educiralo za primjenu mogućih mjera za poticanje zapošljavanja Roma i izvježbalo ih se za strukturiranje ciljanog motivacijskog seminara za potrebe Roma. Zapošljavanje savjetnika za Rome nije za sada moguće realizirati jer nema evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine tražene razine obrazovanja (VSS društvenog smjera).

6. Razvijanje sustava prikupljanja sekundarnih sirovina za recikliranje koji bi zapošljavao pretežito Rome

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Navedena mjera nije provedena.

7. Sufinanciranje zapošljavanja. Uvesti subvenciju za zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca na takav način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada temeljem neto plaće od 1.500,00 kuna i to:

- brutoplaća radnika u iznosu od 100%, u trajanju 3 mjeseca, temeljem 1.500,00 kuna (netoplaća i sveukupni doprinosi i porezi na plaću i iz plaće)
- 70% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 9 mjeseci:
- 50% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 12 mjeseci

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

U okviru Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. te za 2011. i 2012. godinu tijekom 2010. i 2011. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je mjere za zapošljavanje i obrazovanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015.

Mjera *Sufinanciranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca* usmjerena je na poboljšanje zapošljivosti osoba romske nacionalne manjine, osobito mladih osoba i drugih osoba koje imaju stečeno zvanje ili prethodno radno iskustvo. Svim poslodavcima koji su zaposlili osobu romske nacionalne manjine s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje financira se i sufinancira se 100% bruto plaće radnika ili 3.300,82 kn za prva tri mjeseca rada,

70% bruto plaće radnika ili 2.310,57 kn za slijedećih 9 mjeseci rada i 50% bruto plaće radnika ili 1.650,41 kn za slijedećih 12 mjeseci rada. Mjera je usmjerena na osobe romske nacionalne manjine, bez obzira na dob, stručnu spremu i prethodno radno iskustvo uz uvjet da su prijavljeni u evidenciji nezaposlenih osoba i da imaju potpisan Profesionalni plan zapošljavanja.

Prikaz broja zaposlenih osoba romske nacionalne manjine u mjeri Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca u 2010. i 2011. godini

Godina Mjera	2010.		2011.		Sveukupno	
	Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		
Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca	4	2	12	2	16	4
Isplaćena sredstva	323.389,00 kn		315.229,48 kn		638.618,48 kn	

Broj osoba romske nacionalne manjine obuhvaćenih mjerama usmjerenim na obrazovanje i zapošljavanje u 2010. i 2011. godini

Godina Mjera	2010.		2011.		Sveukupno	
	Broj osoba		Broj osoba		Ukupno	Žene
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		
Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca	4	2	12	2	16	4
Javni radovi	269	74	493	136	762	210
Obrazovanje	32	9	35	11	67	20
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	0	0	2	2	2	2
Ukupno osoba	305	85	542	151	847	236
Ukupno isplaćeno	4.898.988,25 kn		7.061.805,27 kn		11.960.793,52 kn	

U razdoblju 2010. i 2011. godine ukupno je u mjere zapošljavanja i obrazovanja kroz mjere aktivne politike zapošljavanja Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010., te 2011. i 2012. godinu ukupno bilo uključeno 847 nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. U mjeru Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca ukupno je za dvogodišnje izvještajno razdoblje uključeno 16 osoba, u mjeru javnih radova 762 osobe, u obrazovanje nezaposlenih osoba 67 osoba. U mjeru Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa u 2010. godini nije bila uključena niti jedna osoba romske nacionalne manjine s obzirom da niti jedna nije iskazala interes za uključivanje u navedenu mjeru, dok su dvije osobe romske nacionalne manjine uključene u navedenu mjeru u 2011. godini.

IX. SOCIJALNA SKRB

CILJEVI:

- *Smanjenje siromaštva Roma*
- *Smanjenje broja radno sposobnih korisnika novčanih pomoći*
- *Prevenција poremećaja u ponašanju kod romske djece*
- *Poboljšanje kvalitete življenja osoba s invalidnošću*
- *Primjena mjera obiteljskopravne zaštite romske djece*
- *Poticanje udomiteljstva u romskim obiteljima*
- *Poticanje pružanja humanitarne pomoći*

IX. SOCIJALNA SKRB

MJERE:

1. Zapošljavanje optimalnog broja stručnih radnika u centrima za socijalnu skrb koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Mjera je izvršena tijekom 2011. godine. U zavodima, odnosno područnim centrima za socijalnu skrb koji djeluju na područjima naseljenom romskom populacijom dodatno je zaposleno ukupno 16 stručnih radnika, a sredstva za njihovo zapošljavanje su osigurana preraspodjelom redovitih financijskih sredstava bivšeg Ministarstva, u okviru programa socijalne skrbi. Stručni radnici zaposleni su u zavodima za socijalnu skrb: Zadarske županije, Vukovarsko-srijemske županije, Požeško-slavonske županije, Krapinsko-zagorske županije, Brodsko-posavske županije, Međimurske županije (2 stručna radnika), Istarske županije, Karlovačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Virovitičko-podravske županije, Ličke županije, Splitsko-dalmatinske županije, Šibensko-kninske županije, te u Centru za socijalnu skrb Osijek i Centru za socijalnu skrb Čazma.

Također, zavodima, odnosno područnim centrima za socijalnu skrb na područjima naseljenima romskom populacijom omogućen je prijam vježbenika-volontera.

2. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za bolje razumijevanje romske populacije, uključivanje sadržaja o Romima u nastavne programe, te organiziranje prakse u romskim naseljima za studente Studijskog centra za socijalnu skrb, radi bolje pripreme za budući posao

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Mjera je izvršena u proteklom izvještajnom razdoblju. U centrima za socijalnu skrb koji na svojim područjima imaju značajan broj Roma koji su korisnici različitih prava iz sustava socijalne skrbi, stručno vijeće centra je uz suradnju Ministarstva provodilo aktivnosti vezane uz ovu mjeru.

Tijekom izvještajnog razdoblja osposobljavanje stručnih radnika centara za bolje razumijevanje romske populacije provedeno je i u Centru za socijalnu skrb Čakovec. Stručni radnici centara uključeni su u edukaciju za socijalno mentorstvo kroz radionice namijenjene izradi individualnih planova skrbi za korisnike i njihove obitelji prenijeli su svoja saznanja i vještine ostalim radnicima. Učinak ove edukacije ogleda se kroz izradu individualnih planova zasnovanih na konkretnom uvidu u socijalno stanje korisnika i obitelji, uzimajući u obzir njihova znanja, vještine i sposobnosti, a sve u cilju kako bi se korisnici čim prije osamostalili i uzdržavali od svog rada.

U suradnji s centrima za socijalnu skrb, za studente Studijskog centra za socijalnu skrb organizirano je provođenje je prakse u romskim naseljima.

3. Osposobljavanje romskih mentora za provedbu mjera obiteljsko-pravne zaštite i drugih aktivnosti kojima bi se osigurala bolja koordinacija između službe socijalne skrbi i Roma

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Osposobljavanje romskih mentora za provedbu mjera obiteljsko pravne zaštite nije se provodilo iz razloga što su prijašnja iskustva u provedbi ove mjere pokazala da romski mentori na području Međimurja imaju velike teškoće pri postizanju suradnje s obiteljima kojima su ovakve mjere određene. Pripadnici romske zajednice na području ove županije romske mentore u pravilu ne uvažavaju i ne doživljavaju ih kao autoritet i neposrednim kontaktima izražavaju naglašen otpor u provedbi mjera obiteljsko pravne zaštite.

4. Organiziranje (savjetovanja) radionice za male skupine Roma, sa sljedećim sadržajima: upoznavanje s temeljnim pravima iz sustava socijalne skrbi (materijalna prava, prava osoba s invalidnošću, mjere obiteljske i kazneno-pravne zaštite, obiteljskih odnosa, posebice s naglaskom nužnosti sprječavanja maloljetničkih brakova, uz primjerice, novčanu naknadu, intervencija i mogućnosti pomoći u rješavanju obiteljskih i/ili bračnih odnosa, te rješavanju kriznih situacija u obitelji), s mogućnostima rješavanja poremećaja u ponašanju djece i mladeži, te problema ovisnosti, posebice alkoholizma, upoznavanje s načinom zaštite od trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja i dr.

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Provedba ove mjere osigurana je u okviru osnovne djelatnosti centri za socijalnu skrb, primjenom metode stručnog individualnog rada, kao i grupnog socijalnog rada te kroz pružanje usluga savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća. Oblik pomoći savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća zakonski je definiran kao sustavna stručna pomoć čija je svrha prevladavanja nedaća i teškoća, stvaranje uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti, te odgovornog odnosa pojedinca prema samom sebi, obitelji i društvu.

S obzirom na složenost poslova u redovnoj djelatnosti te na sve veće zahtjeve u zadovoljavanju potreba različitih socijalno osjetljivih skupina, pa tako i Roma, stručni radnici centara za socijalnu skrb mjeru provode u suradnji s organizacijama civilnog društva i obrazovnim ustanovama kroz sudjelovanje u programima i projektima udruga koji se odnose na sadržaje ove mjere, odnosno kroz roditeljske sastanke u školama.

Primjerice, tijekom izvještajnog razdoblja stručni radnici centra, u suradnji sa članovima nevladinih udruga, održavali su male kreativne socijalizacijske skupine s djecom i roditeljima u školama i u romskim naseljima na području nadležnosti centra za socijalnu skrb: Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Dubrovnik, Đurđevac, Karlovac, Ludbreg, Rijeka, Slavonski Brod, Vinkovci, Vukovar, Zagreb i Županija.

Izvešće Međimurske županije

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Čakovec, od 2010. do 2011. godine, stručni radnici centra u suradnji sa članovima nevladinih udruga, održavali su male kreativne socijalizacijske skupine s djecom i roditeljima u školama i u romskim naseljima.

Osim toga zajedno sa PU Čakovec i Obiteljskim Centrom u Varaždinu održano je nekoliko radionica, tribina i roditeljskih sastanaka po školama u kojima su učenici pretežno romske nacionalne manjine, a radionice su bile organizirane i za roditelje i za djecu:

- tribina „Trgovanje ljudima“ u Centru za socijalnu skrb Čakovec, sudjelovalo 14 pripadnika romske nacionalne manjine
- tribina „Škola, odgovornost roditelja ili djeteta“ održana je u : OŠ Orehovica, OŠ Kuršanec, OŠ Macinec, OŠ Kotoriba, OŠ Pribislavec, sudjelovalo je ukupno 450 pripadnika romske nacionalne manjine,
- tribina „Ekonomsko nasilje“, OŠ Kuršanec, OŠ Macinec, OŠ Pribislavec, , sudjelovalo 170 pripadnika romske nacionalne manjine,
- tribina povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, u Kuršancu u Obiteljskom Centru, sudjelovalo je 56 sudionika romske nacionalne manjine.

5. Poticanje razvoja organizacija civilnog društva, uključujući i romske udruge, za provedbu programa pružanja humanitarne pomoći i usluga u socijalnoj skrbi

Izješće Ministarstva socijalne politike i mladih

Tijekom 2010. i 2011. godine Ministarstvo je provodilo ovu mjeru kao sastavni dio svojih redovitih aktivnosti. Međutim, prijavljeni programi i projekti za financijsku potporu te zahtjevi za jednokratnu financijsku potporu zaprimljeni od strane romskih udruga nisu udovoljili kriterijima navedenim u raspisanim pozivima Ministarstva pa je i podrška njihovim prijavama izostala.

Izješće Grada Zagreba

Provedba mjera 4. i 5. za 2010. godinu

Programom socijalnog značenja, kojeg svake godine donosi Gradska skupština Grada Zagreba, definira se financiranje programa i projekata udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba prema programskim područjima:

a) Programi socijalnog i humanitarnog značenja

Potpota programima udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnog i humanitarnog značenja za Grad Zagreb daje se u cilju:

- poticanja kvalitete aktivnog življenja, provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju te podizanje kvalitete skrbi ciljanih skupina,
- izvaninstitucionalne zaštite osoba starije životne dobi, te podizanja kvalitete skrbi o navedenim korisnicima;
- organizacije i provođenje pomoći za žrtve nasilja, socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, psiho-socijalnu pomoć i sl.;
- organizaciju i provođenje pomoći i samopomoći za osobe starije životne dobi te poticanja kvalitetnog i aktivnog življenja osoba starije životne dobi.

Programi iz ove skupine odnose se na organizaciju pomoći i samopomoći onim interesnim skupinama koje se nalaze u stanju određene potrebe. Te skupine podrazumijevaju osobe starije životne dobi, žrtve obiteljskog nasilja, osobe koje su socijalno ugrožene, ali ne mogu biti uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, te sve one kojima je potrebna psiho -

socijalna pomoć zbog prevladavanja trenutnih životnih poteškoća koje nisu u stanju sami prevladati.

Posebno se u financiranju potiču programi koji predviđaju organizaciju samopomoći jer smatra se da je aktivan pristup rješavanju vlastitih životnih problema značajno kvalitetniji nego pasivan odnos.

b) Prevencija neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži

Grad Zagreb poduzima preventivne mjere u cilju sprečavanja štetnosti svih oblika neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži, koje se temelje na poduzimanju raznih socijalnih akcija usmjerenih na smanjenje društvene patologije. Ovim programom obuhvaćene su ciljane skupine djece i mladeži u dobi od 6 do 18 godina

Iz proračuna Grada Zagreba već niz godina financiraju se različiti programi koji okupljaju djecu i mlade, a sukladno njihovim željama i afinitetima. Ponuđeni sadržaji besplatni su za korisnike i na taj način djeca i mladi se „odvođe“ s ulice, a uključuju se u aktivnosti koje im se osiguravaju mimo redovnog sustava školovanja.

Dosadašnji programi pokazali su se uspješnima u osmišljavanju i upotpunjavanju slobodnog vremena, posebno oni sadržaji koje mladi ne mogu ostvariti redovnim školskim programima, a koji osim ispunjavanja slobodnog vremena djece i mladeži imaju i edukativni karakter.

Sukladno navedenom Programu od socijalnog značenja, Grad Zagreb, Ured na temelju Zakona o udrugama (NN 88/01 i 11/02 – ispr.) i Odluke o uvjetima za ostvarivanje financijske potpore za zdravstvene, socijalne i humanitarne programe i projekte od interesa za Grad Zagreb (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/07 i 17/09) kontinuirano već niz godina, putem natječaja za predlaganje programa i projekata od socijalnog značenja (socijalnog i humanitarnog značenja i prevencije neprihvatljiva ponašanja djece i mladeži) sufinancira programe ili projekte udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba koji su od interesa za Grad Zagreb. Jedno od Povjerenstava koje djeluje pri Uredu je i Povjerenstvo za odabir programa socijalnog značenja.

Natječajem SE ne financiraju posebno udruge nacionalnih manjina već programska područja (u području prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži su to područja sporta, tehničke kulture, kulture i sociopedagoških programa, a u području programa od socijalnog i humanitarnog značenja to su područja osoba starije životne dobi, žrtava nasilja, programa socijalno ugroženih osoba izvan sustava socijalne skrbi i programi osoba s potrebom za psihosocijalnom pomoći).

Temeljem provedenog Natječaja za 2010., Povjerenstvo za odabir programa socijalnog značenja odabralo je sljedeće programe i projekte udruga romske nacionalne manjine, a prema gore navedenim programskim područjima Programa od socijalnog značenja (prikazano u tabelarnim prikazima):

NAZIV UDRUGE	NAZIV PROJEKTA	ODOBRENA SREDSTVA
2010.		
PODRUČJE PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA DJECE I MLADEŽI		
Sociopedagoški programi		
UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	Proslava svjetskog dana Roma	10.000,00 kn
UDRUGA ROMA	Informatičko osposobljavanje	18.000,00 kn

ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	djece i mladeži romske nacionalne manjine	
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	Droga, ne hvala!	5.000,00 kn
Programi kulture		
KUD Romska duša	Očuvanje kulturne baštine romske nacionalne manjine	5.000,00 kn

PODRUČJE PROGRAMA ILI PROJEKATA OD SOCIJALNOG I HUMANITARNOG ZNAČENJA

Programi za osobe starije životne dobi

UDRUGA ZA STARE I NEMOĆNE ROME HRVATSKE	„Pomoć i njega u kući Romima starije životne dobi“	10.000,00 kn
---	--	--------------

Programi za socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi

UDRUGA ŽENA ROMKINJA „BOLJA BUDUĆNOST“	„Afirmacija mladih“	10.000,00 kn
--	---------------------	--------------

U 2010. godini sufinanciran je projekt „www. romalen.com prvi portal o Romima“ Medijskog informativnog centra u iznosu od 5.000,00 kuna.

Osim navedenog, udruge i organizacije civilnog društva romske nacionalne manjine financirane su i putem zaključka koje je donio gradonačelnik Grada Zagreba, a na prijedlog Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Tako je u 2010. putem zaključka koje je donio gradonačelnik Grada Zagreba sufinanciran projekt Koalicije Roma Hrvatske - Kruh pod nazivom „Zajedno“ u iznosu od 5.000,00 kn.

SMJEŠTAJ U PRENOĆIŠTE I PREHRANA U PUČKOJ KUHINJI

Odjel za socijalnu skrb Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, provodi niz mjera s ciljem poboljšanja životnih uvjeta građana Grada Zagreba, te ujedno provodi postupke kojima se osiguravaju osnovna ljudska prava iz oblasti socijalne politike, a koja su zacrtana Programom socijalne politike Grada Zagreba 2009. – 2012.

Odlukom o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik Grada Zagreba 7/08) utvrđena su prava socijalne skrbi koje, pored prava što ih osigurava Republika Hrvatska na osnovi Zakona o socijalnoj skrbi, osigurava Grad Zagreb te uvjeti i način njihova ostvarivanja, korisnici socijalne skrbi te postupak ostvarivanja tih prava koji provodi Odjel za socijalnu skrb. Na taj način Grad Zagreb, kao jedinica lokalne samouprave dodatno skrbi za građane koji se nalaze u stanju socijalno zaštitne potrebe, a obuhvaća sve dobne skupine uključujući djecu od dojenačke dobi do građana starije životne dobi.

U 2009. donesene su izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik 9/09, 17/09 i 22/09), kojom su utvrđene nove mjere i dodatni kriteriji za poboljšanje životnih uvjeta građana Grada Zagreba. Zadnjom Izmjenom i dopunom Odluke o socijalnoj skrbi pravo je prošireno i na azilante s boravištem u Gradu Zagrebu kojima je odobren azil sukladno Zakonu o azilu. Za sva prava utvrđena navedenom Odlukom sredstva se osiguravaju u proračunu Grada Zagreba.

Odjel za socijalnu skrb sukladno Odluci o socijalnoj skrbi od 2007. je kontinuirano provodio, između ostalih prava, i postupke utvrđivanja prava na Prehranu u pučkoj kuhinji i Smještaj u prenoćište.

Prehrana u pučkoj kuhinji - Pravo na prehranu u pučkoj kuhinji mogu ostvariti korisnici stalne pomoći i korisnici jednokratnih pomoći dok za to postoji prijeka potreba. Ured može privremeno odobriti pravo na prehranu u pučkoj kuhinji i osobama bez hrvatskog državljanstva koje imaju stalni boravak u Republici Hrvatskoj, ako to zahtijevaju životne okolnosti u kojima su se našle.

Prehrana u pučkoj kuhinji organizira se svakodnevnom pripremom i podjelom ručka. Pored dvije pučke kuhinje (Branimirova i Cerska) u lipnju 2009. otvorena je treća na lokaciji Alfirevićeva 6.

Tijekom 2010. godine prosječno je priređeno 4200 obroka dnevno za korisnike prava prehrane u pučkim kuhinjama.

Smještaj u prenoćište - Smještaj punoljetnih osoba u prenoćištu obuhvaća noćenje i boravak preko dana. Pravo na smještaj u prenoćištu imaju:

- korisnici pomoći socijalne skrbi utvrđeni sukladno Zakonu, a na temelju uputnice Centra;
- osobe dovedene u pratnji Hitne medicinske pomoći;
- osobe zatečene u skitnji i dovedene u pratnji djelatnika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove;
- osobe koje uputi Ured.

Obitelj i samohrani roditelj s djecom, u prenoćište se smještava iznimno, po uputi Ureda, dok se za djecu ne osigura odgovarajući smještaj. Usluga smještaja za korisnike je besplatna.

Kapacitet prenoćišta iznosi 86 ležaja, te je u potpunosti bio popunjen tijekom cijele 2010. godine

Gore navedeni podaci odnose se na sve građane Grada Zagreba, među kojima su i pripadnici romske nacionalne manjine.

Provedba mjera 4. i 5. za 2011. godinu

Programima i projektima socijalnog značenja, kojeg svake godine donosi Gradska skupština Grada Zagreba, definira se sufinanciranje programa i projekata udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba prema programskim područjima:

a) Programi i projekti socijalnog i humanitarnog značenja

Potpora programima i projektima udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba socijalnog i humanitarnog značenja za Grad Zagreb daje se u cilju:

- poticanja kvalitete aktivnog življenja, provođenja pomoći i samopomoći, resocijalizaciju i integraciju te podizanje kvalitete skrbi ciljanih skupina,
- izvaninstitucionalne zaštite osoba starije životne dobi, te podizanja kvalitete skrbi o navedenim korisnicima;
- organizacije i provođenja pomoći za žrtve nasilja, socijalno ugrožene osobe koje nisu uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, psiho-socijalnu pomoć i sl.;

- organizacije i provođenja pomoći i samopomoći za osobe starije životne dobi te poticanja kvalitetnog i aktivnog življenja osoba starije životne dobi.

Programi i projekti iz ove skupine odnose se na organizaciju pomoći i samopomoći onim interesnim skupinama koje se nalaze u stanju određene potrebe. Te skupine podrazumijevaju osobe starije životne dobi, žrtve obiteljskog nasilja, osobe koje su socijalno ugrožene, ali ne mogu biti uključene u postojeći sustav socijalne skrbi, te sve one kojima je potrebna psiho - socijalna pomoć zbog prevladavanja trenutnih životnih poteškoća koje nisu u stanju sami prevladati.

Posebno se u financiranju potiču programi i projekti koji predviđaju organizaciju samopomoći jer smatra se da je aktivan pristup rješavanju vlastitih životnih problema značajno kvalitetniji nego pasivan odnos.

b) Prevencija neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži

Grad Zagreb poduzima preventivne mjere u cilju sprečavanja štetnosti svih oblika neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži, koje se temelje na poduzimanju raznih socijalnih akcija usmjerenih na smanjenje društvene patologije. Ovim programima i projektima obuhvaćene su ciljane skupine djece i mladeži u dobi od 6 do 18 godina.

Iz proračuna Grada Zagreba već niz godina financiraju se različiti programi i projekti koji okupljaju djecu i mlade, a sukladno njihovim željama i afinitetima. Ponudeni sadržaji besplatni su za korisnike i na taj način djeca i mladi se „odvođe“ s ulice, a uključuju se u aktivnosti koje im se osiguravaju mimo redovnog sustava školovanja.

Dosadašnji programi i projekti pokazali su se uspješnima u osmišljavanju i upotpunjavanju slobodnog vremena, posebno oni sadržaji koje mladi ne mogu ostvariti redovnim školskim programima, a koji osim ispunjavanja slobodnog vremena djece i mladeži imaju i edukativni karakter.

Sukladno navedenim Programima i projektima od socijalnog značenja, Grad Zagreb, Ured na temelju Zakona o udrugama (Narodne novine, br. 88/01 i 11/02) i Odluke o kriterijima za ostvarivanje financijske potpore za socijalne i humanitarne programe i projekte od interesa za Grad Zagreb (Službeni glasnik Grada Zagreba 18/10) kontinuirano već niz godina, putem natječaja za predlaganje programa i projekata od socijalnog značenja (socijalnog i humanitarnog značenja i prevencije neprihvatljiva ponašanja djece i mladeži) sufinancira programe i projekte udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba koji su od interesa za Grad Zagreb.

Natječajem se ne financiraju posebno udruge nacionalnih manjina već programska područja (u području prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži su to područja sporta, tehničke kulture, kulture i sociopedagoških programa i projekata, a u području programa i projekata od socijalnog i humanitarnog značenja to su područja osoba starije životne dobi, žrtava nasilja, programa i projekata socijalno ugroženih osoba izvan sustava socijalne skrbi i programi i projekti osoba s potrebom za psihosocijalnom pomoći).

Temeljem provedenog Natječaja za 2011., Povjerenstvo za odabir programa i projekata od socijalnog značenja odabralo je sljedeće programe i projekte udruga romske nacionalne manjine, a prema gore navedenim programskim područjima Programa i projekata od socijalnog značenja (prikazano u tabelarnim prikazima):

NAZIV UDRUGE	NAZIV PROGRAMA/PROJEKTA	ODOBRENA SREDSTVA
2011.		
PODRUČJE PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA DJECE I MLADEŽI		
Sociopedagoški programi i projekti		
KLUB MLADEŽI ROMA HRVATSKE	Program rada Kluba mladeži Roma Hrvatske	15.000,00 kn
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	Informatičko osposobljavanje djece i mladeži romske nacionalne manjine – ECDL	20.000,00 kn
UDRUGAZA PROMICANJE OBRAZOVANJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ „KALI SARA“	Tradicionalni edukacijski seminar	10.000,00 kn

PODRUČJE PROGRAMA I PROJEKATA OD SOCIJALNOG I HUMANITARNOG ZNAČENJA		
Programi i projekti za osobe starije životne dobi		
UDRUGA ZA STARE I NEMOĆNE ROME HRVATSKE	Humanitarno prikupljanje i dijeljenje pomoći za stare i nemoćne Rome	10.000,00 kn
Programi i projekti za osobe u potrebi za psihosocijalnom pomoći		
UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	„Droga, ne hvala!“	10.000,00 kn

Ugovori o sufinanciranju programa i projekata od socijalnog značenja sklopljeni su između Ureda i udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba u svibnju 2011. nakon donošenja Plana sredstava za sufinanciranje programa i projekata od socijalnog značenja za 2011. (Službeni glasnik Grada Zagreba 9/11).

Sukladno Odluci o kriterijima za ostvarivanje financijske potpore za socijalne i humanitarne programe i projekte od interesa za Grad Zagreb, ugovori o sufinanciranju programa i projekata sklopili su se između Ureda i udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba. Sukladno članku 14. navedene Odluke te se financijska potpora u iznosu do 10.000,00 kuna isplatila jednokratno, a financijska potpora u iznosu većem od 10.000,00 kuna isplatila se je tijekom 2011. u četiri jednake rate.

Sukladno navedenom, do kraja 2011. navedenim udrugama kojima je dodijeljen iznos veći od 10.000,00 kuna, a koje su izvršile ugovorom preuzete obaveze, isplaćen je od strane Ureda temeljem sklopljenih ugovora ukupno ugovoren iznos.

Nadalje, Ured kontinuirano provodi niz mjera s ciljem poboljšanja životnih uvjeta građana Grada Zagreba, te ujedno provodi postupke kojima se osiguravaju osnovna ljudska prava iz oblasti socijalne politike, a koja su zacrtana Programom socijalne politike Grada Zagreba od 2009. do 2012. Program predstavlja cjelovit sustav mjera i aktivnosti usmjerenih općem poboljšanju uvjeta života svih građana Grada Zagreba, a osobito siromašnih i socijalno isključenih skupina (zdravstvena zaštita, stambena problematika).

Kontinuirano se također provode i postupci priznavanja socijalnih prava koja su utvrđena Odlukom o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik 12/11 i 19/11) što ih pored prava koje osigurava Republika Hrvatska na osnovi Zakona o socijalnoj skrbi osigurava Grad Zagreb.

Na taj način Grad Zagreb, kao jedinica lokalne samouprave dodatno skrbi za sve građane koji se nalaze u stanju socijalno zaštitne potrebe, a time i za građane romske nacionalne manjine.

Prehrana u pučkoj kuhinji

Prehrana u pučkoj kuhinji organizira se svakodnevnom pripremom i podjelom ručka.

Tijekom 2011. godine prosječno je priređeno 4200 obroka dnevno za korisnike prava prehrane u pučkim kuhinjama.

Smještaj u prenoćište - Smještaj i prenoćište Crvenog križa ne nalazi se više na adresi u Ul. Grgura Ninskog već je krajem 2010. premješten u novi objekt "Kosnica-Mičevac" na adresi Naselje Kosnica bb, Velika Gorica. Kapacitet prenoćišta iznosi 140 ležaja, te je u potpunosti bio popunjen tijekom 2011. godine.

Gore navedeni podaci odnose na sve građane Grada Zagreba, među kojima su i pripadnici romske nacionalne manjine.

16. studenog 2011. završio je Projekt pod nazivom „Bolja perspektiva žena Romkinja na tržištu rada“ u kojemu je Grad Zagreb sudjelovao kao partner.

Gradonačelnik Grada Zagreba 24. studenog 2009. donio je Zaključak o suradnji na provedbi Projekta pod nazivom „Bolja perspektiva žena Romkinja na tržištu rada“ (u daljnjem tekstu: Projekt) kojim je određeno da će u svrhu suradnje s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnom službom Zagreb kao nositeljem Projekta, Grad Zagreb sufinancirati Projekt u iznosu od 70.000,00 kuna tijekom jedne godine pod uvjetom da se odobri financiranje Projekta od strane Europske komisije unutar Natječaja IPA programa IV. Komponente – operativni program „Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2009.“, a što će se regulirati Sporazumom o suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnom službom Zagreb. U svrhu prijave Projekta na navedeni natječaj, gradonačelnik Grada Zagreba potpisao je izjavu o prihvaćanju partnerstva sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnom službom Zagreb.

Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Zagreb tijekom 2010. navedeni Projekt prijavio je na gore navedeni Natječaj te je isti i prihvaćen za sufinanciranje. Temeljem Sporazuma o suradnji, Grad Zagreb je 29. prosinca 2010. Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Zagreb isplatio 70.000,00 kuna.

Cilj Projekta bio je razvoj i jačanje individualizirane prilagođene (tailor made) pomoći i potpore u stjecanju obrazovanja i aktivnom traženju posla nezaposlenih žena Romkinja na razini grada Zagreba kroz uspostavljanje Informativno savjetodavnog centra „Romani džuvlji“ (žena Romkinja), a u svrhu povećanja njihove zapošljivosti i aktivne participacije na tržištu rada i uključivanja u društvu. Projekt obuhvaća nekoliko aktivnosti kojima će se djelovati na unapređenje kvalitete života i povećanje zapošljivosti žena Romkinja u gradu Zagrebu.

Grad Zagreb, kao obavezni partner u Projektu sudjelovao je u pružanju stručne pomoći u provođenju Projekta, radu u projektnom timu, osigurao je prostor za Centar za savjetovanje,

podršku i informiranje „CASI ROMANI“, sudjelovao je u edukaciji za job trenere i superviziji, sudjelovanja u radu Informativno savjetodavnog centra “Romani džuvli, promociji projekta, organizaciji press konferencije, okruglog stola, izradi i distribuciji promotivnih materijala, sudjelovao je u kreiranju i izradi završnog izvješća bookleta, vodiča, spota, web stranice Centra te diseminaciji stečenog znanja i naučenih lekcija ostalim važnim dionicima na razini Grada i šire.

U okviru Projekta obuhvaćeno je 30 žena Romkinja s područja grada Zagreba kojima je pružana kontinuirana i individualizirana podrška u stjecanju obrazovanja i vještina samostalnog traženja posla.

Trajanje Projekta bilo je određeno na godinu dana, i to od 16. studenog 2010. do 16. studenog 2011. te je isti završen Završnom Konferencijom koja je održana 11. studenog 2011. u prostoru Centra za savjetovanje, podršku i informiranje „CASI ROMANI“, Alfrevičeva 6, Zagreb.

6. Provedba istraživanja o Romima s invalidnošću radi utvrđivanja njihovog broja, vrste i stupnja invalidnosti, te predlaganja mjera za poboljšanje kvalitete življenja Roma s invalidnošću

Izvješće Ministarstva socijalne politike i mladih

U provedbi ove mjere romske udruge nisu iskazale zainteresiranost i nisu podnijele niti jednu prijavu na raspisane pozive bivšeg Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi tijekom 2010. i 2011. godine.

7. Poticanje razvoja udomiteljske skrbi u romskim obiteljima, posebice za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Izvješće Ministarstva socijalne politike i mladih

Mjera se provodila kroz redovitu djelatnost centara za socijalnu skrb sa svrhom poticanja razvoja izvaninstitucijskih oblika skrbi i udomiteljske skrbi u lokalnoj zajednici. Mjeru su provodili centri za socijalnu skrb na čijem je području evidentiran značajniji broj pripadnika romske populacije kao primjerice na području centra za socijalnu skrb: Zagreb, Čakovec, Varaždin, Pula, Rijeka, Slavonski Brod i Sisak.

Izvješće Međimurske županije

U nadležnosti centra za socijalnu skrb je 7 educiranih obitelji udomitelja romske nacionalne manjine.

Projekti koji su se odnosili na razvoj i jačanje udomiteljskih obitelji, te općenito na unaprjeđenje udomiteljstva za djecu provedeni su na području Međimurske županije zbog velike potrebe za osiguravanje toga tipa skrbi. Projektne aktivnosti su doprinijele regrutiranju novih udomiteljskih obitelji i smanjenju institucionalne skrbi u skladu sa najboljim interesima djeteta.

8. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za dosljednu primjenu mjera obiteljskog prava u zaštiti romske djece

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Tijekom 2010. godine provedena su dva aktiva, a tijekom 2011. godine jedan aktiv za osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za dosljednu primjenu mjera obiteljskog prava u zaštiti djece.

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

CILJEVI:

- *Upoznavanje s pravima iz sustava zaštite obitelji i materinstva*
- *Uklanjanje stereotipa o muškim i ženskim ulogama u obitelji*
- *Priprema i distribucija edukacijskih materijala o pravima iz sustava zaštite obitelji na romskim jezicima*
- *Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva*
- *Poticanje provedbe programa osvještavanja romskih žena o ravnopravnosti spolova i uklanjanju svih oblika diskriminacije*

X. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

MJERE:

1. Istraživanje obuhvata romskih obitelji pravom na doplatak za djecu i porodne naknade

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Zakon o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06, 107/07, 37/08 i 61/11) i Zakon o roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 85/08, 110/08-ispisak i 34/11) propisuju uvjete koje podnositelji zahtjeva trebaju ispunjavati kako bi ostvarili prava iz ovih Zakona. Sukladno navedenom, svi pripadnici romske populacije, mogu ostvariti prava iz ovih zakona ako, kao korisnici ispunjavaju propisane uvjete.

Ministarstvo, u okviru svojih nadležnosti, nadziralo je provedbu Zakona o doplatku za djecu i Zakona o roditeljskim potporama te u izvještajnom razdoblju nije zaprimilo niti jedan prigovor u pogledu povrede prava pripadnika/ca romske nacionalnosti na jedno od materijalnih prava iz navedenih zakona. Službe u provedbi, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje za doplatak za djecu i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje za prava na roditeljske potpore, preko svojih područnih službi/ureda i ispostava korisnicima omogućuju dobivanje potrebnih informacija i pomoć u ostvarivanju određenog prava. Imajući u vidu činjenicu da prava po osnovi Zakona o doplatku za djecu i Zakonu o roditeljskim potporama, u izvještajnom razdoblju nisu bila sporna pitanja kako za građane romske nacionalnosti i romskih udruga ili drugih udruga u području ljudskih prava i prava nacionalnih manjina bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nije pokrenulo aktivnosti u svrhu istraživanja o obuhvatu romskih obitelji s pravom na doplatak za djecu, i roditeljske (porodne) naknade.

2. Priprema, izrada i distribucija edukacijskih materijala na romskim jezicima o pravima iz sustava zaštite obitelji, radi informiranja Roma o njihovim pravima i načinima njihove realizacije

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguravalo je informiranje i upoznavanje stranaka o pravima iz sustava zaštite obitelji kroz redovite aktivnosti. Informiranje svih korisnik pa tako i korisnika romske nacionalnosti osigurano je preko područnih ureda i službi u provedbi zakona u području zaštite obitelji nad kojima je bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti imalo nadzor. Dodatni edukativni materijali na romskim jezicima nisu tiskani.

3. Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva namijenjenih Romima u sklopu centara za obitelj koji djeluju u područjima naseljenim Romima, a s ciljem uključivanja romske populacije u sustav mjera Nacionalne obiteljske politike

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Obiteljski centri pružaju usluge savjetovanja i pomaganja obitelji te obavljaju i preventivni rad provedbom programskih aktivnosti usmjerenih djeci i mladima, partnerima, roditeljima i

budućim roditeljima te djeci s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji, osjetljivim skupinama i drugim skupinama (npr. stručnjacima raznih profila). Slijedom navedenog, svi obiteljski centri provode programe/projekte vezane uz odgovorno roditeljstvo u koje se mogu uključiti svi dobrovoljni korisnici/ce bez obzira na nacionalnu pripadnost. Isto tako, provode i jednokratne aktivnosti, primjerice tribine, predavanja, okrugle stolove i sl. s ciljem senzibiliziranja i educiranja šire, ali i stručne javnosti te pojedinaca i skupina o specifičnim temama i problemima, među kojima i o pitanjima vezanim uz roditeljstvo.

Pored 17 osnovanih obiteljskih centara, tijekom 2011. godine osnovan je Obiteljski centar Osječko-baranjske županije, koji je započeo s radom i Obiteljski centar Međimurske županije koji je do konca 2011. godine bio u postupku stvaranja uvjeta za početak rada.

U nastavku je prikaz aktivnosti pojedinih obiteljskih centara u provedbi navedene mjere.

OBITELJSKI CENTRI	PROVEDENE AKTIVNOSTI
<p>Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije, Karlovačke županije, Splitsko-dalmatinske županije</p>	<p>Obiteljski centri navedenih županija u 2010. i 2011. godini nisu provodili ciljane programe/projekte budući na području njihovih županija nema područja većinski naseljenih pripadnicima romske nacionalne manjine.</p>
<p>Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije</p>	<p>Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije je tijekom 2010. godine sudjelovao u radu tribine „<i>Romi u lokalnoj zajednici</i>“ koju je organizirala Knjižnica Fran Galović Koprivnica (35 sudionika od kojih 15 sudionika pripadnika romske nacionalne manjine) te je proveo jednokratnu radionicu za djecu polaznike „<i>Male škole za Rome</i>“ pod nazivom „<i>Obitelj i prijateljstvo</i>“ (sudionici: 23 djece romske nacionalne manjine).</p> <p>U 2011. godini Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije sudjelovao je na Okruglom stol „<i>Iskustva u radu s romskom djecom u dječjim vrtićima, školama i knjižnicama na koprivničkom području</i>“ koju je organizirala Knjižnica Fran Galović Koprivnica povodom obilježavanja Svjetskog dana Roma (30 sudionika, od kojih 5 sudionika romske nacionalne manjine). Također je sudjelovao u radu konferencije održane povodom prezentiranja Projekta „<i>Novo sutra za romsku zajednicu Đurđevac</i>“ koju je organizirao CZSS Đurđevac (55 sudionika, od kojih 7 pripadnika romske nacionalne manjine), a u čijoj provedbi sudjeluje i obiteljski centar. Ujedno, Obiteljski potpisao je Sporazum o suradnji s romskom Udrugom „<i>Korak po korak</i>“, zajedno s lokalnom upravom i samoupravom, institucijama i udrugama građana koje direktno ili indirektno skrbe za romsku nacionalnu manjinu, s ciljem promicanja javnog interesa i partnerskih odnosa u smjeru provedbe mjera iz Desetljeća za Rome od 2005. do 2015. godine i poboljšanja ukupne kvalitete življenja Roma na području Koprivničko-križevačke županije .</p>

<p>Obiteljski centar Krapinsko-zagorske i Požeško-slavonske županije</p>	<p>Navedeni obiteljski centri nisu provodili aktivnosti predviđene Nacionalnim programom za Rome za 2010. i 2011. godinu obzirom da na području njihovih županija nema područja naseljenih Romima.</p>
<p>Obiteljski centar Šibensko-kninske i Vukovarsko-srijemske županije te Grada Zagreba</p>	<p>Tijekom 2010. i 2011. godine navedeni obiteljski centri nisu provodili programe/projekte namijenjene ciljanoj skupini niti je ciljana skupina koristila programe/projekte/usluge savjetovanja Obiteljskog centra.</p>
<p>Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije</p>	<p>U 210. godini Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije je provodio edukaciju pomoćnika u nastavi u sklopu <i>Programa pružanja potpore edukacijskom uključivanju djece s teškoćama u razvoju /pripadnika nacionalnih manjina u redovni odgojno-obrazovni sustav</i> (2 pomoćnika u nastavi romske nacionalnosti – sudjelovali u edukaciji i provedbi, za 11 djece romske nacionalnosti u IV. OŠ Bjelovar). Isto tako, 2 pomoćnika u nastavi romske nacionalnosti bili su suvoditelji zimskih dnevnih igraonica za 32 djece u dobi od 3 do 11 godina - korisnika Programa obiteljskog centra „<i>Praznici u Obiteljskom</i>“.</p>
<p>Obiteljski centar Istarske županije</p>	<p>Uspostavljena je i održava se suradnja Obiteljskog centra Istarske županije s Predškolskom ustanovom za djecu romske nacionalnosti „<i>Asando cher-Vesela kuća</i>“ koja djeluje u Puli. Predstavnicu navedene ustanove je tijekom 2011. godine sudjelovala u provedbi programa „<i>Rastimo zajedno</i>“ (dva ciklusa za dvije grupe roditelja) kao vanjska suradnica obiteljskog centra, s ciljem njezina osnaživanja za provedbu radionica „<i>Rastimo zajedno</i>“ za roditelje romske nacionalnosti u sklopu prethodno spomenute predškolske ustanove. Program je usmjeren jačanju roditeljskih kompetencija, osvještavanju odgovornosti roditelja, informiranje i edukacija o odgojnim metodama i stilovima i dr. Usluge obiteljskog centra dostupne su svim, a prema opažanjima djelatnika Obiteljskog centra Istarske županije tijekom 2010. i 2011. godine iste je koristilo oko 20-ak korisnika, pripadnika romske nacionalnosti.</p>
<p>Obiteljski centar Primorsko-goranske županije</p>	<p>U 210. i 2011. godini Obiteljski centar Primorsko-goranske županije provodio je projekt „<i>Odgovorno roditeljstvo</i>“ namijenjen roditeljima maloljetne djece koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora (2010. - 28 sudionika, od kojih 13 pripadnika romske nacionalne manjine; 2011. - 8 sudionika, od kojih 2 pripadnika romske nacionalne manjine). Tijekom 2011. godine, u dva ciklusa, provodio je i projekt „<i>Škola uspješnog roditeljstva</i>“ koji je usmjeren roditeljima djece s teškoćama u razvoju (24 sudionika, od kojih 7</p>

	pripadnika romske nacionalne manjine).
Obiteljski centar Ličko-senjske županije	Obiteljski centar Ličko-senjske županije nije provodio aktivnosti iz Nacionalnog programa za Rome u 2011. godini.
Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije	Tijekom 2010. godine Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije održao je Okrugli stol „ <i>Zajedno protiv trgovanja ljudima – običajno pravo i zakonska regulativa</i> “ (9 sudionika, od kojih 5 pripadnika romske nacionalne manjine - predsjednici romskih udruga) i tribinu „ <i>Zajedno protiv trgovanja ljudima</i> “ (7 sudionika, od kojih 5 pripadnika romske nacionalne manjine - predsjednici romskih udruga). Ovim dvjema aktivnostima u suradnji s Romskim udrugama koje djeluju na području Sisačko-moslavačke županije, te s predstavnicima institucija, željelo se razviti institucionalnu i izvaninstitucionalnu suradnju, prevenirati trgovanje ljudima podizanjem javne svijesti o toj pojavi, informirati i upućivati javnost o problemu trgovanja ljudima, te pružiti osnovne informacije ciljanim skupinama kako bi znali prepoznati ovaj fenomen s posebnim naglaskom na dogovorena/kupljena vjenčanja.
Obiteljski centar Varaždinske županije	U 2011. godine Obiteljski centar Varaždinske županije je provodio niz aktivnosti na području Varaždinske i Međimurske županije: <ol style="list-style-type: none"> 1. Održavanje tribine pod nazivom „<i>Trgovanje ljudima</i>“ u Varaždinu (39 sudionika, od kojih 4 pripadnika romske nacionalne manjine) 2. Održavanje tribine pod nazivom „<i>Trgovanje ljudima</i>“ u Čakovcu (25 sudionika, od kojih 14 pripadnika romske nacionalne manjine) 1. Održavanje edukativnog predavanja na temu „<i>Škola – odgovornost roditelja ili djeteta</i>“ - Osnovne škole Orehovica, Kotoriba, Kuršanec, Pribislavec i Macinec (670 sudionika, od kojih 450 pripadnika romske nacionalne manjine); 2. Održavanje edukativnog predavanja na temu „<i>Trgovanje ljudima</i>“ - Osnovne škole Kuršanec i Pribislavec (196 sudionika, od kojih 121 pripadnika romske nacionalne manjine); 3. Održavanje edukativnog predavanja na temu „<i>Ekonomsko nasilje</i>“ - Osnovne škole Kuršanec i Pribislavec (170 sudionika, od kojih 67 pripadnika romske nacionalne manjine); 4. Održavanje edukativnog predavanja na temu „<i>Ekonomsko nasilje</i>“ i tribine povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u Obiteljskom centru za Rome u Kuršancu (ukupan broj sudionika/pripadnika

	romske nacionalne manjine: 56)
Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije	Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije planirane i ciljane programske aktivnosti isključivo namijenjene Romskoj populaciji nije provodio jer na popisu stanovništva Virovitičko-podravske županije ima neznatan broj pripadnika koji su se izjasnili kao romska nacionalna manjina. Nadalje, provedbom projekta „Autobus čudesna šuma“, usmjerenog pružanju novih sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena djece iz ruralnih područja i područja od posebne državne skrbi te područja s velikim brojem djece, obuhvaćena su i područja Virovitičko-podravske županije naseljena romskim stanovništvom. Isto tako, nekoliko pripadnika romske nacionalne manjine koristilo je usluge individualnog savjetovanja.
Obiteljski centar Zadarske županije	Zbog slabe zastupljenosti romske populacije u Zadarskoj županiji Obiteljski centar Zadarske županije nije provodio posebne projekte/programme usmjerene ciljanoj populaciji, međutim u sklopu redovnih aktivnosti provodio je sve mjere vezane uz nacionalne programe i dokumente u koje su potencijalno bila uključivana i djeca romske nacionalnosti.

4. Poticanje i praćenje programa, temeljenih na Nacionalnom programu djelovanja za djecu, koji su posebno usmjereni prema romskoj populaciji, a afirmiraju Konvenciju o pravima djeteta, među romskom djecom

Izješće Ministarstva socijalne politike i mladih

U razdoblju od 2010. do 2011. godine, bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nije pružilo ciljanu financijsku potporu romskim udrugama, ali je financiralo udruge usmjerene djeci koje su provodile aktivnosti dijelom usmjerene romskoj populaciji, kao što su: Udruženje „Djeca prva“ za projekt „Rani odgoj za civilno društvo“ u iznosu od 20.000,00 kuna koji je usmjeren zaštiti djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja, „Mirovne grupe mladih Dunav“ za projekt „Pružimo ruke i rastimo zajedno“ u iznosu od 20.000,00 kuna koji je usmjeren razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece, Udruge „Ruke, ručice“ za projekt „Super je biti različit“ u iznosu od 20.000,00 kuna te Mirovne grupe mladih Dunav za projekt „Rastimo zajedno II“ u iznosu od 15.000,00 kuna koji su usmjereni razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece. Navedeni projekti prijavljeni su na prioritetna područja natječaja koja su sukladna s područjima i mjerama Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine i Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine.

5. Praćenje ostvarivanja prava romske djece

Izvjешće Pravobraniteljice za djecu

Ured pravobraniteljice za djecu u okviru svojih redovnih aktivnosti, propisanih i Zakonom o pravobranitelju za djecu, promiče prava romske djece te prati ostvarivanje njihovih prava. Kako bi se što sveobuhvatnije sagledalo stanje, u svakodnevnom radu koriste se raznovrsni izvori informacija. To su pojedinačne prijave povreda prava romske djece koje Ured zaprima, potom obilasci institucija i terena te direktan kontakt s predstavnicima romske nacionalne manjine i romskom djecom. Izvor informacija su novinarski upiti, komunikacija s nadležnim institucijama i tijelima uprave, stručni skupovi, provedena istraživanja, sudska praksa te izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Brojne su teme obuhvaćene ovakvim načinom praćenja, a one se nerijetko i isprepliću. U ovom dvogodišnjem izvješću teme kojima se Ured posebno bavio su nasilje, maloljetnički brakovi, obrazovanje, ostvarivanje sadržaja roditeljske skrbi te statusna pitanja Roma.

Prema prijavama pojedinačnih povreda prava djece pripadnika romske nacionalne manjine Ured pravobraniteljice za djecu se tijekom 2010. i 2011. godine susretao s prijavama povreda prava na području ostvarivanja roditeljske skrbi te zanemarivanja u obitelji, potom povredama prava na zaštitu od nasilja, obrazovnih prava, pravosudno-zaštitnih prava, ekonomskih prava, povrede prava na sigurnost u prometu te prijavama sumnje na diskriminaciju temeljem Zakona o suzbijanju diskriminacije.

U nekoliko pojedinačnih slučajeva utvrđene su ozbiljne povrede prava romske djece. U jednom predmetu tijekom 2010. postupalo se na temelju napisa u medijima o počinjenom nasilju u odgojnom domu. Riječ je bila o fizičkom vršnjačkom nasilju, s elementima psihičkog nasilja (vrijeđanje, ponižavanje), a žrtva je bila dječak romske nacionalnosti. Postoje naznake da je u slučaju počinjenja ovog kaznenog djela, nasilje bilo nacionalno motivirano. Iz izvješća nadležnih institucija proizlazi da su poduzeti koraci po Protokolu u slučaju nasilja među djecom, obaviještena je policija i centar za socijalnu skrb te je bila planirana krizna intervencija. Pružena je i psihološka podrška žrtvi. Nakon inspeksijskog nadzora, utvrđen je propust u radu djelatnika doma u sprečavanju vršnjačkog nasilja te je stoga pokrenut postupak izvanrednog otkaza ugovora o radu. Usto, utvrđeni su određeni propusti u stručnom radu, a rješenjem inspektora, naložene su i mjere za njihovo otklanjanje.

U drugom slučaju, policija je samoinicijativno dostavila informaciju da su utvrđeni propusti četiri policijska službenika, protiv kojih su pokrenuti stegovni postupci. Dvojica su odmah suspendirana, a ispituje se i njihova kaznena odgovornost. Policajci su doveli u postaju troje djece mlađe od 16 godina, zatečene u noćnom izlasku bez identifikacijskih isprava i bez pratnje roditelja. Pozvali su njihove roditelje, ali oni nisu mogli ili nisu željeli doći po svoju djecu u postaju. Stoga su policajci djecu odvezli prema naselju u kojem žive, no nisu ih, kako to Obiteljski zakon nalaže, doveli kući i predali roditeljima, već su ih ostavili na udaljenosti većoj od kilometra od njihovih domova da se sami pješice vrate kući po županijskoj cesti u dva sata u noći. Na nesreću, cestom je naišao vozač pod utjecajem alkohola, koji je, zbog neprilagođene brzine, naletio vozilom na dvojicu dječaka. Jedan je preminuo na mjestu događaja, a drugi je teško ozlijeđen.

U nekoliko navrata Uredu su se obraćali novinari s upitima o konkretnim slučajevima, kada je bila riječ o povredi prava djeteta romske nacionalnosti ili je dijete Rom bilo počinitelj nekog prekršaja ili kaznenog djela. U jednom takvom slučaju bilo je prekršeno i djetetovo

pravo na privatnost, o čemu je obaviješteno Državno odvjetništvo i Vijeće časti Hrvatskog novinarskog društva.

Kada se na općoj razini razmatra pitanje ostvarivanja prava romske djece uočeno je da još uvijek postoji nekoliko aktualnih, a čini se često, i međusobno povezanih tema. Jedna od njih je i sklapanje maloljetničkih brakova u romskoj zajednici pa su pravobraniteljica i suradnice u javnosti iznosile stajališta o toj problematici, a posebice na održanim skupovima: „Maloljetni brakovi u romskoj zajednici“ 2010. u organizaciji Udruga žena romkinja „Bolja budućnost“ te 2011. na okruglom stolu pod nazivom "Tradicija, običaji i pritisak okoline" koji je organizirala Udruga žena Romkinja Hrvatske "Bolja budućnost" i mreža nevladinih organizacija za prevenciju i eliminaciju trgovanja ljudima "Petra", povodom obilježavanja Međunarodnog dana ukidanja ropstva.

Na tim skupovima smo istaknuto je da su u Hrvatskoj jasno definirani uvjeti pod kojima se mogu sklopiti maloljetnički brakovi te koje sankcije slijede za nepoštovanje zakona. Stajalište Ured je da kažnjavanje treba biti usmjereno primarno na punoljetne osobe, posebno roditelje koji su odgovorni za svoju djecu, a koji podržavaju, potiču i realiziraju tradiciju maloljetničkih brakova. Iako su represivne mjere i sankcioniranje nužni, samo kažnjavanje teško će postići učinak na širu populaciju pa je zato potrebno paralelno provoditi i kontinuirane preventivne akcije osvještavanja romskih roditelja o štetnosti i protuzakonitosti ovakvih postupanja te je prije svega potrebno nastojati postići što veću uključenost i što dulje zadržavanje djece romske nacionalne manjine u sustavu odgoja i obrazovanja.

Regionalni projekt „Rodna dimenzija uzroka odustajanja romske djece od obveznog školovanja u Hrvatskoj“

U ovom pregledu vrijedno je detaljnije spomenuti rezultate provedenog regionalnog projekta „Rodna dimenzija uzroka odustajanja romske djece od obveznog školovanja u Hrvatskoj“ u kojemu je istraženo s kojim problemima se susreće romska populacija, a koji su istovremeno uzročnici napuštanja redovnog školovanja romske djece. U projektu su iz Hrvatske sudjelovali Udruga žena Romkinja Romsko srce u partnerstvu s Mirovnog grupom Oaza, a istraživanje je provedeno na području Osječko-baranjske županije.

Unutar romske zajednice u kojoj ravnopravnost spolova još nije zaživjela, nego opstaju patrijarhalni odgoj i podržavanje predrasuda i stereotipa, žene su još uvijek u neravnopravnom položaju, kako na tržištu rada, tako i u društvu. To je usko povezano i s uskraćivanjem školovanja, što za posljedicu ima nemogućnost zapošljavanja, ekonomsku ovisnost pa često i zlostavljanje u obitelji. Stoga je u naslovu istraživanja naglašena rodna dimenzija problema. Ispitanici su odabirani po kriteriju pohađanja redovnog školskog sistema, odnosno ciljana populacija su bila djeca koja su napustila školu, djeca koja školu nisu nikada pohađala te njihovi roditelji. Zanimljivo je da je na početku broj ispitanika/ca u grupi roditelji i djeca bio 48, međutim na većinu pitanja odgovor je dalo 38 ispitanih, zbog nepostojanja dozvole od strane nekog od muških članova obitelji da se daju odgovori na neka od pitanja. Također, u rezultatima istraživanja se navodi da je Zakon o doplatku za djecu uvelike utjecao na rezultate istraživanja, jer zbog uvjetovanosti primanja dječjeg doplatka potvrdom o redovitom školovanju većina romske djece formalno pohađa osnovnu školu do navršanih 15 godina odnosno otežana je vidljivost odustajanja romske djece od obrazovanja.

Ciljevi istraživanja su bili utvrditi razloge odustajanja djece i mladih od obaveznog obrazovanja s naglaskom na rodnu dimenziju; utvrditi postoji li veza između ekonomsko-obrazovnog statusa roditelja i djece koja napuštaju obrazovanje s naglaskom na rodnu dimenziju; utvrditi što rade institucije države (škole, centri za socijalnu skrb, sudovi, policija) u vezi sa zakonom propisanim obavezama te utvrditi što rade nevladine organizacije na

ciljanim teritorijalnim područjima vezano za odustajanje romske djece od obveznog obrazovanja. Niz je različitih razloga zašto se djeca odlučuju da prekinu školovanje. Nerijetko je to siromaštvo, loši uvjeti stanovanja, a zabrinjavajuće je da je ovo istraživanje pokazalo da se najveći broj ispitanika izjasnilo da je razlog napuštanja redovnog školovanja, sklapanje braka. Također, kao neke od bitnih razloga zašto su djeca napustila školu navode se nemotiviranost djece za školovanje, maltretiranje od strane vršnjaka i nastavnika, obiteljski problemi, vlastita bolest ili „bezobrazluk“ djeteta. Navedeni razlozi su najčešći „izgovori“ koje 59,4% ispitanih navodi kao opravdanje zašto im djeca izostaju iz škole. 27,6% ispitanika tvrdi da je dijete napustilo školu zbog sklapanja braka, 10,3% ispitanika/ca da je razlog bio trudnoća i rađanje djeteta, 17,2% ispitanih navodi kao razlog loše ocjene i nemogućnosti da se prođe razred. Jedan od statistički značajnijih razloga koji se navode jest i taj da roditelji sami priznaju da djecu nisu dovoljno „tjerali“ u školu.

Nesporno je da je vrijednosni sustav i ponašanje roditelja usko povezano uz ponašanja djece. Nema roditelja jedan je od ključnih čimbenika ovog problema. Međutim, pri iznalaženju rješenja problema odustajanja od školovanja prije svega treba uočiti da odgovornost nije isključivo na roditeljima, imajući u vidu činjenicu da su nadležne institucije sukladno zakonskim propisima dužne sankcionirati nebrigu i neodgovornost roditelja prema djeci u smislu poštovanja dječjih prava. Izuzetno je velika odgovornost i na institucijama da na vrijeme i dosljedno uočavaju probleme i primjereno ih rješavaju te neadekvatna postupanja sankcioniraju. Istraživanje je pokazalo da i unatoč postojanju jasne zakonske regulative, 19% ispitanih od njih 21 tvrdi da nitko nije uopće reagirao na činjenicu da je dijete napustilo školovanje, a 81% tvrdi da ih je škola pozvala na informativni razgovor. Tek dva ispitanika navode da su bili pozvani u Centar za socijalnu skrb.

Uzimajući u obzir zakonske akte koji reguliraju ovo područje, u istraživanju se dolazi do zaključka da za problem „ispadanja“ romske djece iz redovnog obrazovnog sustava dio odgovornosti snose i nadležne institucije koji ne provode zakonom predviđene procedure u slučaju da roditelji/staratelji svojim ponašanjem krše neke od odredbi propisanih zakonskim aktima.

Istraživanje je pokazalo i da obrazovni sustav mora učiniti više da romska djeca na vrijeme i uz adekvatnu pripremu uđu u sustav (predškolski programi) te da se u njemu što dulje zadrže. Osim potrebe da se osiguraju uvjeti za kvalitetno uključivanje u nastavni proces, nužno je raditi na promicanju vrijednosti koje će utjecati na promjenu stavova romske populacije prema važnosti školovanja, vrijednosnih sustava kao i stavove prema ranom stupanju u bračne i seksualne odnose.

Posebna vrijednost ovog istraživanja je njegova dimenzija participacije djece odnosno bilježenje njihovih mišljenja i stavova na ovu temu. Naime, 26 roditelja je pristalo da djeca budu ispitana. Od 21 ispitanika, bilo je 14 dječaka i 5 djevojčica. Uzrok manjeg broja ispitane ženske djece je taj što djevojke koje su se udale uglavnom više ne žive sa svojim roditeljima, a njihovi bračni partneri nisu željeli surađivati s istraživačima.

Kada su se djeca izjašnjavala o razlozima napuštanja redovnog obrazovanja, većina ispitanika kao najvažniji čimbenik za napuštanje redovnog obrazovanja smatra svoje loše ocjena. Dalje, tu je također mali broj ispitanika koji tvrdi da je razlog napuštanja škole utjecaj vršnjaka kao i to da im nitko nije mogao pomoći oko školskih zadaća. Na pitanje: Što ti se najviše dopadalo u školi, 57,1% ispitanih dalo je odgovor da im se najviše sviđalo druženje s vršnjacima, zatim raznovrsnost sadržaja, sudjelovanje u priredbama, što znamo da predstavlja izvor zadovoljstva i za većinu ostale djece. Ohrabrujuća je činjenica da bi znatan broj djece, da ima

mogućnost, nastavio sa školovanjem, odnosno, 82,6% ispitanika/ca od ukupnog broja 23 koji su dali/e odgovor na ovo pitanje.

Istraživanjem se željelo doći i do podatka da li, i koliko ima romske djece koja pohađaju posebne programe obrazovanja. Tako 31,6% ispitanika/ca od njih 38 koliko ih je dalo odgovor na ovo pitanje tvrdi da ima djecu koja se školuju po ovakvom planu i programu.

Najčešći razlozi zbog kojih su djeca prebačena na taj oblik obrazovanja su loše ocjene (66,7%) i to što dijete lakše savladava gradivo u specijalnoj školi, nego u redovnoj (75%). Osim toga, kao bitni razlozi ovakve odluke navodi se i to što u specijalnoj školi dijete dobije pomoć asistenta (25%), besplatne knjige (16,7%), a jedan ispitanik kao razlog navodi nedovoljno poznavanje jezika.

U istraživanju su sudjelovali i predstavnici institucija, a nastojalo se doći do podatka da li škole vode evidenciju o tome koliko romske djece napusti školovanje, 16 ispitanika/ca je dalo odgovor na navedeno pitanje. Svi oni (100%) tvrde da imaju evidenciju ukupnog broja učenika koji napuste školu, ne odvajajući ih prema etničkoj, vjerskoj ili bilo kojoj drugoj pripadnosti. Njih 7 tvrdi da evidencija koju vode nije dostupna javnosti, 7 ih tvrdi da jeste, dok 4 od ukupnog broja ispitanih tvrdi da evidenciju šalje Ministarstvu i drugim nadležnim službama. Takve evidencije najčešće vode razrednici, pedagozi ili tajnici škole. Ovo je zanimljiv podatak, s obzirom na činjenicu da je Ured pravobraniteljice za djecu tražio upravo ove podatke od nadležnog Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, no nije ih dobio.

Međutim, Ured državne uprave u Međimurskoj županiji te Ured državne uprave u Varaždinskoj županiji dostavio je Uredu pravobraniteljice za djecu podatke o broju prijava koje su zaprimili od osnovnih škola u 2011. godini, temeljem članka 136. stavak 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Služba za društvene djelatnosti Ureda državne uprave u Varaždinskoj županiji za gore navedene prijave podnijela je optužni prijedlog protiv roditelja učenika zbog toga što nisu brinuli da njihovo dijete redovito izvršava školske obveze, odnosno redovito pohađa obvezni dio programa kao i ostale oblike odgojno – obrazovnog rada te su izvijestili škole o poduzetim mjerama i nadležni Zavod za socijalnu skrb.

Tablica 1 *Broj prijava temeljem članka 136. stavak 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*

Županija	Osnovna škola	Broj prijava
Varaždinska županija	Petrijanec	48
	V. osnovna škola Varaždin	8
	Centar „T. Špoljar“ Varaždin	1
Međimurska županija	Kotoriba	9
	Tomaša Goričanca Mala	14
	Subotica	
	Vladimira Nazora Pribislavec	9
	Macinec	1
	Kuršanec	13
	Prelog	1

Iako na području ove dvije županije živi velik broj pripadnika romske nacionalne manjine te djeca pohađaju navedene škole, nema podatka o tome koliki se broj tih prijava odnosio na roditelje romske nacionalne manjine. Ipak, ovi podaci su vrijedni zbog toga što pokazuju u

kojoj mjeri škole reagiraju na neadekvatnu roditeljsku skrb na način da o tome obavještavaju nadležne urede državne uprave.

Obrazovanje romske djece

U cilju postizanja zajedničke platforme za djelovanje i unapređenje sadašnjeg stanja, u 2011. godini održan je okrugli stol na kome je sudjelovala i predstavnica Ureda pravobraniteljice za djecu. Zaključci skupa upućeni su donositeljima odluka s primarnim ciljem pripreme revizije strateških dokumenata u području integracije Roma uoči hrvatskog preuzimanja tijekom 2012. godine predsjedanja Desetljećem za uključivanje Roma 2005. - 2015.. Sažeti zaključci tog okruglog stola su slijedeći: prevencija segregacije i desegregacija moraju biti cilj strategija; nužne su izmjene i praćenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. tako da planirane izmjene strateških dokumenata idu u smjeru objedinjavanja i jasnog povezivanja ovih dvaju dokumenata, temeljite revizije postignutog na osnovu evaluacije, jasnog definiranja ciljeva, mjera i nadležnosti te financijskih potreba, a treba biti jasnija uloga i odgovornost u tim dokumentima nacionalnih i lokalnih vlasti te jasni kriteriji za romske organizacije; potrebno je i veće korištenje sredstava iz Fonda za obrazovanje Roma, uz snažnije uključivanje relevantnih postojećih institucija (poput Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Učiteljskih akademija i Sveučilišta); trebalo bi pristupiti izradi kurikuluma i uvođenju modela C u škole s romskom populacijom, pri čemu sadržaji romske kulture (koji uključuju i materijale na romani chibu, bajaškome i hrvatskome jeziku) trebaju biti otvoreni i poticati da ih pohađaju i djeca većinskih skupina; nastavnike/ce koji rade u školama provodeći obrazovne programe obrazovanja Roma trebalo bi dodatno motivirati, ali i pospješiti kontrolu kvalitete nastave i odgovornost škola; nužno je provoditi rad u zajednici, s romskim i neromskim roditeljima i uz to paralelno sustavno raditi na borbi protiv siromaštva te borbi protiv diskriminacije.

U Strasbourgu je 16. ožujka 2010. Europski sud za ljudska prava, nakon postupka pred Velikim vijećem suda, objavio presudu u predmetu Oršuš. Predmet se odnosi na 14 učenika iz dvije osnovne škole iz Međimurja (Macinec i Podturen) koji su se žalili Velikom vijeću Europskog suda za ljudska prava na povredu članka 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dugotrajnost sudskog postupka na nacionalnim sudovima, odnosno okončanje postupka u "razumnom roku"), da im je bilo uskraćeno pravo na obrazovanje (čl. 2. Protokola 1. uz Konvenciju), te povredu prava iz čl. 14. Konvencije, u vezi sa čl. 2. Protokola br. 1., odnosno da su bili diskriminirani u mogućnosti ostvarivanja prava na obrazovanje zbog svoje romske pripadnosti, jer su tijekom osnovnoškolskog obrazovanja bili u određenom razdoblju ili cijelo vrijeme smješteni u „romske razrede“.

Veliko vijeće Europskog suda detaljno je analiziralo činjenice za svakog od 14 podnositelja te relevantne međunarodne dokumente s područja ljudskih prava koji se tiču položaja i obrazovanja Roma. Sud je utvrdio da je podnositeljima povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku stoga što je Ustavnom sudu Republike Hrvatske trebalo više od 4 godine da riješi ovaj predmet, a posebice imajući u vidu da se radilo o važnom predmetu koji se odnosio na pravo na obrazovanje djece. To je bila jednoglasna sudska odluka. U odnosu na prigovor o diskriminaciji u obrazovanju, iako je sud istaknuo napore koje Hrvatska ulaže u obrazovanje romske djece, kao i činjenicu da nije bilo diskriminacijske namjere, većina sudaca je, nadilazeći činjenice konkretnog slučaja i uzimajući u obzir kontekst specifičnog položaja romskog stanovništva u Međimurju, utvrdila indirektnu diskriminaciju podnositelja u vrijeme dok su polazili osnovnu školu, zato što nije bilo adekvatnih jamstava koja bi osigurala razumni odnos razmjernosti između sredstava koja su bila korištena i legitimnog cilja kojem

se težilo. Povreda je utvrđena zbog nedostatka jasne pravne osnove za stavljanje djece koja nisu znala hrvatski jezik u posebne razrede te zbog nedostatka transparentnosti i jasnih kriterija praćenja i premještanja djece iz romskih u miješane razrede. Pri donošenju presude u obzir je uzeta i činjenica da su se roditelji druge djece protivili uključivanju romske djece u miješane razrede. Za utvrđene povrede Europski sud je svakom od podnositelja dosudio odštetu od 4.500 EUR, a svim podnositeljima zajedno plaćene troškove postupka u iznosu od 10.000 EUR. Postoje dakako, u pravnim analizama, kritike u odnosu na presudu, posebice s obzirom na činjenicu da je indirektna diskriminacija utvrđena tijesnom većinom sudaca Velikog vijeća.

U sagledavanju situacije važno je da su razlozi utvrđivanja postojanja indirektno diskriminacije, odnosno nepostojanja jamstava u ostvarivanju prava na obrazovanje, pokazali da se regionalna i lokalna samouprava, kao i lokalno stanovništvo, teško samo može nositi s problemom položaja romske manjine u Međimurju. Naime, za otklanjanje tri od četiri razloga (početno raspoređivanje djece u razredne odjele, nastavni plan i program, postupak premještanja iz isključivo romskih u mješovite razrede i nadzor) odgovorno je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Za otklanjanje četvrtog razloga (neredovito pohađanje nastave i visoka stopa napuštanja školovanja) potrebna je spremnost i koordinirana suradnja nekoliko ministarstava i tijela u njihovim sustavima, zatim suradnja s lokalnom i regionalnom zajednicom, horizontalna suradnja svih sustava na regionalnoj i lokalnoj razini te intenzivnija i konstruktivna suradnja s predstavnicima romske nacionalne manjine.

Nakon analize presude, Republika Hrvatska je Odboru ministara Vijeća Europe u prosincu 2010. prezentirala Akcijski plan s općim i pojedinačnim mjerama koje država namjerava poduzeti u izvršenju ove presude te jasnim vremenskim rokovima u kojima ih namjerava provesti.

Pozitivan pomak učinjen je kroz članak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi iz srpnja 2010., u kojem se propisuje izmjena dotadašnjeg članka 43. stavka 1., koji sada propisuje da su škole dužne posebnu pomoć pružiti djeci koja imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj, a ne znaju ili nedostatan poznaju hrvatski jezik. S donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, u srpnju 2010., omogućena je fleksibilnija organizacija razrednih odjela te individualno praćenje postignuća učenika.

Kako bi stekla bolji uvid u položaj romske djece u Međimurskoj županiji, pravobraniteljica za djecu je posjetila u prosincu 2010. romsko naselje Parag i tri odgojno-obrazovne ustanove koje pohađa veći broj romske djece na području županije. Tijekom posjeta održan je radni sastanak na kojem su sudjelovali predstavnici Međimurske županije, a razgovaralo se o mogućnosti ostvarivanja prava djece romske nacionalnosti u Međimurskoj županiji, u kojoj u 13 romskih naselja obitava najveći broj Roma, s posebnim osvrtom na probleme s kojima se susreće regionalna uprava.

Prilikom posjete školi OŠ Vladimira Nazora u Pribislavcu, uočeni su potpuno neadekvatni i za djecu opasni uvjeti u kojima se nastava održava. Naknadno je, tijekom 2011. godine, zaprimljena i obavijest o uvjetima rada i stanju sigurnosti u školi. U izvješću su navedeni brojni nedostaci koji se odnose na uvjete organiziranja i odvijanja nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, opremljenost školskog prostora, prehranu i sigurnost učenika, a koji ukazuju na ugroženost prava učenika na kvalitetno obrazovanje, kao i ugroženost njihove sigurnosti i zdravlja. Zatraženo je očitovanje i poduzimanje mjera iz nadležnosti MZOS i Međimurske županije. Od ministarstva, nažalost, nije zaprimljen odgovor, a županija je odgovorila da se radi o školi koja ima 14,45% učenika s teškoćama u učenju, da su više od

polovine učenika romske nacionalnosti, da je svjesna svih problema i ugroženosti djece, da zgrada škole predstavlja stalnu opasnost za živote učenika i osoba koje u školi rade, da prijeti urušavanje krovništva dvorca u kojem se škola nalazi, obavijestili su nas što je do sada učinjeno, što se planira i radi dalje na osiguravanju uvjeta. U izvješću stoji i da je župan razmišljao da od nadležnih zatraži zatvaranje škole, no da u općini niti bližoj okolici nema objekta u koji bi se škola preselila. Također navodi da se iz godine u godinu drastično smanjuju sredstva u minimalnim financijskim standardima osnovnog školstva namijenjena za kapitalne investicije, da su prosjeci plaća u Međimurskoj županiji među najnižima u državi, da se zbog toga smanjuju i prihodi županije koja nema dovoljno sredstava za ulaganja u nove zgrade te da sama županija bez obzira na sve napore i uložena sredstva problem ne može sama riješiti i da očekuje pomoć svih institucija i službi koje su odgovorne za sustav osnovnog školstva.

Predstavnici županije, ali i ostalih institucija, naveli su da se osjećaju „napuštenima“ od države, da se sva odgovornost za rješavanje složene situacije prebacuje na regionalnu i lokalnu samoupravu, koja ponekad nema ovlasti ni načina, a ni dovoljno sredstava, kako bi riješila sve probleme. Naglasili su da im je nužno potrebna i zakonska, i stručna, i materijalna podrška. Pravobraniteljica je već u nekoliko navrata pokušala potaknuti što žurnije osnivanje Obiteljskog centra, koji u ovoj županiji još ne postoji, a brojna su područja na kojima bi mogao djelovati. Prijašnjih godina MOBMS predvidio je sredstva za osnivanje Obiteljskog centra i predložio Županiji da osigura prostor, što se u to vrijeme nije dogodilo. Kad je Županija osigurala primjeren prostor, MOBMS je u jesen 2008., zbog neiskorištenih sredstava iz prijašnjih godina, prigodom rebalansa Državnog proračuna sredstva za ovu namjenu u cijelosti brisao iz Plana. Ured pravobraniteljice je obaviješten da će odmah po jačanju materijalnih mogućnosti Državnog proračuna, proces osnivanja obiteljskih centara biti nastavljen.

Statusna pitanja romske djece i roditelja

Jedna od tema, kada je riječ o ostvarivanju prava djece romske nacionalnosti, je i rješavanje statusnih pitanja njih i njihovih roditelja. Tim problemom bavila se javna rasprava održana u okviru projekta "S Romima/kinjama za Rome/kinje", uz potporu Norveškog veleposlanstva i Ureda za nacionalne manjine Vlade RH. Na raspravi su sudjelovali zainteresirani dionici: predstavnici tijela državne uprave (MUP-a, ostalih ministarstava, vladinih ureda itd.), romske i neromske organizacije civilnoga društva, predstavnici međunarodnih organizacija te nezavisni stručnjaci. Neki od važnih zaključaka tog skupa, koji direktno mogu utjecati i na unapređenje mogućnosti ostvarivanje prava djece su slijedeći: osim Ministarstva unutarnjih poslova, u rješavanju statusnih pitanja proaktivnije se treba uključiti Ministarstvo uprave; novi Nacionalni program za Rome, čija je izrada u tijeku, trebao bi definirati status, sastav, djelokrug, odgovornosti, način rada i financiranje mobilnih timova koji bi se nastavili baviti rješavanjem statusnih pitanja romske populacije na terenu jer su se pokazali kao jedini djelotvoran instrument. Preporuka je skupa da timovi budu multidisciplinarni te da obuhvaćaju Rome prema potrebi određene lokalne zajednice, tako da mogu rješavati i socijalna, obrazovna, zdravstvena i pitanja stanovanja i zapošljavanja, sukladno Nacionalnom programu. Budući su statusna pitanja Roma u velikoj mjeri vezana za naslijeđe bivše SFRJ (republička državljanstva, upis i ispis iz njih itd.), nadležna ministarstva, prvenstveno Ministarstvo uprave i Ministarstvo unutarnjih poslova, trebaju poboljšati i konkretizirati regionalnu suradnju na ovim područjima; potrebno bi bilo i oformiti Info-centre u svim sredinama gdje žive Romi/kinje, a u postizanju razvoja međusobnog povjerenja i osjećaja sigurnosti u lokalnoj zajednici koji je u pojedinim sredinama narušen te suzbijanja kriminaliteta i diskriminacije, osim kvalitetnih projekata koje provodi MUP, potrebno je i

aktivnije zalaganje te preuzimanje odgovornosti načelnika općina i gradonačelnika gradova u kojima i na rubu kojih žive Romi/kinje. To se odnosi na njihove redovite posjete romskim naseljima i suradnju s nadležnim institucijama i centrima, kao što je potrebna i aktivnija i odgovornija uloga romskih aktivista/kinja na terenu. Ta uloga lokalnih vlasti i romskih aktivista, u suradnji s nadležnim ministarstvima, trebala bi biti jasno definirana novim Nacionalnim programom za Rome.

Okrugli stol „Romi u Hrvatskoj – integracija Roma u hrvatskog društvo“

Pravobraniteljica za djecu je sudjelovala i na okruglom stolu u veljači 2011. koji je organizirao Ured za nacionalne manjine u suradnji s Vijećem Europe pod nazivom „Romi u Hrvatskoj – integracija Roma u hrvatskog društvo“. Na skupu su raspravljalo o ostvarivanju prava romske nacionalne manjine, a predstojnik Odjela za Rome i Putnike u Vijeću Europe, predstavio je dosege kampanje „Dosta!“ koja je 2009. godine započela i u Hrvatskoj. U okviru toga događanja predstavljena je i knjiga Jean-Pierre Liégeois „Romi u Europi“. Upoznavanje s poviješću i kulturom Roma što većeg broja pripadnika većinskog stanovništva može pomoći boljem razumijevanju i prihvaćanju te kvalitetnijoj integraciji romske populacije, posebno djece, u hrvatsko društvo.

6. Uključivanje mladih Roma u aktivnosti predviđene Nacionalnim programom djelovanja za mlade

Izješće Ministarstva socijalne politike i mladih

Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine odlukom Vlade Republike Hrvatske usvojen je u srpnju 2009. godine. Nacionalni program za mlade sveobuhvatan je strateški dokument s ciljem unapređenja ukupnih aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje svojim djelokrugom i nadležnostima pridonose rješavanju potreba mladih te pridonose podizanju kvalitete njihova života. Posebni ciljevi zacrtani su u svakom pojedinom području koji se žele ostvariti kroz predložene mjere i aktivnosti, a odnosi se na mlade u dobi od 15 do 30 godina. Mjere iz Nacionalnog programa za mlade su po svom sadržaju i opsegu prilagođene vremenu i potrebama svih skupina mladih, a tako i mladih Roma. Njihova provedba je zahtijevala svakodnevno praćenje ukupnih kretanja u društvu i praćenje dinamike njegove neposredne primjene. Jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave su prepoznale lokalne potrebe mladih i sačinile svoje programe djelovanja te je postignuta kvalitetnija harmonizacija aktivnosti usmjerenih mladima i za mlade, uz njihovu punu uključenost. Sukladno mjerama iz Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine, bivše Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinanciralo je projekte udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti i projekte koji se odnose na rad klubova za mlade koji svojim aktivnostima obuhvaćaju sve skupine mladih te je dodijeljena financijska potpora i za projekte udruga osnovanih od strane Roma čiji su korisnici mladi Romi. Za projekte koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti, tijekom 2010. godine, pružena je financijska potpora slijedećim romskim udrugama: „Udruga Romi za Rome Hrvatske“ za projekt „Zdrava zajednica“ u iznosu od 25.000,00 kuna i „Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije“ za projekt "Droga? Ne hvala!" u iznosu od 25.000,00 kuna, a tijekom 2011. godine „Klub mladeži Roma Hrvatske“ za projekt „Osposobljavanje voditelja za rad s mladima u uhodanoj aktivnosti besplatnog pristupa računalnoj mreži i programima za učenje te pristupu Internetu“ u iznosu od 40.000,00 kuna. Tijekom 2011. godine, za projekte koji se odnose na rad klubova za mlade pružena je financijska potpora slijedećim romskim udrugama: „Klub mladeži Roma Hrvatske“ za

projekt „Klub mladeži Roma Hrvatske“ u iznosu od 10.000,00 kuna i „Udruga Romi za Rome Hrvatske“ za projekt „Interkulturalni klub 'Mladi za mlade“ u iznosu od 20.000,00 kuna. Navedeni projekti prijavljeni su na prioritetna područja natječaja koja su sukladna s područjima i mjerama *Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine*.

7. Poticanje programa nevladinih organizacija usmjerenih na afirmaciju žena i njihovo osvješćivanje o ljudskim pravima i ravnopravnosti spolova, na afirmaciju Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije romskih žena, organiziranjem: tribina, seminara, edukacija na temu ravnopravnosti spolova i ljudskih prava, skupina koje rade na potpori i sl.

Izvešće Ministarstva socijalne politike i mladih

Ministarstvo nadležno za poslove obitelji je uvođenjem programskih aktivnosti unaprjeđenja zaštite žrtava nasilja u obitelji još 2004. godine otvorilo mogućnosti financijske potpore organizacijama civilnog društva koje štite žrtve nasilja u obitelji te je pomoglo provedbu njihovih projekata i programa, a od 2009. godine, u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i rad skloništa i savjetovaništa za žrtve nasilja u obitelji. U proteklom razdoblju za ovu je svrhu osigurano ukupno 15.048.385,46 kuna.

Aktivnosti projekata i programa su, između ostalog, usmjerene podizanju svijesti žena te cjelokupne javnosti o ljudskim pravima, ravnopravnosti spolova te problematici nasilja nad ženama i djecom. Navedene programske aktivnosti namijenjene su svim ženama žrtvama nasilja u obitelji, te samim time romskim ženama, a Ministarstvo nadležno za poslove obitelji ne raspolaže podacima o ženama romske populacije, korisnicama navedenih programskih aktivnosti.

Izvešće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga ljudskih prava)

U okviru Natječaja za prijavu projekata organizacija civilnog društva u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2010. godinu na poziciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za ljudska prava), Ured je za prioritetno područje – Osvješćivanje žena – pripadnica romske nacionalne manjine o ljudskim pravima – financirao dva projekta u ukupnom iznosu od 40.000,00 kuna. Riječ je o projektu “Osvijesti se, obrazuj i napreduj“ udruge Žena Romkinja – Romsko srce te projektu “Rodna ravnopravnost Romkinja“ udruge Iskra.

Također, u okviru istog natječaja, odnosno Natječaja za prijavu projekata organizacija civilnog društva u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2011. godinu na poziciji Ureda za ljudska prava Vlade Republike, Ured je za prioritetno područje – Osvješćivanje žena – pripadnica nacionalnih manjina o ljudskim pravima – financirao projekt “Moj život – rodna ravnopravnost Romkinja“ udruge Iskra – Slavonski Brod u iznosu od 20.000,00 kuna.

XI. PROSTORNO UREĐENJE

CILJEVI:

- *Istražiti prostorni razmještaj lokacija naseljenih Romima*
- *Urbanističko uređenje lokacija naseljenih Romima*
- *Izrada županijskih programa za unapređenje stanja lokacija naseljenih Romima*

XI. PROSTORNO UREĐENJE

MJERE:

1. Istraživanje prostornog razmještaja i karakterizacija lokacija naseljenih Romima na području Republike Hrvatske

Izvešće Grada Zagreba

U dosadašnjoj urbanističkoj praksi grada Zagreba nije evidentiran pokušaj da se posebno razluče područja gdje žive pojedine etničke skupine.

Karta etničke zastupljenosti zajedno sa socijalnim zoningom te prikazom pravaca gospodarskog razvoja, kartom tržišne vrijednosti gradskog zemljišta, kartom stanja i pravaca razvoja komunalne infrastrukture, kartama sanacije ugroženih područja kao i zaštite osobitih prirodnih i urbanističkih vrijednosti, predstavljala bi jedan od ulaznih podataka za razumijevanje i usmjeravanje razvoja grada.

Sastavila bi se dinamička prostorna matrica grada koja je osnova gradskom marketingu, svakoj gospodarskoj strategiji – razvojnim planovima, a time i podloga za izradu socijalno osjetljivih i provedljivijih prostornih planova.

Bez točnijih evidencija maksimalno su korišteni podaci Popisa stanovništva iz 2001. godine kako bi se dobila sliku rasprostranjenosti romske populacije. Cijeneći da je broj Roma promjenjiv izjašnjavanjem kao Rom dobili smo 2001. godine reprezentativni uzorak ove populacije na temelju kojeg se moglo zaključiti gdje su područja gdje Romi žive u otežanim uvjetima života kao i koje mjere treba poduzeti da bi se to stanje poboljšalo.

2. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima

Izvešće Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja

Stanje: provedba mjere je pri završetku

OBRAZLOŽENJE

Provedbom predmetne mjere koordinira MZOPUG sada MGIPU, a provode županijski zavodi za prostorno uređenje (županijski zavodi) županija koje na svom teritoriju imaju lokacije naseljene Romima koje zahtijevaju prostorno rješavanje, uređenje i opremanje i Zavod Grada Zagreba, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, županijskim vijećima, predstavnicima romskih vijeća i udruga.

Provedbi mjere pristupilo je 14 županija koje je bilo potrebno razmatrati u okviru provedbe Nacionalnog programa, i to: Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska i Međimurska županija, te Grad Zagreb.

Nakon provedbe mjere u razdoblju od 2010. do 2011. godine stanje je slijedeće:

- broj izrađenih i usvojenih županijskih programa: 13

- broj županijskih programa u izradi: 1

Izrađeni i usvojeni županijski programi odnose se na slijedeće županije:

1. Zagrebačka županija
2. Sisačko-moslavačka županija
3. Karlovačka županija
4. Varaždinska županija
5. Koprivničko-križevačka županija
6. Bjelovarsko-bilogorska županija
7. Ličko-senjska županija
8. Virovitičko-podravska županija
9. Brodsko-posavska županija
10. Osječko-baranjska županija
11. Istarska županija
12. Međimurska županija i
13. Grad Zagreb

U izradi je još jedan Županijski program, i to:

14. Primorsko-goranske županije
Iz izvješća Primorsko-goranske županije od 27. siječnja 2012. godine koji je dostavljen MGIPU, vidi se, da je Županijski program aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacije naseljenih Romima izrađen, ali nije usvojen i donešen na sjednici Županijske skupštine Primorsko-goranske županije.
U tom Programu je obuhvaćeno 20 lokacija naseljenih Romima na području osam (8) jedinica lokalne samouprave. Od tih osam jedinica lokalne samouprave, sedam (7) ih se očitovalo na dosadašnji i budući rad na svom području i to gradovi Rijeka, Delnice, Vrbovsko, Novi Vinodolski, Čabar i Crikvenica i općina Brod Moravice.

Jedino općina Omišalj nije poslala svoje očitovanje.

Izvješće Grada Zagreba

Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba donijelo je 25. studenog 2005. Gradski program aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima.

3. Poticanje rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na državnom zemljištu

Izvješće Agencije za upravljanje državnom imovinom

Nastavno na ranije izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za razdoblje od 2010. do 2012. godine kada je ovaj Ured imao u obradi 4 zaprimljena zahtjeva vezana uz potrebe nekretnina za Rome putem jedinica lokalne samouprave ili Ureda za nacionalne manjine (za prijenos vlasništva, darovanje, i sl.) napominje se sljedeće:

- dva predmeta su u cijelosti riješena,
- a dva su u obradi.

RIJEŠENI PREDMETI

- u cijelosti

- zahtjev općine Podturen za dodjelu zemljišta za potrebe formiranja izdvojenog građevinskog zemljišta naselja Podturen - Romsko naselje Lončarevo i za legalizaciju bespravno izgrađenog;
- zamolba za darovanje zemljišta Općini Nedelišće za Naselje Parag

PREDMETI U RJEŠAVANJU

- u obradi

- zamolba Grada Slavonskog Broda za darovanje nekretnina za romsko naselje "Josip Rimac";
- zamolba za darovanje zemljišta Grada Ludbrega za naselje "Meka" u k.o. Ludbreg, zk.ul. br. 1317, k.č. br. 3703, 3704, 3690, 3694, 3695, 3698, 3699, 3702, 3705 iz 11/2011.godine

Izješće Grada Zagreba

Izmijenjen je Generalni urbanistički plan Grada Zagreba za zemljište uz Sisačku cestu, oznake k.č. 2886/1, 2881/5, 2887 i 2885 sve k.o. Klara, te je na tom zemljištu sada predviđena mješovita namjena na kojem će se, nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa moći formirati građevinske parcele za izgradnju obiteljskih objekata za smještaj višečlanih obitelji.

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Izješće Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja

Stanje: u dijelu iz nadležnosti MZOPUG sada MGIPU (prostorno planski poslovi) mjera se provodi trajno

OBRAZLOŽENJE

Provedba je, sukladno nadležnostima, podijeljena na više aktivnosti od kojih su u djelokrugu MZOPUG sada MGIPU prostorno-planski poslovi odnosno osiguranje sredstava za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima (prostorni planovi uređenja općina i gradova u dijelovima koji se odnose na te lokacije i detaljni planovi uređenja tih lokacija).

U okviru navedenog, a temeljem dostavljenih zahtjeva jedinica lokalne samouprave kao nadležne razine za izradu prostornih planova za lokacije naseljene Romima, ovo Ministarstvo je u razdoblju 2010.-2011. godine u cijelosti osiguralo sredstva za izradu prostornih planova slijedećim jedinicama lokalne samouprave:

- Općini Mala Subotica u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Piškovec (2010.).
- Općini Nedelišće u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Parag (2010.).
- Općini Pribislavec u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja u općini Pribislavec (2010.).
- Općini Podturen u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Lončarevo, te Geodetsku izmjeru za romsko naselje Lončarevo (2010.).
- Gradu Belišću u Osječko-baranjskoj županiji za Izmjenu i dopunu Prostornog plana uređenja grada Belišća i Detaljnog plana uređenja ulice Marka Oreškovića u Bistrincima (2010.).
- Općini Popovača u Sisačko-moslavačkoj županiji za Izmjenu i dopunu Prostornog plana uređenja Općine Popovača i Detaljnog plana Uređenja Poljske ulice u naselju Donja Gračenica (2011.).
- Gradu Belišću u Osječko-baranjskoj županiji za izradu Parcelacijskog elaborata za dio Ulice Marka Oreškovića u naselju Bistrinci (2011.).

Izvješće Grada Zagreba

U 2010. godini za vrijeme rada Gradskog poglavarstva Grada Zagreba, sukladno aktivnostima koje se predlažu u Gradskom programu aktivnosti i mjera za unapređenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima, osnovano je radno tijelo Stručno povjerenstvo za provođenje programskih aktivnosti. Zbog raznolikosti problematike i podataka koje je trebalo prikupiti, te kvalitetnijeg rada Stručno povjerenstvo je bilo sastavljeno od osoba koje rade u gradskim uredima, zavodima i službama. U sastav bile su uključene dvije osobe iz romske manjinske zajednice. Prigodom imenovanja vodilo se je računa da osobe iz romske manjinske zajednice budu iz redova osoba izabranih na izborima za Vijeće romske nacionalne manjine i iz redova romskih udruga.

Rad Povjerenstva je bio usmjeren na lokacije naseljene Romima koje su u navedenom gradskom programu istaknute kao najugroženije. To su sljedeće lokacije: III. Struge iza broja 40; Kozari putevi; Sisačka – Burićeva; Plinarsko naselje; Folnegovićevo naselje; Savica Šanci istočno od Toplane; Petruševac; Vučak; Vukomerečka 93 i Savica Šanci – centar male privrede.

Stručno povjerenstvo prikupilo je podatke o:

- imovinsko - pravnom statusu zemljišta i objekata, odnosno vlasništvo nekretnina u kojima su nastanjeni Romi;
- namjeni lokacija prema dokumentima prostornog uređenja;
- osobama naseljenima na lokacijama (ime i prezime, datum rođenja, adresa – godina prijave na adresi u naselju, broj obitelji i članova, prava iz sustava socijalne skrbi, stanje zaposlenosti, školovanje djece) i
- komunalnoj opremljenosti lokacija.

Prikupljanje većine podataka iziskivalo je izlazak na teren i neposredan kontakt sa stanovnicima. Zbog toga je, preko romskih udruga, realizirana suradnja s predstavnicima stanovnika na pojedinoj lokaciji. Izlazak na teren koordiniralo je Vijeće romske nacionalne manjine.

Pojedini gradski uredi su prema uputi Stručnog povjerenstva, svaki u okviru svojega djelokruga, proveli aktivnosti na prikupljanju potrebnih podataka.

Radi preglednosti i lakšeg snalaženja svi su prikupljeni podaci sistematizirani na način da je za svaku pojedinu lokaciju izrađen materijal koji sadrži prikupljene informacije o imovinsko - pravnom statusu zemljišta i objekata, odnosno vlasništvo nekretnina u kojima su nastanjeni Romi, namjeni lokacija prema dokumentima prostornog uređenja, osobama naseljenima na lokacijama. i o komunalnoj opremljenosti lokacija. Podaci o osobama naseljenima na lokacije sadrže njihova imena i prezimena, datume rođenja, adrese – godine prijave na adresi u naselju, broj obitelji i njihovih članova, pomoći iz sustava socijalne skrbi koje primaju i stanje zaposlenosti.

Analizom prikupljenih podataka utvrđeno je sljedeće:

a) Imovinsko - pravni status zemljišta i objekata u kojima su nastanjeni Romi

Zemljišta i objekti u kojima su nastanjeni Romi, izuzev Plinarskog naselja, nisu u vlasništvu Grada Zagreba, već su u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba ili se za ta zemljišta vodi postupak povrata bivšim vlasnicima.

b) Namjena lokacija prema Generalnom urbanističkom planu Grada Zagreba

Lokacije se nalaze u zonama mješovite namjene i to pretežno poslovne, gospodarske, športsko rekreacijske, javnih zelenih površina, voda i vodnih dobra te na koridorima za infrastrukturni sustav i to:

1. III.Struge iza broja 40 – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne;
2. Kozari putevi – većim dijelom u zoni gospodarske namjene, a manjim dijelom u zoni mješovite namjene, obveza donošenja detaljnog plana;
3. Sisačka – Burićeva – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne i zoni športsko rekreacijske namjene/ šport bez gradnje;
4. Plinarsko naselje – u zoni mješovite namjene;
5. Folnegovićevo naselje – preko najvećeg dijela lokacije predviđena je izgradnja prometnice smjera istok-zapad, a manji dio lokacije je u zoni mješovite namjene pretežno poslovne;
6. Savica Šanci istočno od Toplane – u zoni javnih zelenih površina – javni park, zoni voda i vodnih dobra i u zoni predviđenoj za infrastrukturne sustave;
7. Petruševac – u zoni javne zelene površine – gradski park šume i malim dijelom u zoni mješovite namjene;
8. Vučak – u zoni mješovite namjene pretežno poslovne i u zoni gospodarske namjene;
9. Vukomerečka 93 – u zoni gospodarske namjene proizvodne;
10. Savica Šanci – centar male privrede – u zoni gospodarske namjene poslovne.

c) Legalnost objekata u kojima su se nastanili Romi

Objekti u kojima žive Romi izgrađeni su bespravno.

d) Broj i sastava romskog stanovništva na promatranim lokacijama

Na promatranim lokacijama živi ukupno 804 osoba u 140 obitelji; 587 osoba ima prijavljeno prebivalište u Gradu Zagrebu; 217 osoba nema reguliran boravak u Gradu Zagrebu odnosno u Republici Hrvatskoj; preko 60% su malodobna djeca; radi se o nezaposlenim osobama, odnosno od punoljetnih osoba samo su dvije zaposlene; osobe koje imaju prijavljeno prebivalište ili boravište u Gradu Zagrebu korisnici su pomoći iz sustava socijalne skrbi i pomoći koje dobivaju sukladno Odluci o vrstama pomoći socijalne skrbi Grada Zagreba.

e) Mogućnosti ulaganja Grada Zagreba u poboljšanje komunalne infrastrukture i komunalne opremljenosti

Mogućnosti poboljšanja komunalne infrastrukture i komunalne opremljenosti lokacija su ograničene zbog imovinsko- pravnog statusa zemljišta, odnosno zbog okolnosti da lokacije, izuzev Plinarskog naselja, nisu u vlasništvu Grada Zagreba. Zbog toga se odvozom otpada, naročito glomaznog, poboljšanjem sanitarnih uvjeta (pitka voda i WC-i), deratizacijom i cijepljenjem pasa i mačaka nastoji poboljšati stanje okoliša ovih lokacija. Lokacija Plinarskog naselja je prema dokumentima prostornog uređenja predviđena za drugu namjenu.

Sukladno navedenom, u vezi s poboljšanjem stanja okoliša lokacija u 2010. i 2011. Grad Zagreb je poduzeo sljedeće:

Odvoz smeća i drugog otpada po lokacijama:

2010. godine na lokaciji Plinarsko naselje postavljen je 1 sanduk od 10 m³ a u 2010. odvezeno je 68 sanduka odnosno 680 m³ otpada.

Na lokacijama III Struge, Savica Šanci i Vrtni put postavljeni su sanduci zapremnine 5,5 m³ i u 2010. odvezeno je 195 sanduka ili 1072,5 m³ otpada.

Ukupni trošak odvoza smeća i drugog otpada sa lokacija na kojima su naseljeni Romi u 2010. godini je 331.616,62 kune.

Tijekom 2011. godine na lokaciji III. Struge odvezeno je 106 sanduka od 5,5 m³.

Na lokaciji Vrtni put odvezeno je 29 sanduka od 5,5 m³.

Na lokaciji Niševečka odvezeno je 48 sanduka od 5,5 m³.

Na lokaciji Plinarsko naselje odvezeno je 56 sanduka od 10 m³.

Ukupni trošak odvoza smeća i drugog otpada sa lokacija na kojima su naseljeni Romi u 2011. godini je 297.772,22 kune.

Vodoopskrba i odvodnja

2010. godine na lokaciju Savica-Šanci u 2010. godini dopremljeno je 99 cisterni vode, odnosno 525 m³ pitke vode u ukupnoj vrijednosti s PDV-om u iznosu 19.014,35 kuna.

Tijekom 2010. u više navrata su izvršeni radovi na sanaciji interne i vanjske kanalizacije u Plinarskom naselju u vrijednosti 9.745,92 kune.

Na lokaciji III. Struge iza broja 40 postavljeno je 8 ekoloških toaletnih kabina.

Usluga najma i servisiranje klasičnih ekoloških toaletnih kabina uključuje čišćenje i dezinfekciju, opskrbu toaletnim sredstvima te odvoz otpadnih voda – fekalija. Trošak navedene usluge za 2010. godinu iznosi 99.187,20 kn (sa PDV-om).

Tijekom 2011. godine izvezeno je 100 autocisterni s pitkom vodom (ukupno 602 m³) u naselje Savica- Šanci. Vrijednost isporučene pitke vode iznosi 18.827,52 kn.

Tijekom 2011. godine na poziv stanara i korisnika objekata u Plinarskom naselju te po zahtjevu Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba izvršeno je u više navrata čišćenje kanalskog sustava. Ukupna vrijednost izvršenih radova na čišćenju kanalskog sustava područja Plinarskog naselja tijekom 2011. godine iznosila je 4.737,00 kuna (bez PDV-a).

Na lokaciji III. Struge iza broja 40 postavljeno je 8 ekoloških toaletnih kabina.

Usluga najma i servisiranje klasičnih ekoloških toaletnih kabina uključuje čišćenje i dezinfekciju, opskrbu toaletnim sredstvima te odvoz otpadnih voda – fekalija. Trošak navedene usluge za 2011. godinu iznosi 81.360,00 kn.

Sanacija pristupnih puteva na lokacijama:

Tijekom 2010. godine nije bilo izvođenja radova na sanaciji pristupnih puteva na lokacijama Struge iza broja 40 i Plinarskog naselja.

Tijekom 2011. godine izvršeno je uređenje makadamskih cesta na području GČ Peščenica-Žitnjak i GČ Sesvete u količini 350 m³ i vrijednosti 110.000,00 kuna.

Dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija

Člankom 4. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine, br. 79/70) propisano je da su općine dužne propisati mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti i u tu svrhu osigurati sredstva. Sukladno članku 5. istog Zakona, zaštitne mjere se provode prema godišnjim, srednjoročnim i dugoročnim programima koje donose mjerodavna tijela uprave, a na prijedlog nadležne higijensko epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Nositelj programa za Grad Zagreb, je Gradski ured za zdravstvo i branitelj Grada Zagreba

Gradska Skupština Grada Zagreba donijela je Odluku o obvezatnoj preventivnoj deratizaciji na području Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 10/2004) i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obvezatnoj preventivnoj deratizaciji na području Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 2/2007). Ovim Odlukama uređuje se provođenje obvezatne preventivne deratizacije, kao opće mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti na području Grada Zagreba.

Grad Zagreb osigurava obvezatnu preventivnu deratizaciju u stambenim objektima i dvorištima, na javnoprometnim površinama i trgovima, u parkovima, na obalama gradskih vodotoka, u objektima dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova, kojih je osnivač Grad Zagreb, te u objektima gradskih tijela i upravnih tijela Grada Zagreba i mjesne samouprave. Deratizacija u stambenim i drugim objektima i na javnim površinama obavlja se po zonama, a zone se određuju prema sedamnaest gradskih četvrti. Pravne i fizičke, osobe, odnosno vlasnici, posjednici ili nositelji upravljanja stambenim i drugim objektima i javnim površinama, dužni su dopustiti provedbu deratizacije.

Obvezatna preventivna deratizacija se obavlja prema Programu mjera i Provedbenom planu obvezatne preventivne deratizacije, kojima su utvrđeni opseg i mjere deratizacije, organizacija neposredne provedbe, izvršitelji programa, rokovi izvršenja i sredstva.

Tijekom provođenja akcija u 2010., djelatnici Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Službe za epidemiologiju, Odjela za dezinfekciju, dezinskciju i deratizaciju izvršili su izvida romskih naselja na lokaciji Plinarsko naselje gradske četvrti Trnje i na lokaciji III. Struge gradske četvrti Peščenica-Žitnjak. Tijekom očevida na gore navedenim lokacijama, a prema izvješću sa izvida, utvrđena je prisutnost glodavaca i smeđeg žohara, koji predstavljaju značajan epidemiološki problem.

Glodavci, miševi i drugi mišoliki glodavci se suzbijaju radi štete koje nanose uništavanjem i onečišćavanjem hrane, oštećivanjem stambenih i gospodarskih objekata, a prvenstveno radi eliminiranja rizika od prijenosa zaraznih bolesti.

Osim tijekom provedbe proljetne akcije preventivne i obvezatne preventivne deratizacije, a zbog epidemiološkog stanja u romskim naseljima na lokaciji Plinarsko naselje i naselje Struge, provedena je deratizacija i dezinskcija vanjskih površina naselja, te unutrašnjosti stambenih prostora dva puta u razmaku od 20 dana zbog najezde smeđih žohara i glodavaca. Tijekom provedbe tretmana izvođači su se prilagodili uvjetima u naselju, te su koristili

biocidne pripravke i metode primjene koje ne ugrožavaju zdravlje stanovnika naselja, a posebno djece, a sve u cilju zaštite zdravlja stanovnika Plinarskog naselja i naselja III. Struge. Iz Proračuna Grada Zagreba za navedene akcije u 2010. godini u romskim naseljima utrošeno je 55.772,22 kuna.

Tijekom 2011. godine provedene su redovite proljetne i ljetne akcije preventivne i obvezatne preventivne deratizacije, sukladno Programu mjera i Provedbenom planu preventivne i obvezatne preventivne deratizacije, kao i suzbijanje komaraca sukladno Programu suzbijanja komaraca na području Grada Zagreba, a zahtjeva za izvanrednim - neplaniranim akcijama u romskim naseljima nije bilo.

Izješće Međimurske županije

U 2010. godini završena je izgradnja komunalne infrastrukture (prometnice, elektroopskrba i vodoopskrba) u romskim naseljima Lončarevo kraj Vratišince, Piškorovec pokraj Male Subotice i Pribislavec, ranije (2009 godine) infrastrukturno je riješeno romsko naselje Parag kraj Nedelišća.

S gradnjom iste u romskim naseljima Orehovica i Sitnice kraj grada Murskog Središća započelo u prosincu 2011. godine.

Međimurska županija nastavila je s legalizacijom romskih naselja u kojima je izgrađena ili se počela graditi komunalna infrastruktura. Proces legalizacije obuhvaća geodetska i arhitektonska snimanja, parcelizacija, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, plaćanja pristojbi.

Kraj procesa legalizacije se smatra izdavanjem rješenja o izvedenom stanju (građevinskom dozvolom). Za plaćanje komunalnog doprinosa, što je preduvjet za izdavanje rješenja o izvedenom stanju, iskazani je slab interes od strane Roma te se na taj način zaustavlja proces izdavanja pravovaljanih akata o gradnji, potrebnih za legalizaciju predmetnih objekata.

Grad Čakovec

Poboljšanje uvjeta stanovanja u Romskom naselju Kuršanec.

1. Grad Čakovec je donio Detaljni plan uređenja, DPU romskog naselja Kuršanec (Službeni glasnik Grada Čakovca br. 4/06); i
2. Odluku o imenovanju ulica u romskom naselju Kuršanec (Službeni glasnik Grada Čakovca broj 17/2008, Klasa: 021-05/08-01/200, Urbroj: 2109/22-02-08-10 od 20.11.2009.) i dodijeljeni su kućni brojevi.

Romski obiteljski centar u Kuršancu

Za održavanje Romskog obiteljskog centra u Kuršancu iz gradskoga proračuna je izdvojeno 76.237,33 kn a u 2011. godini 47.653,68 kn. Također, u 2010. godini izdvojeno je za opremanje Centra 1385.892,86 kn.

Iz proračuna Grada Čakovca, s pozicije socijalna zaštita – pomoć za podmirenje troškova stanovanja, financira se odvoz otpada iz Romskog naselja Kuršanec, i to u 2010.godini 135.467,96 kn, a u 2011. godini 140.723,00 kn.

Grad Čakovec još od 1996.godine, zajedno s ODO Čakovec, kontinuirano radi na sređivanju imovinskopravnog stanja zemljišta i geodetsko-katastarske i zemljišno knjižne provedbe u zemljišnim knjigama, kako u vlasništvu RH, mješovitom vlasništvu, Društvenom vlasništvu, tako i u vlasništvu Grada Čakovca, radi privođenja zemljišta u stanje podobno za nadiobu gradilišta stanovnicima u romskog naselja Kuršanec, radi čega je i donesen Detaljni plan

uređenja, DPU romskog naselja Kuršanec; imovinskopravnog stanja zemljišta još uvijek nije u potpunosti sređeno.

Od 1996 do 2009. dodijeljeno je ukupno 119 gradilišta na korištenje na području Romskog naselja Kuršanec, od toga 64 tijekom 2009. godine.

Program komunalnog opremanja romskog naselja Kuršanec

Grad Čakovec je uz potporu RH osigurao prostor za proširenje romskog naselja prema iskazanim potrebama izgradnje obiteljskih kuća. Planskom prostornom dokumentacijom, izradom DPU-a Kuršanec-Romsko naselje osigurano je plansko širenje naselja. Planirano je 136 novih gradilišta čime se zadovoljava djelomično iskazan interes za izgradnjom kuća.

Do sada su izvršeni slijedeći pripremni radovi za DPU (detaljni plan uređenja) Romskog naselja Kuršanec u iznosu od 120.000,00 kuna i imovinsko pravni i geodetsko-katastarski poslove u iznosu od 250.000,00 kn, što ukupno iznosi 370.000,00 kuna.

Grad Mursko Središće (romsko naselje Sitnice) je početkom 2009. godine kod bivšeg Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom pokrenuo postupak za prijenos prava vlasništva nad zemljištem na kojem je izgrađeno romsko naselje Sitnice. Isti postupak je završen te je dana 27.01.2010. godine sklopljen ugovor o darovanju između Republike Hrvatske i grada kojim se navedeno zemljište (katastarske čestice od broja 6014/2 do 6014/107 upisane u z.k.ul.br.245 k.o. Zebanec) daje u vlasništvo grada. Prijedlog za upis prava vlasništva na ime Grada Mursko Središće je usvojen te je vlasništvo na navedenim česticama u zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Čakovcu preneseno na ime Grada Mursko Središće.

U suradnji s Međimurskom županijom izrađen je Detaljni plan uređenja ulice Sitnice u Murskom Središću (romsko naselje Sitnice) koji je objavljen u Službenom glasniku Međimurske županije broj 5/06. Nadalje u skladu s Detaljnim planom uređenja izrađeni su:

- glavni projekt izgradnje prometnica s oborinskom odvodnjom,
- glavni projekt vodovodne mreže,
- glavni projekt trafostanice s priključnim kablskim vodom, niskonaponskom mrežom i javnom rasvjetom.

U skladu s gore navedenim glavnim projektima dana 20. svibnja 2009. godine Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Međimurske županije izdao je Potvrda glavnog projekta izgradnje prometnica s oborinskom odvodnjom, vodovodne mreže i trafostanice s priključnim kablskim vodom, niskonaponskom mrežom i javnom rasvjetom. Potvrda glavnog projekta je produžena i vrijedi do 20. svibnja 2013. godine. Središnja agencija za ugovaranje i financiranje provela je natječaj za obavljanje radova sukladno navedenim projektima te je sklopljen ugovor sa poduzećem Osijek koteks d.d. koji se obvezao radove sukladno Potvrdi glavnog projekta izvesti do 17. studenog 2012. godine.

U tijeku je legalizacija sagrađenih objekata u romskom naselju Sitnice. U sklopu iste izrađeni su elaborati postojećeg stanja za sagrađene objekte, a koje temeljem raspisanog natječaja od strane Međimurske županije izradio ovlašten geodet g. Jurković iz Zagreba. Sukladno elaboratima donesena su rješenja o utvrđivanju visine komunalnog doprinosa.

U sklopu legalizacije objekata u romskom naselju Sitnice pokrenut i postupak prodaje nekretnina stanovnicima naselja. Naime, Gradsko vijeće Grada Mursko Središće je dana 13. prosinca 2010. godine donijelo odluku o prodaji nekretnina na području Sitnica. Natječaj za prodaju nekretnina proveden je u dvije faze u suradnji s Vijećem mjesnog odbora Sitnice i

predstavnikom romske nacionalne manjine u Gradu Mursko Središće. Za rješavanje imovinskopravnih odnosa iz Državnog proračuna osiguran je od 100.000,00 kuna.

Romsko naselje (u sklopu Općine Orehovica)

U prethodnom razdoblju za izradu DPU romskog naselja ukupno je utrošen iznos od 142.740,00 kuna. U tijeku je rješavanje imovinsko-pravnih pitanja za čestice na kojima je predviđena izgradnja komunalne infrastrukture. Postupak izvlaštenja provodi nadležni Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, a naknade za izvlaštenje se isplaćuju sa posebnog računa Općine Orehovica na račune vlasnika zemljišta.

Općina Orehovica je u suradnji s Međimurskom županijom pokrenula postupak za komunalno uređenje romskog naselja.

Još uvijek je u tijeku zahtjev koji je Općina uputila upućen tadašnjem Središnjem uredu za raspolaganje imovinom Republike Hrvatske (danas AUDIO) za dodjelom naknade za tri čestice u romskom naselju koje su isključivo predviđene za izgradnju stambenih objekata, a koje bi se koristile kao zamjena za naseljene građevine koje je potrebno srušiti u starom dijelu naselja iz sigurnosnih razloga.

Općina Orehovica financirala je izradu glavnih projekata za izgradnju te vodovodne mreže u iznosu od 76.832,37 kuna. Također, Općina je financirala vodni doprinos za i to u iznosima 22.824,13 kuna za izgradnju vodovodne mreže, 25.760,00 kuna za izgradnju niskonaponske mreže te 21.996,69 kuna za izgradnju prometnica. Krajem 2011. godine izvođač radova na izgradnji komunalne infrastrukture Osijek koteks d.o.o. (izvođač izabran javnim natječajem kojeg je provela Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata europske unije) započeo je s provođenjem radova u romskom naselju.

Općina Pribislavec

Područje stanovanja posebno je doživjelo prošle godine veliki broj aktivnosti koje su poduzimane od strane državnih i županijskih tijela, uz suradnju Općine, sa ciljem legalizacije objekata i ishoda dozvola za priključenje na infrastrukturne objekte koji su sagrađeni primjenom PHARE programa.

Konkretno radi se o legalizaciji postojećih objekata čvrste namjene u zoni izgradnje (oko 80-tak) po DPU-u romskog naselja koji je na snazi za koje će se naplatiti komunalni doprinos.

Uz to ide su u to da se oko 50-tak slobodnih parcela definiranih u DPU-a, naselje s mladim romskim obiteljima, ali se čeka donošenje odluke Općinskog vijeća o cijeni zemljišta.

5. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Izješće Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja

Stanje: u dijelu iz nadležnosti MZOPUG sada MGIPU (praćenje stanja izrade i donošenja prostornih planova na nacionalnoj razini) mjera se provodi trajno

OBRAZLOŽENJE

U svrhu uspostave baze podataka o stanju prostorno planske dokumentacije jedinica lokalne samouprave koje su nadležne za izradu i donošenje prostornih planova za lokacije naseljene Romima i detaljnih planova uređenja tih lokacija, Odluke ministrice zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (sada ministra graditeljstva i prostornoga uređenja) o osiguranju sredstava JLS za izradu navedenih prostornih planova, donose se dogovorno na

svim razinama i dostavljaju kontinuirano zavodima za prostorno uređenje županija, kao koordinatorima provedbe Županijskih programa i nositeljima uspostave baze podataka na regionalnoj razini.

SREDSTVA

U skladu s obvezama, na poziciji MZOPUG sada MGIPU Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2010. i 2011. godinu osigurana su sredstva za provedbu mjera poglavlja XIII Nacionalnog programa za koje je zaduženo Ministarstvo, a koja su utrošena kako slijedi dalje u tekstu.

UKUPNO SREDSTVA 2010.-2011. GODINA

Osigurana:	409.373,00 kuna
Utrošena:	408.523,00 kuna

2010. godina

Osigurana:	259.373,00 kuna
(A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima 160.000,00 kuna i A576150 Djelovanje na unapređenju prostornog uređenja 99.373,00 kuna)	
Utrošena:	258.523,00 kuna

2011. godina

Osigurana (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima):	150.000,00 kuna
Utrošena:	150.000,00 kuna

Sredstva su po mjerama i godinama utrošena kako slijedi:

MJERE

1. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
Utrošeno 2010.-2011.: - kuna
2. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
  - 2.1. Prostorno-planski poslovi
Utrošeno u 2010.: 258.523,00 kuna
Utrošeno u 2011.: 150.000,00 kuna
Ukupno utrošeno: 408.523,00 kuna
3. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima
Utrošeno 2010.-2011.: - kuna

MJERE

1. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Sredstva su u cijelosti osigurana i utrošena u 2004. godini.

2. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

2.1. Prostorno-planski poslovi

2010. GODINA :

Na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2010. godinu, aktivnosti A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima i A576150 Djelovanje na unaprjeđenju prostornog uređenja, osigurana su sredstva za provedbu mjere 2 poglavlja XIII Nacionalnog programa u dijelu iz nadležnosti Ministarstva, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima. Sukladno zahtjevima ona su dodijeljena slijedećim JLS:

- Općini Nedelišće za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Parag u općini Nedelišće 73.200,00 kuna
- Međimurskoj županiji za izradu izmjene dokumentacije za izgradnju infrastrukture u romskom naselju Parag u općini Nedelišće, i to za: geodetsku izmjeru zgrada i izradu geodetske situacije za cijelo romsko naselje, izradu projektne dokumentacije izmjene i dopune izgradnje mreže prometnica romskog naselja, te geodetske radove izrade parcelacijskih elaborata (sukladno preostalim raspoloživim sredstvima u 2008. godini) 245.952,00 kuna
- Općini Mala Subotica u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Piškorovec 73.800,00 kuna
- Općini Nedelišće u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Parag 18.450,00 kuna
- Općini Pribislavec u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja u općini Pribislavec 18.450,00 kuna
- Općini Podturen u Međimurskoj županiji za Izmjenu i dopunu Detaljnog plana uređenja romskog naselja Lončarevo, te Geodetsku izmjeru za romsko naselje Lončarevo 47.823,00 kuna
- Gradu Belišću u Osječko-baranjskoj županiji za Izmjenu i Dopunu Prostornog plana uređenja grada Belišća i Detaljnog Plana uređenja ulice Marka Oreškovića u Bistrincima 100.000,00 kuna

2011. GODINA:

Na poziciji MZOPUG Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2011. godinu, aktivnostima A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, osigurana su sredstva za provedbu mjere 2. pod-mjere 2.1. poglavlja XIII Nacionalnog programa, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima. Sukladno zahtjevima ona su dodijeljena slijedećim JLS:

- Općini Popovača u Sisačko-moslavačkoj županiji za Izmjenu i dopunu Prostornog plana uređenja Općine Popovača i Detaljnog Plana Uređenja Poljske ulice u naselju Donja Gračenica 80.000,00 kuna
- Gradu Belišću u Osječko-baranjskoj županiji za izradu Parcelacijskog elaborata za dio Ulice Marka Oreškovića u naselju Bistrinci 70.000,00 kuna

3. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Sredstva su u cijelosti osigurana u okviru redovne djelatnosti.

XII. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

CILJEVI:

- *Vrjednovanje primjene mjera Programa*
- *Predlaganje izmjena i dopuna Programa*

XII. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

MJERE:

1. Vlada Republike Hrvatske osnovat će, na prijedlog Ureda za nacionalne manjine, Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavljat će Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Vlada Republike Hrvatske osnovala je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome 21. studenog 2003. godine. Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (tada Ured za nacionalne manjine).

Izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (iz djelokruga nacionalnih manjina)

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome održalo je od 2010. do kraja 2011. godine ukupno 8 sjednica.

Deveta (telefonska) sjednica Povjerenstva održana je 7. siječnja 2010. godine.

Postignuta je suglasnost da se obitelji gđe. Zinete Šarić, putem Centra za socijalnu skrb Zagreb doznači jednokratna financijska pomoć u iznosu od 40.000 kuna.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli jednokratna financijska pomoć u iznosu od 25.000 kuna.

1. Centar za socijalnu skrb Dugo Selo jednokratna financijska pomoć za obitelj Rame Beganovića iz Dugog Sela za poboljšanje teških uvjeta stanovanja (sanacija krovništva)	15.000,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Varaždin jednokratna financijska pomoć za sedmero maloljetne djece tragično preminule Stojanke Oršoš iz romskog naselja Strmec, Varaždinska županija	10.000,00 kuna

Deseta sjednica Povjerenstva održana je 7. travnja 2010. godine u Zagrebu.

Na sjednici se raspravljalo o Izvješću o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. u području obrazovanja za proteklo razdoblje, zaključcima sa 8. sjednice Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., te o zamolbama za financijskom pomoći.

Donijeti su slijedeći zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe (uz jedan glas suzdržan) usvaja Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području obrazovanja za proteklo razdoblje.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (uz jedan glas protiv) usvaja zaključke sa osme sjednice Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Zadužuju se sva nadležna ministarstva i druga državna tijela da najkasnije do 10. svibnja 2010. godine dostave Uredu za nacionalne manjine izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za posljednje tri godine, te Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. godinu.

Članovi Povjerenstva suglasili su se prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 211.000 kuna, kako slijedi:

1. Međimurska županija jednokratna financijska pomoć za najam auto cisterne za opskrbu pitkom vodom u romskom naselju Gornji Kuršanec, Općina Nedelišće	30.000,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Zaprešić jednokratna financijska pomoć za stambeno zbrinjavanje Roma iz Pušće	30.000,00 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za sanaciju štete nastalu požarom na obiteljskoj kući Vladimira Mihajlovića	8.000,00 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Hrutić za uređenje kupaonice	8.000,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Đemile Šečić pri rješavanju stambenog pitanja	20.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Šabani za popravak krovišta, vrata i prozora	15.000,00 kuna
7. Međimurska županija za predškolski odgoj i obrazovanje romske djece i prijevoz djece u školu	100.000,00 kuna

Jedanaesta sjednica Povjerenstva održana je 16. srpnja 2010. godine u Zagrebu.

Donijeti su slijedeći zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe usvaja Nacrt izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za razdoblje 2007. do 2009. uz napomenu da se Uredu za nacionalne manjine žurno dostave nadopune Izvješća sukladno iznijetim primjedbama.

Povjerenstvo za praćenje provedbe usvaja Nacrt izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. godinu, uz napomenu da se Uredu za nacionalne manjine žurno dostave nadopune Izvješća sukladno iznijetim primjedbama.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno zaključuje da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Međimurska županija što žurnije održe sastanak na temu: Projekta predškolskog odgoja u Međimurskoj županiji, te da o zaključcima sa sastanka izvijeste Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

Zamolbe za financijsku pomoć:

Članovi Povjerenstva suglasili su se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 205.000 kuna, kako slijedi:

1. Grad Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela troškova štete nastale poplavom u romskom naselju	100.000,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Nenada Nikolića za nabavku lijekova i podmirenje troškova liječenja za dvogodišnju djevojčicu	4.000,00 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Hanke Muratović za uređenje nužnog stambenog prostora	10.000,00 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za obitelj Zvezdana Oršuša za uređenje nužnog stambenog prostora	7.000,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Senke Avdić za sanaciju stambenog prostora	5.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Vesne Hamidović za podmirenje dijela dugova po režijama	7.000,00 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Nadire Šainovske za podmirenje troškova stanovanja i nabavku lijekova	10.000,00 kuna
8. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć obitelji Nebojše Udorovića za sanaciju krovišta	10.000,00 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Kutina jednokratna financijska pomoć obitelji Željka Bogdana za poboljšanje uvjeta života	10.000,00 kuna

10. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Ismete Mehmedović za poboljšanje uvjeta života	10.000,00 kuna
11. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć obitelji Cvete Velića za nabavku nužnog namještaja	10.000,00 kuna
12. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Mifailj Beriše za sufinanciranje priključka vode	10.000,00 kuna
13. United World Colleges Hrvatska jednokratna financijska pomoć za Benjamina Ignaca za podmirenje troškova koji nisu uključeni u stipendiju za školovanje na koledžu u Norveškoj	12.000,00 kuna

Dvanaesta sjednica Povjerenstva održana je 24. rujna 2010. godine u Zagrebu.

Dnevni red obuhvaćao je Izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području stanovanja za proteklo razdoblje, informaciju u svezi s rješavanjem pitanja stanovanja romske nacionalne manjine u Zemunik Donjem i Vodnjanu i zamolbe za financijsku pomoć. Donijeti su slijedeći zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području stanovanja za proteklo razdoblje.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome donosi zaključak da izaslanstvo Povjerenstva posjeti općinu Zemunik Donji, u cilju pronalaženja rješenja problema stanovanja romske nacionalne manjine na tom području. Općinu Zemunik Donji posjetit će i Nazif Memedi, zastupnik u Hrvatskom saboru.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje informacije u svezi s rješavanjem pitanja stanovanja romske nacionalne manjine u Gradu Vodnjanu.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 324.874,49 kuna, kako slijedi:

1. Međimurska županija financijska pomoć za sufinanciranje predškolskog odgoja za djecu romske nacionalne manjine	150.000 kuna
2. Općina Pribislavec financijska pomoć za sufinanciranje organizacije i realizacije programa cjelodnevnog boravka djece školskog i predškolskog uzrasta u Općini Pribislavec	20.000 kuna

3. Grad Mursko Središće financijska pomoć za sufinanciranje prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine predškolske dobi u pedagoškoj godini 2010./2011. (za Dječji vrtić Maslačak)	10.000 kuna
4. Grad Mursko Središće financijska pomoć za sufinanciranje prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine predškolske dobi u pedagoškoj godini 2009./2010.	15.000 kuna
5. Međimurska županija financijska pomoć za sufinanciranje projekta „Pathway to social inclusion“ Udruge za boljitak Roma Međimurja	15.000 kuna
6. Međimurska županija financijska pomoć za nastavak školovanja Blaženke Ignac iz Piškorovca	8.000 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod financijska pomoć za obitelj Nade i Zorana Radosavljevića pri stambenom zbrinjavanju nakon štete nastale poplavom	8.000 kuna
8. Centar za socijalnu skrb Zagreb financijska pomoć obitelji Mejre Abaz za troškove kupovine građevnog materijala	5.526,26 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Zagreb financijska pomoć Murki Osmanović za poboljšanje uvjeta stanovanja	5.000 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Đurđevac financijska pomoć obitelji Milana Oršuša za uvođenje električne energije	7.638,30 kuna
11. Centar za socijalnu skrb Čakovec financijska pomoć obitelji obitelji Marijana Kalanjoša iz Podturna za podmirenje troškova građevinskih radova (3.309,93 kuna za izradu betonske deke i 5.000 kuna za izradu krovišta)	8.309,93 kuna
12. Centar za socijalnu skrb Čakovec financijska pomoć obitelji Franca Horvata iz sitnica za sanaciju krovišta	2.000 kuna
13. Centar za socijalnu skrb Zagreb financijska pomoć obitelji Ramadana Šabana za podmirenje troškova stanovanja	10.000 kuna

14. Centar za socijalnu skrb Zagreb financijska pomoć za podmirenje troškova daljnjeg školovanja Admir i Denisa Ahmetovića	10.000 kuna
15. Centar za socijalnu skrb Knin financijska pomoć za podmirenje troškova liječenja za Šerzadu Seferović	5.000 kuna
16. Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“, Zagreb financijska pomoć za sufinanciranje ljetne škole	10.000 kuna
17. Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Zagreb financijska pomoć za podmirenje dijela troškova prijevoza u Crikvenicu, u sklopu održavanja ljetne škole	4.400 kuna
18. Centar za socijalnu skrb Koprivnica financijska pomoć obitelji Martina Oršosa, Peteranec za rješavanje stambenog pitanja	8.000 kuna
19. Centar za socijalnu skrb Zaprešić financijska pomoć za obitelj Emrije Sadiku, Bistra, za podmirenje troškova stanovanja	20.000 kuna
20. Centar za socijalnu skrb Zagreb financijska pomoć za obitelj Ivana Ibriševića za podmirenje troškova stanovanja	3.000 kuna

Trinaesta sjednica Povjerenstva održana je 11. veljače 2011. godine, u Rijeci.

Prije početka sjednice članovi Povjerenstva obišli su romsko naselje Rujevica u Gradu Rijeci.

Dnevni red sjednice obuhvaćao je Izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za područje stanovanja i obrazovanja u Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji za proteklo razdoblje, informaciju o izradi novog Nacionalnog programa za Rome i zamolbe za financijsku pomoć.

Donijeti su zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za područje obrazovanja u Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, uz nastavak provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za područje stanovanja u Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, uz obvezu grada Rijeke i Primorsko-goranske županije za nastavak dijaloga vezanog uz provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje informaciju o izradi novog Nacionalnog programa za Rome.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome suglasilo se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 260.953,90 kuna, kako slijedi:

1. Međimurska županija jednokratna financijska pomoć za nastavak školovanja učenicima/cama romske nacionalne manjine: Dubravku Kalanjošu, Mirjani Balog, Tamari Oršoš, Oliveru Kalanjošu i Blaženki Ignac	63.300,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć za opremanje stambenog prostora	5.000,00 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za kupovinu plinskog bojlera za obitelj Selmić	8.092,60 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za adaptaciju kuće Borisa Baloga oštećene elementarnom nepogodom - poplavom	20.000,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć Behije i Sakoba Boškovića za popravak krova i adaptaciju stambenog prostora	3.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Duga Resa jednokratna financijska pomoć za obnovu kuće ili osiguranje zamjenskog smještaja za obitelj Ane Martišković	8.000,00 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Koprivnica jednokratna financijska pomoć za stambeno zbrinjavanje Valentine Oršoš	5.000,00 kuna
8. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za sanaciju štete na stambenom objektu obitelji Gorana Radosavljevića nastale poplavom	2.561,30 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Hane i Đule Šarić za obnovu krova, prozora, vrata i laminata	20.000,00 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelji Rasima Mašića za obnovu krova, prozora, vrata i laminata	15.000,00 kuna

11. Centar za socijalnu skrb Kutina jednokratna financijska pomoć za izgradnju krova i sanaciju unutrašnjeg prostora na obiteljskoj kući Suzane Koko	10.000,00 kuna
12. Alen Tahiri, Zagreb jednokratna financijska pomoć za nastavak obrazovanja na poslijediplomskom studiju	20.000,00 kuna
13. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć za nabavu osnovnog namještaja i neophodnih kućanskih aparata za obitelj Đurđe Odorović	3.000,00 kuna
14. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za potrebe liječenja i daljnjeg oporavka dječaka Darka Stankovića	10.000,00 kuna
15. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za poboljšanje teških uvjeta života obitelji Branka Nikolića	6.000,00 kuna
16. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć za opremanje stambenog prostora obitelji Slavice Brajković	3.000,00 kuna
17. Udruga Romi za Rome Hrvatske jednokratna financijska pomoć za nastavak provođenja edukacijskih programa za mlade Rome	10.000,00 kuna
18. Centar za socijalnu skrb Čakovec financijska pomoć (prenamjena sredstava) za nabavu montažnog objekta za obitelj Gorana Baloga čija je kćer tragično preminula u požaru	21.000,00 kuna
19. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Đorđa Mitrovića za sanaciju krovišta na kući i podnih obloga	5.000,00 kuna
20. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Senade Mujkanović	3.000,00 kuna
21. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za Hati Eminović za osiguranje nužnog smještaja (plaćanje najamnine) zbog deložacije	20.000,00 kuna

Četrnaesta sjednica Povjerenstva održana je 6. travnja 2011. godine u Zagrebu.

Donijeti su slijedeći zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome (uz jedan glas protiv i dva glasa suzdržana) usvaja Izvješće o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2009. i 2010. godinu.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome jednoglasno usvaja Prijedlog Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2011. i 2012. godinu, uz prethodnu nadopunu mjera na području zapošljavanja.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje Izvješće Grada Zagreba o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području stanovanja za proteklo razdoblje, te zaključuje da se o navedenoj problematici održi tematska sjednica Povjerenstva.

Članovi Povjerenstva suglasili su se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 245.566,51 kuna, kako slijedi:

1. Medimurska županija jednokratna financijska pomoć za opskrbu pitkom vodom stanovništva u romskom naselju Gornji Kuršanec, Općina Nedelišće	25.000,00 kuna
2. Medimurska županija jednokratna financijska pomoć za nastavak školovanja za Maria Oršuša	13.700,00 kuna
3. Formula film d.o.o. jednokratna financijska pomoć za dovršetak dječjeg igranog filma "Duh Babe llonke"	20.000,00 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za obitelj Rešata Alije za izgradnju kupaonice	6.300,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za troškove liječenja Milene Jovanović	10.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć Kemalu Ahmetoviću za podmirivanje dugova po režijama	5.000,00 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Senade Muratović za opremanje životnog prostora	10.000,00 kuna

8. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Nade Radić za sanaciju štete nastale uslijed poplave	10.000,00 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć Srećku Mitroviću za dovršetak izgradnje obiteljske kuće	15.000,00 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć Enveru Muratoviću za podmirivanje dugova za isporuku plina	4.000,00 kuna
11. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Šukrije Bejta za popravak plafona na stambenom objektu	5.000,00 kuna
12. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Ratka Lukića za sanaciju stambenog objekta - izolaciju od vlage	13.000,00 kuna
13. Centar za socijalnu skrb Sisak jednokratna financijska pomoć obitelji Željka Todorovića za izgradnju stambenog objekta (kupnja građevinskog materijala)	20.000,00 kuna
14. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć Marijanu Kalanjošu za dovršetak izgradnje novog stambenog objekta	5.000,00 kuna
15. Nogometni klub "Romska vatra" Piškorovec jednokratna financijska pomoć za nabavku sportske opreme za klub	15.000,00 kuna
16. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć za pokrivanje 6-mjesečnih troškova stanarine za obitelj Ćamila Hašimija	8.700,00 kuna
17. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć za obitelj Ibrahima Hašimija za pokrivanje troškova stanarine	4.600,00 kuna
18. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć Ramizi Sulejmani za sanaciju stambenog prostora	2.000,00 kuna
19. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Mustafe Osmanovića za popravak krova	5.000,00 kuna

20. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Sabihe Beganović za adaptaciju stambenog prostora (dogradnja sobe za maloljetno dijete)	7.000,00 kuna
21. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć Kadriji Beganaju za podmirenje dugova za vodu	3.000,00 kuna
22. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć Isljumu Ethemu za podmirenje dugova za vodu	3.000,00 kuna
23. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć obitelji Ume Ferizi za podmirenje troškova struje	3.000,00 kuna
24. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć obitelji Seljima-Nevruza Galjuše za troškove zdravstvenog osiguranja	8.266,51 kuna
25. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć obitelji Nusreta Feziri podmirenje troškova režija i najamnina, te dijela troškova liječenja	3.000,00 kuna
26. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć Djemilji Memedi za podmirenje dugovanja nastalih po režijama	3.000,00 kuna
27. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć obitelji Sulejmana Dibranića za adaptaciju stambenog prostora	3.000,00 kuna
28. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć obitelji Sadeta Iljazija za poboljšanje uvjeta stanovanja i lijekove	3.000,00 kuna
29. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć Djulji Neziri za poboljšanje uvjeta života (njega starije osobe)	2.000,00 kuna
30. Centar za socijalnu skrb Sisak jednokratna financijska pomoć obitelji Dragana Nikolića za nastavak izgradnje stambenog objekta (troškovi građevinskog materijala)	5.000,00 kuna
31. Centar za socijalnu skrb Beli Manastir jednokratna financijska pomoć obitelji Zorice Balog za izgradnju kupaonice	5.000,00 kuna

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome ovlastilo je Ured za nacionalne manjine da uputi zamolbu Pučkom otvorenom učilištu "Kotva" u Petrinji i Pučkom otvorenom učilištu Zagreb za otpisom dugovanja za 2009. godinu prema potpisanim ugovorima između polaznika i pučkih učilišta u ukupnom iznosu od 157.500 kuna.

Petnaesta sjednica Povjerenstva održana je 15. srpnja 2011. godine u Osijeku, Hotel Osijek.

Članovi Povjerenstva obišli su romsko naselje Bistrinci u Gradu Belišću.

Donijeti su zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje Izvješće Osječko-baranjske županije te Grada Osijeka o provođenju Nacionalnog programa za Rome na području stanovanja i zapošljavanja za proteklo razdoblje uvažavajući sve primjedbe i prijedloge iznijete u diskusiji.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome osniva Radnu skupinu za izradu kriterija za raspored financijskih sredstava za romsku nacionalnu manjinu.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome suglasilo se s prijedlogom da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine dodjeli financijska pomoć u iznosu od 271.472,21 kuna, kako slijedi:

1. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć za obitelj Rasima Jusufija za saniranje stambenog prostora	5.000,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Arijane Huskić za adaptaciju stambenog prostora	10.000,00 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za obitelj Nene Lukić za sanaciju krova i stambenog prostora	5.000,00 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za obitelj Nenada Mitrovića za izgradnju kuće	10.000,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za obitelj Zlatice Ignac za dovršetak adaptacije kuće	5.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Adema Bajrića za dovršetak izgradnje kuće	3.040,00 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć za obitelj Tomice Ivaniševića za poboljšanje stambenih uvjeta	5.000,00 kuna

8. Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć za obitelj Idrize Osmanović za obnovu kuće	5.000,00 kuna
9. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za obitelj Nenada Nikolića za obnovu kuće	5.000,00 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Sisak jednokratna financijska pomoć za obitelj Stanoja Todorovića za dovršetak izgradnje kuće	15.000,00 kuna
11. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Sanele Dedić za podmirivanje duga za režijske troškove	9.873,85 kuna
12. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za Ajdina Đemailovskog za podmirenje duga za režijske troškove	4.000,00 kuna
13. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Vesne Fehratović za podmirenje duga za režijske troškove	6.000,00 kuna
14. Centar za socijalnu skrb Velika Gorica jednokratna financijska pomoć za obitelj Alduze Hamidi za priključak na kanalizaciju	7.008,28 kuna
15. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za obitelj Vida Oršuša za uvođenje vode	7.200,00 kuna
16. Općina Pribislavec jednokratna financijska pomoć za obitelj Slobodana Lalića za izgradnju i opremanje sobe i kupaonice	15.000,00 kuna
17. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Sanele Omerović za obnovu kuće	10.000,00 kuna
18. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Muharema Dedića za poboljšanje uvjeta stanovanja	15.000,00 kuna
19. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Irfana Huskića za poboljšanje uvjeta stanovanja	10.000,00 kuna

20. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Jasne Mujić za podmirenje duga za režijske troškove	6.628,08 kuna
21. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za plaćanje školarine na Pučkom otvorenom učilištu Zagreb za Dinu Berišu	9.000,00 kuna
22. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za plaćanje školarine na Pučkom otvorenom učilištu Zagreb za Emila Berišu	9.750,00 kuna
23. Pučko otvoreno učilište Zagreb podmirenje dijela dugovanja za 2009. godinu (ukupan dug 77.000 kuna)	19.250,00 kuna
24. Centar za ljudska prava, Zagreb jednokratna financijska pomoć za provedbu Projekta "S Romima za Rome"	25.000,00 kuna
25. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Saše Šainovski za plaćanje podstanarine i kupovinu posebne hrane za bolesno dijete	10.000,00 kuna
26. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Đemilje Amedovski za poboljšanje uvjeta života	3.000,00 kuna
27. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Elizabete Mustafovski za troškove liječenja	5.000,00 kuna
28. Centar za socijalnu skrb Sisak jednokratna financijska pomoć za obitelj Mire Nikolić za izgradnju kuće	5. 000,00 kuna
29. Hrvatski centar za dramski odgoj, Zagreb financijska potpora sudjelovanju romskih učenika na 8. kazališnom kampu u Pazinu te Projektu "Odgojna drama i kazalište kao sredstvo poticanja inkluzije Roma"	14.460,00 kuna
30. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Sabihe Beganović za adaptaciju stambenog prostora	7.262,00 kuna
31. Centar za socijalnu skrb Beli Manastir jednokratna financijska pomoć obitelji Zorice Balog za izgradnju kupaonice	5.000,00 kuna

Šesnaesta sjednica Povjerenstva održana je 10. studenog 2011. godine u Zagrebu.

Donijeti su sljedeći zaključci:

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o provođenju Nacionalnog programa za Rome u području zapošljavanja za proteklo razdoblje.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome primilo je na znanje informaciju u svezi s izradom novog Nacionalnog programa za Rome.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome odgađa donošenje Kriterija za utvrđivanje financijske pomoći za romsku nacionalnu manjinu do utvrđivanje pravne osnove istih.

Povjerenstvo se suglasilo s prijedlogom da se dodijeli financijska pomoć kako slijedi:

1. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za sanaciju krovišta za obitelj Dražena Ignaca	4.000,00 kuna
2. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za kupovinu crijepa za krovište za obitelj Mira Ignaca	3.000,00 kuna
3. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za sanaciju krovišta za obitelj Darinke Horvat	3.000,00 kuna
4. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za kupovinu građevinskog materijala za obitelj Anife Mešić	7.000,00 kuna
5. Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za sanaciju obiteljske kuće za obitelj Nenada Nikolića	5.000,00 kuna
6. Centar za socijalnu skrb Varaždin jednokratna financijska pomoć za troškove putovanja na liječenje teško bolesnog djeteta, te za njegu djeteta za obitelj Ljubice Ignac i Dražena Kalanjoša	10.000,00 kuna
7. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za njegu bolesnog djeteta za obitelj Emine Bajrić	3.000,00 kuna
8. Udruga Romski putevi-Romana droma jednokratna financijska pomoć (sufinanciranje) troškova programa "Otvaranje Police romske književnosti u Bjelovaru"	3.000,00 kuna

9. Centar za socijalnu skrb Rijeka jednokratna financijska pomoć za plaćanje dijela dugovanja za vodu za obitelj Zulfije Selejman	4.000,00 kuna
10. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za plaćanje računa za električnu energiju za obitelj Nexhmedina Hajrullaha	1.500,00 kuna
11. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za plaćanje podstanarstva za obitelj Esme Ahmetović	3.000,00 kuna
12. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja prema HEP-u za obitelj Sadike Osmanović	2.500,00 kuna
13. Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za plaćanje podstanarstva za obitelj Vesne Petrović	5.000,00 kuna
14. Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja prema HEP-u za obitelj Kristine Muratović	2.700,00 kuna
15. Centar za socijalnu skrb Pula jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja za struju za Hadžu Redžepa	3.000,00 kuna
16. Centar za socijalnu skrb Čakovec Podružnica Mursko Središće jednokratna financijska pomoć za izgradnju kuće za obitelj Drage Oršuš	5.000,00 kuna

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome također se suglasilo da se članovima Povjerenstva iz reda romske nacionalne manjine isplati novčana naknada za sudjelovanje u radu Povjerenstvu u iznosu od 2.000,00 kuna po članu Povjerenstva.

Putem Povjerenstva za poboljšanje uvjeta života romske nacionalne manjine u 2010. godini osigurana su sredstva u iznosu od 765.874,49 kuna, u 2011. godini u iznosu od iznosu od 796.052,82 kuna, što ukupno iznosi 1.561.927,31 kuna.